

Τα μαθηματικά μου

Γ' τάξη
δημοτικού

πρώτο μέρος

Τα μαθηματικά μου

Συγγραφείς: Αρτέμης Αθανασάκης
Γιάννης Αλεξανδράκης
Γιώργος Δήμου

Συνεργάτης: Διονύσιος Λιβέρης

Εικονογράφηση: Καλλιόπη Κεφάλαια

Καθοδήγηση και εποπτεία
στα πλαίσια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου:

Γ. Π. Μαραγκουδάκης
Κ. Πασσάκος

Ομάδα εργασίας για την προσαρμογή
στη νέα νομισματική μονάδα του ευρώ:

Κώστας Γερογιάννης
Γιάννης Ζιάραγκας
Δημήτρης Ζυμπίδης

Ειρήνη Κανακουσάκη
Ειρήνη Μπιζιά
Κατερίνα Χρυσάφκη

Επιστημονικώς υπεύθυνοι:

Γιώργος Τύπας Μόνιμος Πάρεδρος Π.Ι.

Μαρία Χιονίδου - Μοσκοφόγλου Πάρεδρος Ε.Θ. Π.Ι.

Με απόφαση της ελληνικής κυβερνήσεως τα διδακτικά βιβλία του
Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου τυπώνονται από τον
Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων και διανέμονται δωρεάν.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

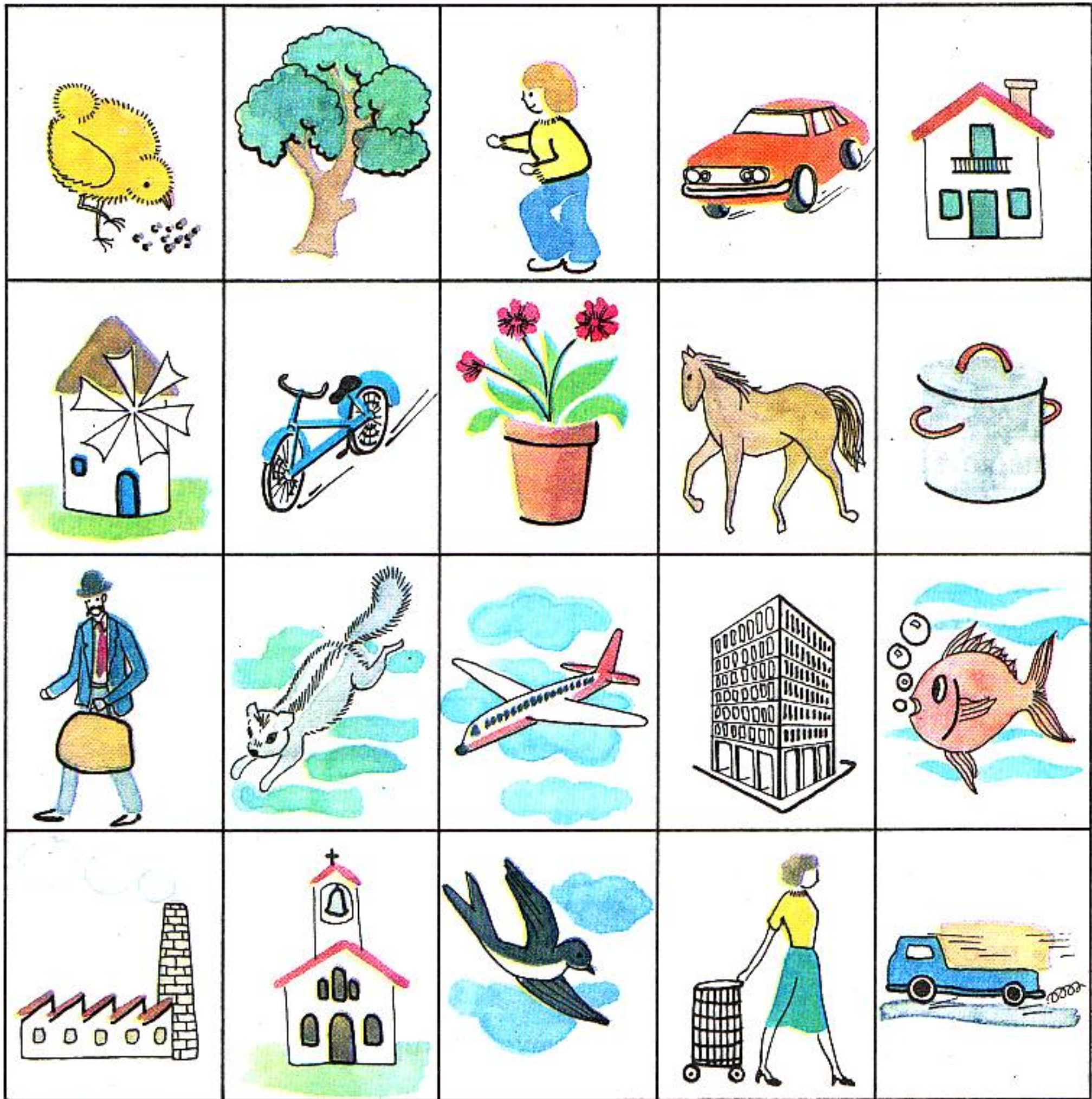
Τα μαθηματικά μου

Γ' τάξη δημοτικού

Πρώτο μέρος

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

Ταξινόμηση

1. Μπορείς να χωρίσεις σε **ομάδες** αυτά που δείχνουν οι εικόνες;
Ποιες ομάδες μπορείς να σχηματίσεις;

2. Συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα.

Ζώα	Ποια από τα παρακάτω ζώα:					
	έχουν τέσσερα πόδια	έχουν δύο πόδια	δεν έχουν πόδια	τρώνε χορτάρι	ζουν στο νερό	ζουν στο δάσος
αγελάδα	X	—	—	X	—	—
κότα						
σκυλί						
σαρδέλα						
φίδι						
αλεπού						
λαγός						
περιστέρι						
καρχαρίας						
χελιδόνι						
άλογο						
γάτα						
πρόβατο						

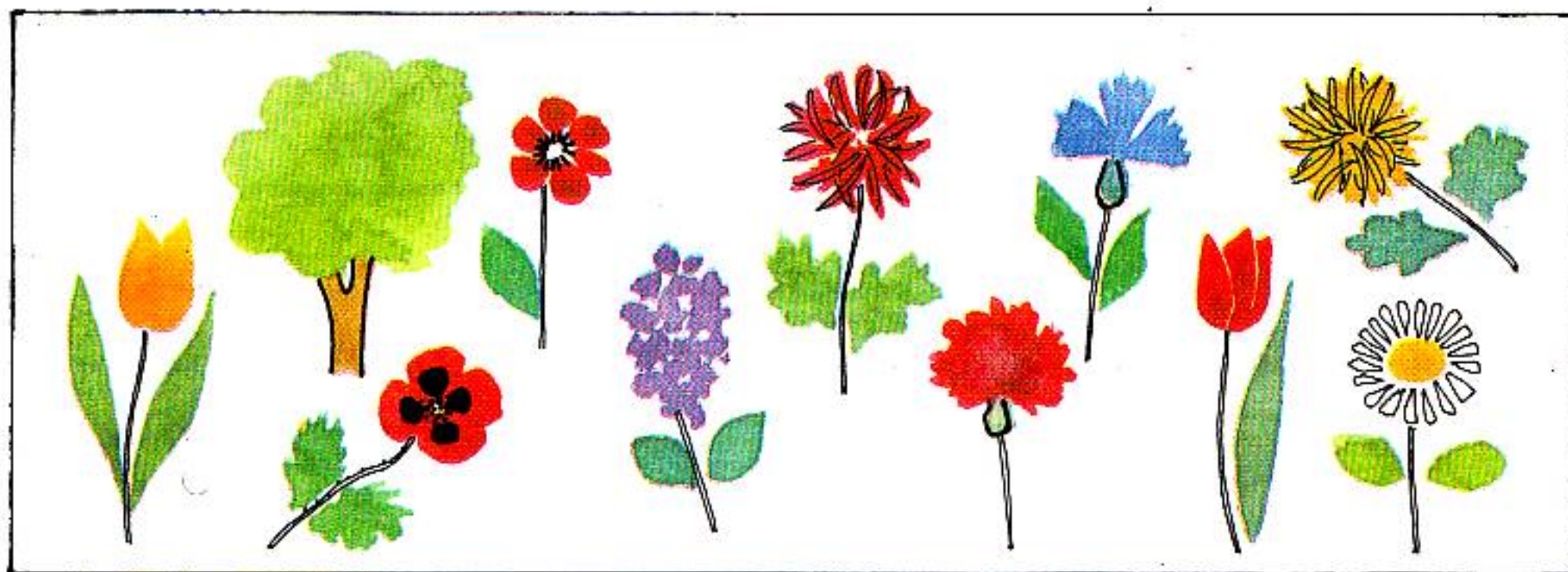
3. Από τον παραπάνω πίνακα που συμπλήρωσες μπορείς να γράψεις τα ονόματα των ζώων:

- που έχουν **τέσσερα πόδια** (.....)
.....)
- που έχουν **τέσσερα πόδια** και **τρώνε χορτάρι** (.....)
.....)
- που έχουν **τέσσερα πόδια**, **τρώνε χορτάρι** και **ζουν στο δάσος** (.....)
.....)

4. Οι εργασίες που έκαμες παραπάνω θα σε βοηθήσουν να βρεις και να γράψεις:

- Πόσα ζώα έχουν **τέσσερα πόδια**. (.....)
- Πόσα ζώα έχουν **τέσσερα πόδια** και **τρώνε χορτάρι**. (.....)
- Πόσα ζώα έχουν **τέσσερα πόδια**, **τρώνε χορτάρι** και **ζουν στο δάσος**. (.....)

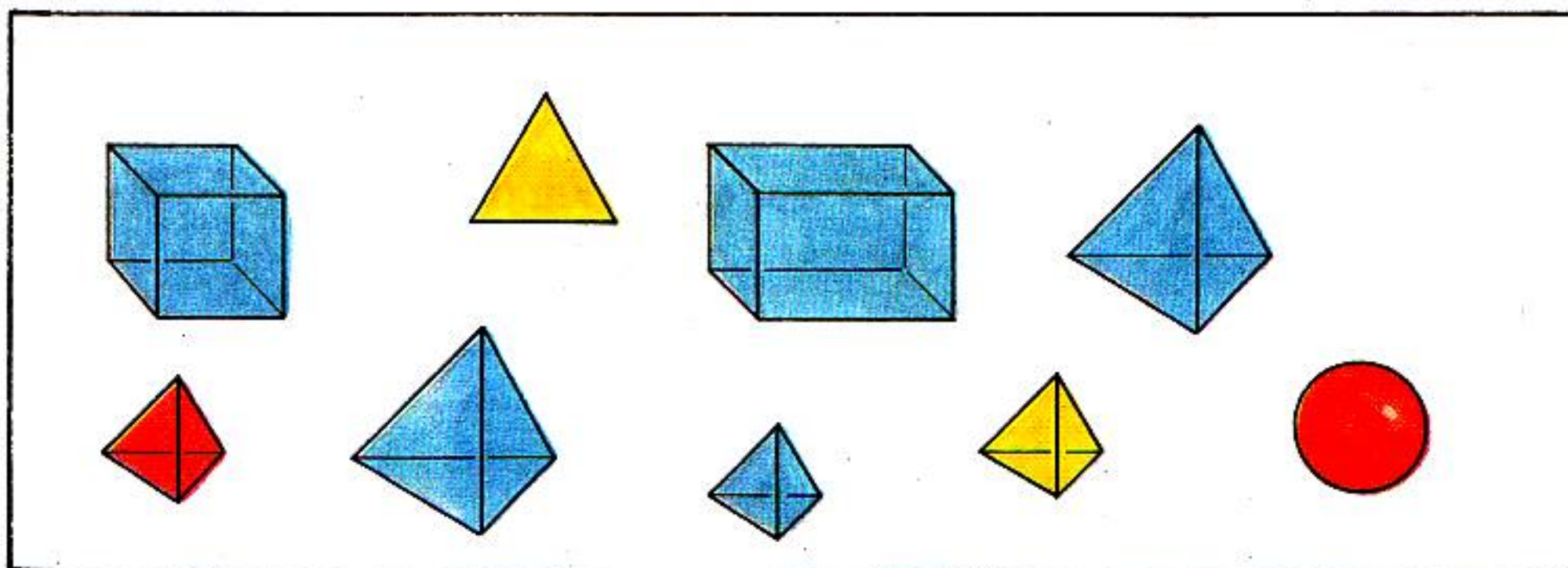
5. Παρατήρησε προσεκτικά την παρακάτω εικόνα.

Γράψε τώρα:

- Πόσα είναι τα λουλούδια. (.....)
- Πόσα είναι τα λουλούδια με δύο φύλλα. (.....)
- Πόσα είναι τα λουλούδια με δύο φύλλα και κόκκινο χρώμα. (.....)

6. Παρατήρησε προσεκτικά την παρακάτω εικόνα.

Γράψε τώρα:

- Πόσα είναι τα γεωμετρικά σώματα. (.....)
- Πόσα είναι τα γεωμετρικά σώματα που έχουν το ίδιο σχήμα. (.....)
- Πόσα είναι τα γεωμετρικά σώματα που έχουν το ίδιο σχήμα και χρώμα. (.....)
- Πόσα είναι τα γεωμετρικά σώματα που έχουν το ίδιο σχήμα, χρώμα και μέγεθος. (.....)

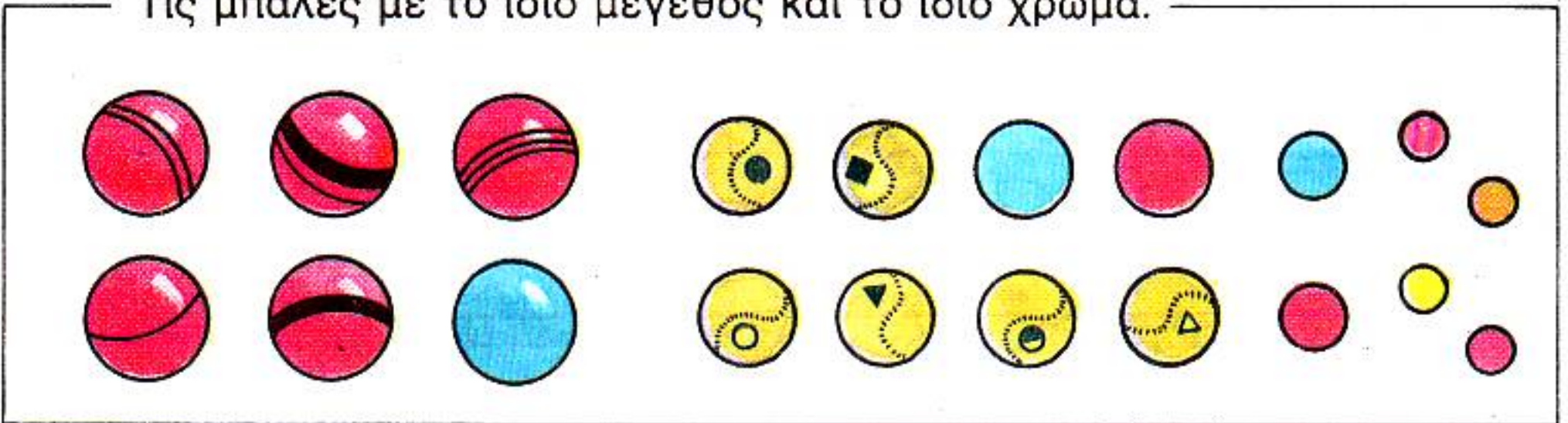
Σύνολα – Στοιχεία – Περίγραμμα συνόλου

1. Κλείσε σε περίγραμμα το σύνολο που έχει για στοιχεία:

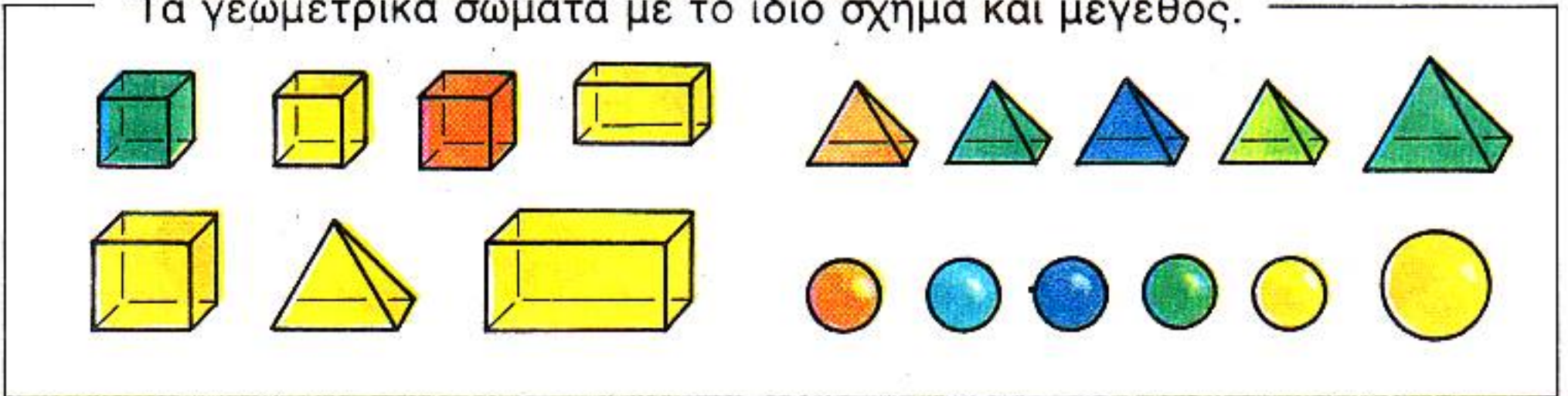
Τα κορίτσια που πηδούν το σχοινάκι.

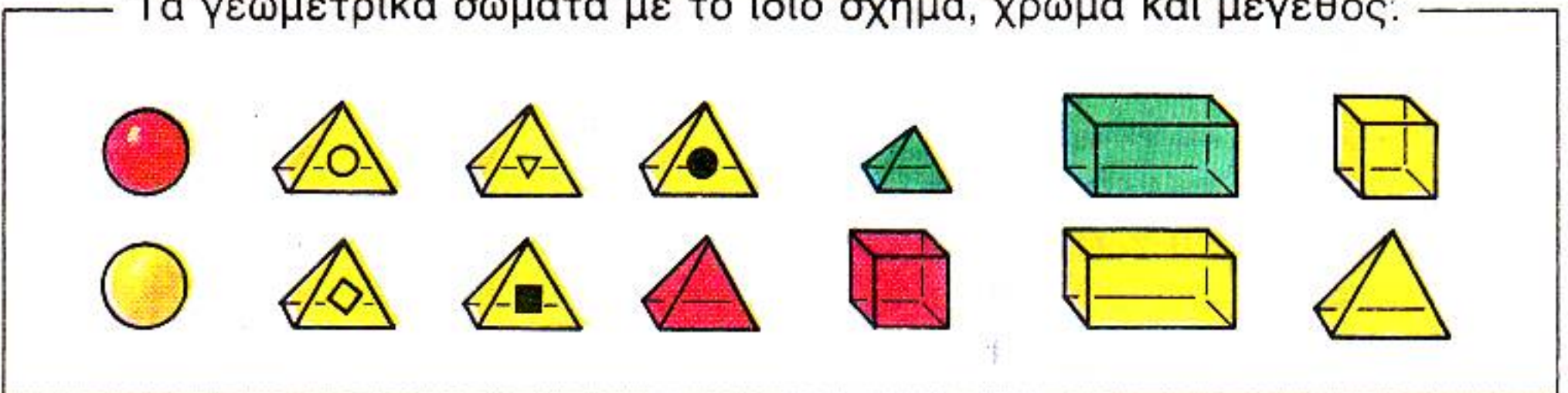
Τις μπάλες με το ίδιο μέγεθος και το ίδιο χρώμα.

Τα γεωμετρικά σώματα με το ίδιο σχήμα και μέγεθος.

Τα γεωμετρικά σώματα με το ίδιο σχήμα, χρώμα και μέγεθος:

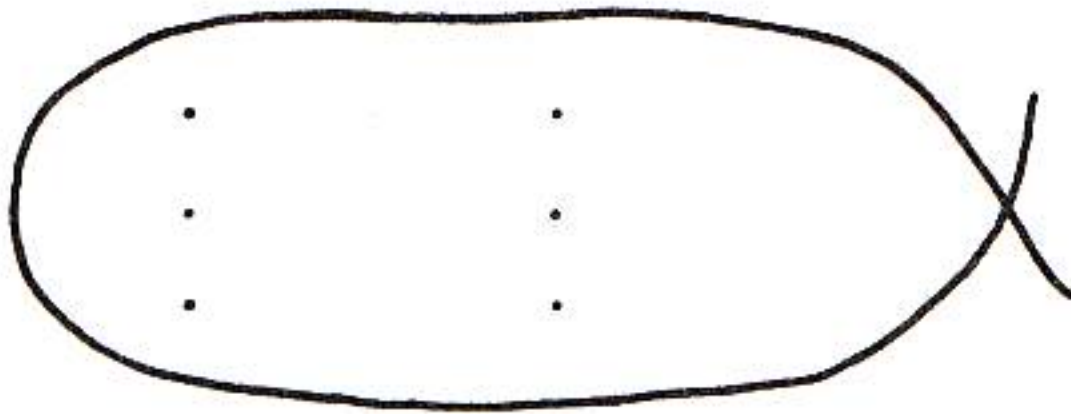

2. Από τα παρακάτω είδη διατροφής

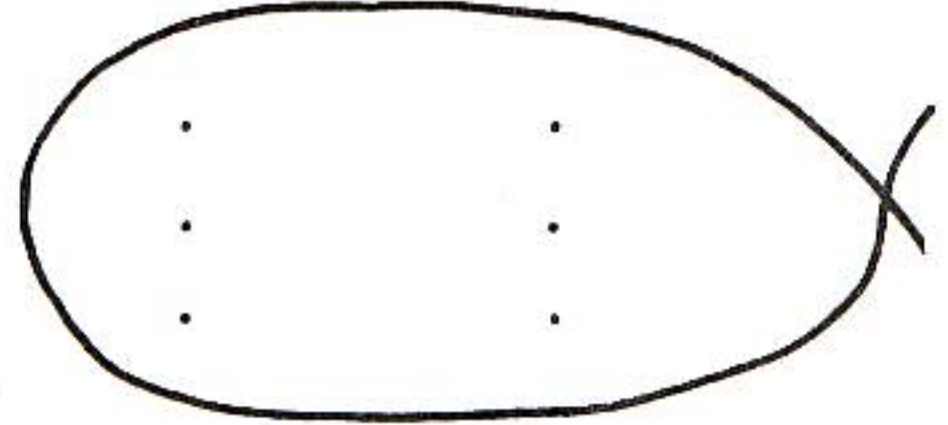
ψωμί	κρέας	ζάχαρη	λεμονάδα
λάδι	φακή	κρασί	πορτοκαλάδα
γάλα	ρύζι	ξίδι	φάβα

σχημάτισε τα σύνολα που έχουν στοιχεία:

στερεές τροφές

υγρές τροφές

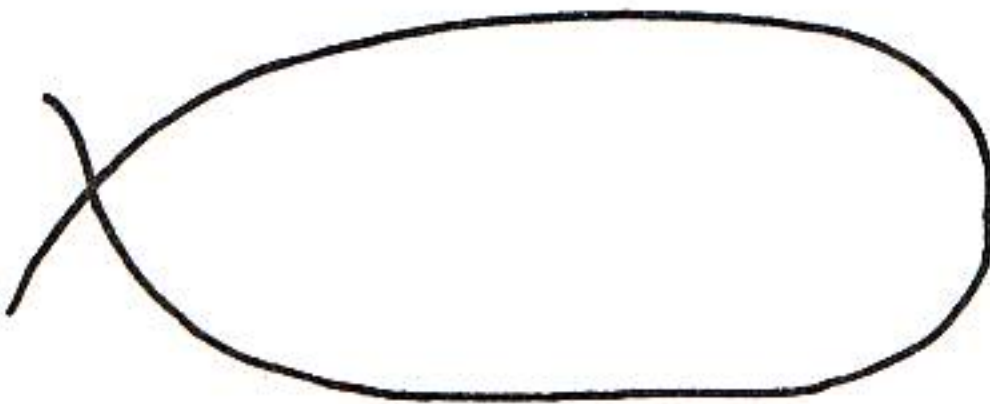

3. Από τα παρακάτω είδη

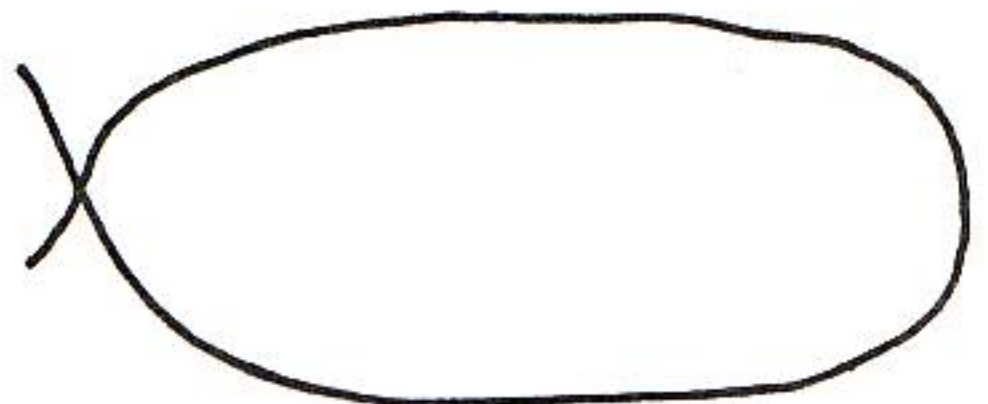
μήλο	λίπασμα	μαρούλι	καπνός
μακαρόνια	ασπιρίνη	σακάκι	πορτοκάλι
πατάτα	βαμβάκι	τομάτα	σάκα

σχημάτισε τα σύνολα που έχουν στοιχεία:

γεωργικά προϊόντα

γεωργικά προϊόντα που τρώγονται

4. Σχημάτισε και κλείσε σε περιγράμματα τα σύνολα που έχουν στοιχεία:

πράγματα της τάξης μου

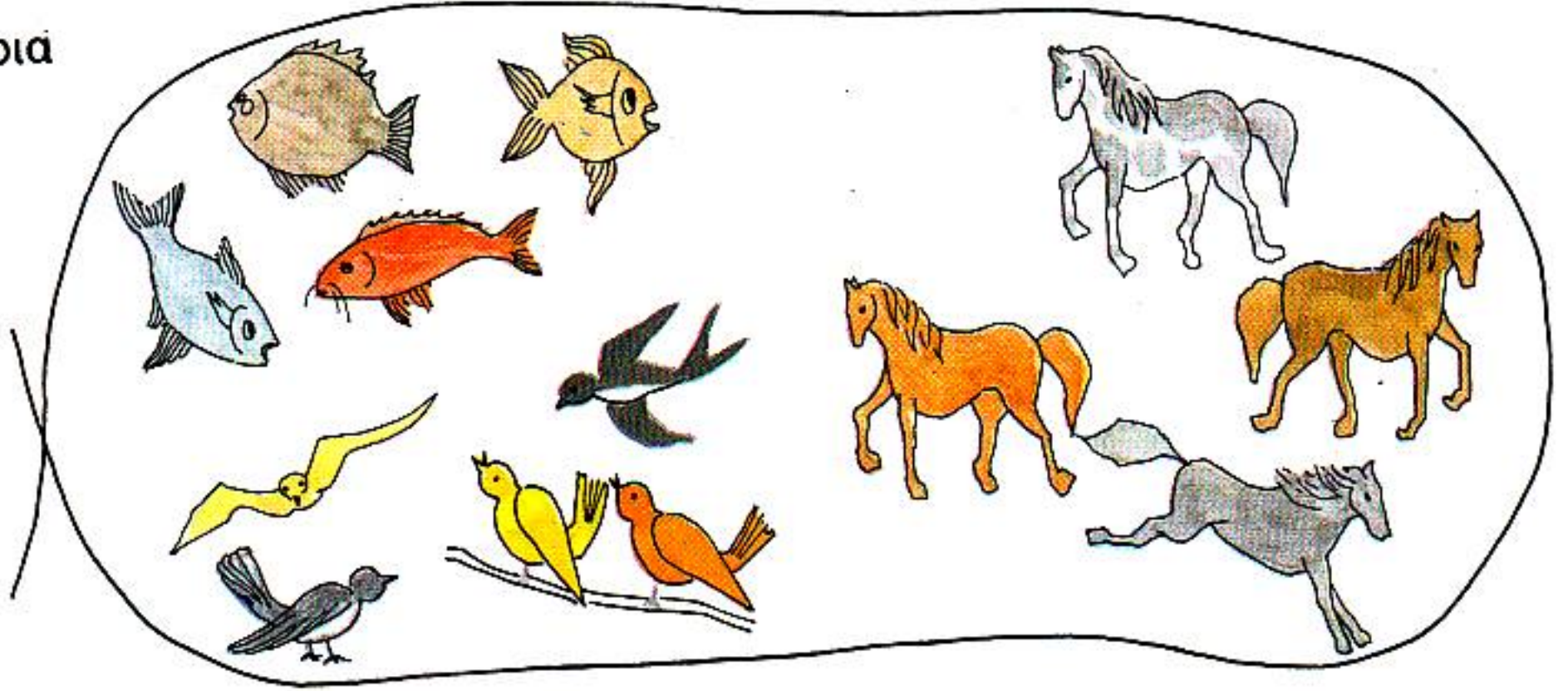
πράγματα της σάκας μου

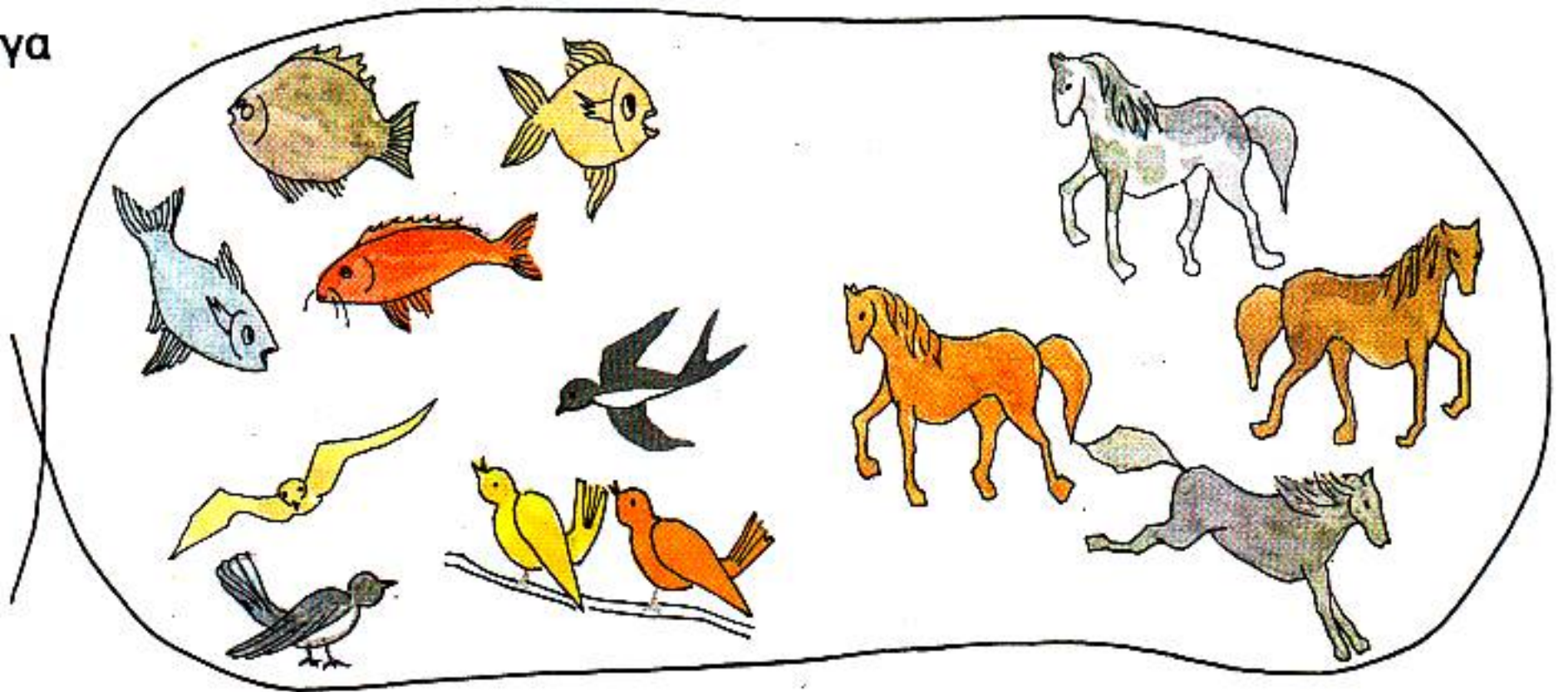
Υποσύνολα

1. Από το παρακάτω σύνολο των ζώων ξεχώρισε με περίγραμμα το υποσύνολο, που έχει στοιχεία:

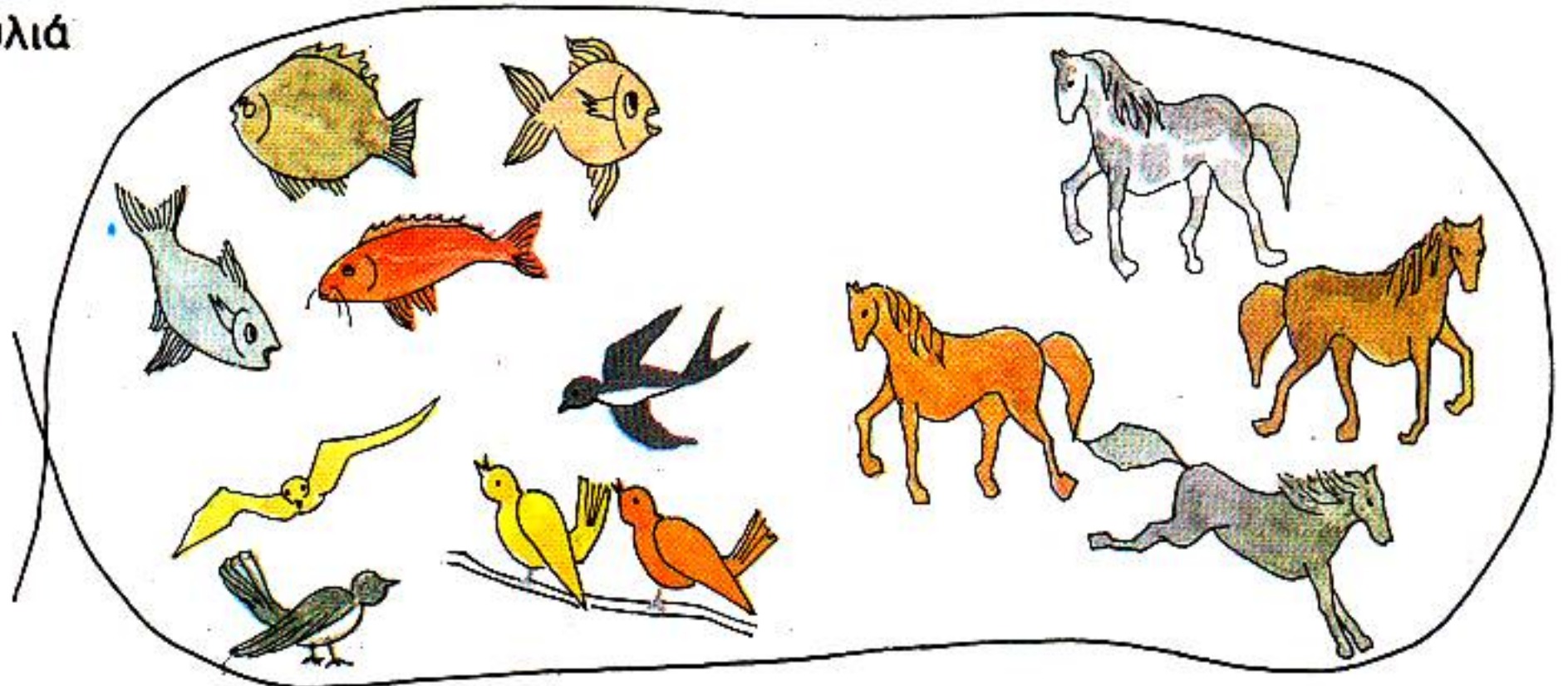
● ψάρια

● άλογα

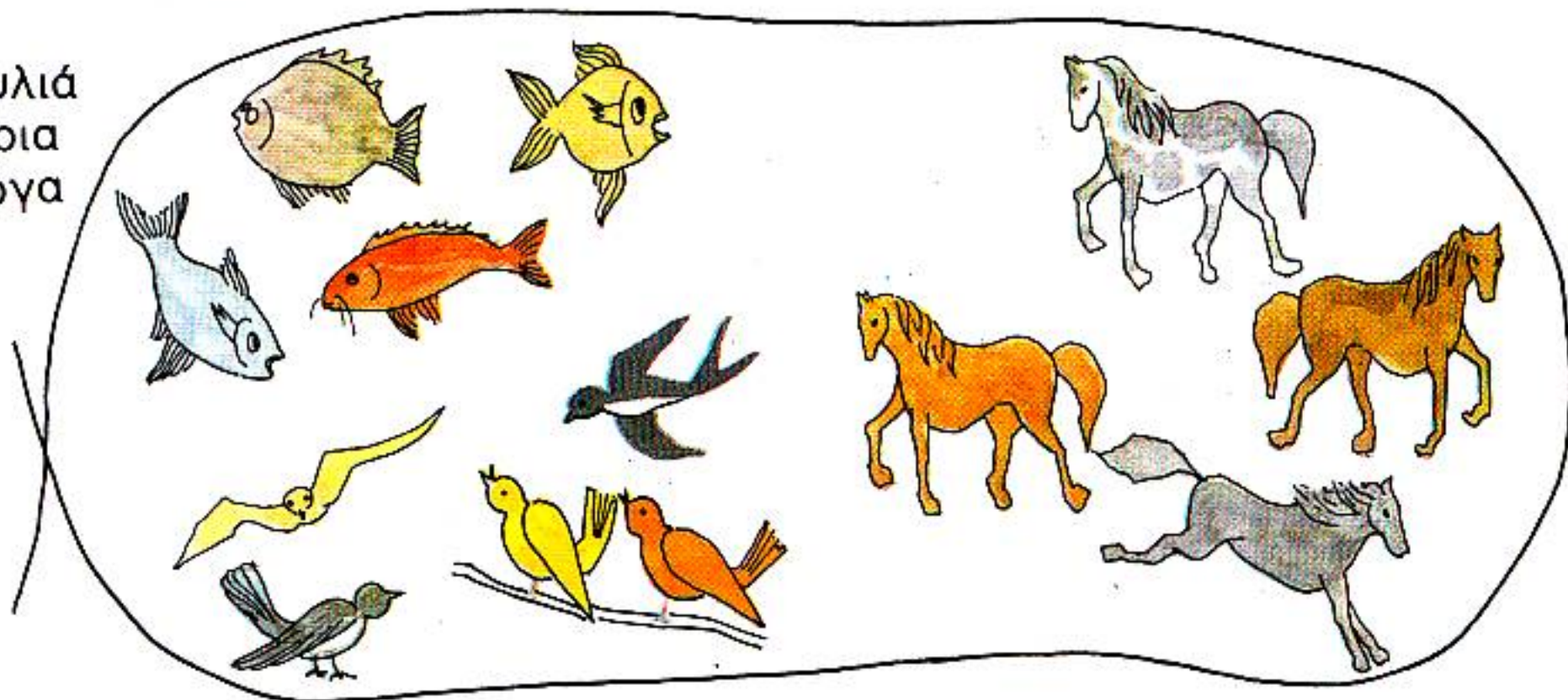

● πουλιά

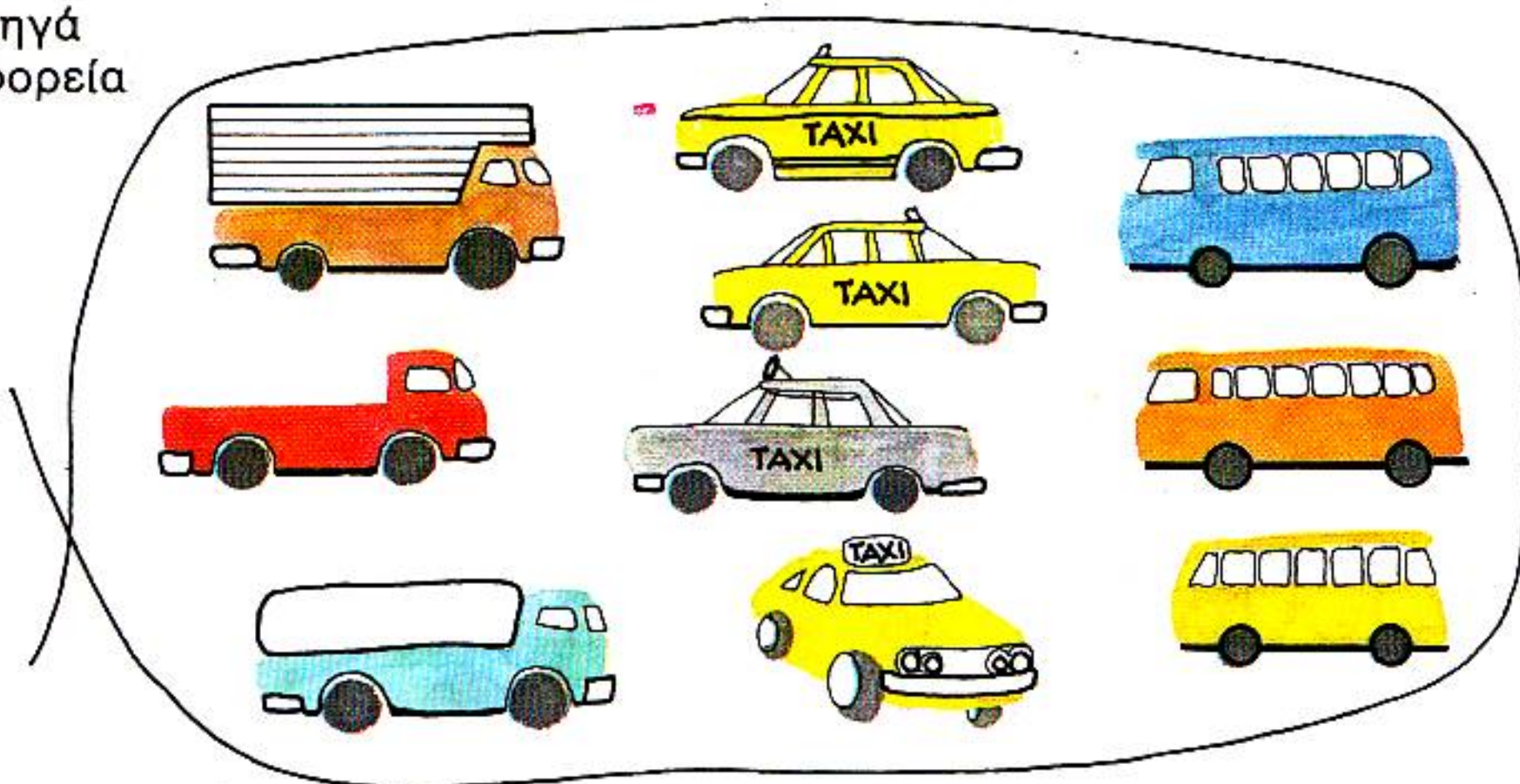

2. Από το παρακάτω σύνολο των ζώων ξεχώρισε τα υποσύνολα, που έχουν στοιχεία:

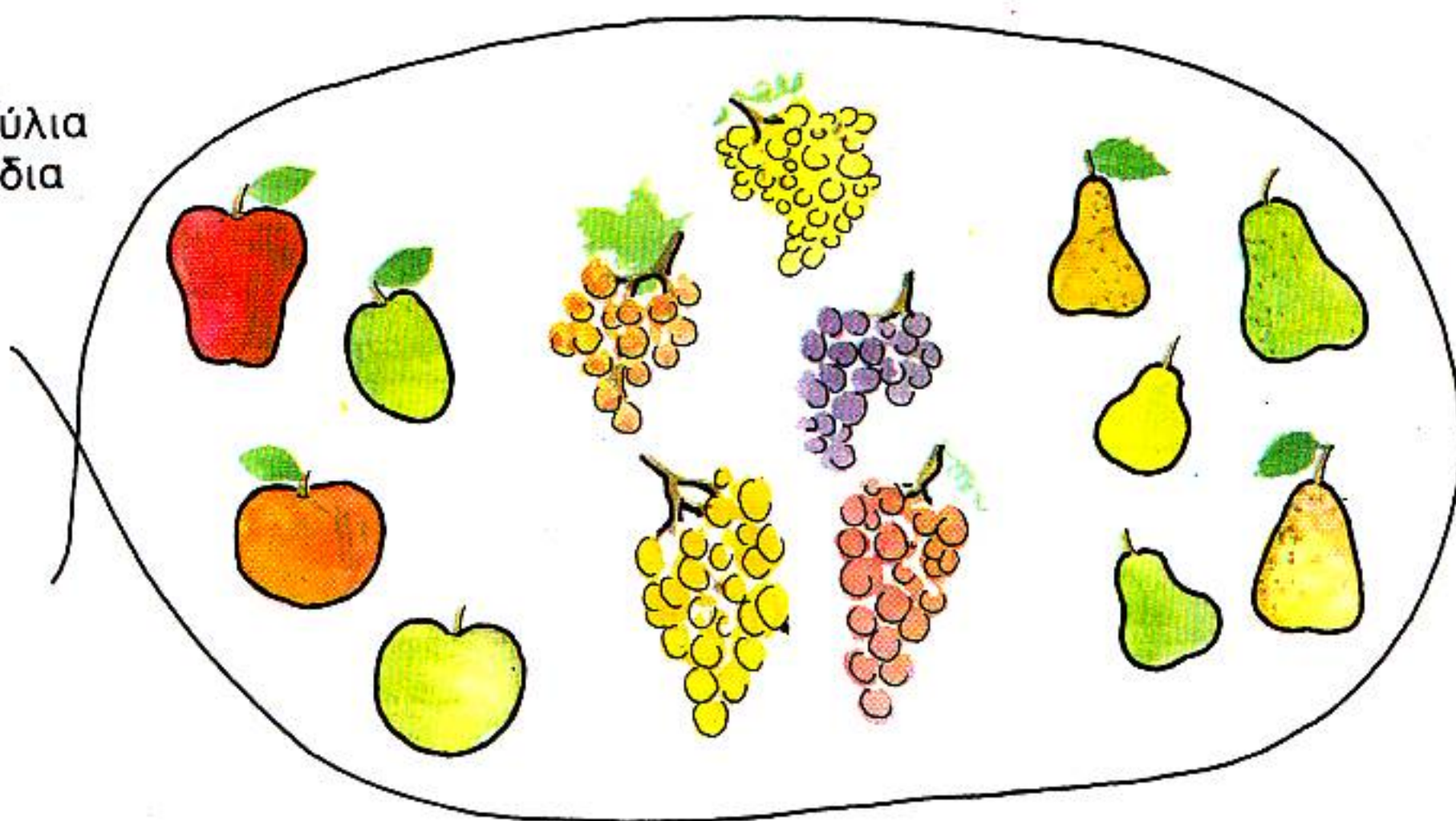
- πουλιά
- ψάρια
- άλογα

- φορτηγά
- λεωφορεία
- ταξί

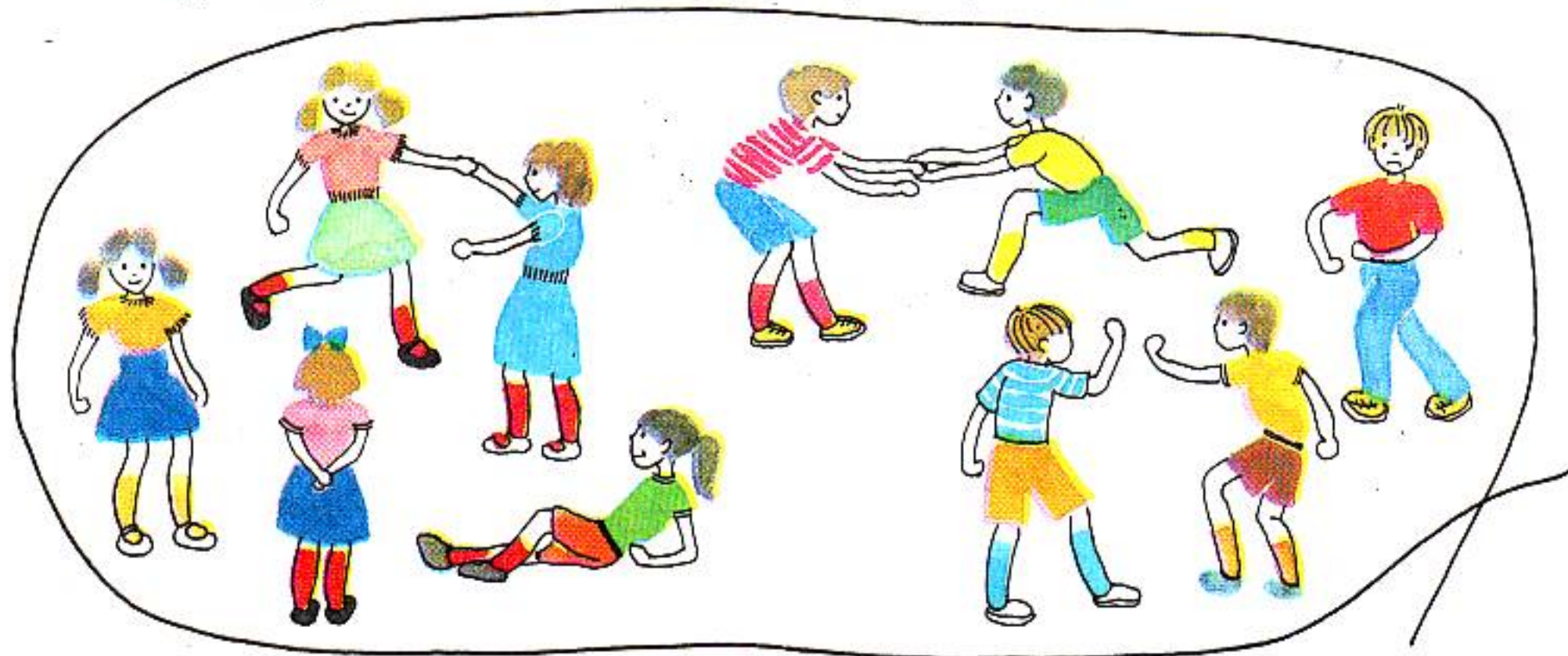

- μήλα
- σταφύλια
- αχλάδια

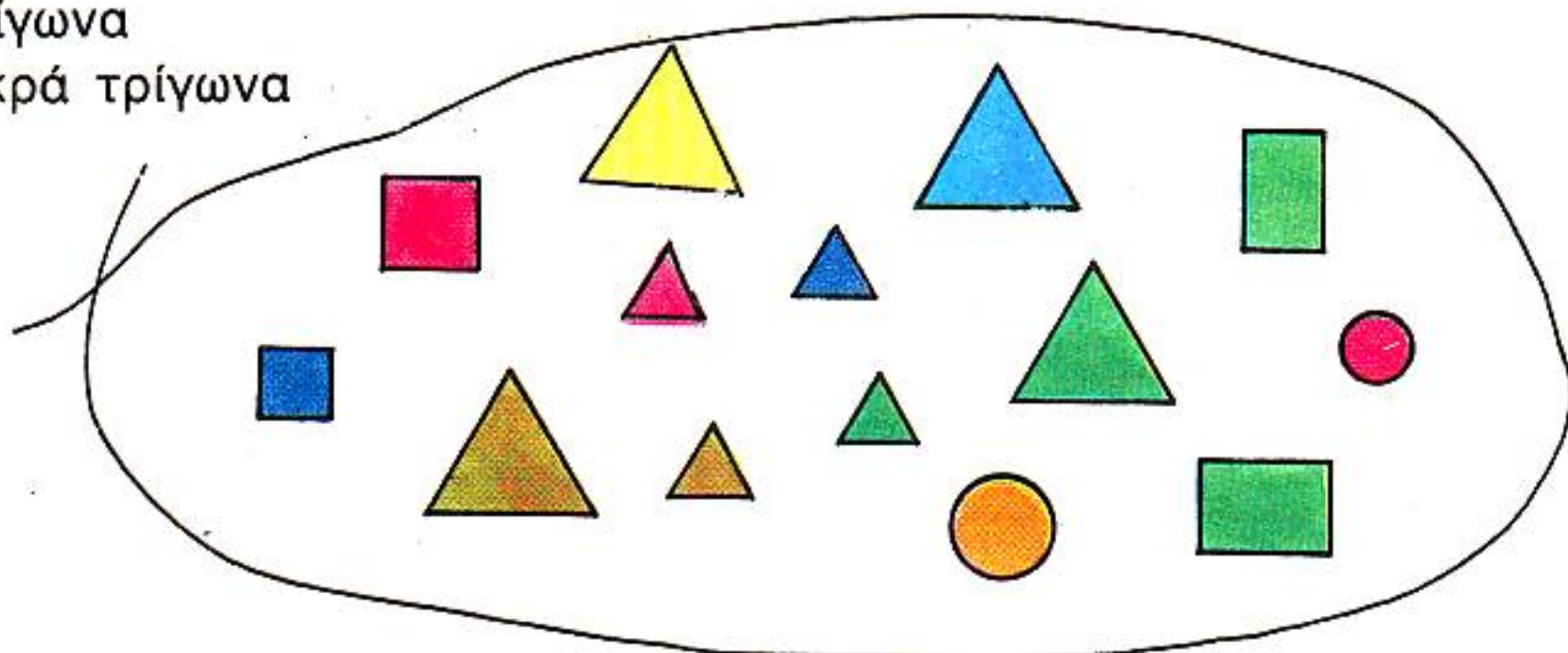
3. Στο παρακάτω σύνολο των παιδιών κλείσε σε ξεχωριστά περιγράμματα τα υποσύνολα που έχουν στοιχεία:

- αγόρια
- κορίτσια
- κορίτσια με κόκκινες κάλτσες
- κορίτσια με κόκκινες κάλτσες και μπλε φούστα

4. Στο σύνολο των γεωμετρικών σχημάτων κλείσε σε ξεχωριστά περιγράμματα τα υποσύνολα που έχουν στοιχεία:

- τρίγωνα
- μικρά τρίγωνα

5. Στο σύνολο των παιδιών της ομάδας βόλει της τάξης κλείσε σε ξεχωριστά περιγράμματα τα υποσύνολα που έχουν στοιχεία:

- αγόρια
- κορίτσια
- αγόρια που το όνομά τους αρχίζει με σύμφωνο

Αργυρώ	Ηλίας	Άγγελος
Ιωάννα	Σταύρος	Σπύρος
Μαρία	Νίκος	Βασίλης
Ελένη	Πέτρος	Αποστόλης
Γεωργία	Αντώνης	Ηρακλής

Οι αριθμοί από το 0 μέχρι το 10 – Η δεκάδα

1. Γράψε πόσα στοιχεία έχει το καθένα από τα παρακάτω σύνολα.

	<input type="text"/>	<input type="text" value="0"/>
	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="1"/>
	<input type="text" value="2"/>	<input type="text"/>
	<input type="text" value="3"/>	<input type="text"/>
	<input type="text" value="4"/>	<input type="text"/>
	<input type="text" value="5"/>	<input type="text"/>
	<input type="text" value="6"/>	<input type="text"/>
	<input type="text" value="7"/>	<input type="text"/>
	<input type="text" value="8"/>	<input type="text"/>
	<input type="text" value="9"/>	<input type="text"/>
	<input type="text" value="10"/>	<input type="text"/>

μονάδες
κάνουν

δεκάδα

2. Γράψε τον αριθμό των στοιχείων του κάθε συνόλου.

Μέρες της εβδομάδας

7

Εποχές του έτους

Τάξεις του δημοτικού σχολείου

Τροχοί του ποδηλάτου

Μαθητές της Γ' τάξης με ηλικία 3 ετών

Μέρες της εβδομάδας που λειτουργεί το σχολείο

Μηδενικά του αριθμού 10

Πλευρές τριγώνου

Τα γράμματα της λέξης «φουστάνι»

Τα γράμματα της λέξης «ανθοδέσμη»

3. Ένωσε τα σημεία με τη σειρά, αρχίζοντας από το 1.

2 9

10

4

3

1

8

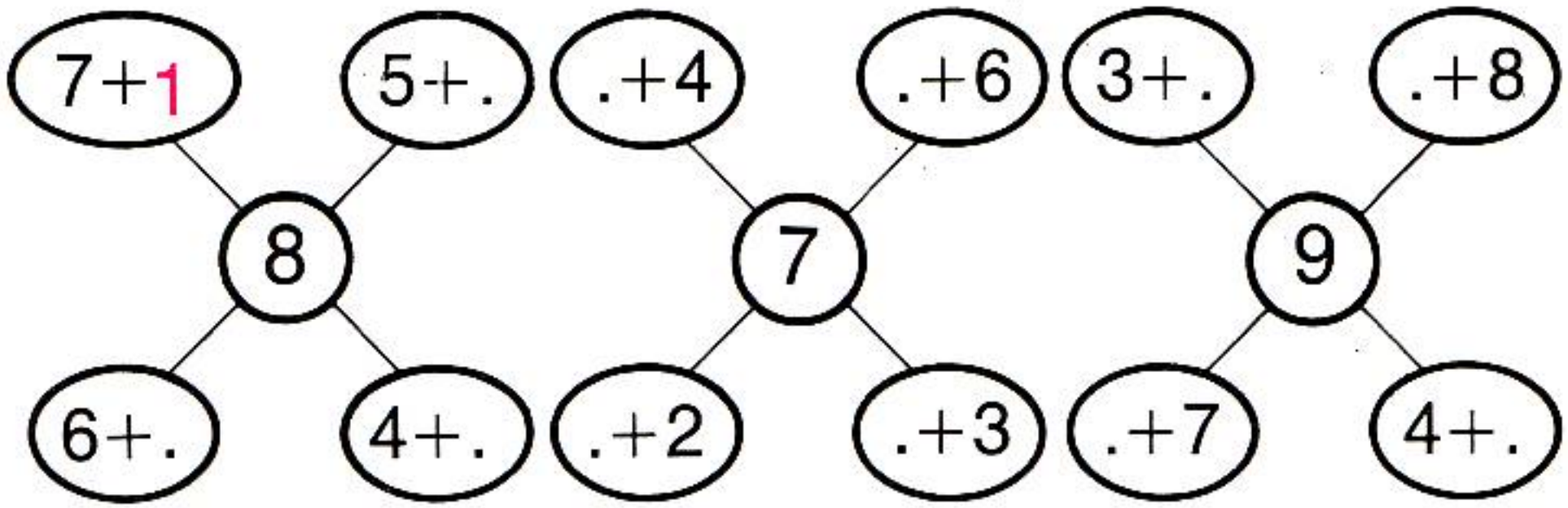
7

5

6

4. Μπορείς να βρεις τους αριθμούς που λείπουν;

5. Κάμε το ίδιο.

8	
6	2
4	.
.	3
0	.
.	1
5	.

9	
6	3
.	8
4	.
.	2
7	.
.	0

10	
7	3
.	5
4	.
2	.
.	1
6	.

6. Γράψε στους παρακάτω πίνακες τα ζευγάρια των αριθμών που πρέπει.

6	
5	+ 1
	+
	+
	+

7	
6	+ 1
	+
	+
	+
	+

5	
4	+ 1
	+
	+

7. Δείξε με βέλη ποια δίνουν τον ίδιο αριθμό.

9

7

(4 + 5)

(3 + 4)

(3 + 6)

(2 + 5)

(2 + 8)

(5 + 3)

(6 + 4)

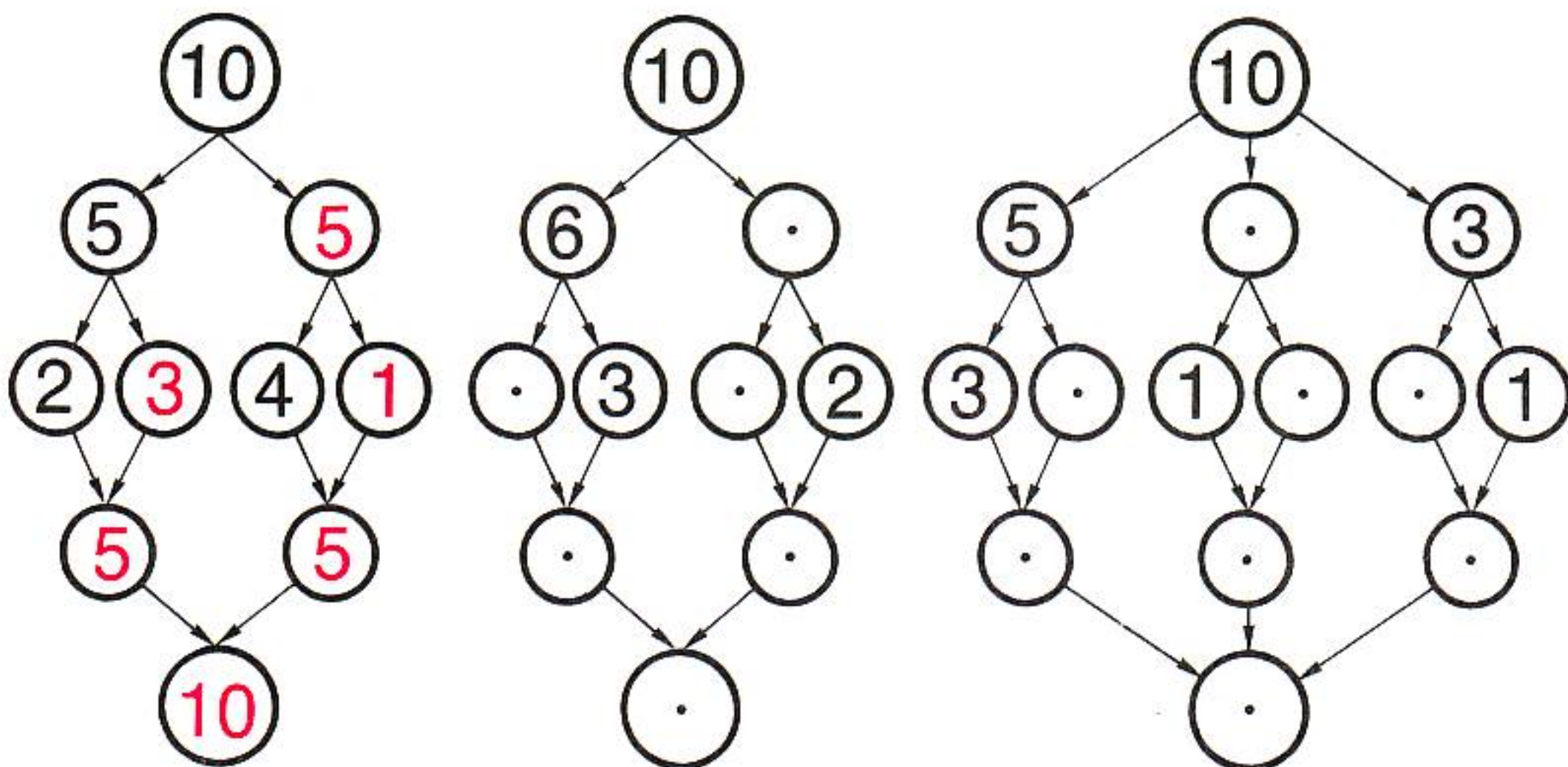
(7 + 3)

(2 + 6)

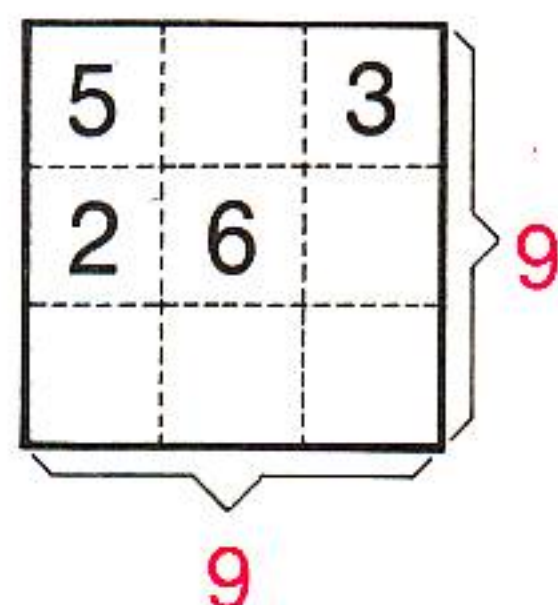
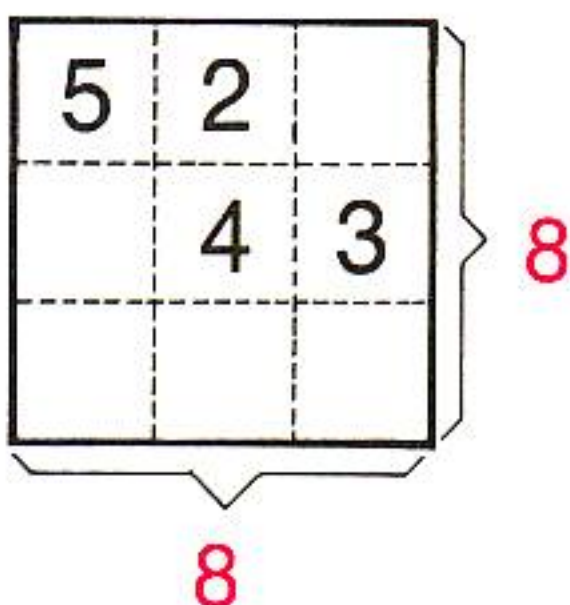
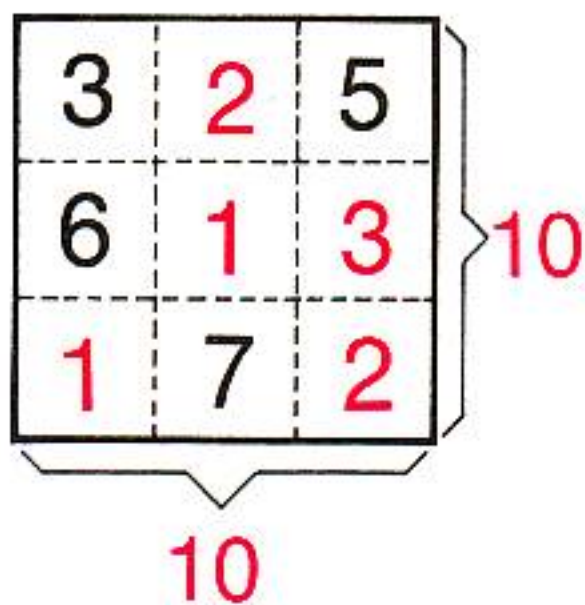
8

10

8. Βάλε σε κάθε κύκλο τον αριθμό που πρέπει.

9. Συμπλήρωσε τα άδεια τετράγωνα, για να έχεις οριζόντια και κάθετα το ίδιο αποτέλεσμα.

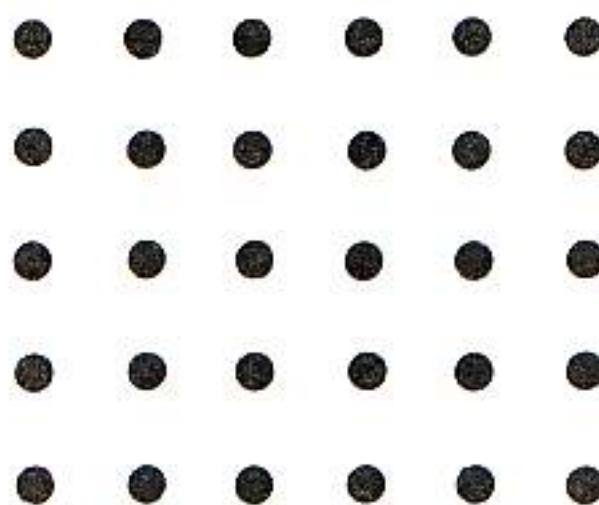

Λογαριάζοντας με δεκάδες ① – Η εκατοντάδα

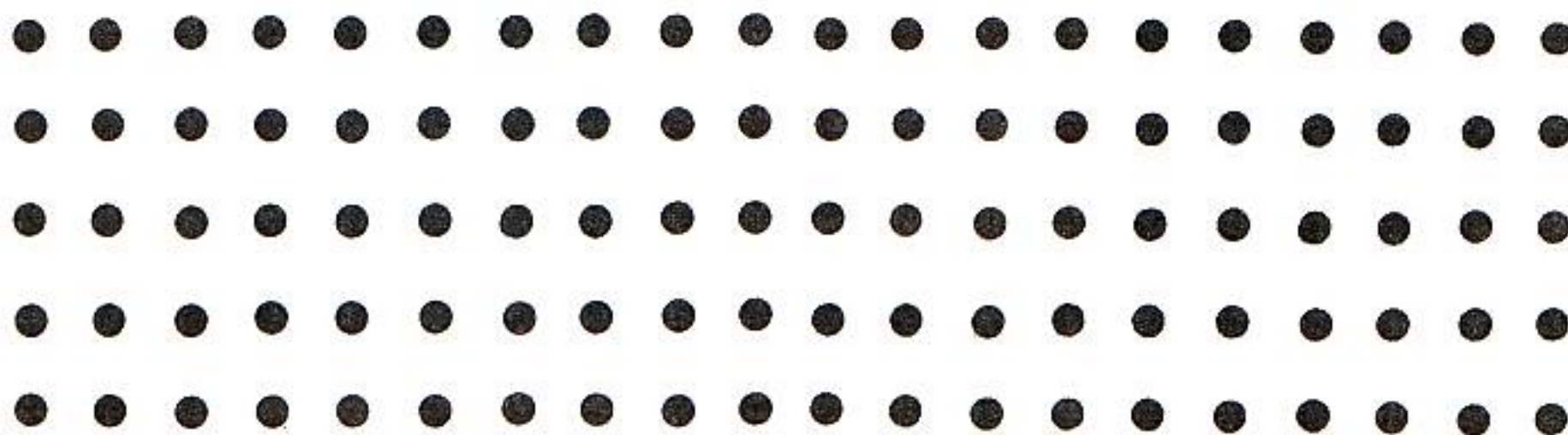
1. Μπόρεις να κλείσεις ανά δέκα τις χοντρές τελείες και να γράψεις πόσες δεκάδες σχημάτισες;

4 Δεκάδες

.. Δεκάδες

.. δεκάδες κάνουν εκατοντάδα

2. Σημείωσε ένα X στην κατάλληλη στήλη.

ΜΟΝΑΔΕΣ	ΔΕΚΑΔΕΣ									
	1	3	5	7	9	2	4	6	8	10
20						X				
40										
60										
80										
100										
10										
30										
50										
70										
90										

3. Αντιστοίχισε με βέλη τις δεκάδες της πρώτης στήλης με τις μονάδες της δεύτερης στήλης.

ΔΕΚΑΔΕΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ
2 ·	· 20
5 ·	· 90
9 ·	· 80
8 ·	· 50
10 ·	· 100
7 ·	· 70
6 ·	· 40
1 ·	· 30
3 ·	· 10
4 ·	· 60

4. Δείξε με βέλος το αποτέλεσμα της κάθε πράξης.

(10 + 30)	<input type="text" value="40"/>	(70 - 30)
(90 - 20)		(40 + 50)
(30 + 40)	<input type="text" value="70"/>	(40 + 10)
(90 - 40)		(80 - 30)
(30 + 20)	<input type="text" value="50"/>	(20 + 50)
(100 - 10)		(100 - 30)
(20 + 70)	<input type="text" value="90"/>	(100 - 60)
		(20 + 20)

5. Σχηματίσαμε το 60, λογαριάζοντας με δεκάδες. Μπορείς να κάμεις το ίδιο και για τους άλλους αριθμούς;

$$60 = 30 + 20 + 10$$

$$80 = \square + \square + \square$$

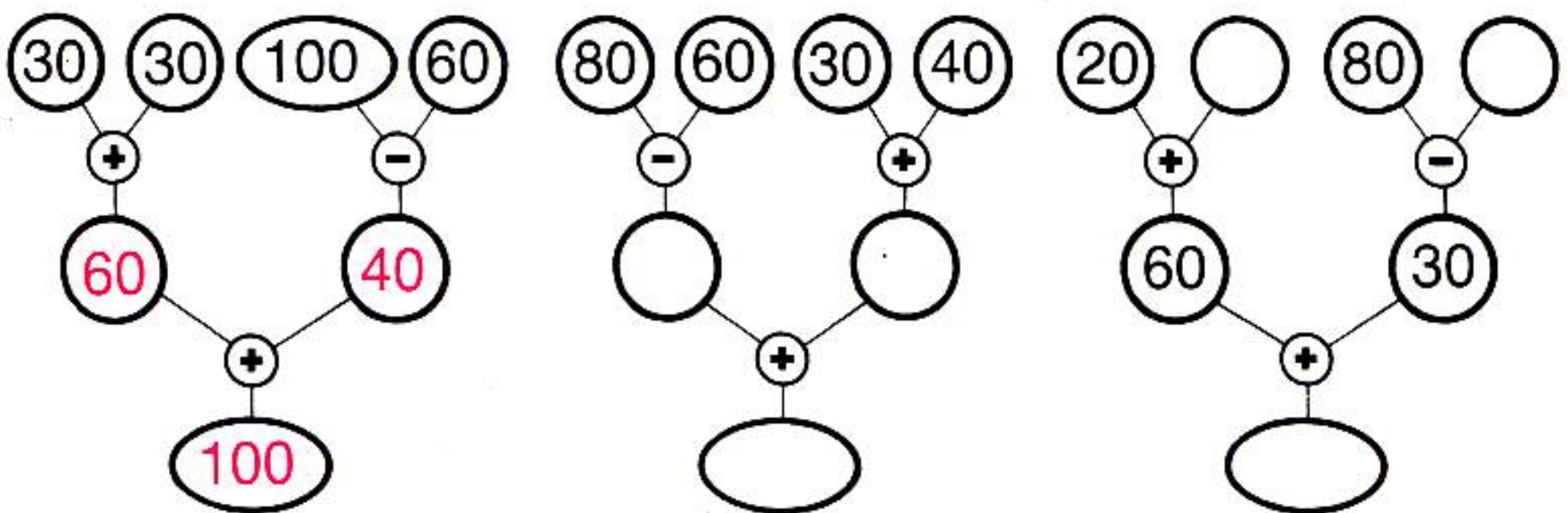
$$100 = \square + \square + \square$$

$$90 = \square + \square + \square$$

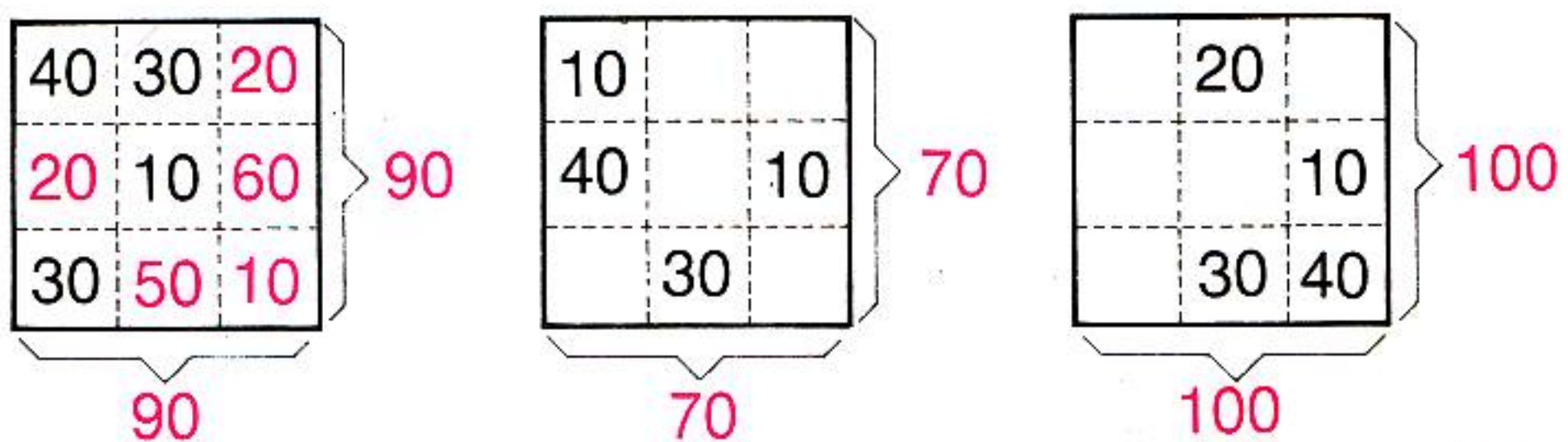
$$70 = \square + \square + \square$$

$$50 = \square + \square + \square$$

6. Βάλε σε κάθε κύκλο τον αριθμό που πρέπει.

7. Συμπλήρωσε τα άδεια τετράγωνα, για να έχεις οριζόντια και κάθετα το ίδιο αποτέλεσμα.

8. Κάμε τις πράξεις στους παρακάτω πίνακες.

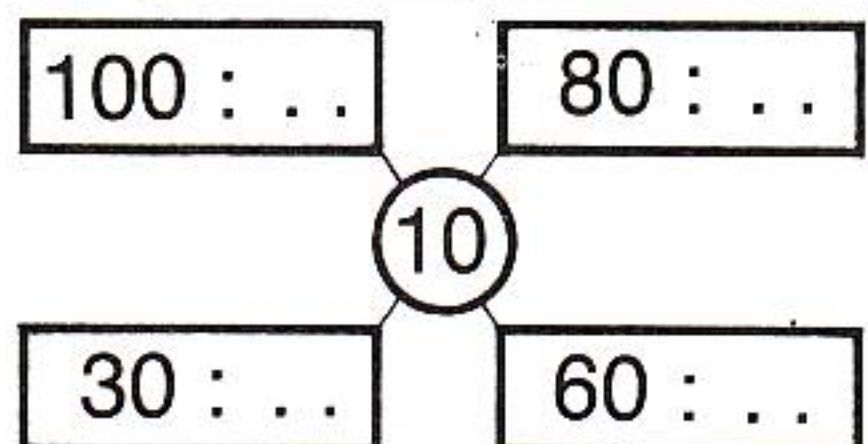
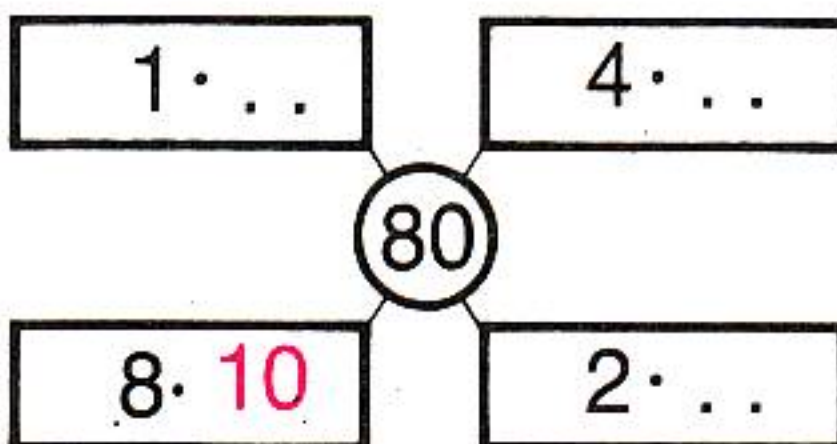
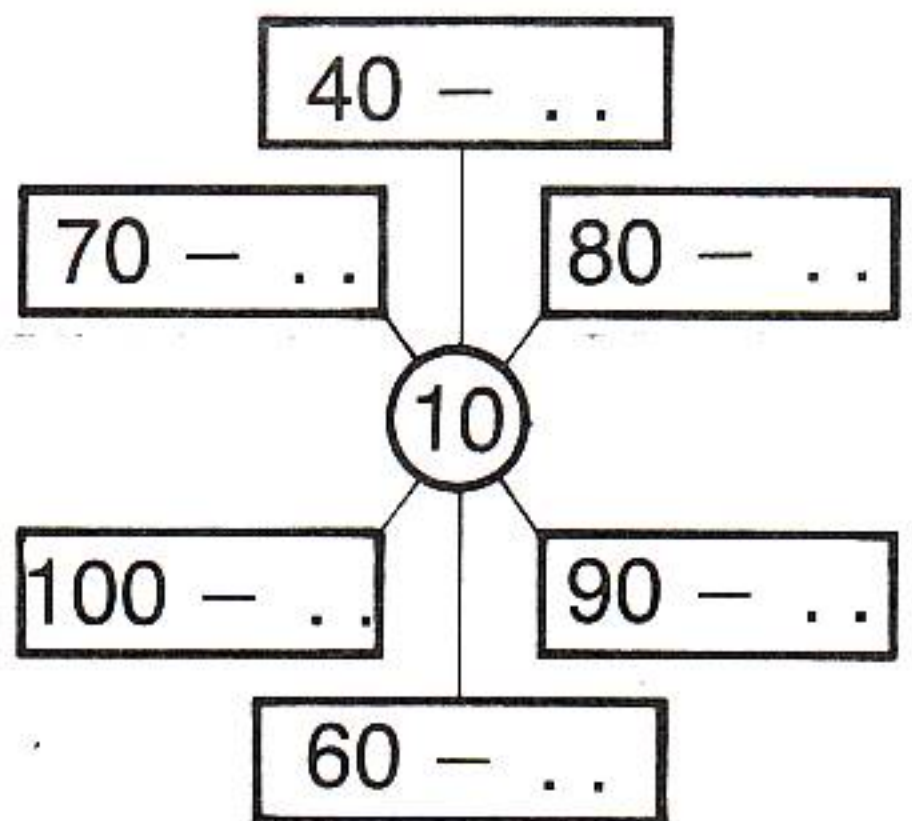
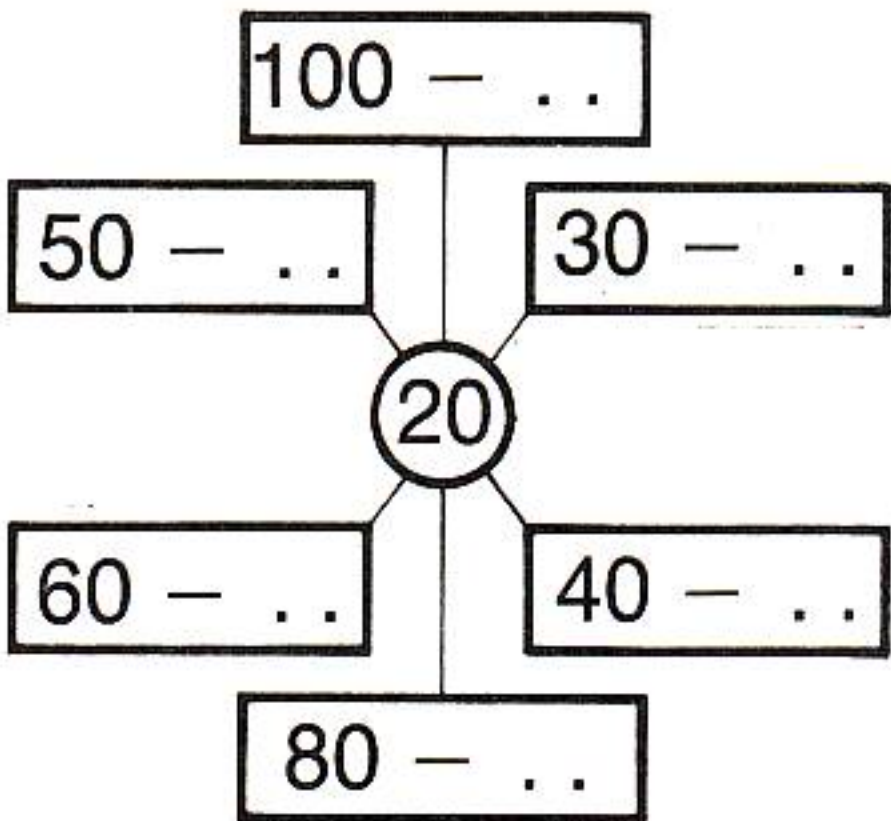
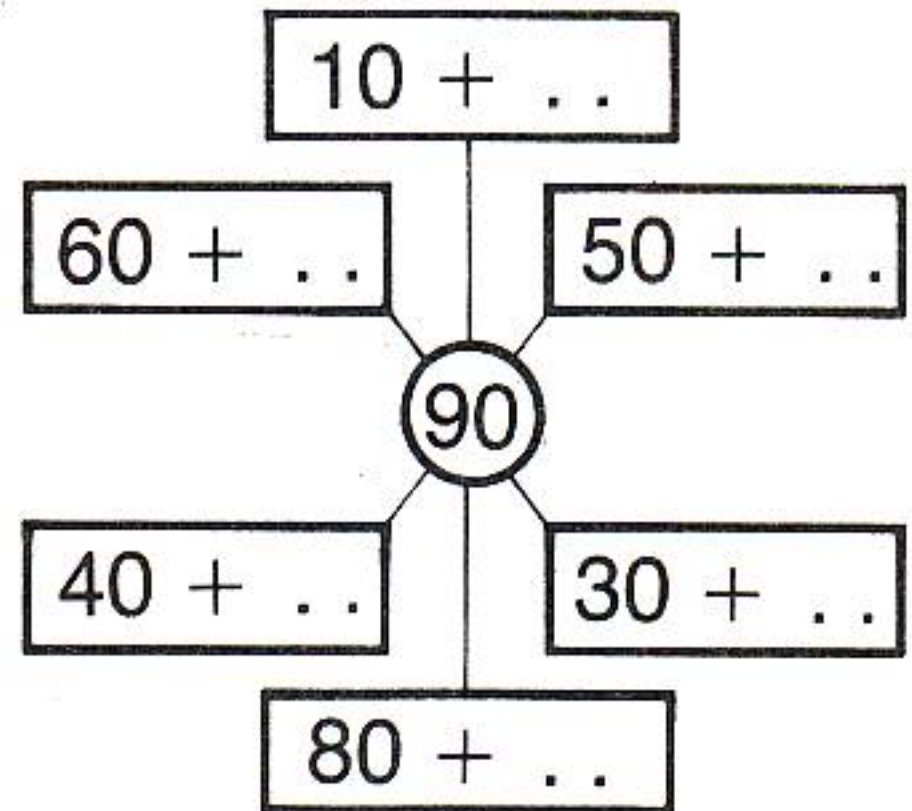
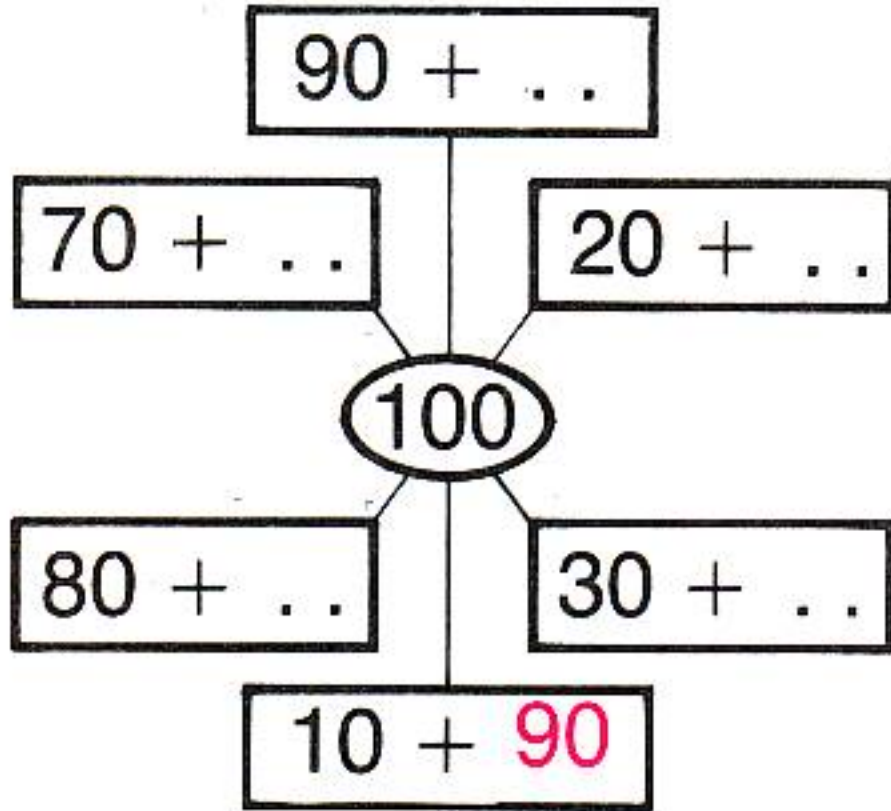
+	20	50	30	40
50	70	100		
10	30			
30	50			
40	60			

-	30	40	20	10
80	50	40	60	
60				
40				
90				

·	10
1	
4	
6	
9	

:	10
10	
40	
60	
90	

9. Μπορείς να βρεις τους αριθμούς που λείπουν; Γράψε τους.

10. Μπορείς να βρεις τους αριθμούς που λείπουν; Γράψε τους.

80	
60	20
40	
	30
0	
	10
50	

90	
60	
	80
40	
	20
20	
	0

100	
70	
	50
40	
20	
	10
60	

11. Κάμε τις πράξεις:

$80 + 10 =$

$60 + 40 =$

$40 + 30 =$

$90 - 10 =$

$100 - 40 =$

$70 - 30 =$

$10 + 80 =$

$40 + 60 =$

$30 + 40 =$

$90 - 80 =$

$100 - 60 =$

$70 - 40 =$

13. Προβλήματα

α) Ο Νίκος πλήρωσε για μια σοκολάτα 50 λεπτά. Ο Βασίλης πλήρωσε για μια άλλη σοκολάτα 5 κέρματα των 10 λεπτών. Πλήρωσαν το ίδιο;

Γιατί;

β) Στη λαϊκή αγορά ένας μανάβης πουλούσε τα μήλα 70 λεπτά το κιλό, και ένας άλλος πουλούσε τα μήλα της ίδιας ποιότητας 8 κέρματα των 10 λεπτών. Εσύ από ποιον μανάβη θα ψώνιζες μήλα;

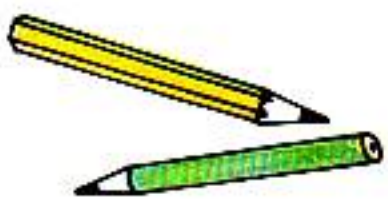
Γιατί;

γ) Σ' ένα σύρμα της ΔΕΗ κάθονται 30 χελιδόνια και σ' ένα άλλο κάθονται 20 χελιδόνια περισσότερα. Πόσα χελιδόνια κάθονται και στα δύο σύρματα; Αν πετάξουν μακριά 10 χελιδόνια, πόσα θα μείνουν στα σύρματα;

.....
.....
.....

δ) Το βιβλιοπωλείο πουλάει το ένα μολύβι 20 λεπτά. Η Μαρία αγόρασε 4 μολύβια και η Νίκη αγόρασε 3 μολύβια. Πόσα λεπτά του ευρώ θα πληρώσει η Μαρία και πόσα η Νίκη;

.....
.....
.....

ε) Το βιβλιοπωλείο πουλάει τα τετράδια 30 λεπτά το ένα. Ο Γιώργος πλήρωσε για τετράδια 90 λεπτά και ο Γιάννης 60 λεπτά. Πόσα τετράδια αγόρασε ο Γιώργος και πόσα ο Γιάννης;

.....
.....
.....

Λογαριάζοντας με δεκάδες ②

1. Σημείωσε ένα X στο τετράγωνο που πρέπει.

	37	18	48	77
18 + 30			X	
48 - 30				
37 + 40				
77 - 40				

	98 - 50	50 + 48	81 - 60	60 + 21
98				
21			X	
81				
48				

2. Το περίπτερο της γειτονιάς πούλησε το Σάββατο 25 σοκολάτες, 40 γκοφρέτες, 32 γαριδάκια και την Κυριακή 30 σοκολάτες, 53 γκοφρέτες, 40 γαριδάκια. Πόσα πούλησε από κάθε είδος και τις δυο μέρες;

ΗΜΕΡΕΣ	Σοκολάτες	Γκοφρέτες	Γαριδάκια
Σάββατο	25		
Κυριακή	30		
Και τις δύο μέρες	55		

3. Ένας κτηνοτρόφος έφερε στην αγορά ζώα για να τα πουλήσει. Τη Δευτέρα πούλησε 28 κατσίκια, 40 αρνιά και 10 μοσχάρια. Την Τρίτη πούλησε 30 κατσίκια, 35 αρνιά και 15 μοσχάρια. Πόσα κατσίκια, πόσα αρνιά και πόσα μοσχάρια πούλησε ο κτηνοτρόφος; (Να χρησιμοποιήσεις τον παρακάτω πίνακα).

	Δευτέρα	Τρίτη	Και τις δύο μέρες μαζί
Κατσίκια	28	30	
Αρνιά			
Μοσχάρια			

4. Κάμε τις πράξεις:

$31 + 10 =$	$52 + 20 =$
$10 + 31 =$	$20 + 52 =$
$41 - 10 =$	$72 - 20 =$
$41 - 30 =$	$72 - 50 =$

$65 + 30 =$	$57 + 40 =$
$30 + 65 =$	$40 + 57 =$
$95 - 30 =$	$97 - 40 =$
$95 - 60 =$	$97 - 50 =$

5. Συμπλήρωσε τους αριθμούς που λείπουν.

$61 + 30 = 91$	$44 + \dots = 84$	$\dots + 20 = 67$
$91 - \dots = 61$	$84 - \dots = 44$	$\dots - 20 = 47$
$23 + \dots = 53$	$39 + \dots = 69$	$\dots + 60 = 98$
$53 - \dots = 23$	$69 - \dots = 39$	$\dots - 60 = 38$

6. Συμπλήρωσε στις παρακάτω γραμμές τους αριθμούς που λείπουν, ανεβαίνοντας δέκα δέκα.

7. Συνέχισε κατεβαίνοντας δέκα δέκα.

8. Προβλήματα

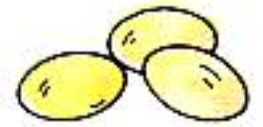
α) Ένα μυρμήγκι κουβάλησε στη μυρμηγκοφωλιά 46 σπυριά σιτάρι και ένα άλλο κουβάλησε 30. Πόσα σπυριά σιτάρι κουβάλησαν και τα δυο μυρμήγκια μαζί; Πόσα σπυριά περισσότερα κουβάλησε το πρώτο μυρμήγκι;

.....
.....
.....

β) Μια κότα γέννησε το καλοκαίρι 68 αυγά και το χειμώνα γέννησε 20 αυγά λιγότερα. Πόσα αυγά γέννησε η κότα το χειμώνα;

.....
.....
.....

γ) Η Καίτη θέλει να αγοράσει ένα τετράδιο που αξίζει 95 λεπτά. Έχει όμως μόνο 70 λεπτά. Πόσα λεπτά του ευρώ πρέπει να ζητήσει από τη μητέρα της, για να αγοράσει το τετράδιο;

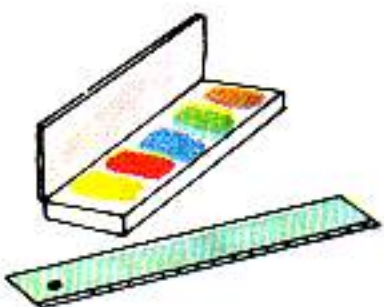
.....
.....
.....

δ) Ο Μανόλης έχει στην τσέπη του 97 λεπτά. Αγοράζει ένα μπουκάλι πορτοκαλάδα που αξίζει 50 λεπτά και με τα χρήματα που του μένουν αγοράζει μια σοκολάτα. Πόσα λεπτά του ευρώ αξίζει η σοκολάτα;

.....
.....
.....

ε) Η Αμαλία αγόρασε ένα κουτί χρώματα που άξιζε 64 λεπτά και ένα χάρακα που άξιζε 30 λεπτά. Πόσα λεπτά του ευρώ πλήρωσε η Αμαλία και για τα δυο πράγματα μαζί; Πόσα λεπτά του ευρώ περισσότερο από το χάρακα άξιζαν τα χρώματα;

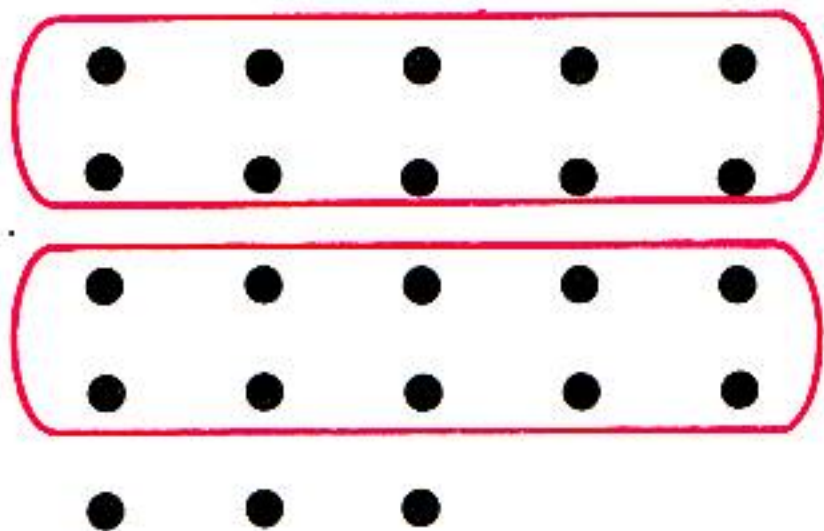

.....
.....
.....

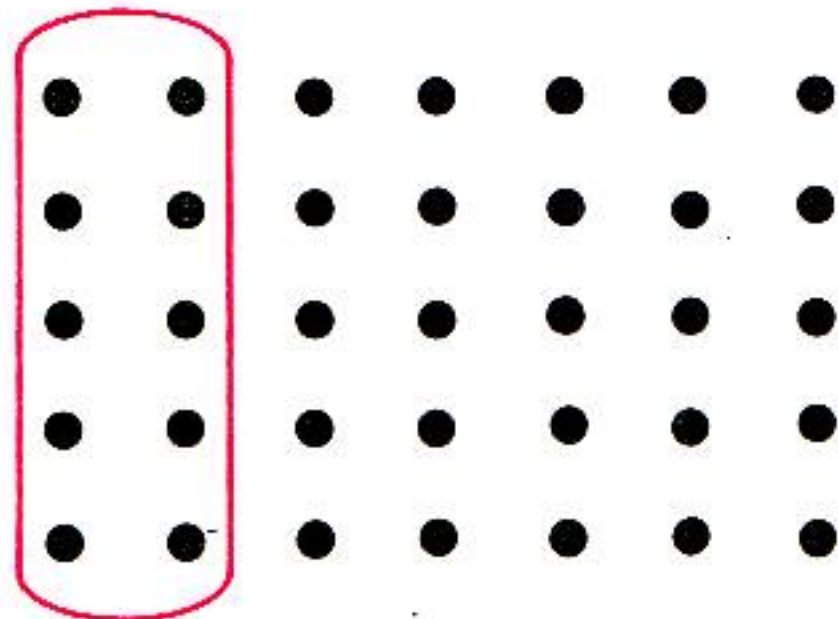

Η αξία του ψηφίου από τη θέση του

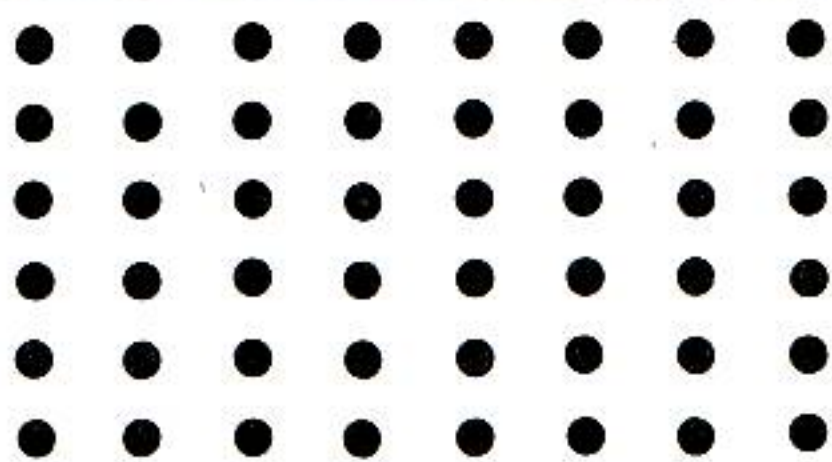
1. Να σχηματίσεις δεκάδες, να γράψεις χωριστά τον αριθμό των δεκάδων και των μονάδων και ύστερα και τους δυο μαζί ως ένα αριθμό.

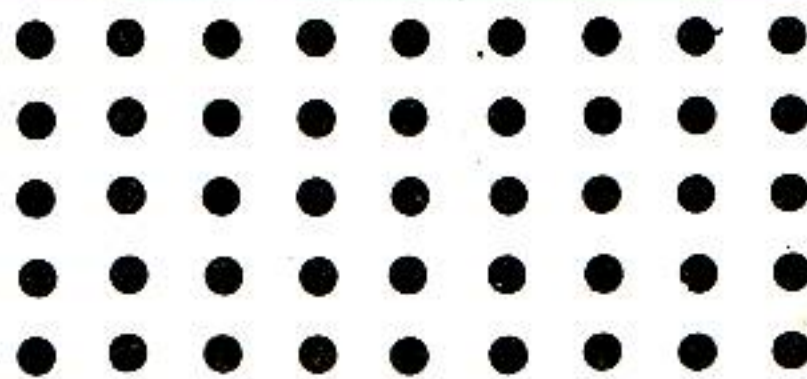
$\frac{2}{-}$ δεκάδες } **23**
 $\frac{3}{-}$ μονάδες }

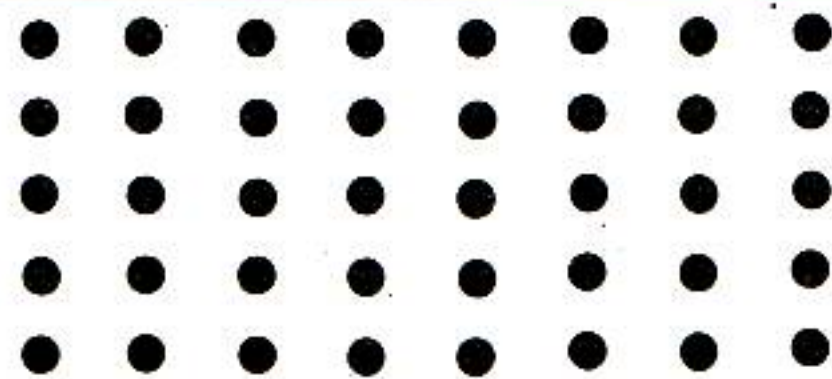
--- δεκάδες }
 --- μονάδες }

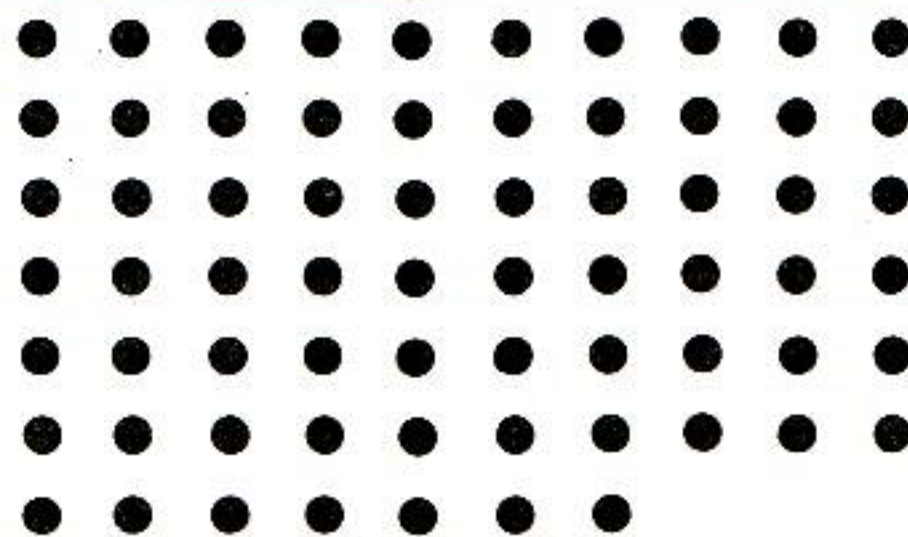
--- δεκάδες }
 --- μονάδες }

--- δεκάδες }
 --- μονάδες }

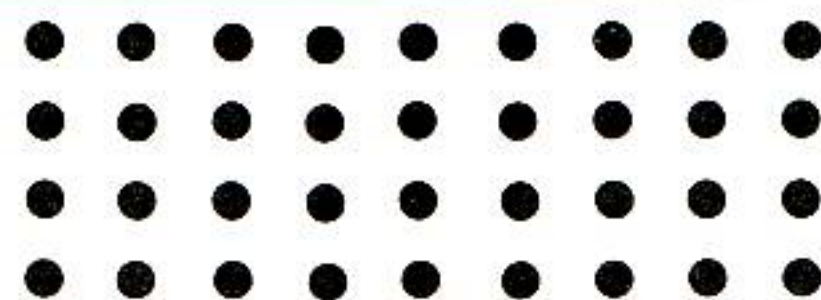
--- δεκάδες }
 --- μονάδες }

--- δεκάδες }
 --- μονάδες }

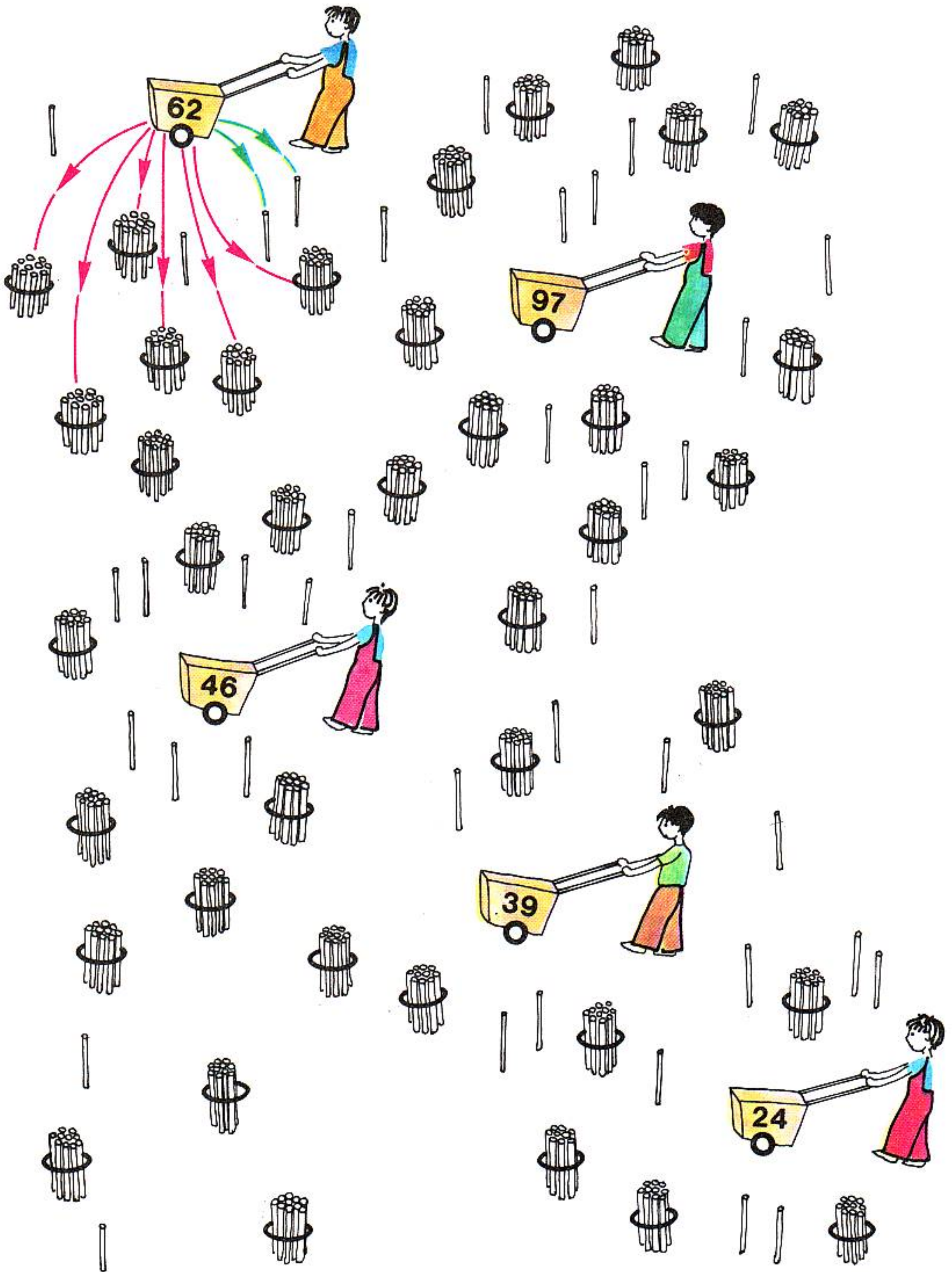

--- δεκάδες }
 --- μονάδες }

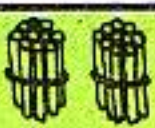
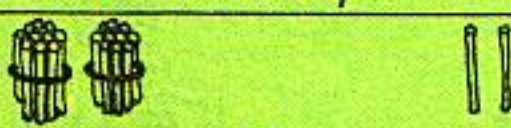

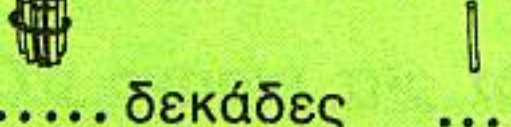
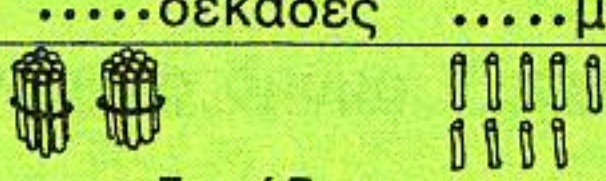
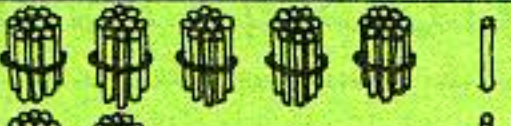

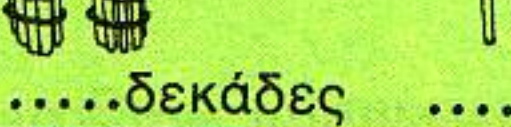

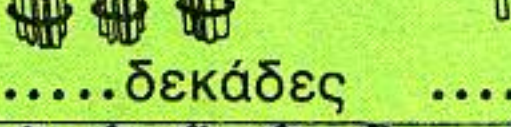

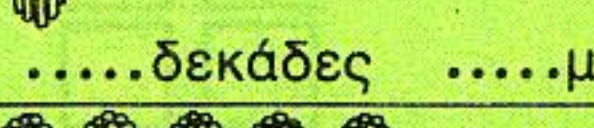
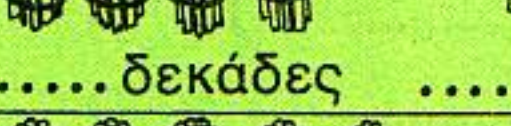

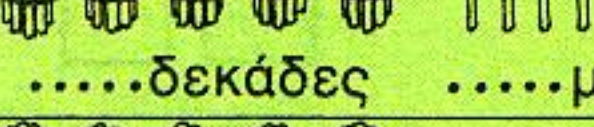
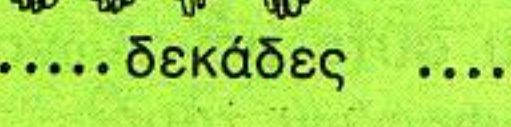
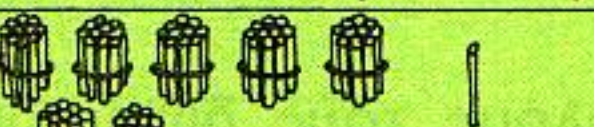

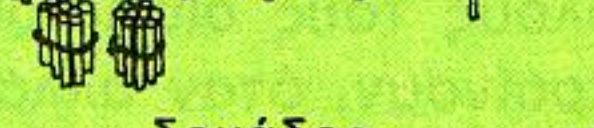

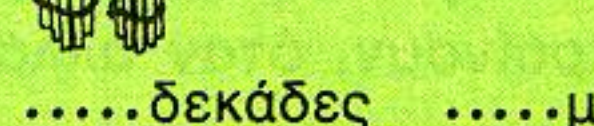

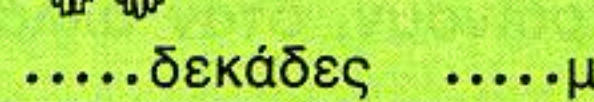

--- δεκάδες }
 --- μονάδες }

2. Δείξε με κόκκινα βέλη τις δεκάδες και με πράσινα βέλη τις μονάδες που πρέπει να φορτώσει το κάθε παιδί στο καροτσάκι του.

3. Γράψε τον αριθμό που σχηματίζεται από:

 ¹ δεκάδες ¹ μονάδες <input type="text" value="11"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>
δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>	δεκάδεςμονάδες <input type="text"/>

4. Γράψε ποιοι αριθμοί σχηματίζονται από:

9 δεκάδες και 9 μονάδες **99**

3 μονάδες και 1 δεκάδα ...

7 δεκάδες και 6 μονάδες ...

8 μονάδες και 3 δεκάδες ...

5 δεκάδες και 0 μονάδες ...

6 μονάδες και 4 δεκάδες ...

1 δεκάδα και 8 μονάδες ...

2 μονάδες και 7 δεκάδες ...

5. Γράψε από τι σχηματίζονται οι αριθμοί:

91 9 δεκάδες και 1 μονάδα

31 .. δεκάδες και .. μονάδα

19 .. δεκάδα και .. μονάδες

13 .. δεκάδα και .. μονάδες

82 .. δεκάδες και .. μονάδες

76 .. δεκάδες και .. μονάδες

28 .. δεκάδες και .. μονάδες

67 .. δεκάδες και .. μονάδες

6. Να αλλάξεις τη θέση των ψηφίων στους παρακάτω αριθμούς. Ποιοι έγιναν μεγαλύτεροι και ποιοι μικρότεροι;

67 - **76**

μεγαλύτερος

36 -

.....

18 -

.....

89 -

.....

63 -

.....

92 -

.....

7. Σκέψου και γράψε τρεις αριθμούς που μεγαλώνουν και τρεις που μικραίνουν, όταν αλλάξεις τη θέση των ψηφίων τους.

39 - **93**

52 - **25**

-

-

-

-

-

-

8. Γράψε όλους τους διψήφιους αριθμούς που ούτε μεγαλώνουν ούτε μικραίνουν, όταν αλλάξει η θέση των ψηφίων τους.

11 - **11**

.. - ..

.. - ..

.. - ..

.. - ..

.. - ..

.. - ..

.. - ..

.. - ..

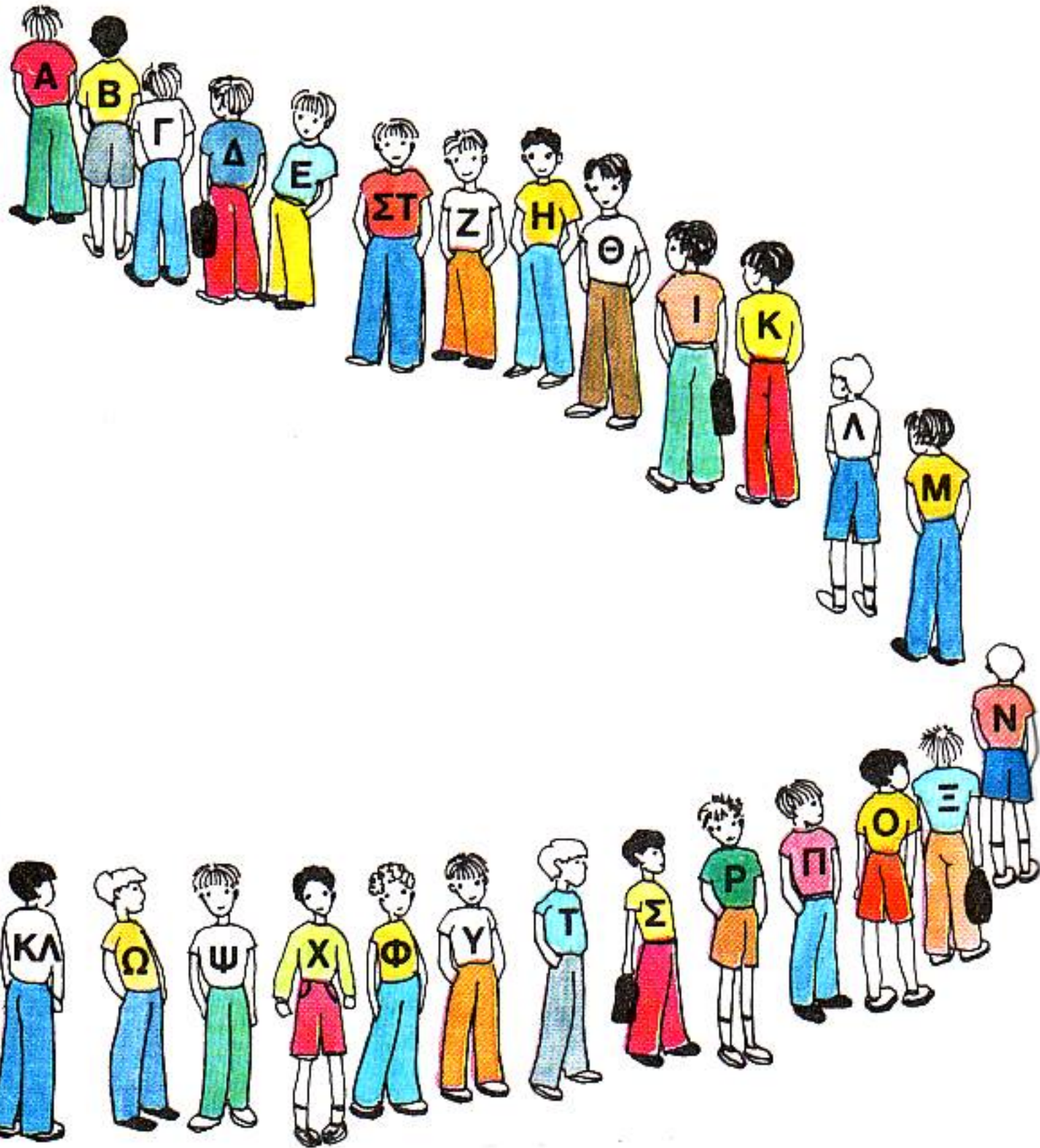
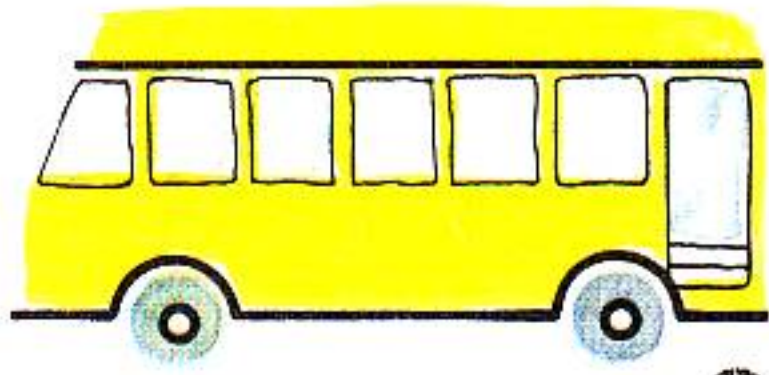
Οι αριθμοί φανερώνουν σειρά ή θέση

1. Τα αγόρια της τάξης τρέχουν ανώμαλο δρόμο. Γράψε με ποια σειρά τερματίζει κάθε αγόρι:

- Α τερματίζει πρώτος (1ος)
- Β
- Μ
- Λ
- Ε
- ΣΤ
- Δ
- Η
- Θ
- Γ
- Κ
- Ι
- Ζ

2. Τα παιδιά είναι στη σειρά, για να μπουν στο λεωφορείο. Ποια είναι η σειρά του καθενός;

Ο Υ. είναι εικοστός πρώτος (21ος)	Ο Α. είναι	()
Ο Ρ. είναι	Ο Δ. είναι	()
Ο Κ. είναι	Ο Λ. είναι	()
Ο Β. είναι	Ο Π. είναι	()
Ο ΑΙ. είναι	Ο Χ. είναι	()
Ο Ψ. είναι	Ο ΦΡ. είναι	()
Ο Γ. είναι	Ο ΟΙ. είναι	()
Ο Θ. είναι	Ο ΧΡ. είναι	()
Ο ΚΛ. είναι	Ο Ω. είναι	()
Ο Φ. είναι	Ο Μ. είναι	()

3. Να οι τελευταίοι όροφοι ενός ουρανοξύστη. Μπορείς να γράψεις σε ποιον όροφο μένει το κάθε παιδί;

80	Γιώργος
79	Μαρία
78	Γιάννης
77	Κώστας
76	Νίκη
75	Φανή
74	Μιχάλης
73	Καίτη
72	Αργυρώ
71	Δημήτρης
70	Μανόλης
69	Διονύσης
68	Ειρήνη
67	Αλέκα
66	Βούλα
65	Ζαχαρίας
64	Φώτω
63	Βασίλης
62	Νίκος
61	Αρτέμης
60	

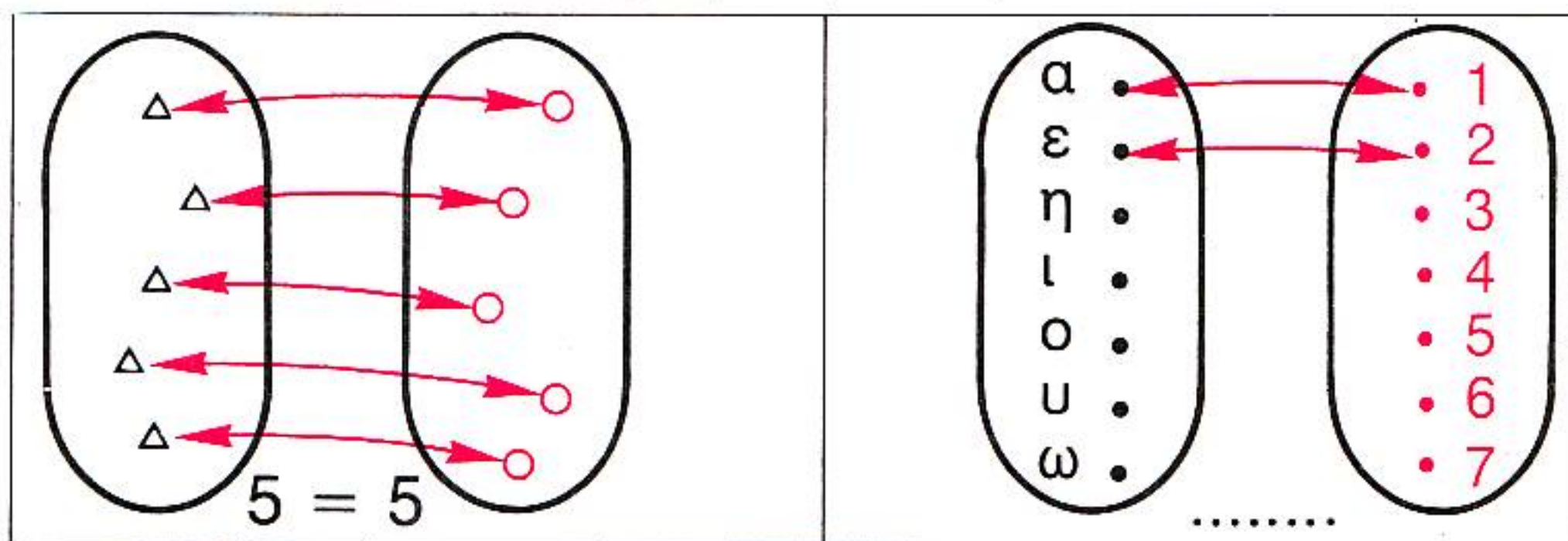
- Ο Γιάννης μένει στον 78ο όροφο.
 Ο Γιώργος μένει στον 80ό όροφο.
 Η Νίκη
 Ο Κώστας
 Η Μαρία
 Ο Νίκος
 Ο Βασίλης
 Ο Αρτέμης
 Η Φώτω
 Ο Ζαχαρίας
 Η Φανή
 Ο Μιχάλης
 Η Αργυρώ
 Ο Μανόλης
 Η Ειρήνη
 Η Βούλα
 Η Αλέκα
 Ο Διονύσης
 Ο Δημήτρης
 Η Καίτη

4. Ο Κώστας κάθεται στο παράθυρο και μετράει τους διαβάτες. Μέτρησε 20 διαβάτες. Ο τελευταίος που μέτρησε είναι ο εικοστός (20ός). Ποιος θα ήταν ο τελευταίος, αν οι διαβάτες που μέτρησε ήταν:

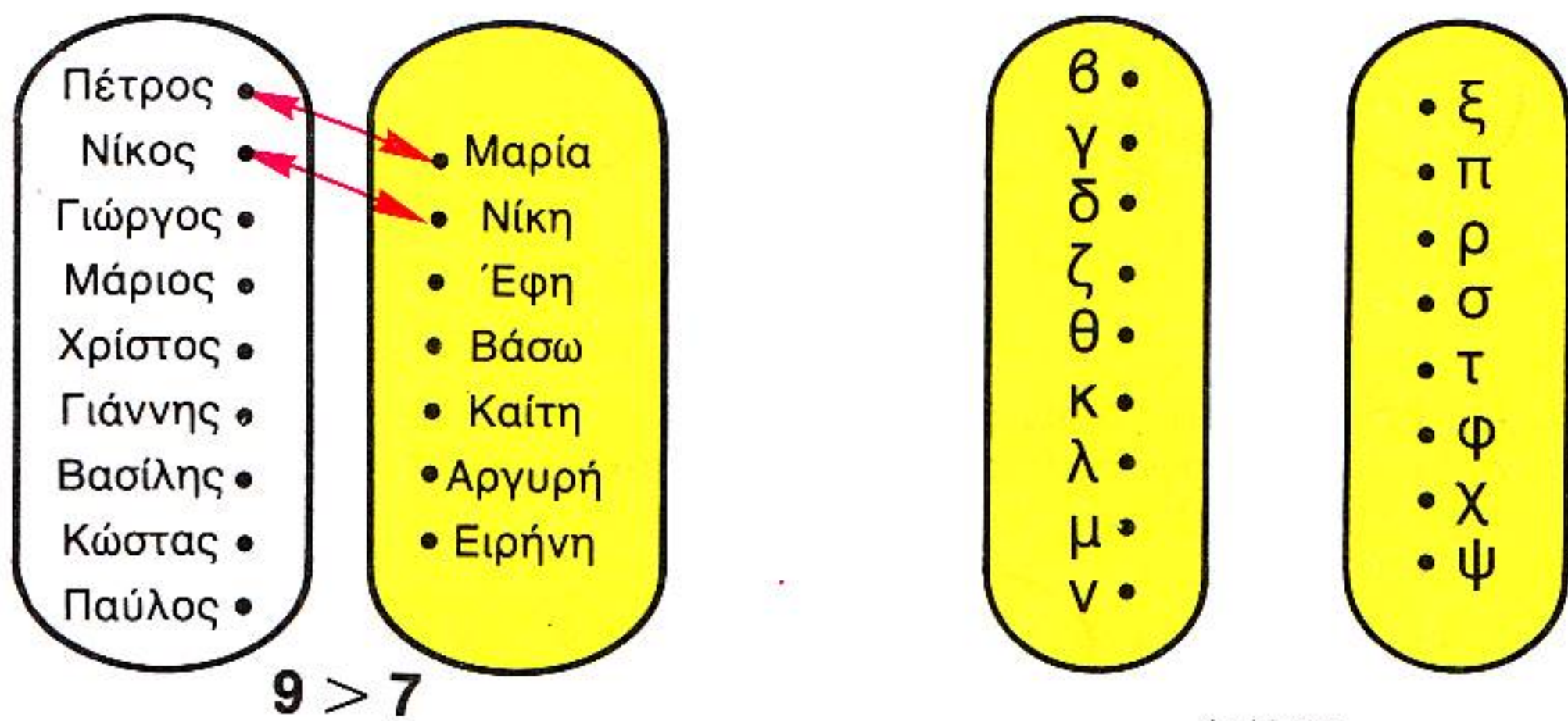
20 – εικοστός (20ός)	21 – εικοστός πρώτος (21ος)
30 –	32 –
40 –	43 –
50 –	54 –
60 –	65 –
70 –	76 –
80 –	87 –
90 –	98 –

Ίσοι και άνισοι αριθμοί

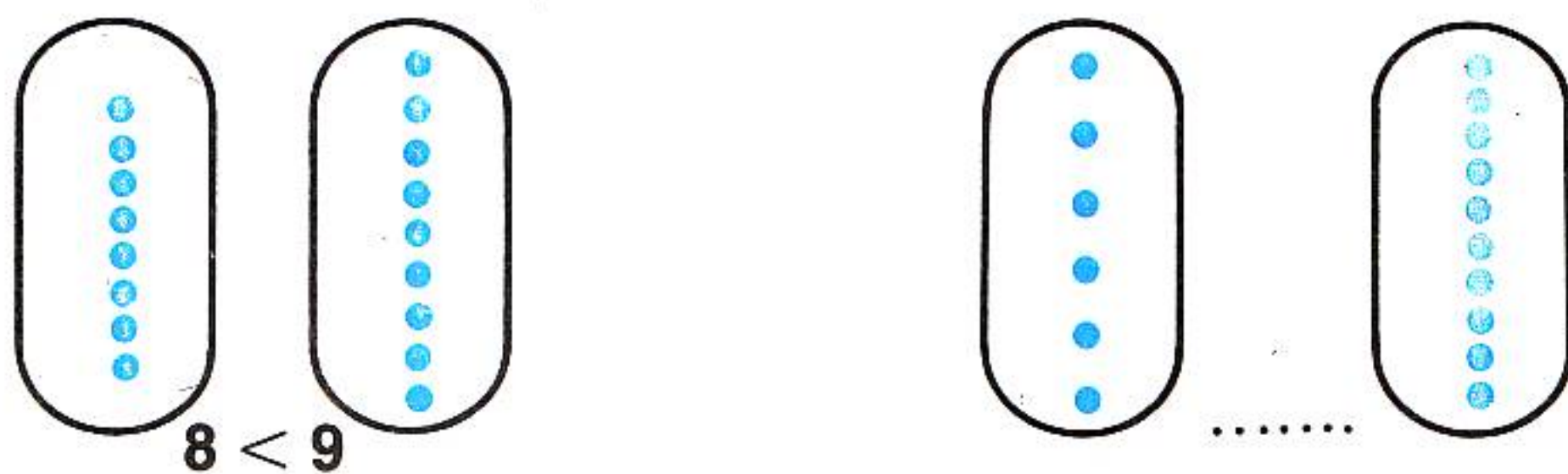
1. Τα στοιχεία του πρώτου συνόλου είναι **τόσα, όσα** και τα στοιχεία του δεύτερου; Αν ναι, γράψε την **ισότητα**.

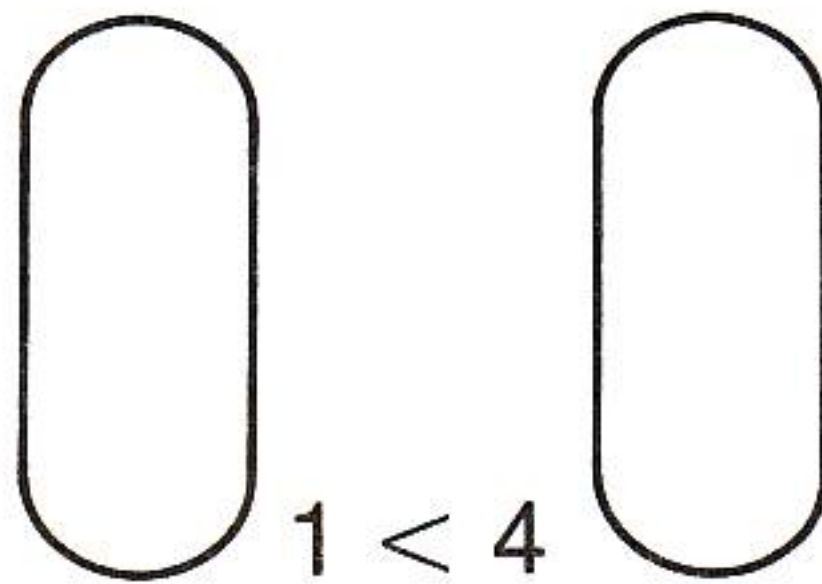
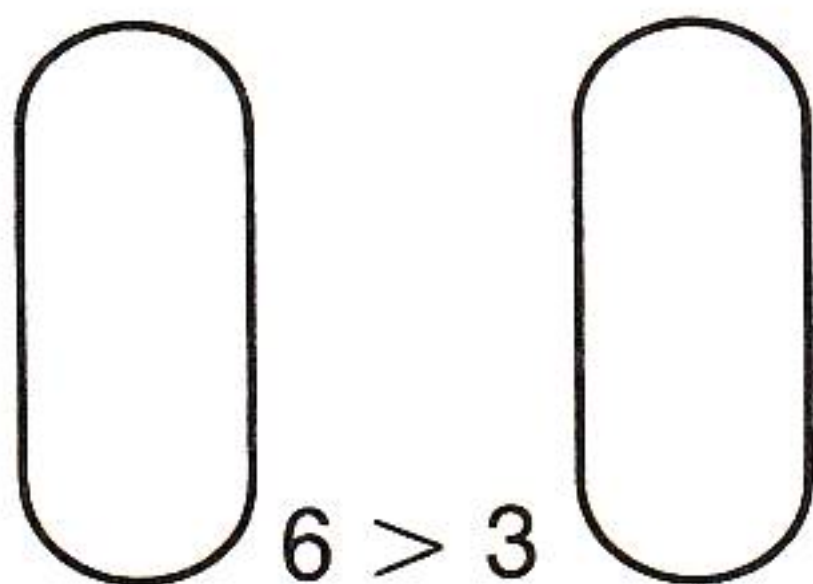
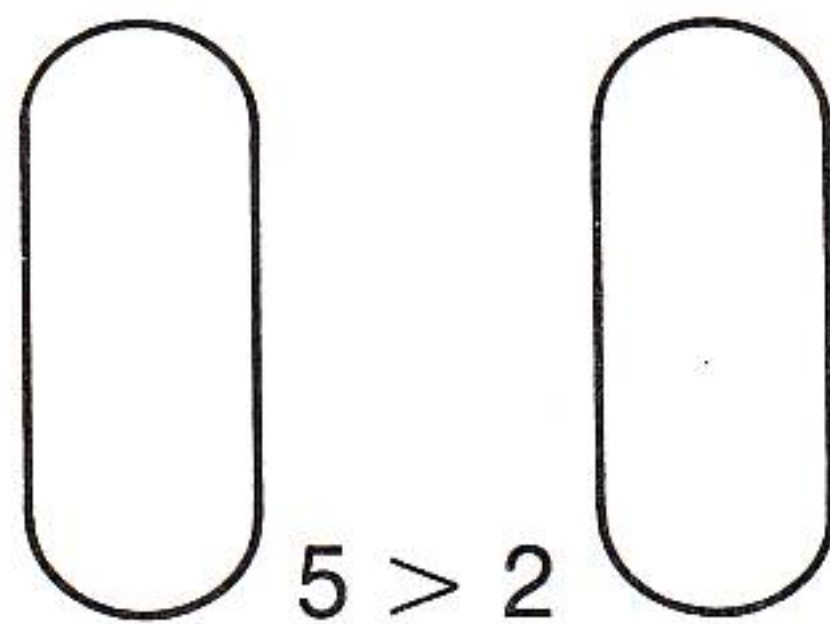
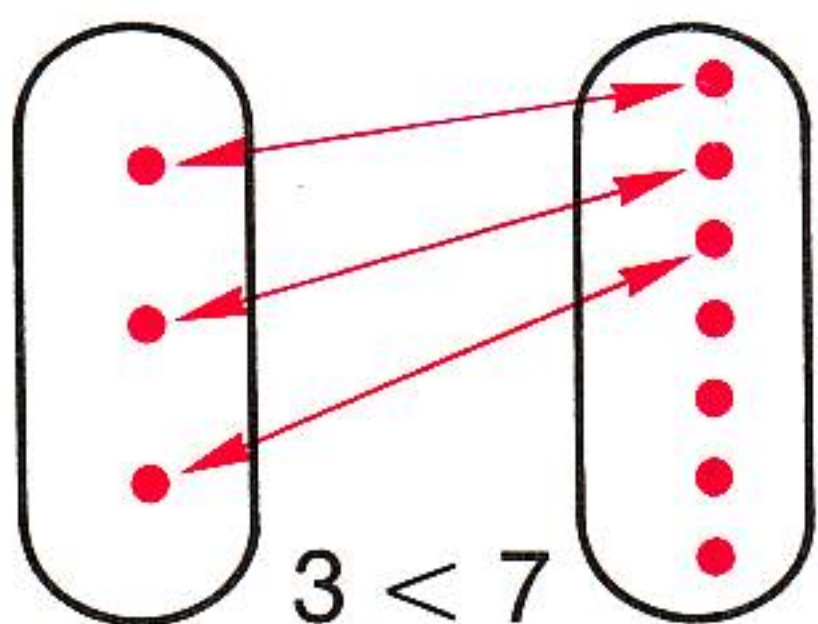
2. Τα στοιχεία του πρώτου συνόλου είναι **περισσότερα** από τα στοιχεία του δεύτερου; Αν ναι, γράψε την **ανισότητα**.

Τα στοιχεία του πρώτου συνόλου είναι **λιγότερα** από τα στοιχεία του δεύτερου; Αν ναι, γράψε την **ανισότητα**.

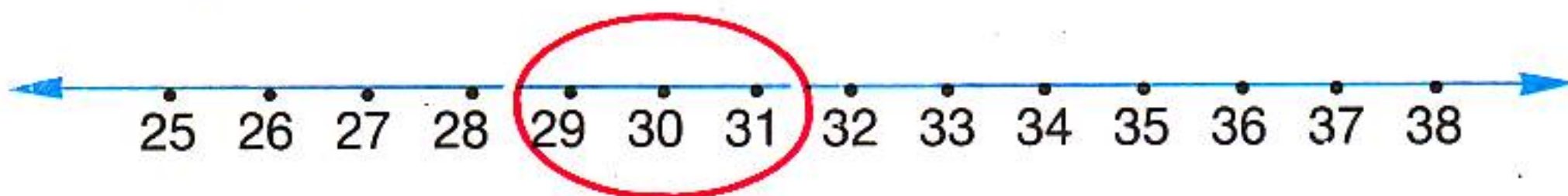

3. Μπορείς να βάλεις μέσα σε κάθε περίγραμμα τις κουκκίδες που πρέπει;

4. Να δείξεις στη γραμμή των αριθμών:

α) Το σύνολο των αριθμών που είναι μεγαλύτεροι από το 28 και μικρότεροι από το 32.

β) Το σύνολο των αριθμών που είναι μεγαλύτεροι από το 42 και μικρότεροι από το 47.

γ) Το σύνολο των αριθμών που είναι μικρότεροι από το 93 και μεγαλύτεροι από το 87.

5. Βάλε ανάμεσα στους αριθμούς του κάθε ζευγαριού το σημάδι που πρέπει (= ή > ή <).

73 = 73	66 77	99 91	83 38
91 > 81	55 55	29 32	76 76

6. Κάμε το ίδιο και παρακάτω.

56 >	πενήντα τρία	τριάντα εννιά	39
45	σαράντα πέντε	ογδόντα ένα	71
31	εξήντα ένα	ενενήντα οχτώ	99

7. Βάλε στη σειρά τους παρακάτω αριθμούς από το μικρότερο στο μεγαλύτερο.

α) 27, 74, 81, 38, 99, 71, 9, 18
9, 18,

β) 3, 23, 5, 2, 82, 71, 43, 66
.....

8. Βάλε στη σειρά τους παρακάτω αριθμούς από το μεγαλύτερο στο μικρότερο.

α) 96, 57, 38, 8, 3, 64, 26
.....

β) 86, 23, 67, 71, 43, 58, 1
.....

9. Γράψε τον αριθμό που έχει τρεις δεκάδες περισσότερες και σημείωσε το σύμβολο της ανισότητας.

60 < 90, 40 < ..., 30, 10

10. Γράψε τον αριθμό που έχει τέσσερις δεκάδες λιγότερες και σημείωσε το σύμβολο της ανισότητας.

91 > 51, 87, 64, 51

11. Να βρεις τον αριθμό που είναι κατά είκοσι μεγαλύτερος και να σημειώσεις το σύμβολο της ανισότητας.

$80 < 100$

$50 \dots$

$71 \dots$

$60 \dots$

$30 \dots$

$31 \dots$

12. Να βρεις τον αριθμό που είναι κατά σαράντα μικρότερος και να σημειώσεις το σύμβολο της ανισότητας.

$90 > 50$

$41 \dots$

$76 \dots$

$50 \dots$

$83 \dots$

$69 \dots$

13. Γράψε τον προηγούμενο και τον επόμενο του καθενός από τους παρακάτω αριθμούς.

$80, 81, 82 \dots, 90, \dots, 28, \dots, 63, \dots$

$\dots, 79, \dots, 49, \dots, 99, \dots, 33, \dots$

14. Βρες τον αριθμό που είναι:

Τόσο μεγαλύτερος από το 20, όσο το 70 από το 40 **50**.....

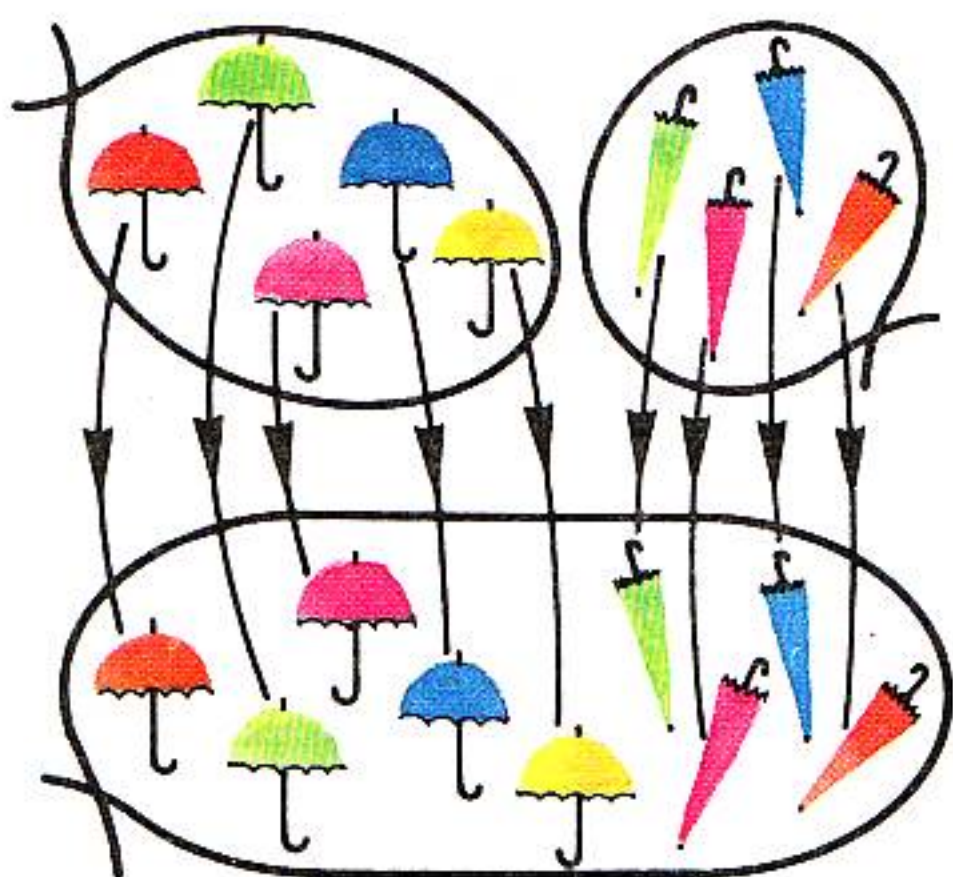
Τόσο μεγαλύτερος από το 50,όσο το 40 από το 20

Τόσο μικρότερος από το 90,όσο το 50 από το 60.....

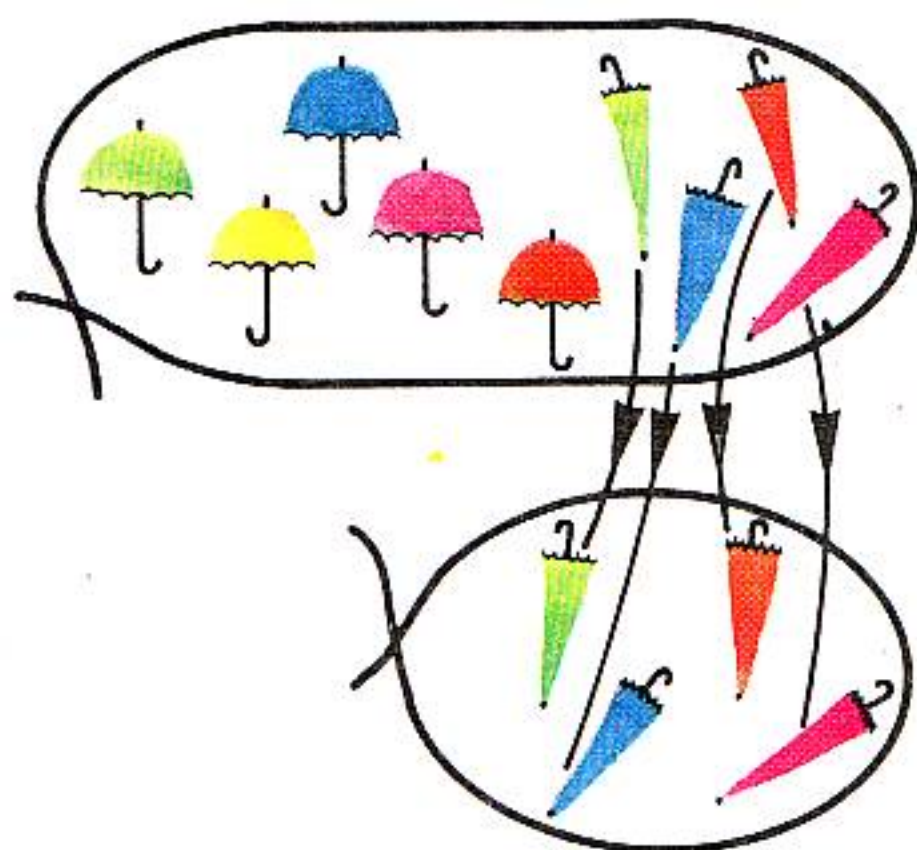
Τόσο μικρότερος από το 72,όσο το 43 από το 53

Οι τέσσερις πράξεις στους ακέραιους αριθμούς
από το 1 μέχρι το 100

Η πράξη της πρόσθεσης και η πράξη της αφαίρεσης

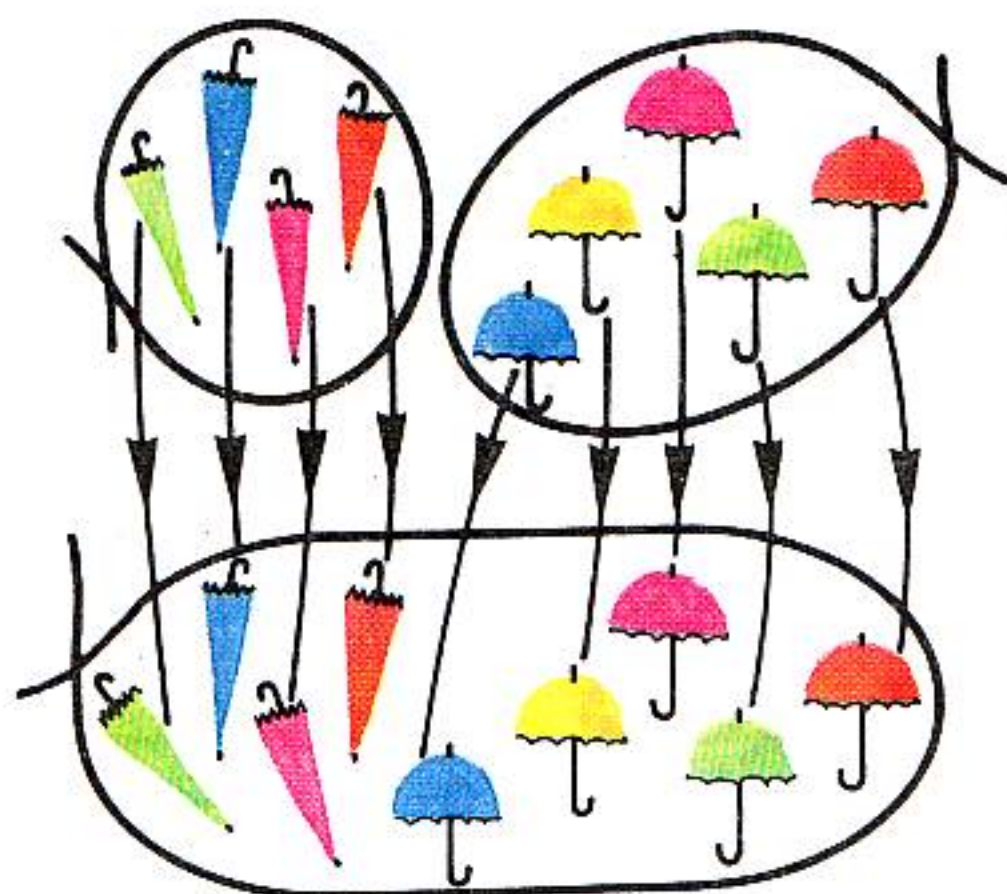

$$5 + 4 = \dots$$

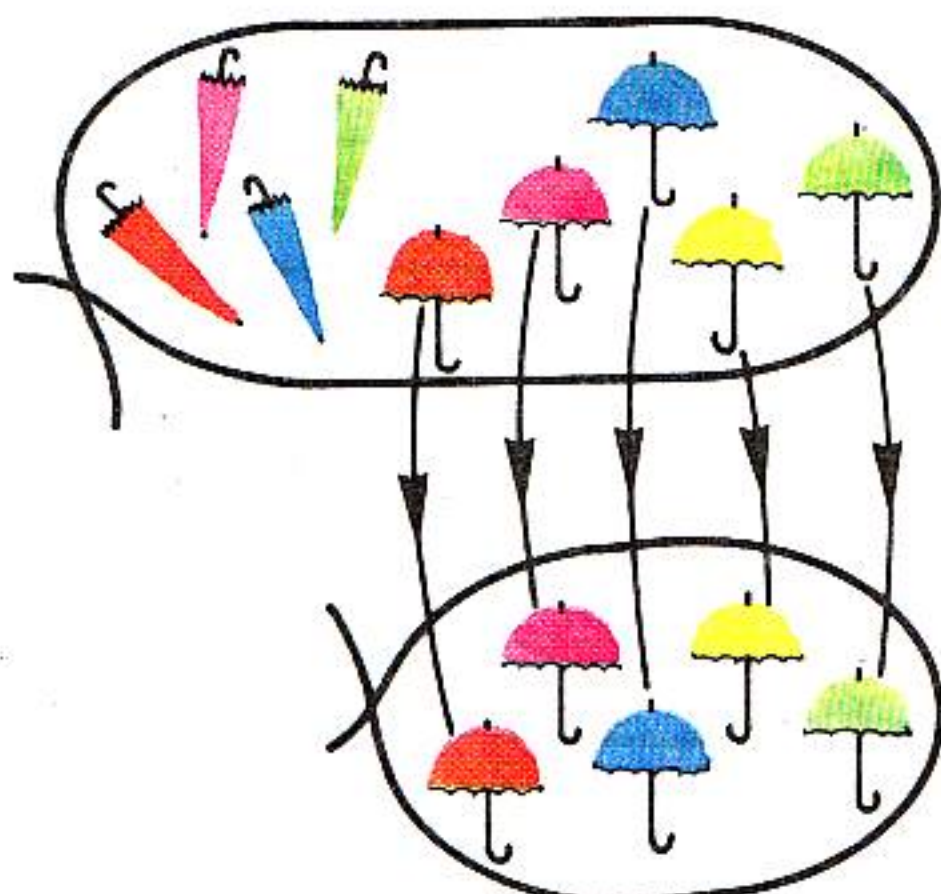

$$9 - 4 = \dots$$

1. Παρατήρησε τι δείχνουν τα βέλη και κάμε τις πράξεις που πρέπει.

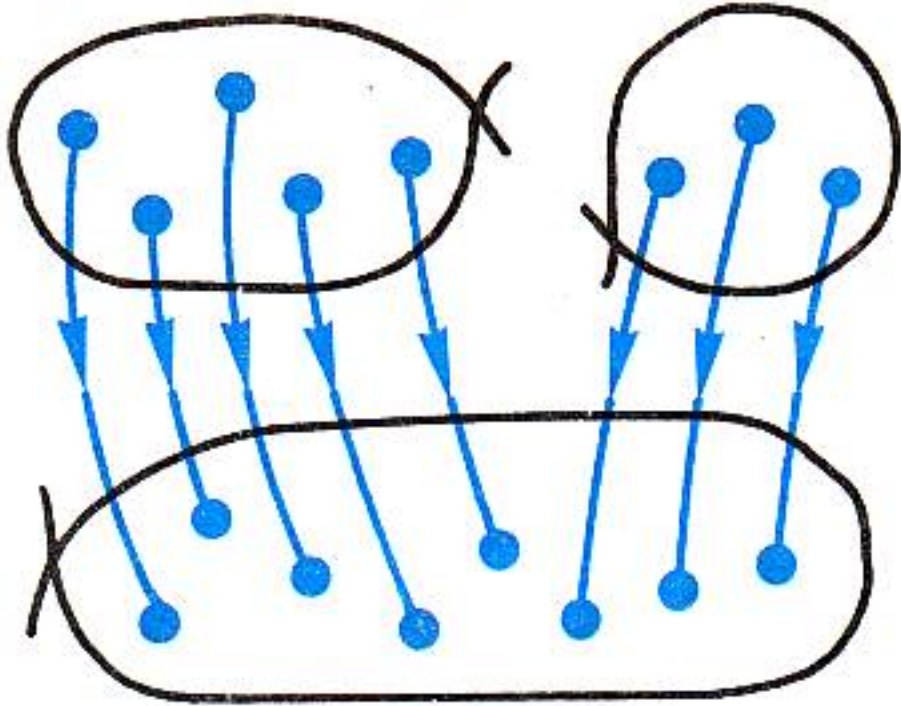
$$\dots + \dots = \dots$$

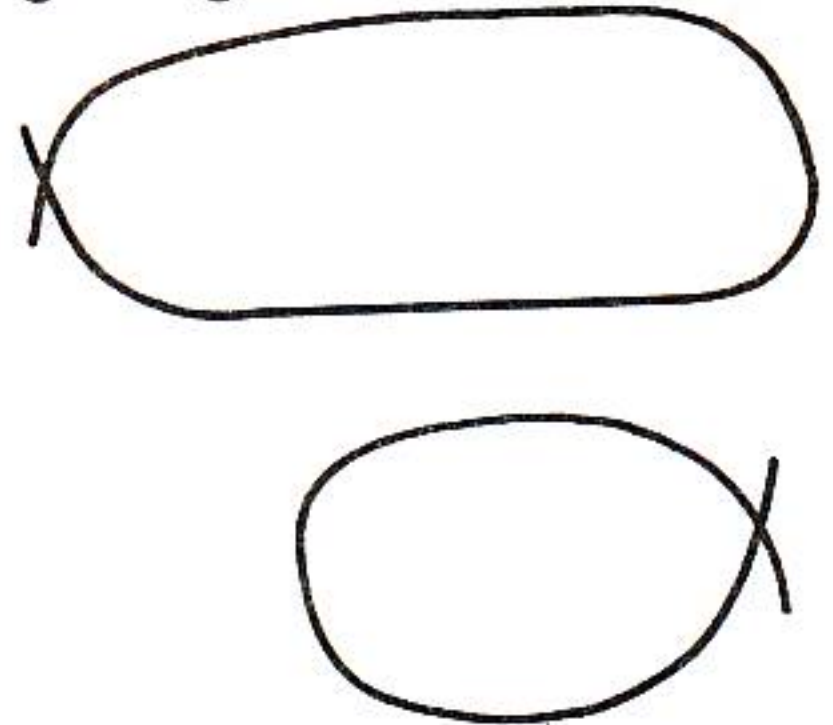
$$\dots - \dots = \dots$$

2. Χρησιμοποίησε ως στοιχεία χοντρές τελείες και δείξε με βέλη την καθεμιά από τις παρακάτω πράξεις.

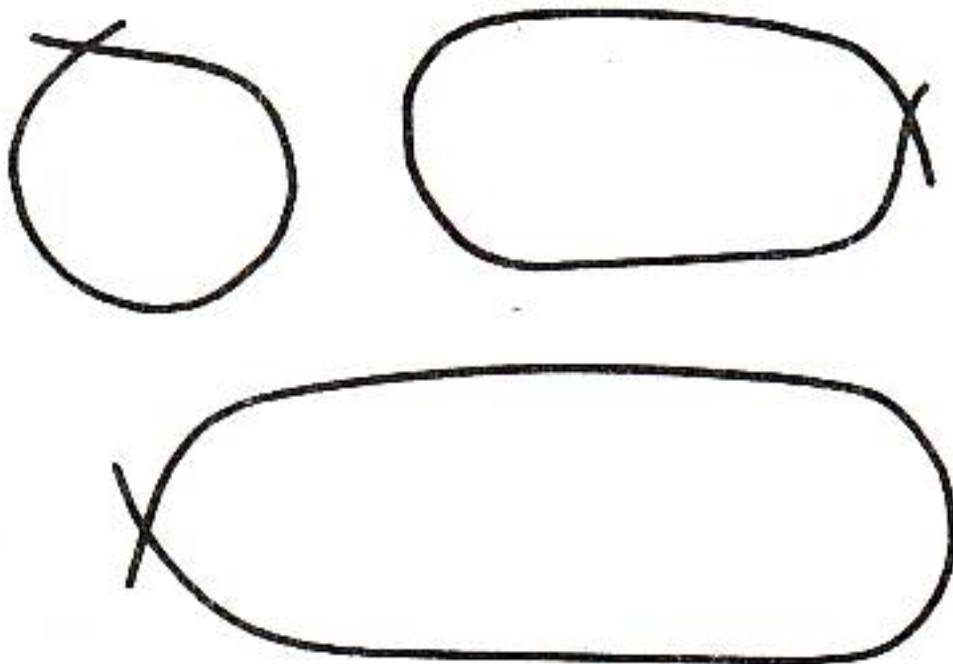
$$5 + 3 = 8$$

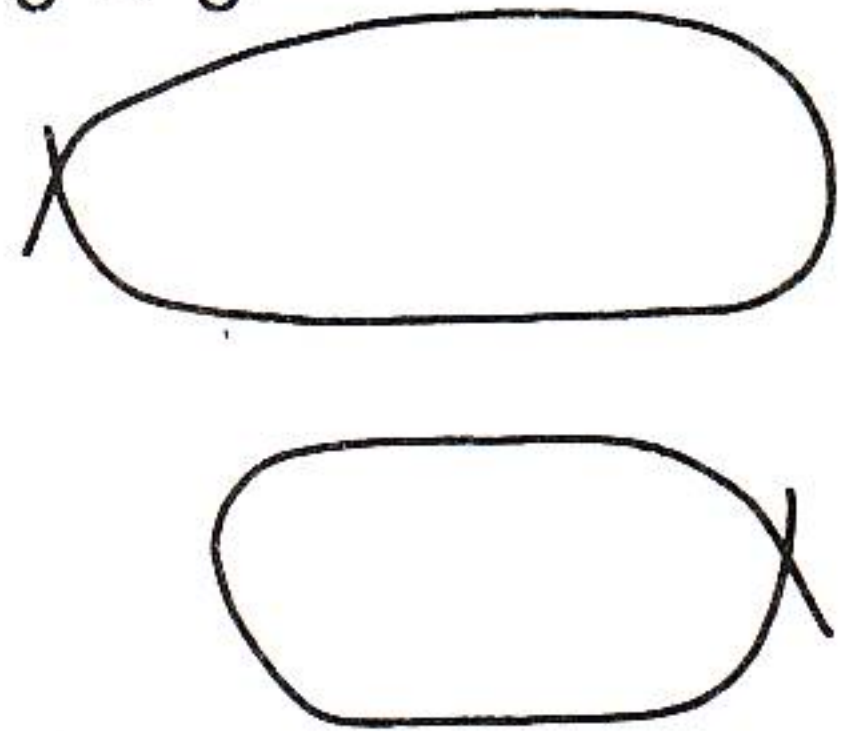
$$8 - 3 = 5$$

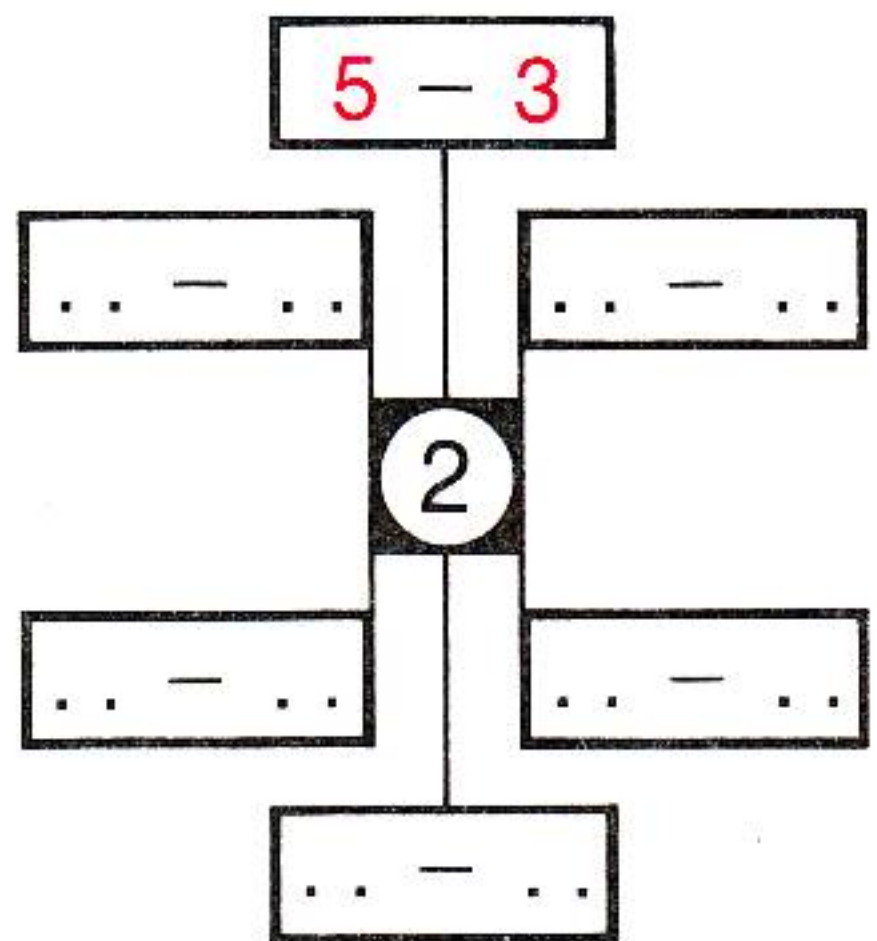
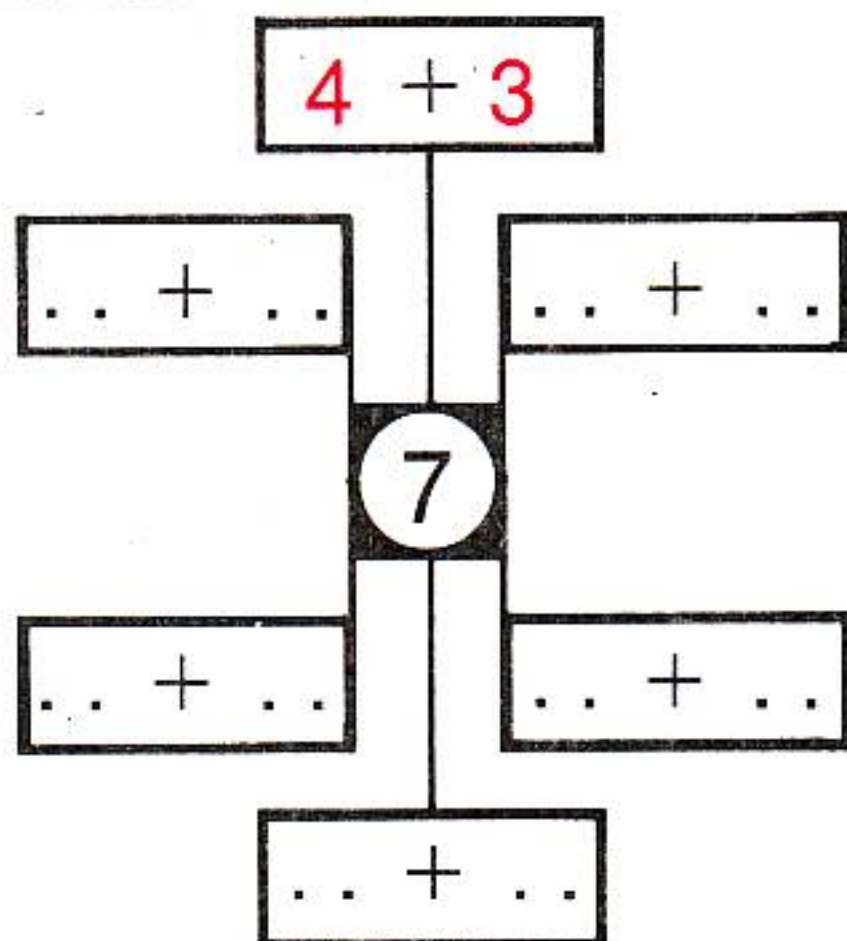
$$3 + 5 = 8$$

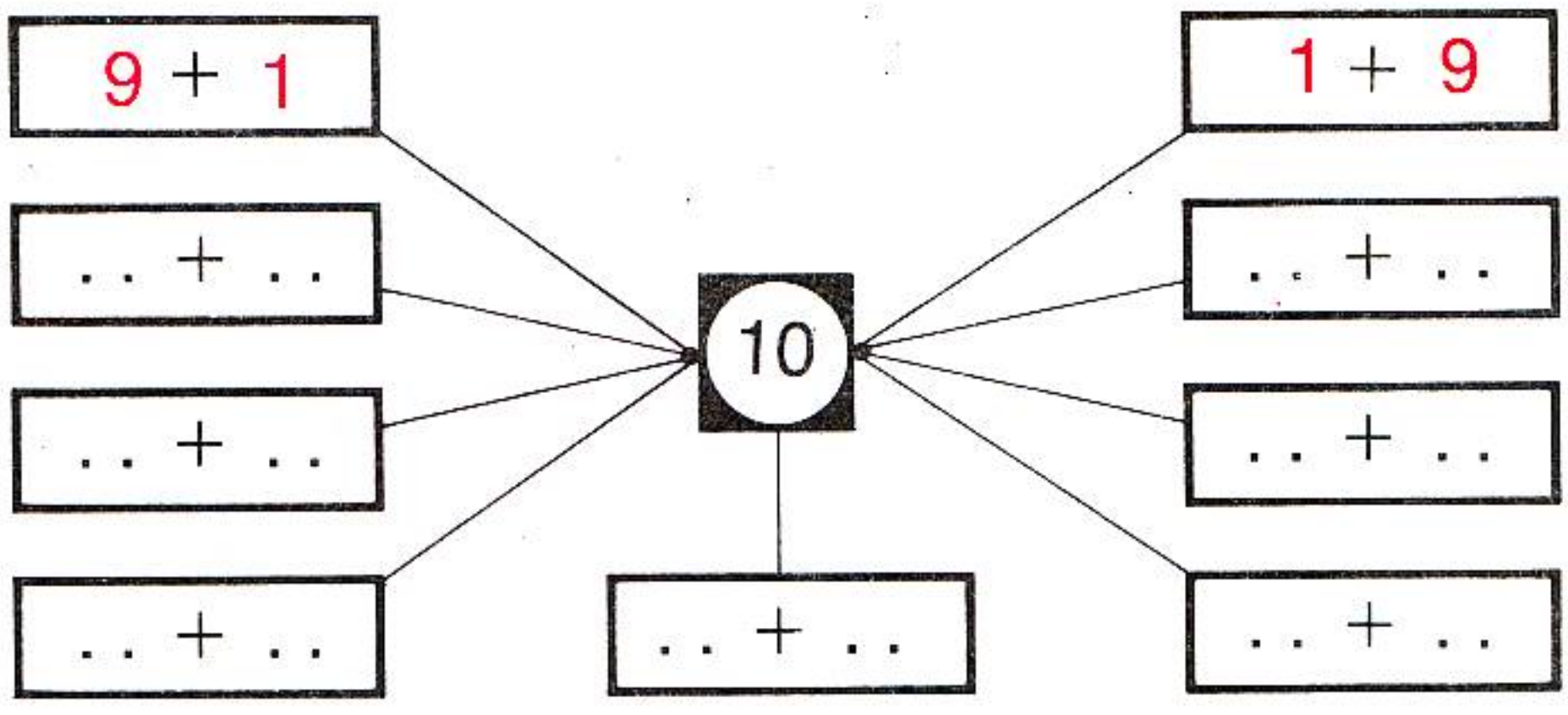

$$8 - 5 = 3$$

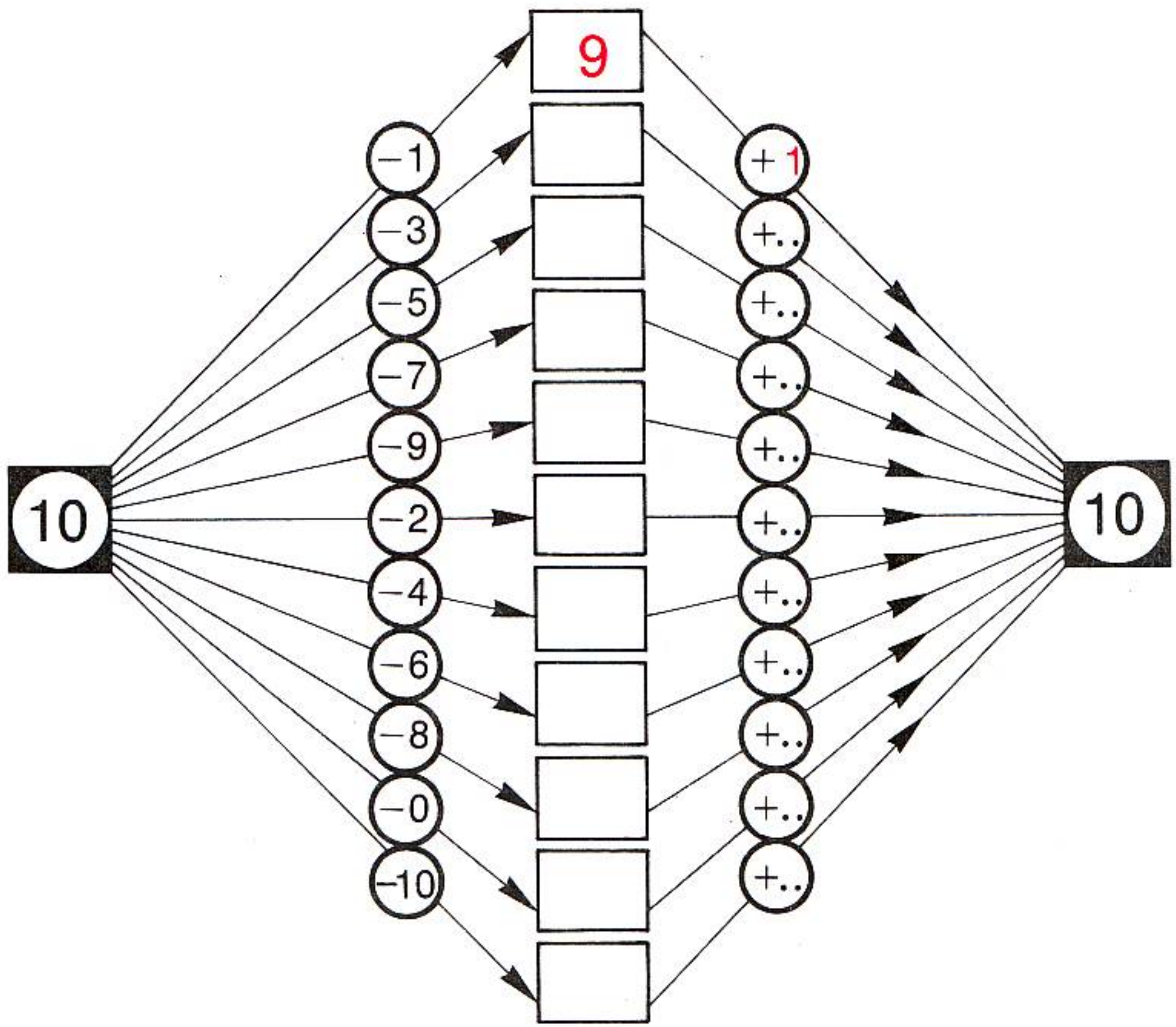

3. Προσπάθησε να βάλεις σε κάθε κουτάκι δυο μονοψήφιους αριθμούς, για να βγαίνει αποτέλεσμα ο αριθμός που είναι μέσα σε κύκλο.

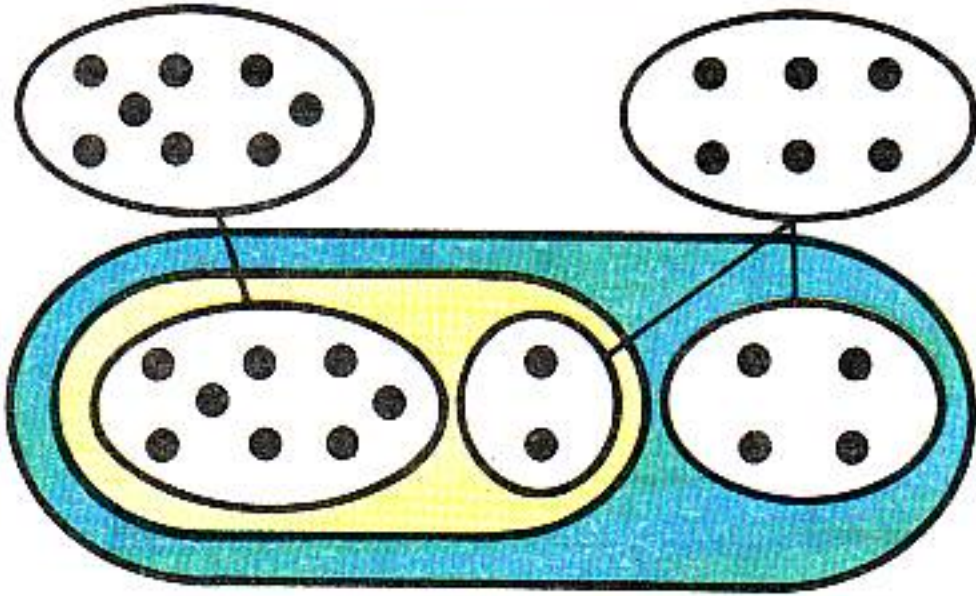

4. Μπορείς να συμπληρώσεις τους αριθμούς που λείπουν;

1. Να κάμεις τις προσθέσεις.

$$8 + 6 = ;$$

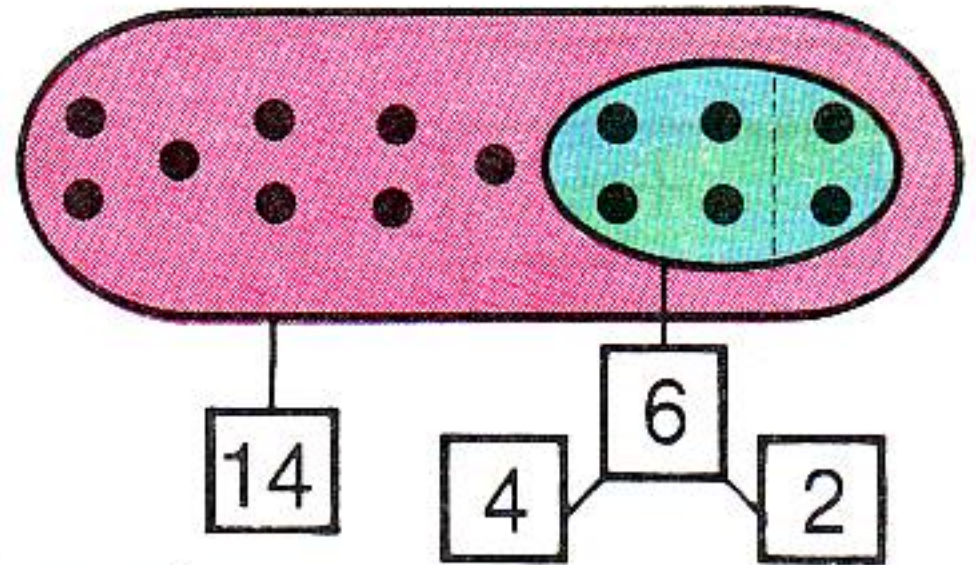
$$8 + 6 = ;$$

$$8 + 2 = 10$$

$$10 + 4 = 14$$

2. Κάμε τις αφαιρέσεις.

$$14 - 6 = ;$$

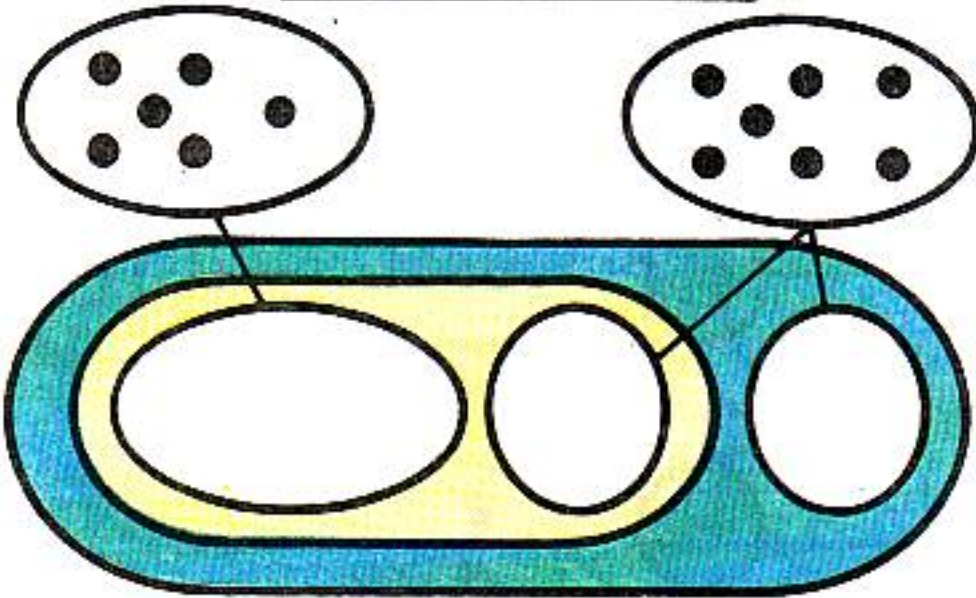
$$14 - 6 = ;$$

$$14 - 4 = 10$$

$$10 - 2 = 8$$

$$6 + 7 = ;$$

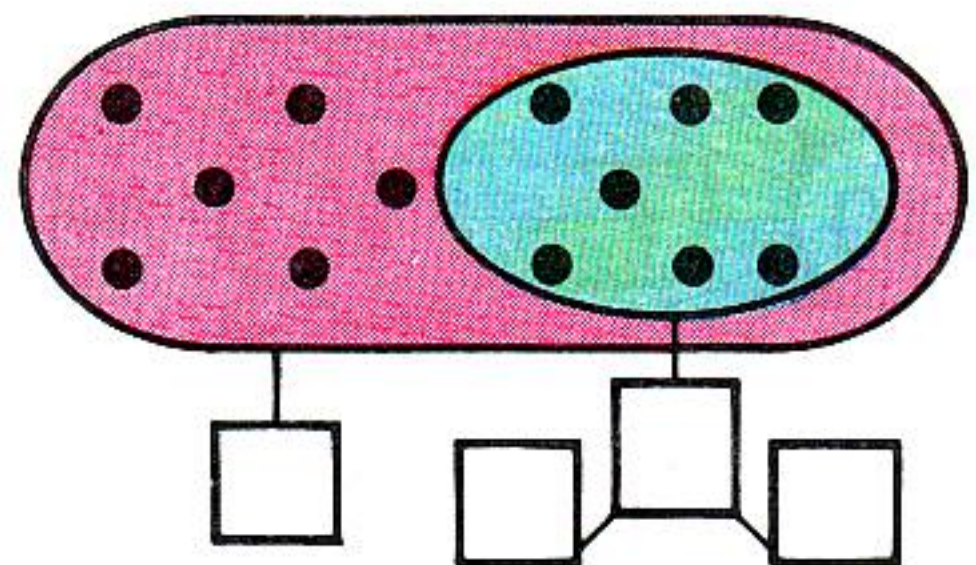

$$6 + 7 = ;$$

$$.. + .. = ..$$

$$.. + .. = ..$$

$$13 - 7 = ;$$

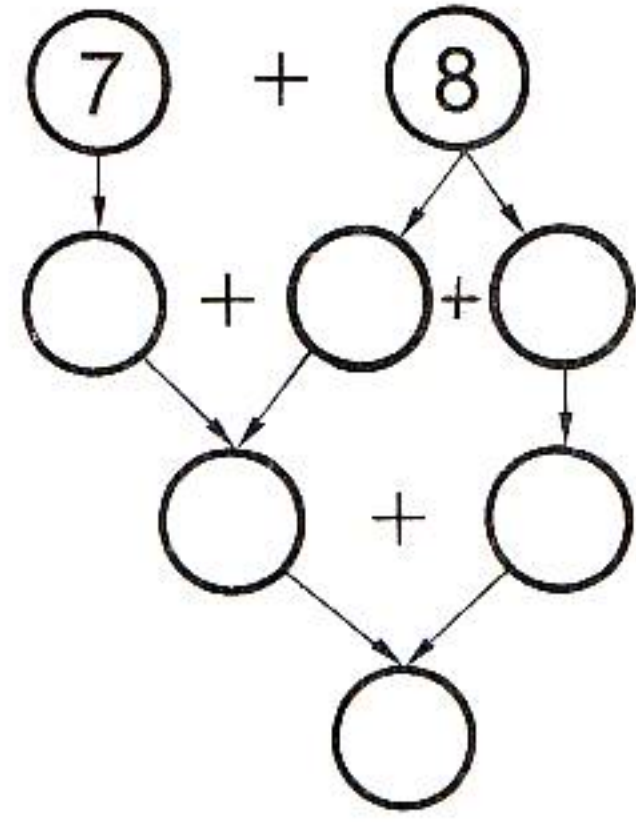
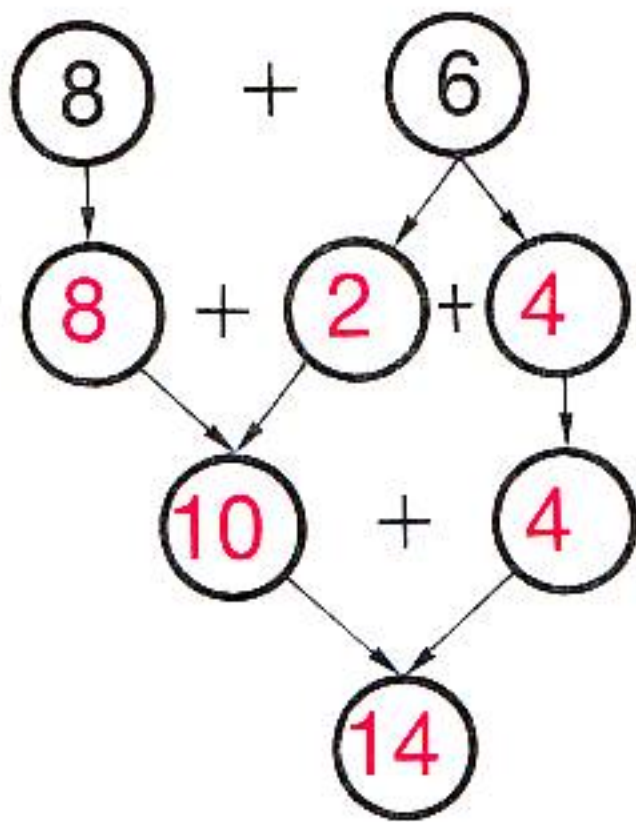
$$.. - .. = ;$$

$$.. - .. = ..$$

$$.. - .. = ..$$

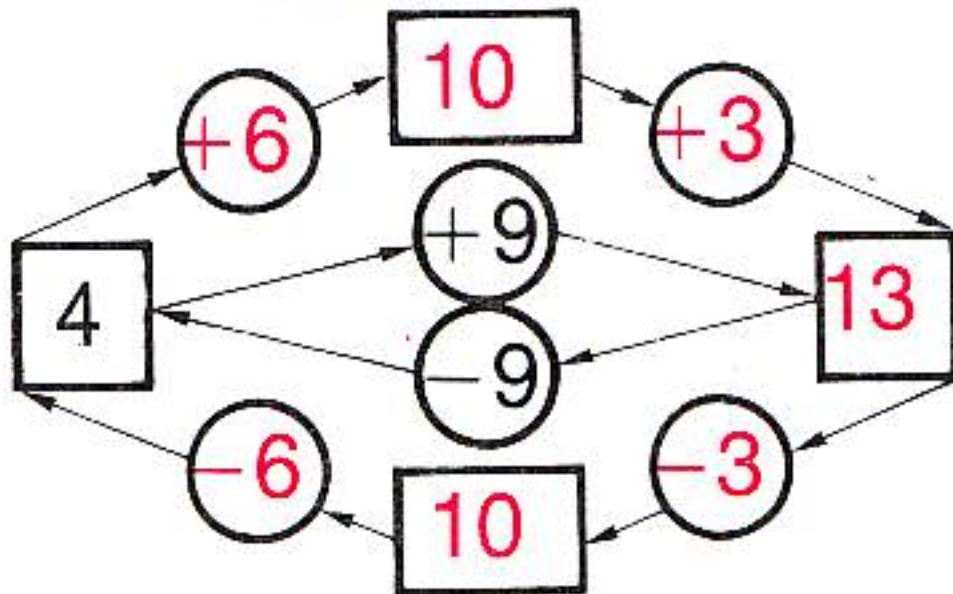

2. Μπορείς να εργαστείς, όπως δείχνει το παράδειγμα;

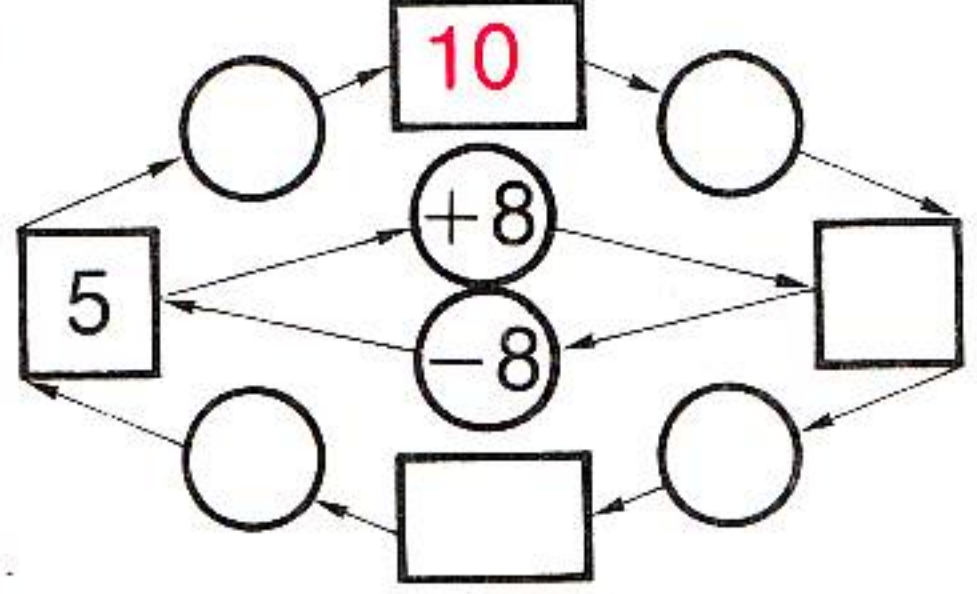
3. Να εργαστείς, όπως στο παράδειγμα.

$4 + 9 = ;$

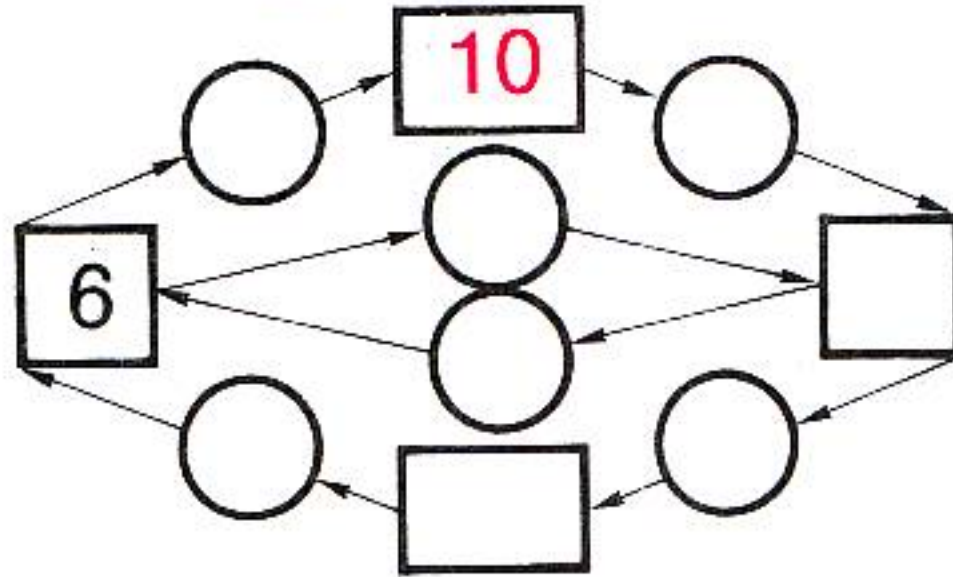
$4 + 9 = ;$ $13 - 9 = ;$
 $4 + 6 = ..$ $13 - 3 = ..$
 $10 + .. = ..$ $10 - .. = ..$

$5 + 8 = ;$

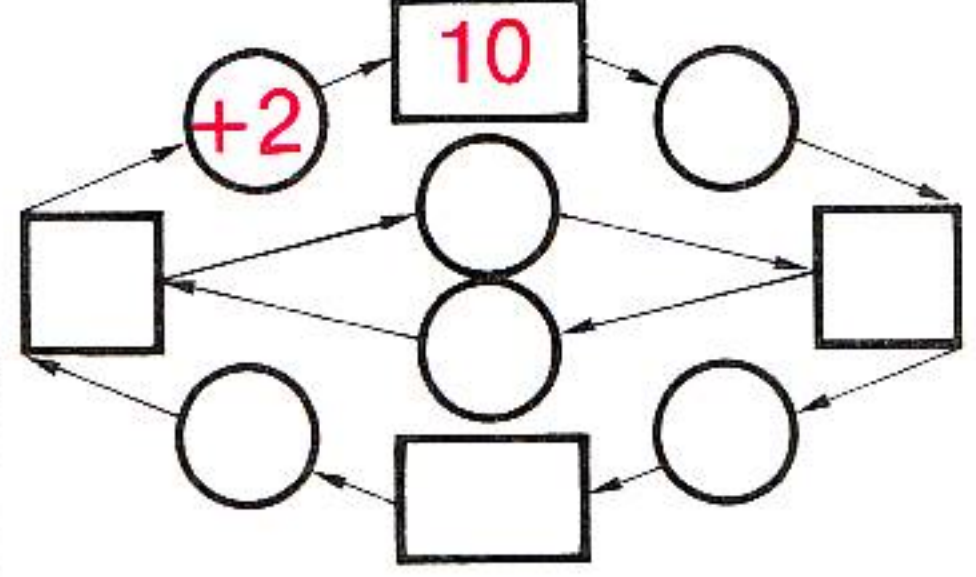
$5 + 8 = ;$ $13 - 8 = ;$
 $5 + .. = ..$ $.. - .. = ..$
 $10 + .. = ..$ $.. - .. = ..$

$6 + 9 = ;$

$6 + 9 = ;$ $15 - 9 = ;$
 $.. + .. = ..$ $.. - .. = ..$
 $.. + .. = ..$ $.. - .. = ..$

$8 + 8 = ;$

$.. + .. = ;$ $.. - .. = ;$
 $.. + .. = ..$ $.. - .. = ..$
 $.. + .. = ..$ $.. - .. = ..$

4. Να κάμεις τις παρακάτω προσθέσεις.

$7 + 6 = \dots$

$9 + 3 = \dots$

$9 + 5 = \dots$

$8 + 4 = \dots$

$7 + 8 = \dots$

$7 + 4 = \dots$

$6 + 5 = \dots$

$9 + 7 = \dots$

$3 + 8 = \dots$

$7 + 5 = \dots$

$8 + 6 = \dots$

$2 + 9 = \dots$

5. Βάλε σε κάθε κουτάκι τον αριθμό που πρέπει.

$7 + \square = 15$

$4 + \square = 11$

$\square + 4 = 11$

$\square + 6 = 14$

$9 + \square = 15$

$\square + 7 = 12$

$5 + \square = 11$

$\square + 8 = 12$

$9 + \square = 13$

$\square + 6 = 13$

$\square + 7 = 13$

$3 + \square = 12$

$15 - \square = 8$

$11 - \square = 7$

$11 - \square = 4$

$14 - \square = 8$

$15 - \square = 9$

$12 - \square = 5$

$11 - \square = 5$

$12 - \square = 8$

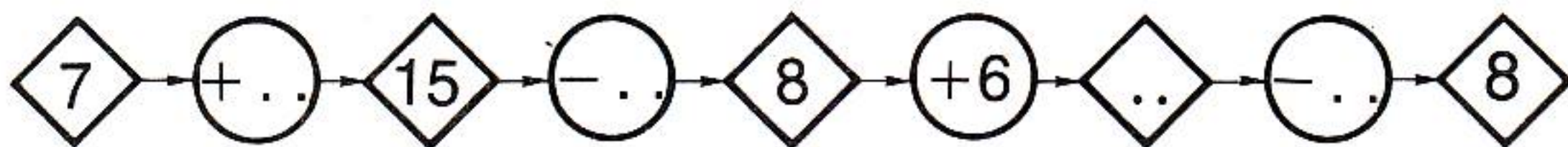
$13 - \square = 9$

$13 - \square = 7$

$13 - \square = 6$

$12 - \square = 9$

6. Μπορείς να συμπληρώσεις τους αριθμούς που λείπουν;

Πρόσθεση και αφαίρεση χωρίς να αλλάζει το ψηφίο των δεκάδων

1. Μπορείς να συνεχίσεις τη συμπλήρωση του πίνακα;

+	1	3	5	7	9	0	2	4	6	8
10	11	13								
30										
50										
70										
90										
80										
60										
40										
20										

2. Κάμε τις παρακάτω πράξεις.

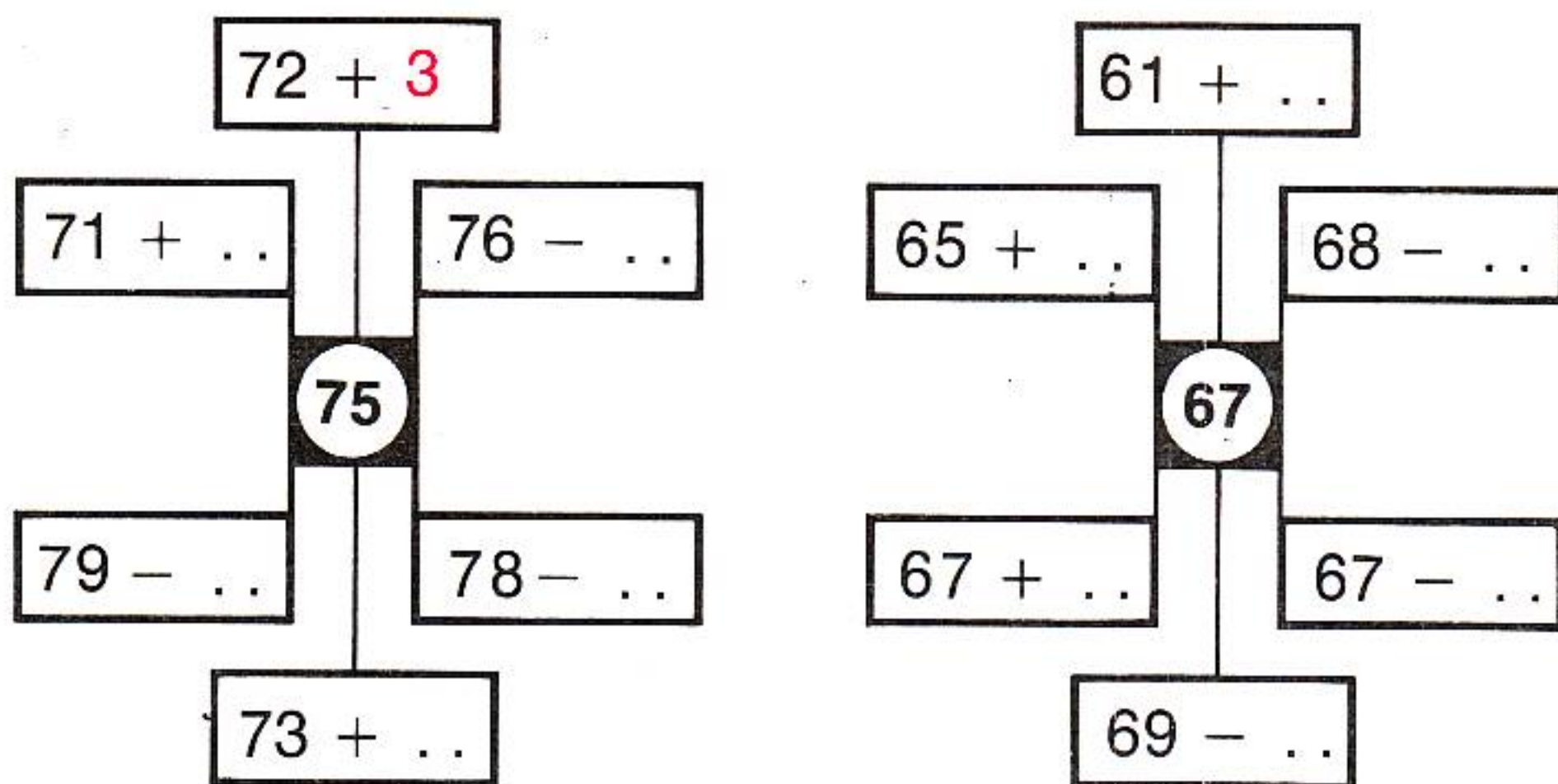
$10 + 5 =$	$20 + 8 =$	$40 + 6 =$	$70 + 9 =$
$5 + 10 =$	$8 + 20 =$	$6 + 40 =$	$9 + 70 =$
$15 - 5 =$	$28 - 8 =$	$46 - 6 =$	$79 - 9 =$
$15 - 3 =$	$28 - 6 =$	$46 - 4 =$	$79 - 7 =$

$10 + 4 + 3 =$	$30 + 3 + 5 =$	$10 + 7 + 2 =$
$20 + 5 + 2 =$	$90 + 3 + 6 =$	$40 + 2 + 7 =$
$30 + 6 + 3 =$	$70 + 2 + 4 =$	$80 + 6 + 1 =$
$50 + 1 + 7 =$	$60 + 7 + 2 =$	$30 + 1 + 6 =$

3. Συνέχισε τη συμπλήρωση του πίνακα.

+	14	24	34	44	54	64	74	84	94
5	19								

4. Μπορείς να γράψεις τους αριθμούς που λείπουν;

5. Προσπάθησε να συμπληρώσεις όλο τον πίνακα.

+	1	3	5	2	4	0	6
23	24	26					
42	43						
61							
82							
90							
71							
53							
32							
12							
71							

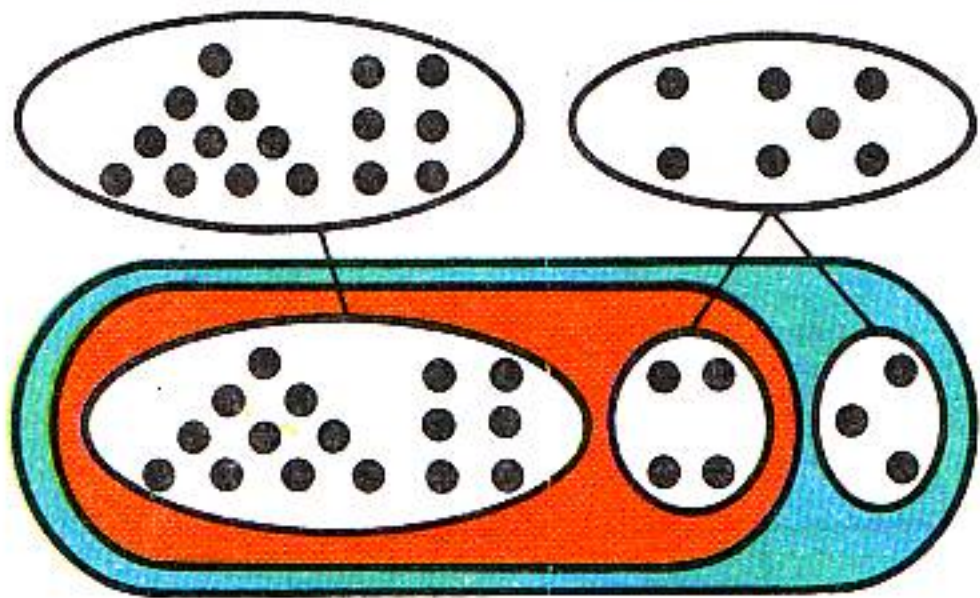
6. Κάμε τις προσθέσεις και τις αφαιρέσεις.

54	69	72	99	81	47
+5	-5	+7	-7	+6	-6
<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
59	64

Πρόσθεση και αφαίρεση με αλλαγή στο ψηφίο των δεκάδων

1. Κάμε τις προσθέσεις:

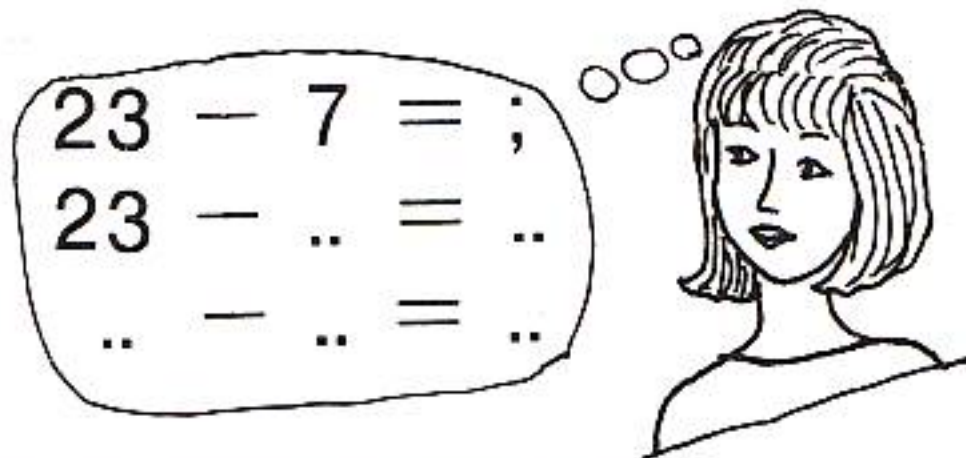
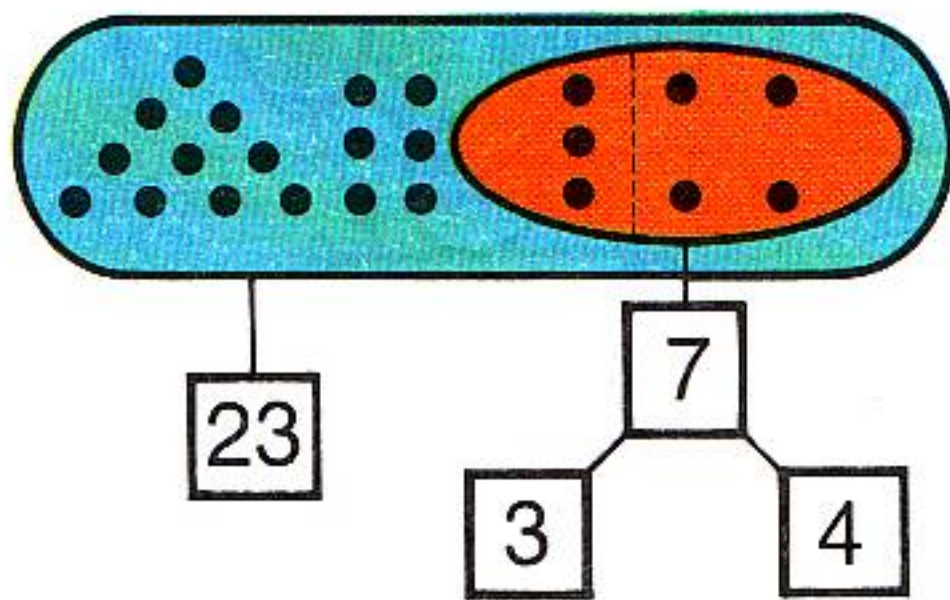
$$16 + 7 = ;$$

$16 + 7 = ;$
 $16 + \dots = \dots$
 $\dots + \dots = \dots$

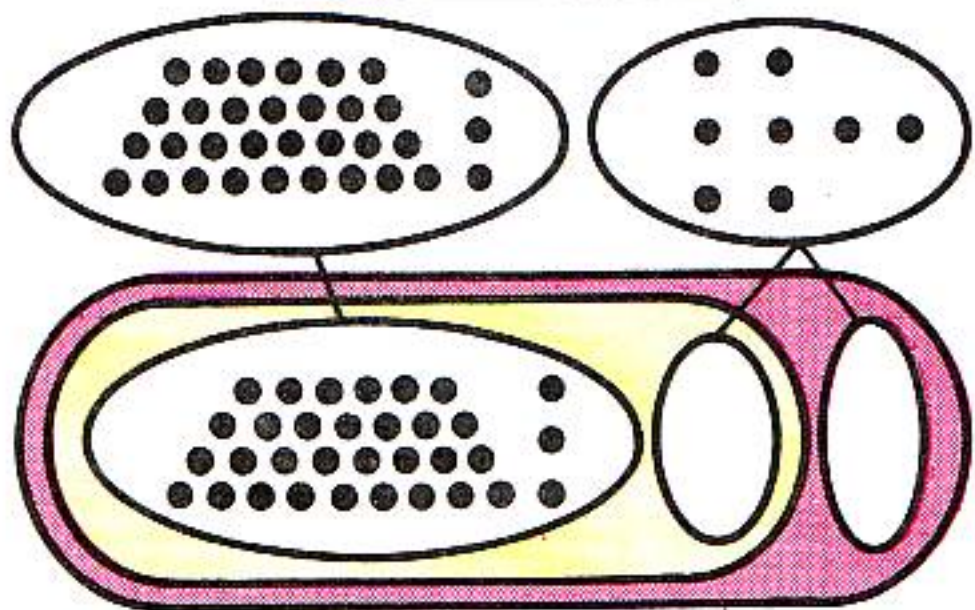
Κάμε τις αφαιρέσεις:

$$23 - 7 = ;$$

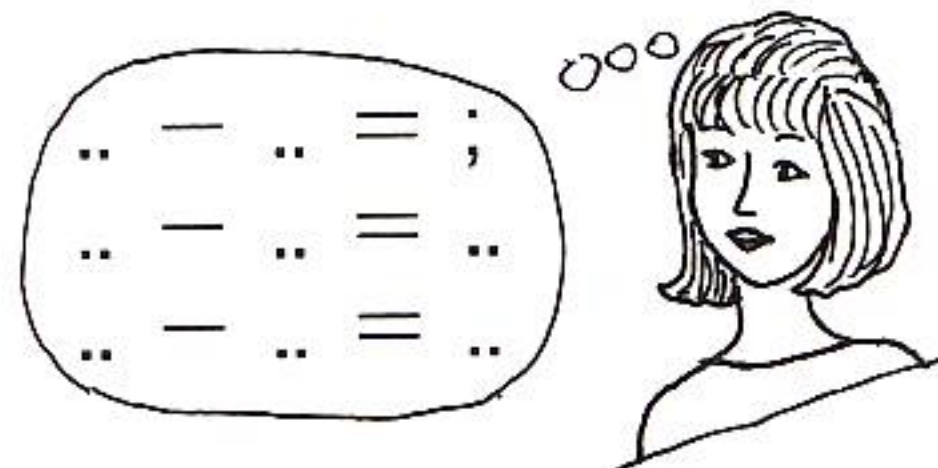
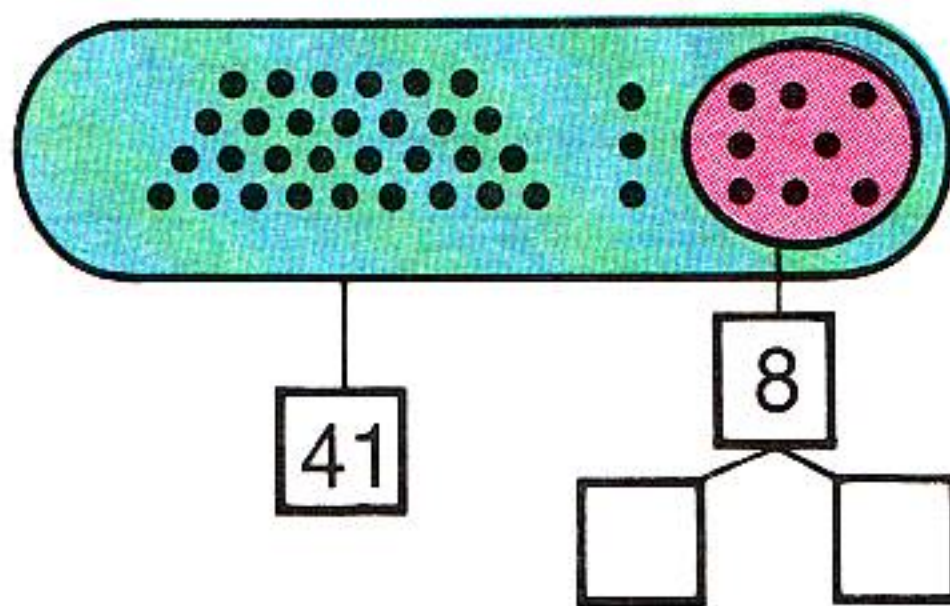
$23 - 7 = ;$
 $23 - \dots = \dots$
 $\dots - \dots = \dots$

$$33 + 8 = ;$$

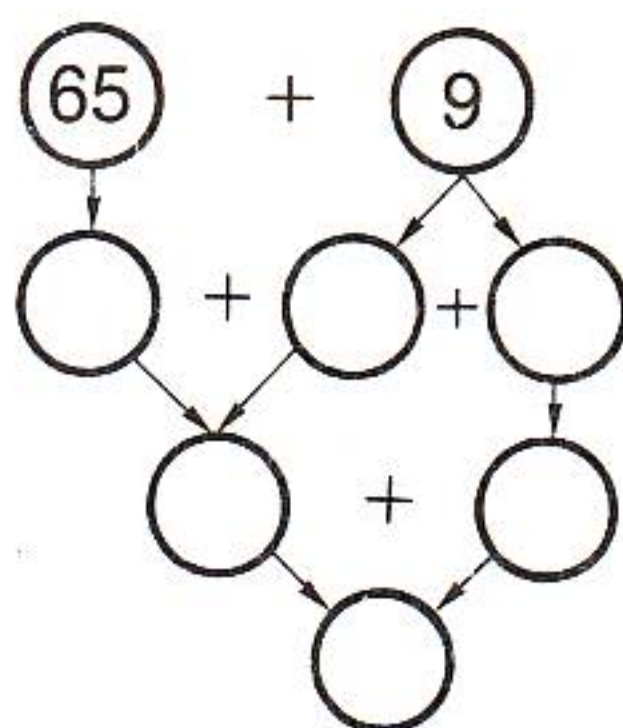
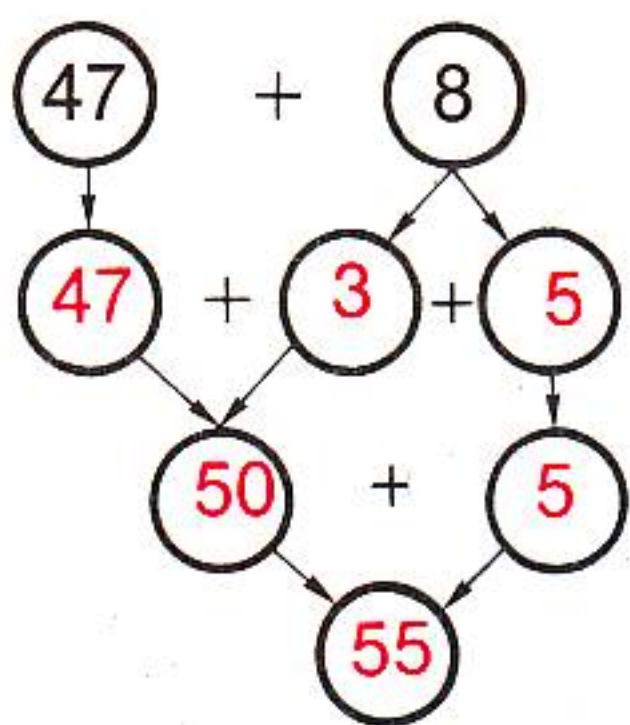
$33 + 8 = ;$
 $\dots + \dots = \dots$
 $\dots + \dots = \dots$

$$41 - 8 = ;$$

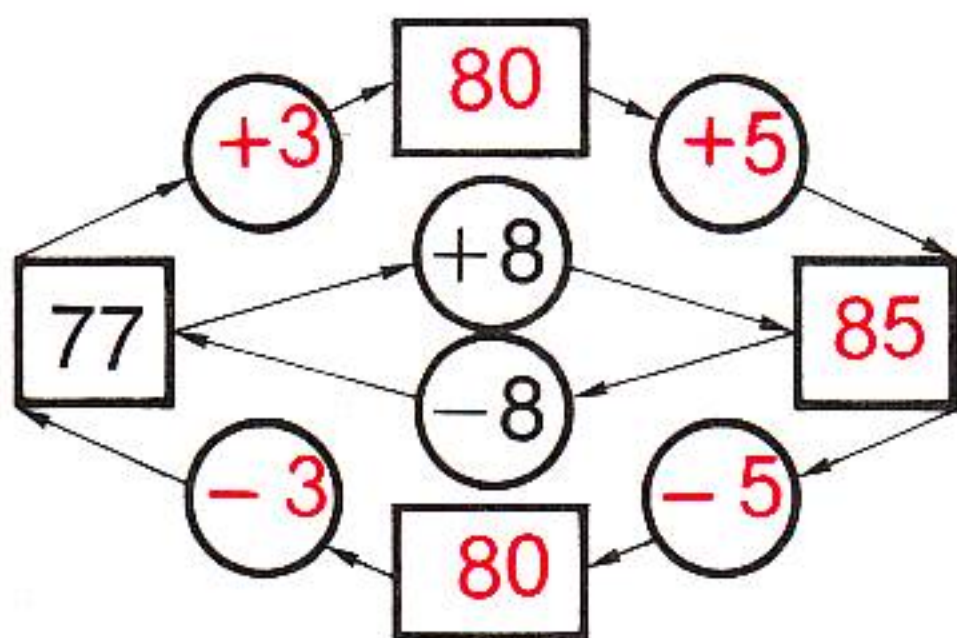
$\dots - \dots = ;$
 $\dots - \dots = \dots$
 $\dots - \dots = \dots$

2. Μπορείς να εργαστείς, όπως δείχνει το παράδειγμα;

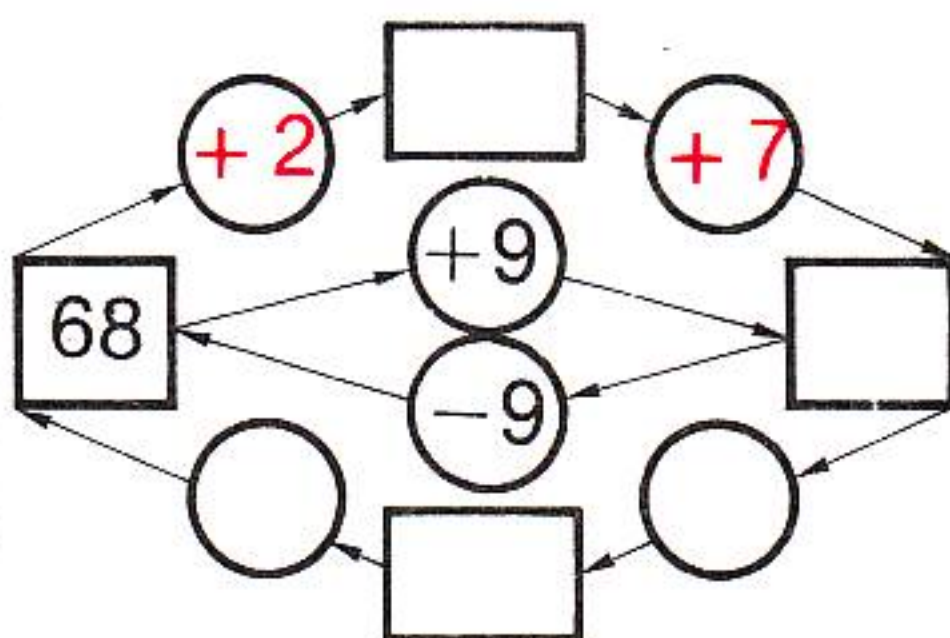
3. Να κάμεις τις παρακάτω πράξεις.

$$77 + 8 = ;$$

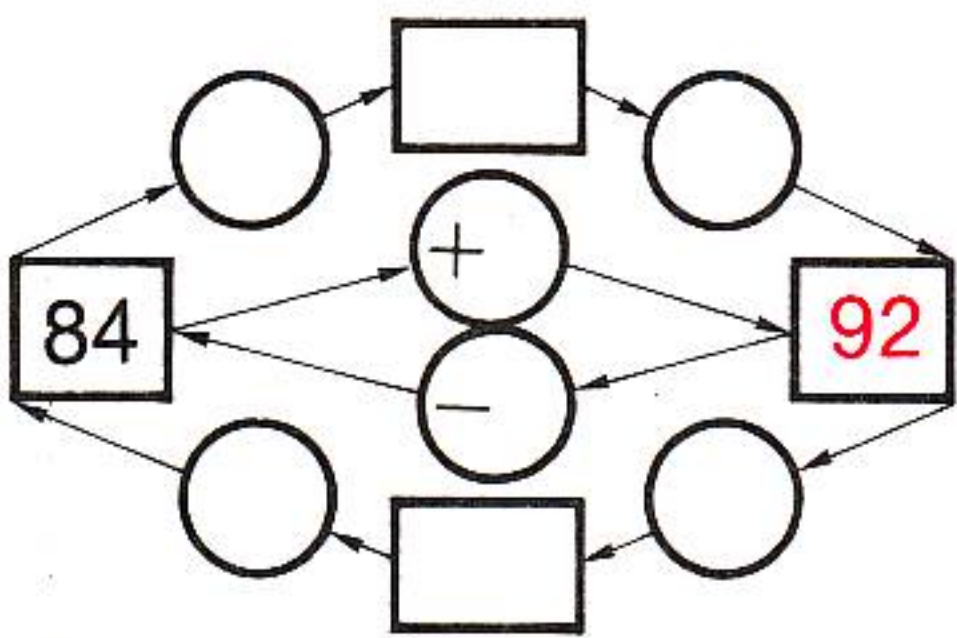
$77 + 8 = ;$	$85 - 8 = ;$
$77 + 3 = ..$	$85 - 5 = ..$
$80 + .. = ..$	$.. - .. = ..$

$$68 + 9 = ;$$

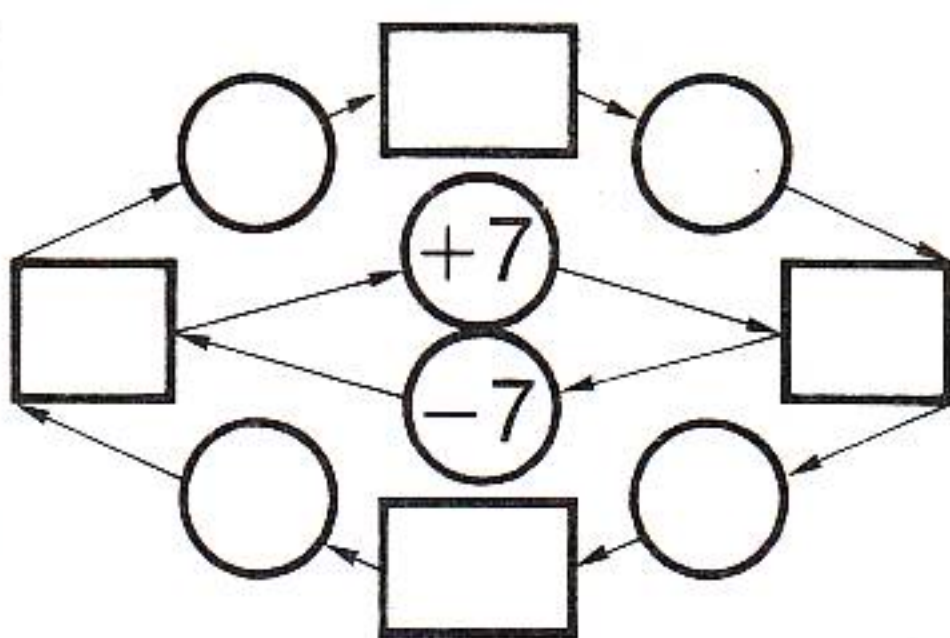
$68 + 9 = ;$	$77 - 9 = ;$
$.. + .. = ..$	$.. - .. = ..$
$.. + .. = ..$	$.. - .. = ..$

$$84 + 8 = ;$$

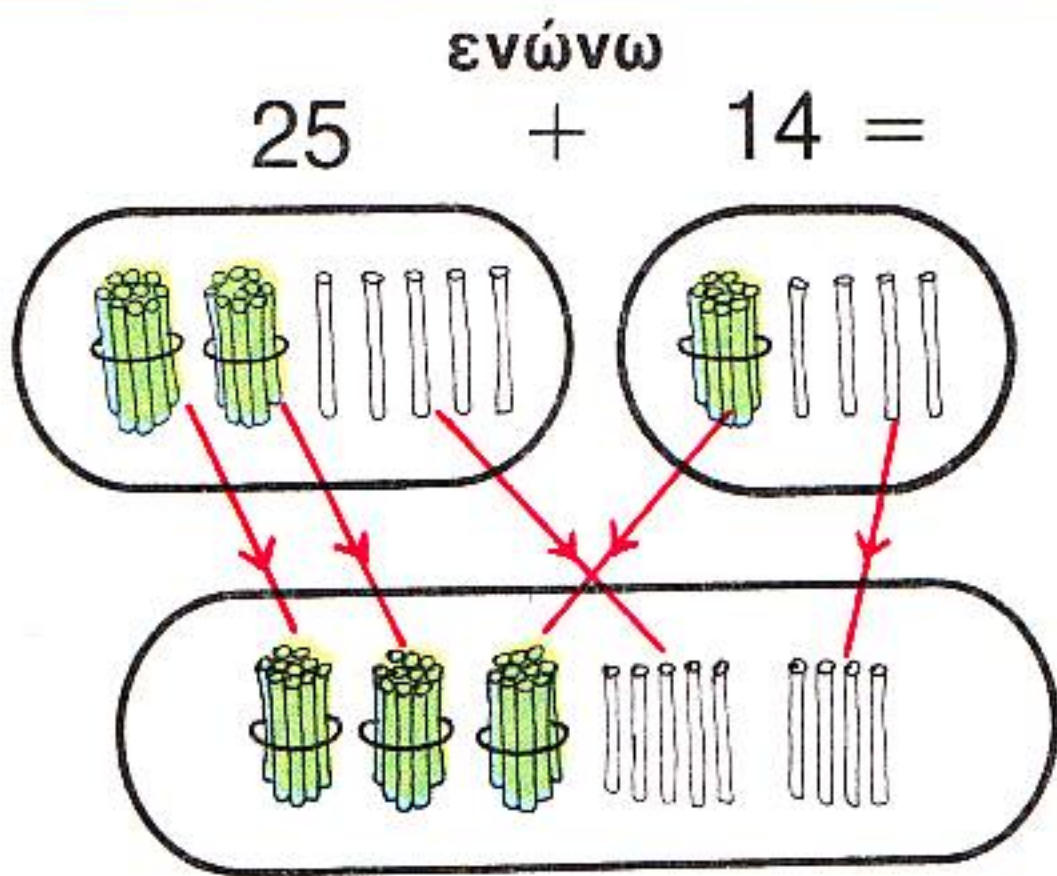
$84 + 8 = ;$	$92 - 8 = ;$
$.. + .. = ..$	$.. - .. = ..$
$.. + .. = ..$	$.. - .. = ..$

$$56 + 7 = ;$$

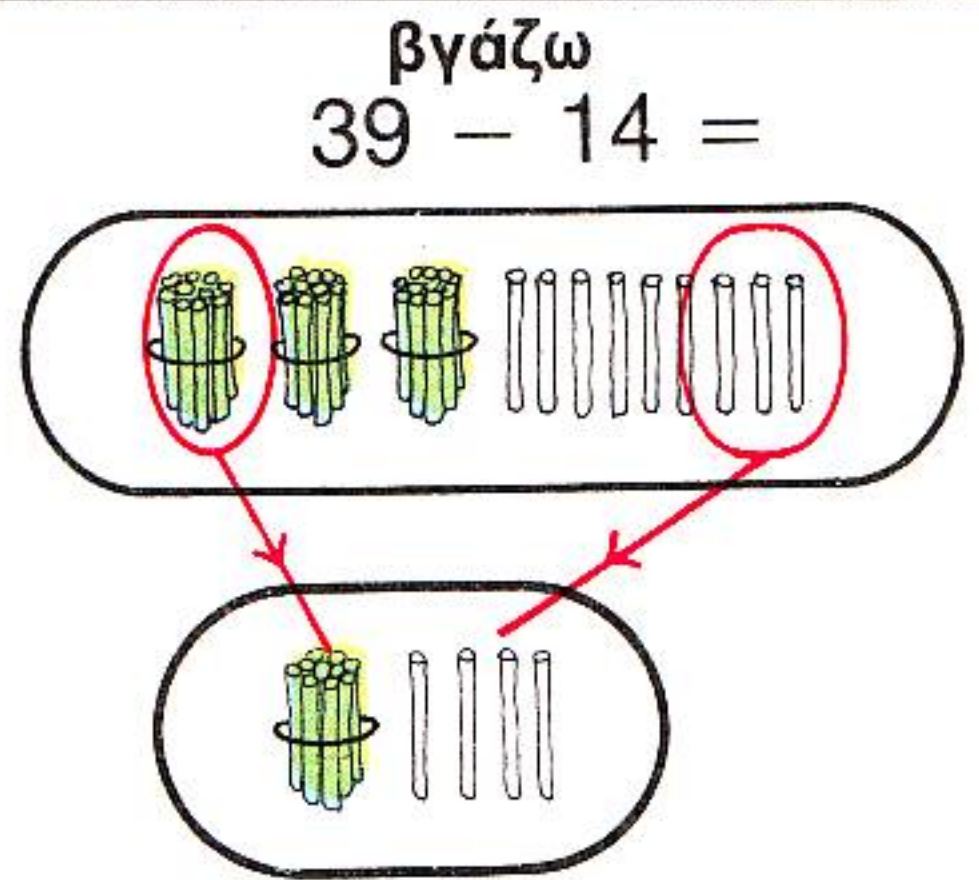
$.. + .. = ;$	$.. - .. = ..$
$.. + .. = ..$	$.. - .. = ..$
$.. + .. = ..$	$.. - .. = ..$

Πρόσθεση και αφαίρεση με διψήφιους αριθμούς

$$(20 + 10) + (5 + 4)$$

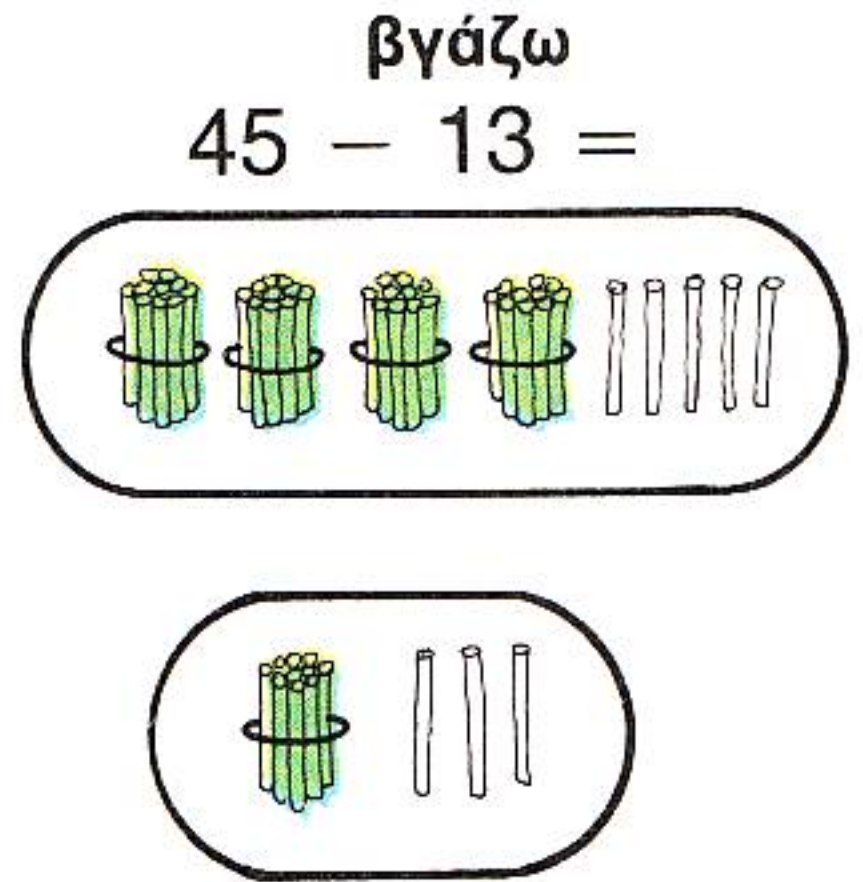
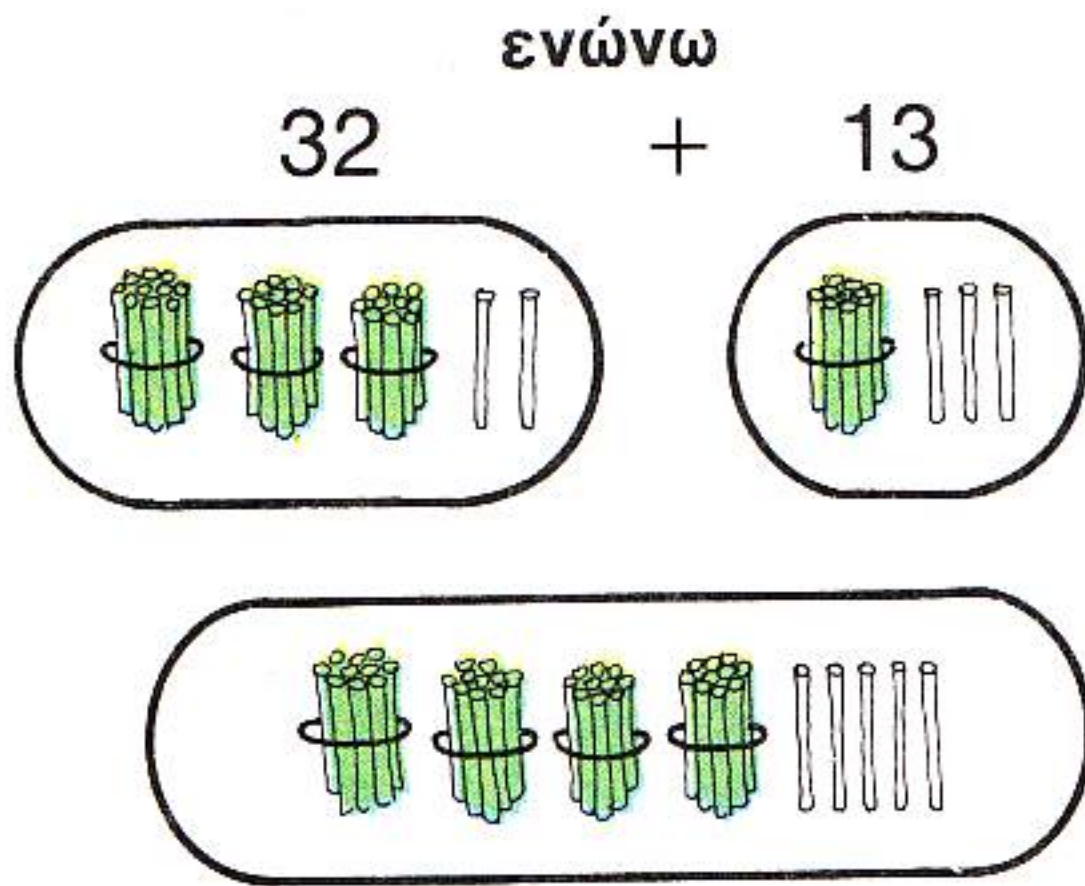
$$30 + 9 = 39$$

$$(30 - 10) + (9 - 4)$$

$$20 + 5 = 25$$

1. Μπορείς να εργαστείς όπως στο παραπάνω υπόδειγμα;

2. Κάμε τις παρακάτω πράξεις με το νου.

$27 + 32 =$

$12 + 36 =$

$54 + 31 =$

$68 - 45 =$

$75 - 34 =$

$87 - 60 =$

3. Κοίταξε προσεκτικά τα παρακάτω παραδείγματα και κάμε τις πράξεις που ακολουθούν.

$$\begin{array}{r} 67 \\ + 31 \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{r} (60 + 7) \\ + (30 + 1) \\ \hline 90 + 8 = 98 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 36 \\ + 53 \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ + \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots = \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 42 \\ 4 \\ + 23 \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{r} (40 + 2) \\ 4 \\ + (20 + 3) \\ \hline 60 + 9 = 69 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ 20 \\ + 71 \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ \dots\dots\dots \\ \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots = \dots \end{array}$$

4. Μπορείς να κάμεις τις παρακάτω πράξεις χωρίς ανάλυση των αριθμών;

$$\begin{array}{r} 32 \\ + 25 \\ \hline 57 \end{array} \quad \begin{array}{r} 49 \\ + 50 \\ \hline \dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 60 \\ + 20 \\ \hline \dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 32 \\ + 13 \\ \hline \dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 24 \\ + 23 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 52 \\ 4 \\ + 41 \\ \hline \dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 43 \\ 32 \\ + 4 \\ \hline \dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 23 \\ 10 \\ + 5 \\ \hline \dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 3 \\ 15 \\ + 51 \\ \hline \dots \end{array} \quad \begin{array}{r} 40 \\ 35 \\ + 2 \\ \hline \dots \end{array}$$

5. Το παρακάτω παράδειγμα θα σε βοηθήσει να κάμεις και τις άλλες αφαιρέσεις.

$\begin{array}{r} 65 \\ - 14 \\ \hline \end{array}$	→	$\begin{array}{r} (60 + 5) \\ - (10 + 4) \\ \hline 50 + 1 = 51 \end{array}$		$\begin{array}{r} 59 \\ - 34 \\ \hline \end{array}$	→	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ - \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots = \dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 78 \\ - 34 \\ \hline \end{array}$	→	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ - \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots = \dots \end{array}$		$\begin{array}{r} 86 \\ - 53 \\ \hline \end{array}$	→	$\begin{array}{r} \dots\dots\dots \\ - \dots\dots\dots \\ \hline \dots\dots\dots = \dots \end{array}$

6. Μπορείς να κάμεις τις παρακάτω πράξεις χωρίς ανάλυση των αριθμών;

$\begin{array}{r} 97 \\ - 35 \\ \hline 62 \end{array}$	$\begin{array}{r} 88 \\ - 66 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 72 \\ - 61 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 37 \\ - 5 \\ \hline \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 83 \\ - 40 \\ \hline \dots \end{array}$
--	---	---	--	---

7. Να κάμεις με δυο τρόπους τις παρακάτω πράξεις.

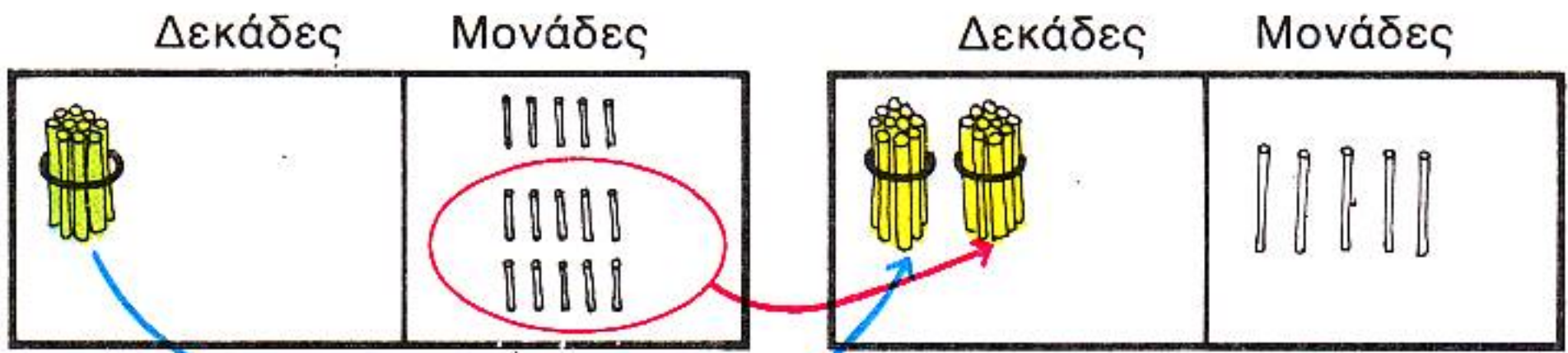
$76 + 23 = (70+20) + (6+3) = 90+9 = 99$
 $76 + 23 = 76 + 20 + 3 = (76+20)+3 = 96+3 = 99$

$33 + 35 = \dots\dots\dots$
 $33 + 35 = \dots\dots\dots$

$96 - 64 = (90 - 60) + (6 - 4) = 30 + 2 = 32$
 $96 - 64 = (96 - 60) - 4 = 36 - 4 = 32$

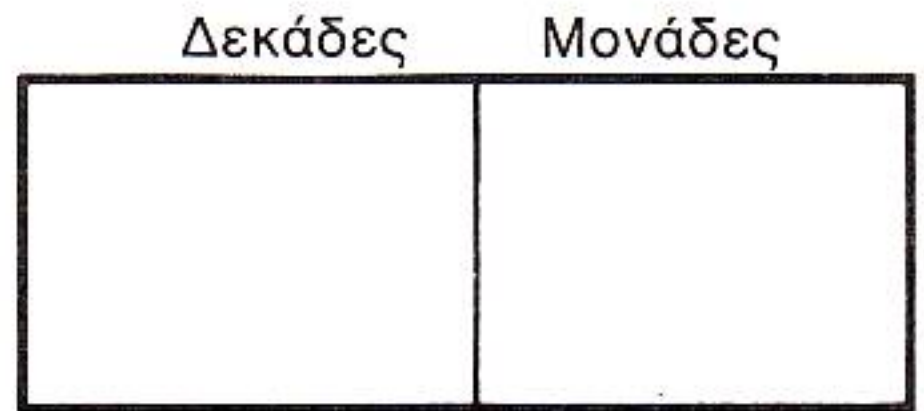
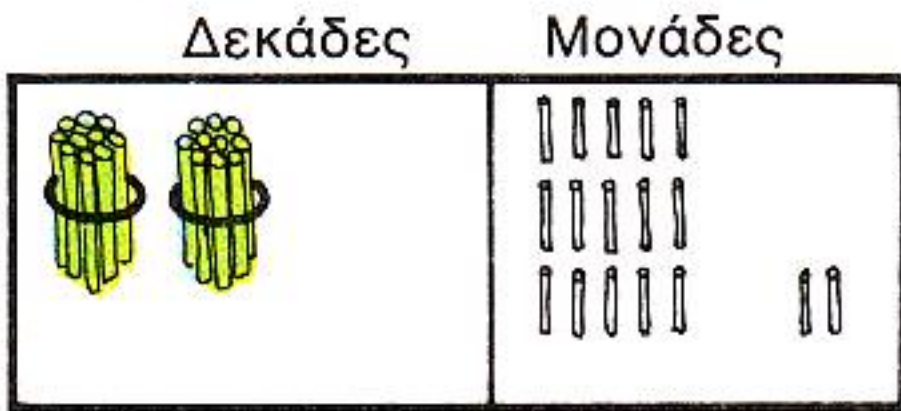
$68 - 35 = \dots\dots\dots$
 $68 - 35 = \dots\dots\dots$

Πρόσθεση με κρατούμενο και αφαίρεση με δανεισμό

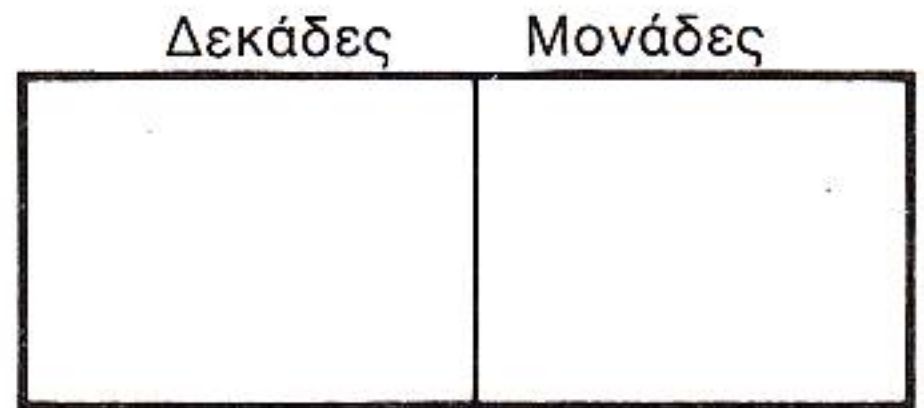
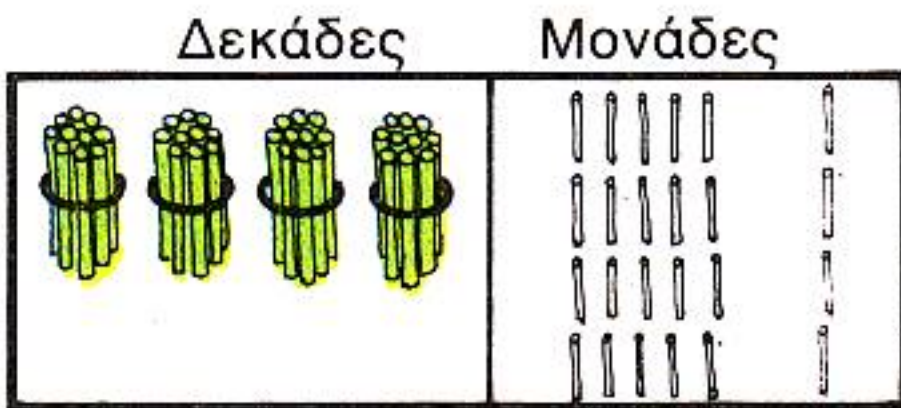

1 Δεκάδα και **15** Μονάδες = **2** Δεκάδες **5** Μονάδες

1. Μπορείς να εργαστείς όπως στο παραπάνω παράδειγμα;

.. Δεκάδες και .. Μονάδες = .. Δεκάδες και .. Μονάδες

.. Δεκάδες και .. Μονάδες = .. Δεκάδες και .. Μονάδες

2. Η παραπάνω εργασία θα σε βοηθήσει να λύσεις τις παρακάτω ασκήσεις:

2 Δεκάδες και 18 Μονάδες = **3** Δεκάδες και **8** Μονάδες = **38**

4 Δεκάδες και 33 Μονάδες = .. Δεκάδες και .. Μονάδες = ..

5 Δεκάδες και 21 Μονάδες = .. Δεκάδες και .. Μονάδες = ..

6 Δεκάδες και 37 Μονάδες = .. Δεκάδες και .. Μονάδες = ..

3 Δεκάδες και 20 Μονάδες = .. Δεκάδες και .. Μονάδες = ..

7 Δεκάδες και 28 Μονάδες = .. Δεκάδες και .. Μονάδες = ..

3. Το παρακάτω παράδειγμα θα σε βοηθήσει να κάμεις και τις άλλες προσθέσεις.

$\begin{array}{r} 28 \\ + 24 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} + 2 \text{ Δεκάδες και } 8 \text{ Μονάδες} \\ + 2 \text{ Δεκάδες και } 4 \text{ Μονάδες} \\ \hline 4 \text{ Δεκάδες και } 12 \text{ Μονάδες} \end{array}$	$\rightarrow 5 \text{ Δεκάδες και } 2 \text{ Μονάδες} \rightarrow 52$
---	---	---

$\begin{array}{r} 47 \\ + 36 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} + \dots \text{ Δεκάδες και } \dots \text{ Μονάδες} \\ + \dots \text{ Δεκάδες και } \dots \text{ Μονάδες} \\ \hline \dots \text{ Δεκάδες και } \dots \text{ Μονάδες} \end{array}$	$\rightarrow \dots \text{ Δεκάδες και } \dots \text{ Μονάδες} \rightarrow \dots$
---	--	--

$\begin{array}{r} 59 \\ + 18 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} + \dots \\ + \dots \\ \hline \dots \end{array}$	$\rightarrow \dots \rightarrow \dots$
---	---	---------------------------------------

$\begin{array}{r} 86 \\ + 9 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} + \dots \\ + \dots \\ \hline \dots \end{array}$	$\rightarrow \dots \rightarrow \dots$
--	---	---------------------------------------

$\begin{array}{r} 66 \\ + 25 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} + \dots \\ + \dots \\ \hline \dots \end{array}$	$\rightarrow \dots \rightarrow \dots$
---	---	---------------------------------------

$\begin{array}{r} 34 \\ + 49 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} + \dots \\ + \dots \\ \hline \dots \end{array}$	$\rightarrow \dots \rightarrow \dots$
---	---	---------------------------------------

4. Κάμε τις παρακάτω προσθέσεις, όπως στο παράδειγμα.

$$\begin{array}{r|l} \Delta & \text{M} \\ 4 & 6 \\ +3 & 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 4 & 6 \\ +3 & 7 \\ \hline 8 & 3 \end{array}$$

(1)

$$\begin{array}{r} 46 \\ +37 \\ \hline 83 \end{array}$$

- 7 και 6... 13. Γράφουμε το 3 και κρατούμε το 1.
- 1 το κρατούμενο και 3.. 4 και 4... 8.

$$\begin{array}{r|l} \Delta & \text{M} \\ 3 & 6 \\ +2 & 8 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} \dots & \dots \\ + \dots & \dots \\ \hline \dots & \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \dots \\ + \dots \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} \Delta & \text{M} \\ 6 & 9 \\ +2 & 6 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} \dots & \dots \\ + \dots & \dots \\ \hline \dots & \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \dots \\ + \dots \\ \hline \dots \end{array}$$

5. Να κάμεις με το σύντομο τρόπο τις παρακάτω προσθέσεις.

$$\begin{array}{r} 58 \\ + 15 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 39 \\ + 28 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 66 \\ + 18 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 78 \\ + 16 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 36 \\ + 37 \\ \hline \dots \end{array}$$

6. Κάμε οριζόντια τις παρακάτω προσθέσεις όπως φαίνεται στο παράδειγμα.

$$35 + 28 = (30 + 20) + (5 + 8) = 50 + 13 = 63$$

$$35 + 28 = (35 + 20) + 8 = 55 + 8 = 63$$

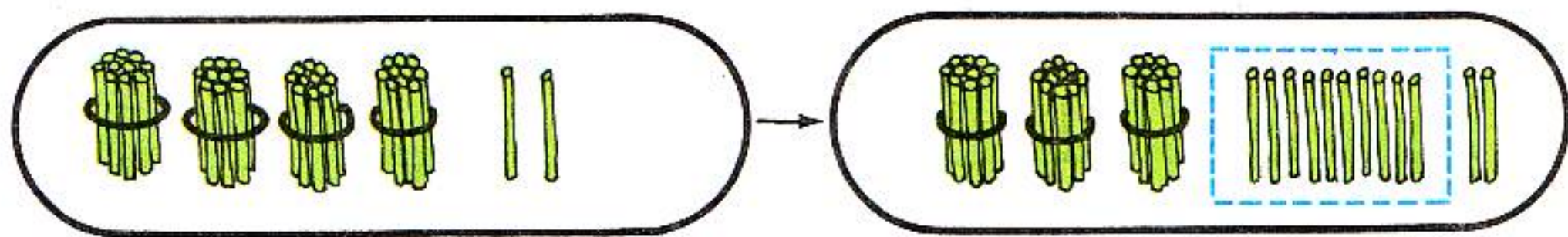
$$45 + 17 = \dots$$

$$45 + 17 = \dots$$

$$54 + 38 = \dots$$

$$54 + 38 = \dots$$

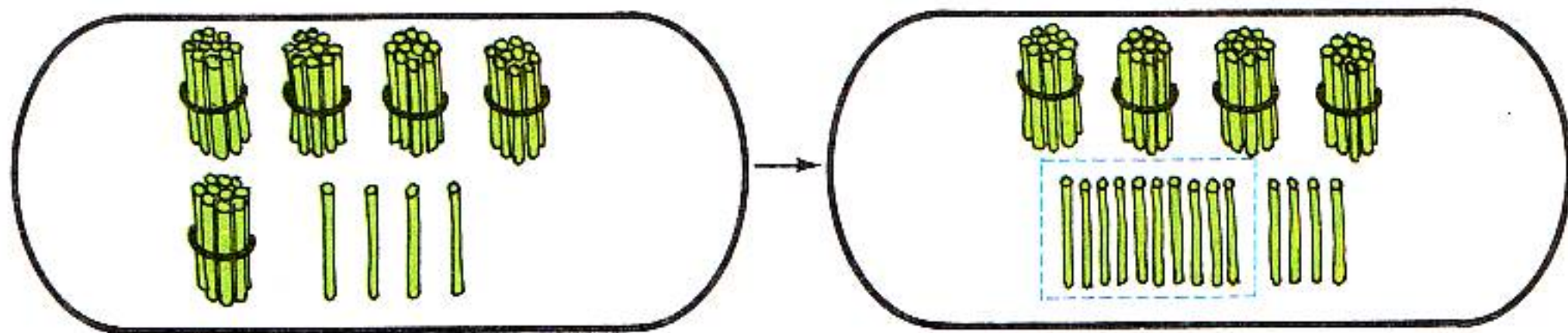
7. Ανταλλάξαμε 1 δεκάδα με 10 μονάδες. Έτσι έχουμε:

$$42 = 40 + 2$$

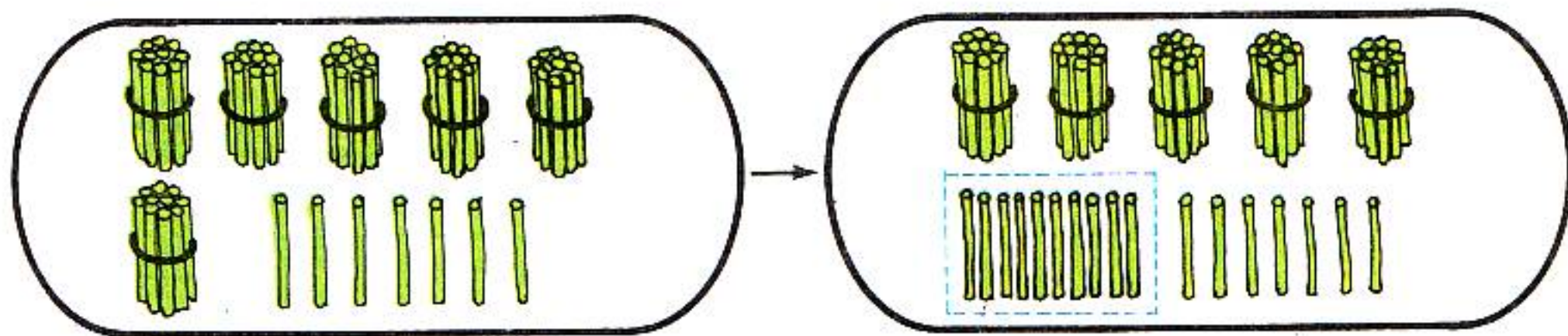
$$42 = 30 + 12$$

Μπορείς να κάμεις το ίδιο και στους αριθμούς 54 και 67;

$$54 = \dots + \dots$$

$$\dots = \dots + \dots$$

$$67 = \dots + \dots$$

$$\dots = \dots + \dots$$

8. Προσπάθησε να κάμεις το ίδιο και στους παρακάτω αριθμούς.

$$42 = (40 + 2) = (30 + 12)$$

$$28 = (\dots + \dots) = (\dots + \dots)$$

$$48 = (\dots + \dots) = (\dots + \dots)$$

$$76 = \dots$$

$$96 = \dots$$

$$37 = \dots$$

$$54 = \dots$$

$$64 = \dots$$

$$88 = \dots$$

9. Κάμε τις παρακάτω αφαιρέσεις, όπως στο παράδειγμα.

$$\begin{array}{|c|} \hline 62 \\ - 15 \\ \hline \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{|c|} \hline (60+2) \\ - (10+5) \\ \hline \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{|c|} \hline (50+12) \\ - (10+5) \\ \hline (40+7) = 47 \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{|c|} \hline \overset{5}{\cancel{6}} \overset{1}{2} \\ - 15 \\ \hline 47 \\ \hline \end{array}$$

- 5 από 2 δεν αφαιρείται.
- Δανειζόμαστε 1 δεκάδα από τις 6. 5 από 12 ... 7.
- 1 από 5 ... 4

$$\begin{array}{|c|} \hline 34 \\ - 17 \\ \hline \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{|c|} \hline (..+..) \\ - (..+..) \\ \hline \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{|c|} \hline (..+..) \\ - (..+..) \\ \hline (..+..) = .. \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{|c|} \hline \\ - \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|} \hline 63 \\ - 27 \\ \hline \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{|c|} \hline \\ - \\ \hline \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{|c|} \hline \\ - \\ \hline = .. \\ \hline \end{array} \rightarrow \begin{array}{|c|} \hline \\ - \\ \hline \\ \hline \end{array}$$

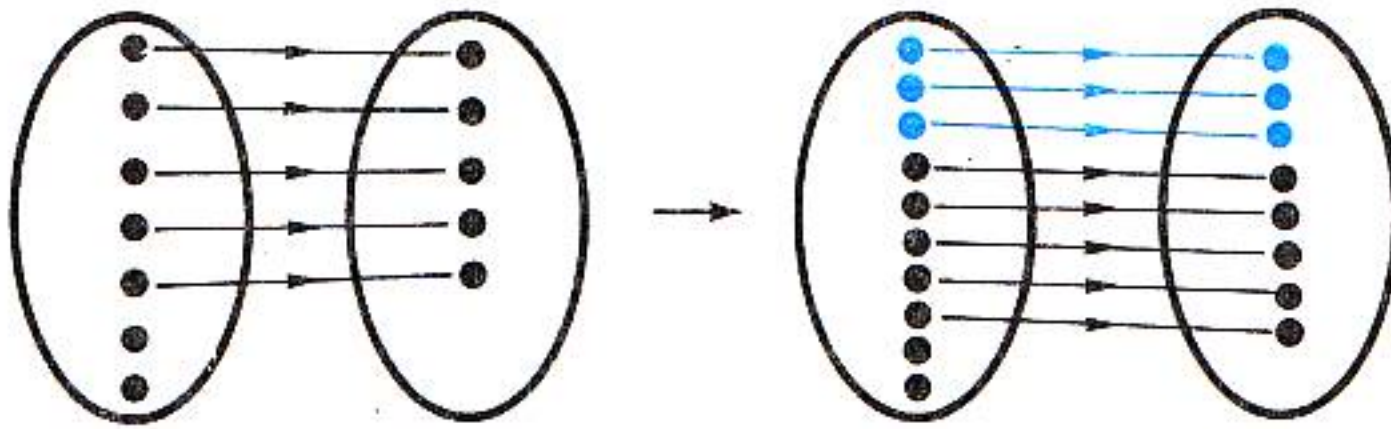
10. Να κάμεις με σύντομο τρόπο τις παρακάτω αφαιρέσεις.

$$\begin{array}{r} 66 \\ - 47 \\ \hline 19 \end{array} \quad \begin{array}{r} 81 \\ - 29 \\ \hline .. \end{array} \quad \begin{array}{r} 65 \\ - 38 \\ \hline .. \end{array} \quad \begin{array}{r} 50 \\ - 39 \\ \hline .. \end{array} \quad \begin{array}{r} 70 \\ - 28 \\ \hline .. \end{array}$$

11. Να κάμεις οριζόντια τις αφαιρέσεις, όπως στο παρακάτω παράδειγμα:

$$\begin{aligned}
 43 - 28 &= (43 - 20) - 8 = 23 - 8 = 15 \\
 91 - 34 &= \\
 73 - 27 &= \\
 84 - 46 &= \\
 65 - 56 &= \\
 52 - 29 &=
 \end{aligned}$$

Η αφαίρεση και με άλλο τρόπο

$$7 - 5 = 2 \rightarrow (7+3) - (5+3) = 10 - 8 = 2$$

1. Τι συμπέρασμα βγάζεις από τις δυο ισότητες;
2. Μπορείς να εργαστείς όπως δείχνει το υπόδειγμα;

$\begin{array}{r} 30 \\ - 20 \\ \hline 10 \end{array}$	$\xrightarrow{+10}$ $\xrightarrow{+10}$	$\begin{array}{r} 40 \\ - 30 \\ \hline 10 \end{array}$	$\xrightarrow{+20}$ $\xrightarrow{+20}$	$\begin{array}{r} \dots \\ - \dots \\ \hline \dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 55 \\ - 35 \\ \hline \dots \end{array}$	$\xrightarrow{+..}$ $\xrightarrow{+..}$	$\begin{array}{r} \dots \\ - \dots \\ \hline \dots \end{array}$	$\xrightarrow{+..}$ $\xrightarrow{+..}$	$\begin{array}{r} \dots \\ - \dots \\ \hline \dots \end{array}$

3. Να κάμεις την αφαίρεση $85 - 56$, όπως στο υπόδειγμα.

$\begin{array}{r} 66 \\ - 47 \\ \hline \end{array}$	$\xrightarrow{+10}$ $\xrightarrow{+10}$	$\begin{array}{r} (60+16) \\ - (50+7) \\ \hline 10+9=19 \end{array}$	\rightarrow	$\begin{array}{r} 6 \quad 6 \\ - 5 \quad 7 \\ \hline 1 \quad 9 \end{array}$
$\begin{array}{r} 85 \\ - 56 \\ \hline \end{array}$	$\xrightarrow{+}$ $\xrightarrow{+}$	$\begin{array}{r} \dots \\ - \dots \\ \hline \dots \end{array}$	\rightarrow	$\begin{array}{r} \dots \\ - \dots \\ \hline \dots \end{array}$

- Το 7 από το 6 δεν αφαιρείται.
- Προσθέτουμε στο 6 μια δεκάδα 7 από 16... 9.
- Προσθέτουμε και στο 4 μια δεκάδα 5 από 6... 1.

4. Κάμε τις παρακάτω αφαιρέσεις.

$$\begin{array}{r} 31 \\ - 19 \\ \hline 12 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 42 \\ - 28 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 53 \\ - 39 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 85 \\ - 56 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 93 \\ - 67 \\ \hline \end{array}$$

Προβλήματα

1. Προβλήματα που λύνονται με μια πράξη

α) Ο Γιάννης έχει 37 αυτοκινητάκια και ο αδερφός του ο Γιώργος 26. Τα δύο αδερφάκια **ανακάτεψαν** τα αυτοκινητάκια τους βάζοντάς τα σε μια νάυλον σακούλα. Πόσα αυτοκινητάκια έχει τώρα η σακούλα;

Λύση:

β) Ο πατέρας αγόρασε 42 μέτρα καλώδιο, για να συνδέσει την κεραία με την τηλεόραση. Επειδή όμως ήταν μακρύ, **έκοψε** 14 μέτρα και χρησιμοποίησε το υπόλοιπο. Πόσα μέτρα είναι το καλώδιο που χρησιμοποίησε;

Λύση:

γ) Δυο κολόνες της ΔΕΗ είναι πεσμένες στην άκρη του δρόμου. Η μία έχει μήκος 24 μ. και η άλλη 18 μ.. Αν **βάλουμε** τη μια κολόνα **συνέχεια** στην άλλη, πόσα μέτρα μήκος θα έχουν και οι δυο μαζί;

Λύση:

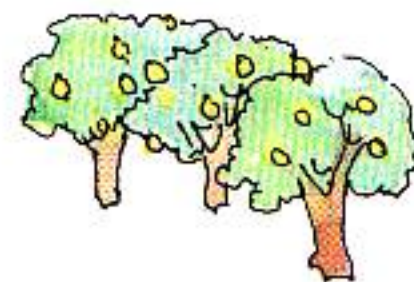
δ) Η μητέρα είχε στο ψυγείο 36 αυγά και **χρησιμοποίησε** από αυτά τα 10 για να φτιάξει γλυκό. Πόσα αυγά έμειναν στο ψυγείο;

Λύση:

ε) Ο παπούς είχε στο περιβόλι του 84 λεμονιές. Η παγωνιά **κατάστρεψε** τις 37 από αυτές. Πόσες λεμονιές του έμειναν;

Λύση:
.....
.....

στ) Η Αργυρώ είχε 65 λεπτά στον κουμπαρά της. Σήμερα το πρωί **έβαλε** 26 λεπτά ακόμη. Πόσα λεπτά του ευρώ έχει τώρα ο κουμπαράς της Αργυρώς;

Λύση:
.....
.....

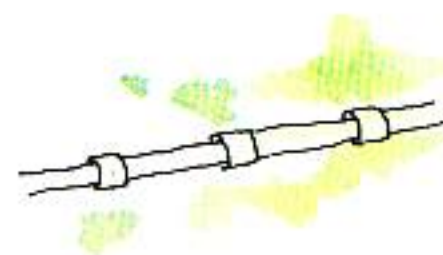
ζ) Μέσα σ' ένα καφάσι ήταν 53 ντομάτες. Ο μανάβης **έβγαλε** τις 8 γιατί ήταν χαλασμένες. Πόσες ντομάτες έμειναν στο καφάσι;

Λύση:
.....
.....

η) Ο πατέρας του Μιχάλη είχε 64 μ. λάστιχο, για να ποτίζει το περιβόλι του. Επειδή όμως δεν του έφτανε το λάστιχο αυτό, χρειάστηκε να το ενώσει με ένα άλλο που ήταν 27 μ.. Πόσα μέτρα λάστιχο χρησιμοποιεί τώρα ο πατέρας του Μιχάλη;

Λύση:
.....
.....

θ) Η Μαρία στην εκδρομή που έκαμε το σχολείο της είχε μαζί της 90 λεπτά και **ξόδεψε** τα 75 λεπτά. Πόσα λεπτά του ευρώ της έμειναν;

Λύση:

.....

ι) Ένα κιλό μήλα πουλιόταν πέρσι 78 λεπτά. Φέτος **αυξήθηκε** η τιμή του κατά 12 λεπτά. Πόσα λεπτά του ευρώ πουλιέται φέτος το ένα κιλό;

Λύση:

.....

ια) Ο Κώστας είχε 93 γραμματόσημα. **Έδωσε** 15 απ' αυτά στην ξαδέρφη του. Πόσα γραμματόσημα του έμειναν;

Λύση:

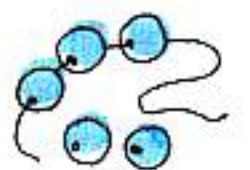

.....

ιβ) Η Ζωή είχε 49 χάντρες και **έχασε** τις 7. Πόσες χάντρες της έμειναν;

Λύση:

.....

ιγ) Ο Κώστας έχει 75 λεπτά και θέλει να αγοράσει ένα λαστιχένιο αυτοκινητάκι που κάνει 90 λεπτά. Πόσα λεπτά του ευρώ χρειάζονται ακόμα, για να **συμπληρώσει** το ποσό που θέλει;

Λύση:

.....

.....

ιδ) Να διατυπώσεις δύο προβλήματα πρόσθεσης και δύο προβλήματα αφαίρεσης και να τα λύσεις στο τετράδιό σου.

2. Προβλήματα που λύνονται με περισσότερες από μία πράξεις.

α) Ο Νίκος έχει 38 γραμματόσημα και η Χρυσούλα έχει 7 γραμματόσημα περισσότερα.

- Πόσα γραμματόσημα έχει η Χρυσούλα;
- Πόσα γραμματόσημα έχουν και τα δυο παιδιά μαζί;

Λύση:

.....

.....

β) Ο Μιχάλης έχει 43 βόλους και ο Πέτρος 17 βόλους λιγότερους από το Μιχάλη.

- Πόσους βόλους έχει ο Πέτρος;
- Πόσους βόλους έχουν και οι δυο μαζί;

Λύση:

.....

.....

γ) Ο αυγοπώλης είχε δύο καλάθια αυγά. Το ένα είχε 37 αυγά και το άλλο 34. Πούλησε 28 αυγά τη μια μέρα και 24 τη δεύτερη.

- Πόσα αυγά είχε όλα όλα ο αυγοπώλης;
- Πόσα αυγά πούλησε και τις δύο μέρες μαζί;
- Πόσα αυγά του έμειναν απούλητα;

Λύση:

.....

.....

δ) Η Ελευθερία είχε στην τσέπη της 90 λεπτά. Πήγε στο περίπτερο και αγόρασε μια σοκολάτα που έκανε 35 λεπτά, μια γκοφρέτα που έκανε 25 λεπτά και καραμέλες που έκαναν 20 λεπτά.

- Πόσα λεπτά του ευρώ έκαναν τα πράγματα που αγόρασε η Ελευθερία;
- Πόσα λεπτά του ευρώ της έμειναν;

Λύση:

.....

.....

ε) Η Α΄ τάξη του σχολείου έχει 26 μαθητές. Η Β΄ τάξη έχει 9 μαθητές περισσότερους από την Α΄ τάξη. Η Γ΄ τάξη έχει 8 μαθητές λιγότερους από τη Β΄ τάξη. Μπορείς να βρεις:

- Πόσους μαθητές έχει η Β΄ τάξη;
- Πόσους μαθητές έχει η Γ΄ τάξη;
- Πόσους μαθητές έχουν και οι τρεις τάξεις μαζί;

Λύση:

.....

.....

στ) Η Νίκη αγόρασε μια ξύστρα που έκανε 15 λεπτά, ένα μολύβι που έκανε 16 λεπτά περισσότερο από την ξύστρα και ένα τετράδιο που έκανε τόσα λεπτά, όσο έκαναν η ξύστρα και το μολύβι μαζί.

Μπορείς να λογαριάσεις:

- Πόσα λεπτά του ευρώ έκανε το μολύβι;
- Πόσα λεπτά του ευρώ έκανε το τετράδιο;
- Πόσα λεπτά του ευρώ έκαναν όλα μαζί;

Λύση:

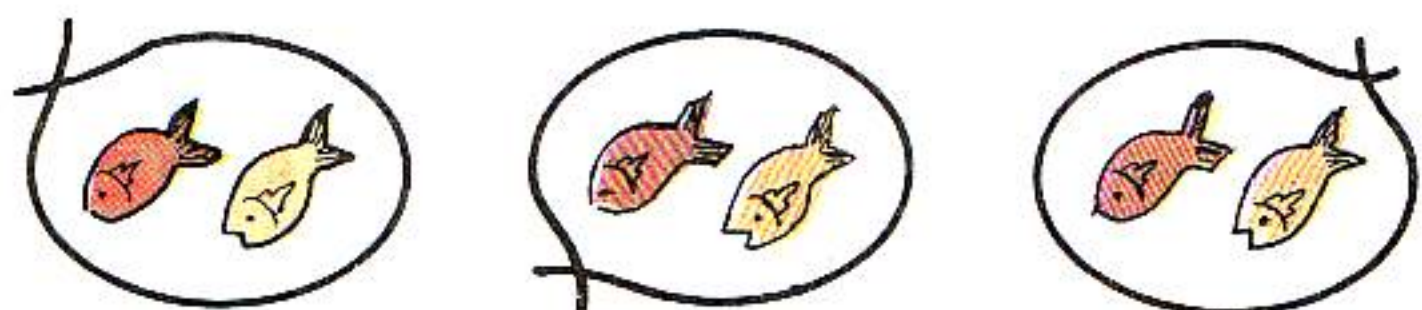
.....

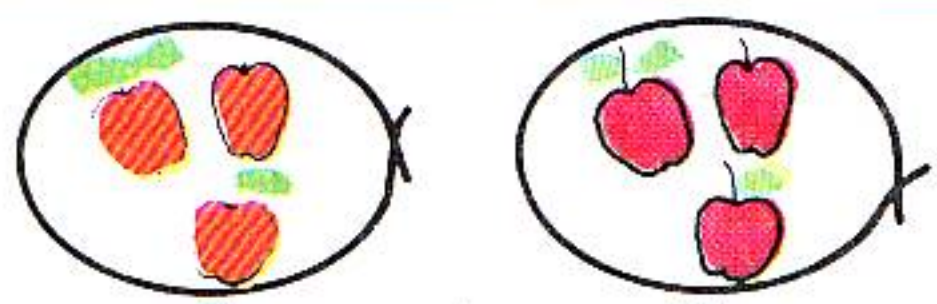
.....

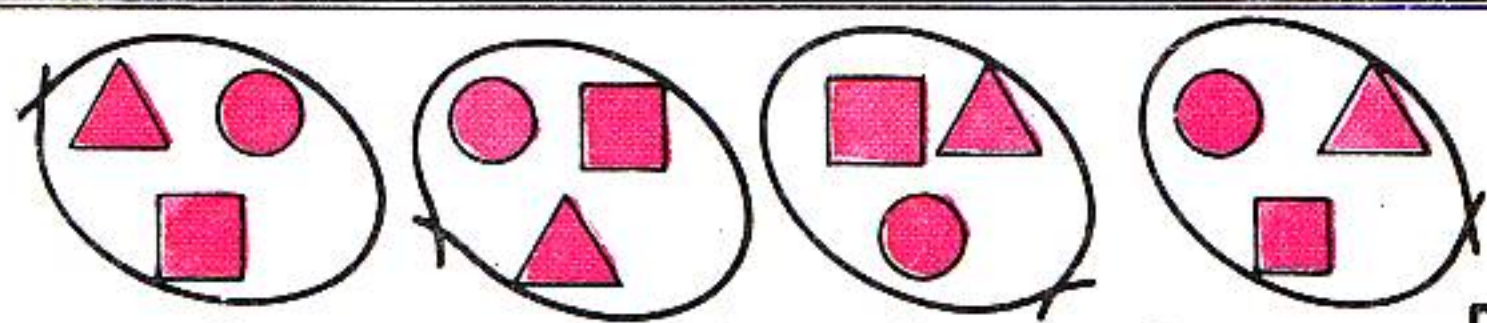

Η πράξη του πολλαπλασιασμού και η πράξη της διαίρεσης ①

1. Να παρατηρήσεις προσεκτικά τα παρακάτω σύνολα και να κάμεις τους λογαριασμούς που ακολουθούν.

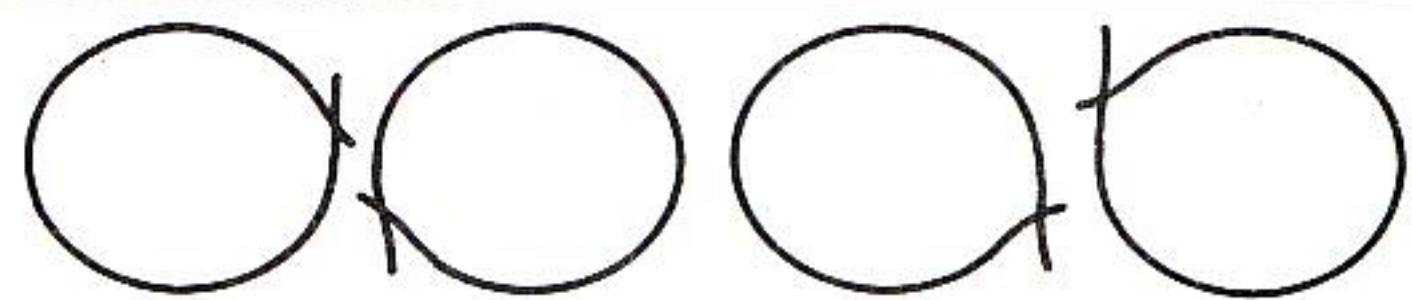

2 + 2 + 2 = ... 3 · 2 = ...

3 + 3 = ... 2 · 3 = ...

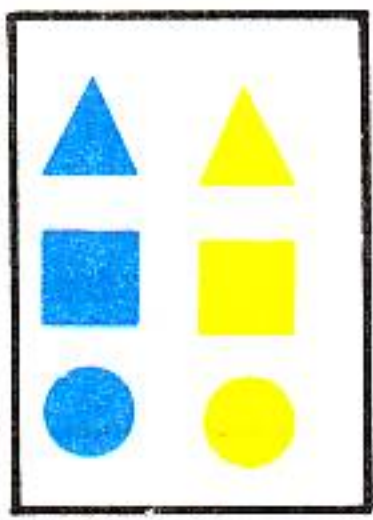

3 + 3 + 3 + 3 = ... 4 · 3 = ...

4 + 4 + 4 = ... 3 · 4 = ...

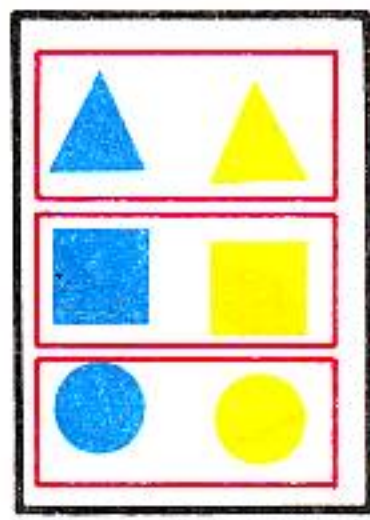

0 + 0 + 0 = ... 3 · 0 = ...

0 + 0 + 0 + 0 = ... 4 · 0 = ...

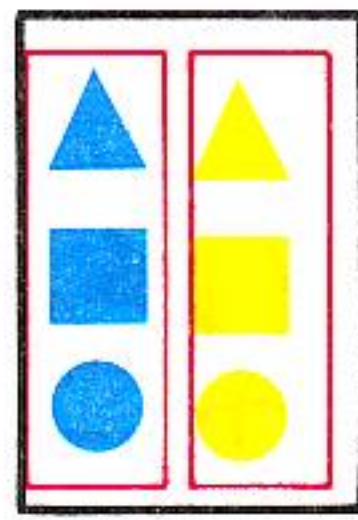
2. Να χωρίσεις το καθένα από τα παρακάτω σύνολα σε υποσύνολα, όπως δείχνει το παράδειγμα:

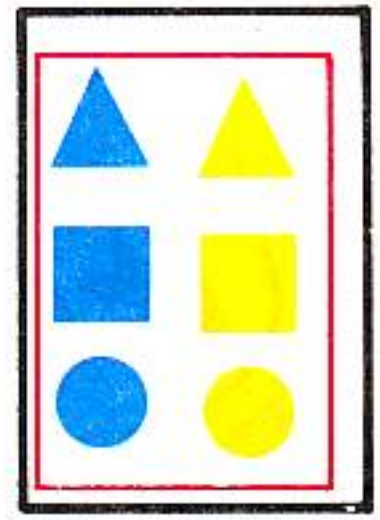
6
6

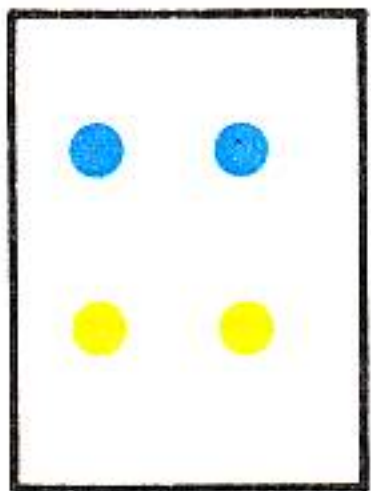
= 2 + 2 + 2
= 3 · 2

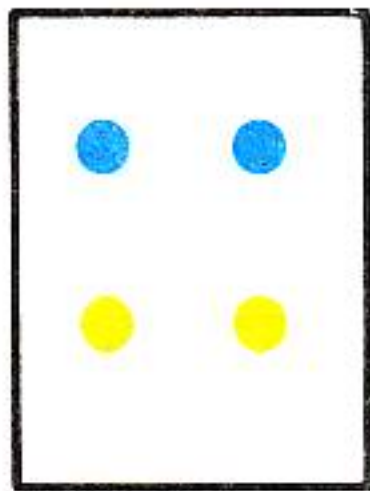
= 3 + 3
= 2 · 3

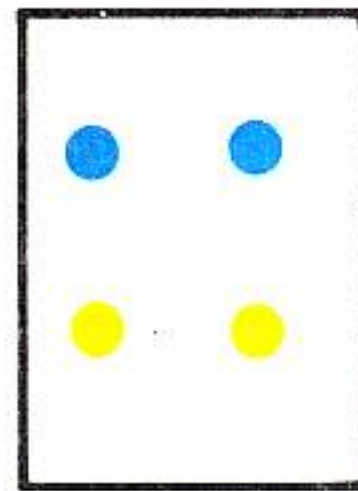
= 6
= 1 · 6

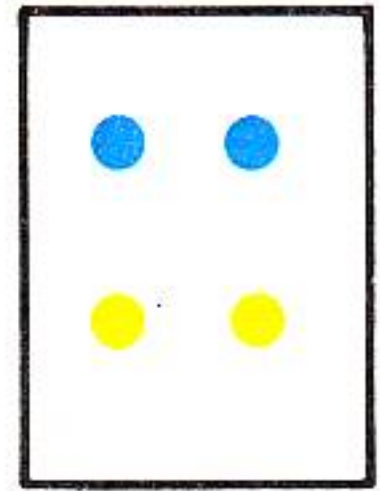
4
4

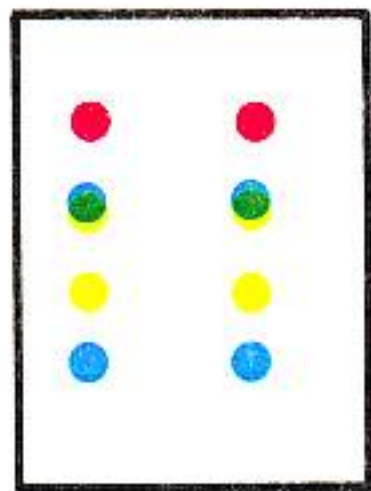
=
=

=
=

=
=

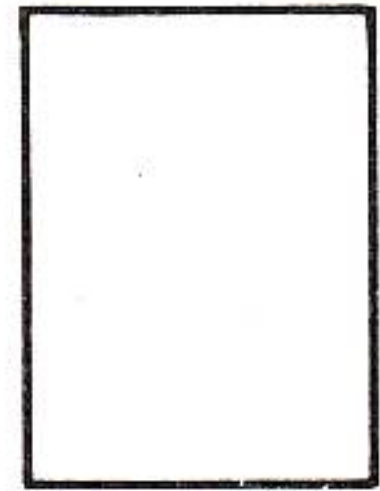
8
8

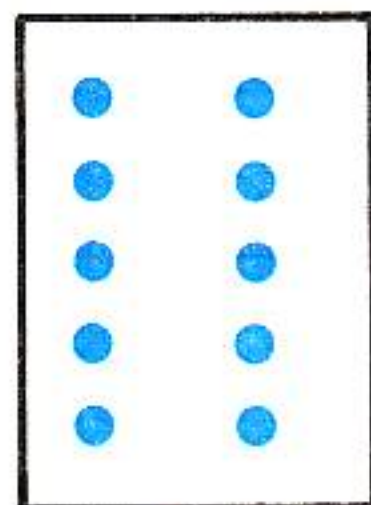
=
=

=
=

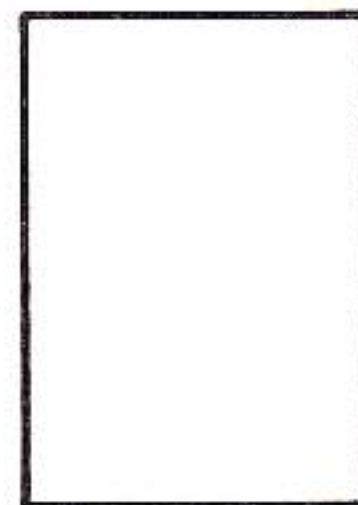
=
=

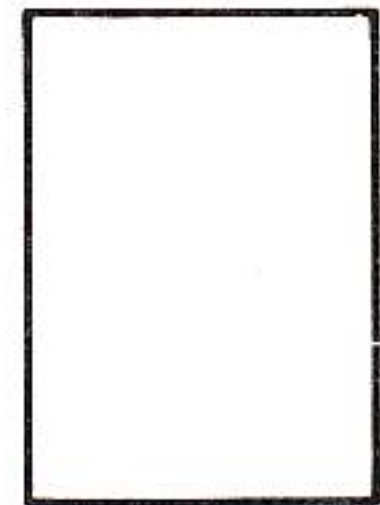
10
10

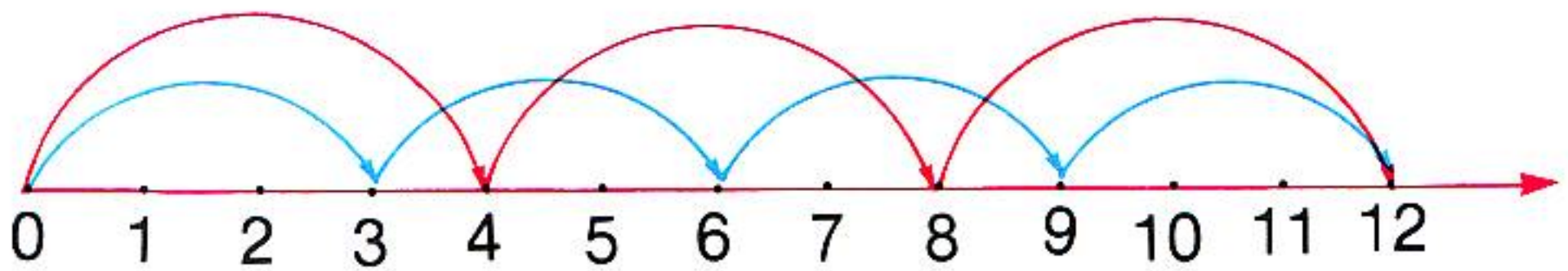
=
=

=
=

=
=

$$4 + 4 + 4 = 12 \quad \text{ή}$$

$$4 \cdot 3 = 12$$

$$3 + 3 + 3 + 3 = 12 \quad \text{ή}$$

$$3 \cdot 4 = 12$$

3. Τα παιδιά της Γ' τάξης κάνουν πηδήματα στην αυλή του σχολείου. Ο Νίκος πήδησε 2 φορές και κάλυπτε 3 διαστήματα την κάθε φορά. Ο Πέτρος πήδησε 3 φορές και κάλυπτε 2 διαστήματα την κάθε φορά. Μπορείς να χαράξεις τόξα στις παρακάτω γραμμές για να δείξεις τα πηδήματα κάθε παιδιού και να κάμεις τους λογαριασμούς που ακολουθούν;

Ο ΝΙΚΟΣ

$$\dots + \dots = \dots$$

$$\dots$$

Ο ΠΕΤΡΟΣ

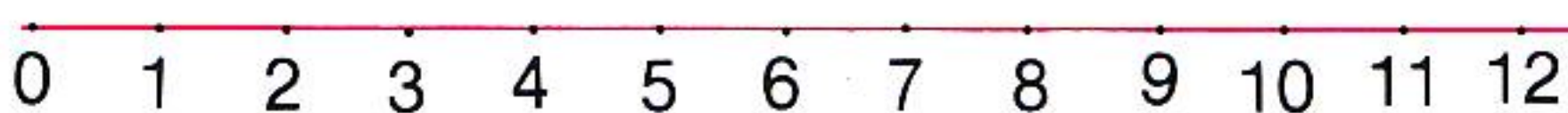

$$\dots + \dots + \dots = \dots$$

$$\dots$$

4. Οι παρακάτω λογαριασμοί θα σε βοηθήσουν να χαράξεις τόξα για να δείξεις τα πηδήματα που έκανε ο Γιάννης και ο Γιώργος.

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 = \dots$$

$$5 \cdot 2 = \dots$$

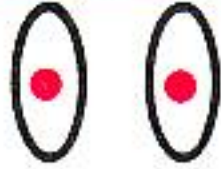
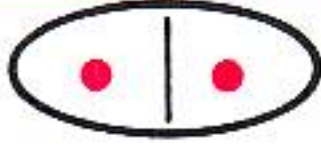

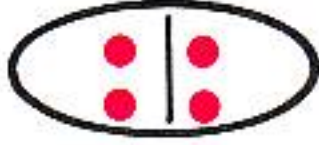
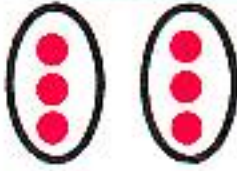
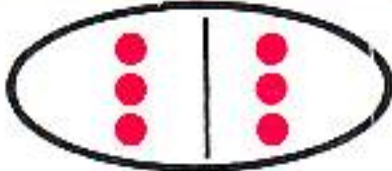

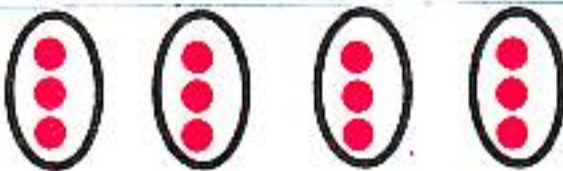

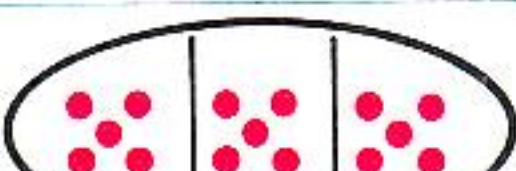

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ

$$5 + 5 = \dots$$

$$2 \cdot 5 = \dots$$

5. Παρατήρησε τα σύνολα και κάμε τις πράξεις που ακολουθούν.

 $1 + 1 = \dots$ $2 \cdot 1 = \dots$	 $2 : 2 = \dots$
 $2 + 2 = \dots$ $2 \cdot 2 = \dots$	 $4 : 2 = \dots$
 $3 + 3 = \dots$ $2 \cdot 3 = \dots$	 $6 : 2 = \dots$
 $2 + 2 + 2 = \dots$ $3 \cdot 2 = \dots$	 $6 : 3 = \dots$
 $\dots + \dots + \dots = \dots$ $\dots \cdot \dots = \dots$	 $\dots : \dots = \dots$
 $\dots + \dots + \dots + \dots = \dots$ $\dots \cdot \dots = \dots$	 $\dots : \dots = \dots$
 $\dots + \dots + \dots = \dots$ $\dots \cdot \dots = \dots$	 $\dots : \dots = \dots$
 $\dots + \dots + \dots + \dots + \dots = \dots$ $\dots \cdot \dots = \dots$	 $\dots : \dots = \dots$

6. Μπορείς να κάμεις τις παρακάτω πράξεις;

$4+4+4+4+4 = \dots\dots$

$5 \cdot 4 = \dots\dots$

$5+5+5+5 = \dots\dots$

$4 \cdot 5 = \dots\dots$

$6+6+6+6+6+6+6 = \dots\dots$

$7 \cdot 6 = \dots\dots$

$7+7+7+7+7+7 = \dots\dots$

$6 \cdot 7 = \dots\dots$

$7+7+7+7 = \dots\dots$

$4 \cdot 7 = \dots\dots$

$4+4+4+4+4+4+4 = \dots\dots$

$7 \cdot 4 = \dots\dots$

$8+8+8+8+8 = \dots\dots$

$5 \cdot 8 = \dots\dots$

$5+5+5+5+5+5+5+5 = \dots\dots$

$8 \cdot 5 = \dots\dots$

$9+9+9 = \dots\dots$

$3 \cdot 9 = \dots\dots$

$3+3+3+3+3+3+3+3+3 = \dots\dots$

$9 \cdot 3 = \dots\dots$

$9+9 = \dots\dots$

$2 \cdot 9 = \dots\dots$

$2+2+2+2+2+2+2+2+2 = \dots\dots$

$9 \cdot 2 = \dots\dots$

$9 \cdot 3 = \dots \quad 3 \cdot 9 = \dots$

$27:9 = \dots \quad 27:3 = \dots$

$6 \cdot 3 = \dots \quad 3 \cdot 6 = \dots$

$18:6 = \dots \quad 18:3 = \dots$

$7 \cdot 4 = \dots \quad 4 \cdot 7 = \dots$

$28:4 = \dots \quad 28:7 = \dots$

$6 \cdot 8 = \dots \quad 8 \cdot 6 = \dots$

$48:6 = \dots \quad 48:8 = \dots$

$3 \cdot 8 = \dots \quad 8 \cdot 3 = \dots$

$24:3 = \dots \quad 24:8 = \dots$

$8 \cdot 7 = \dots \quad 7 \cdot 8 = \dots$

$56:8 = \dots \quad 56:7 = \dots$

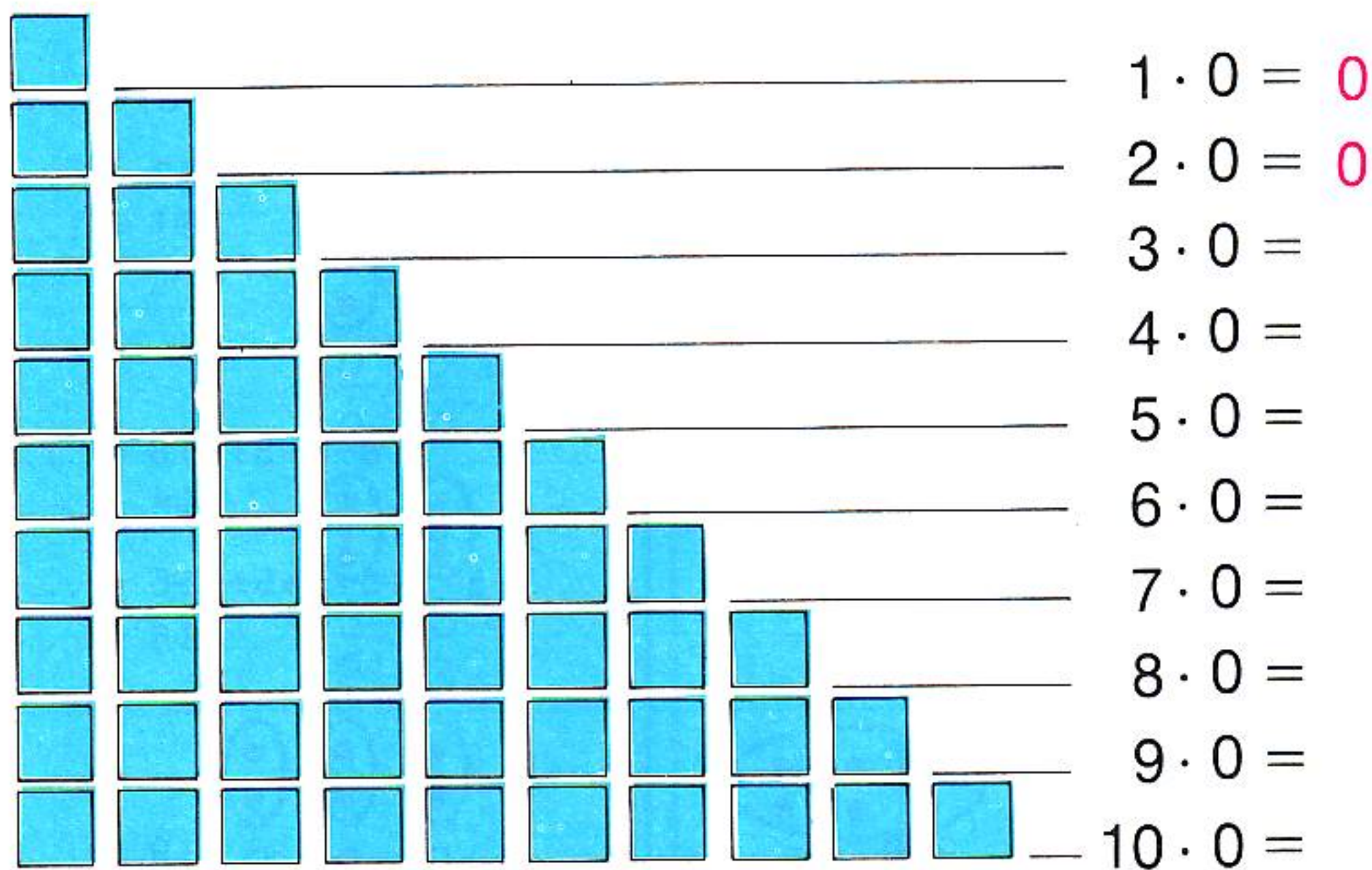
$9 \cdot 4 = \dots \quad 4 \cdot 9 = \dots$

$36:9 = \dots \quad 36:4 = \dots$

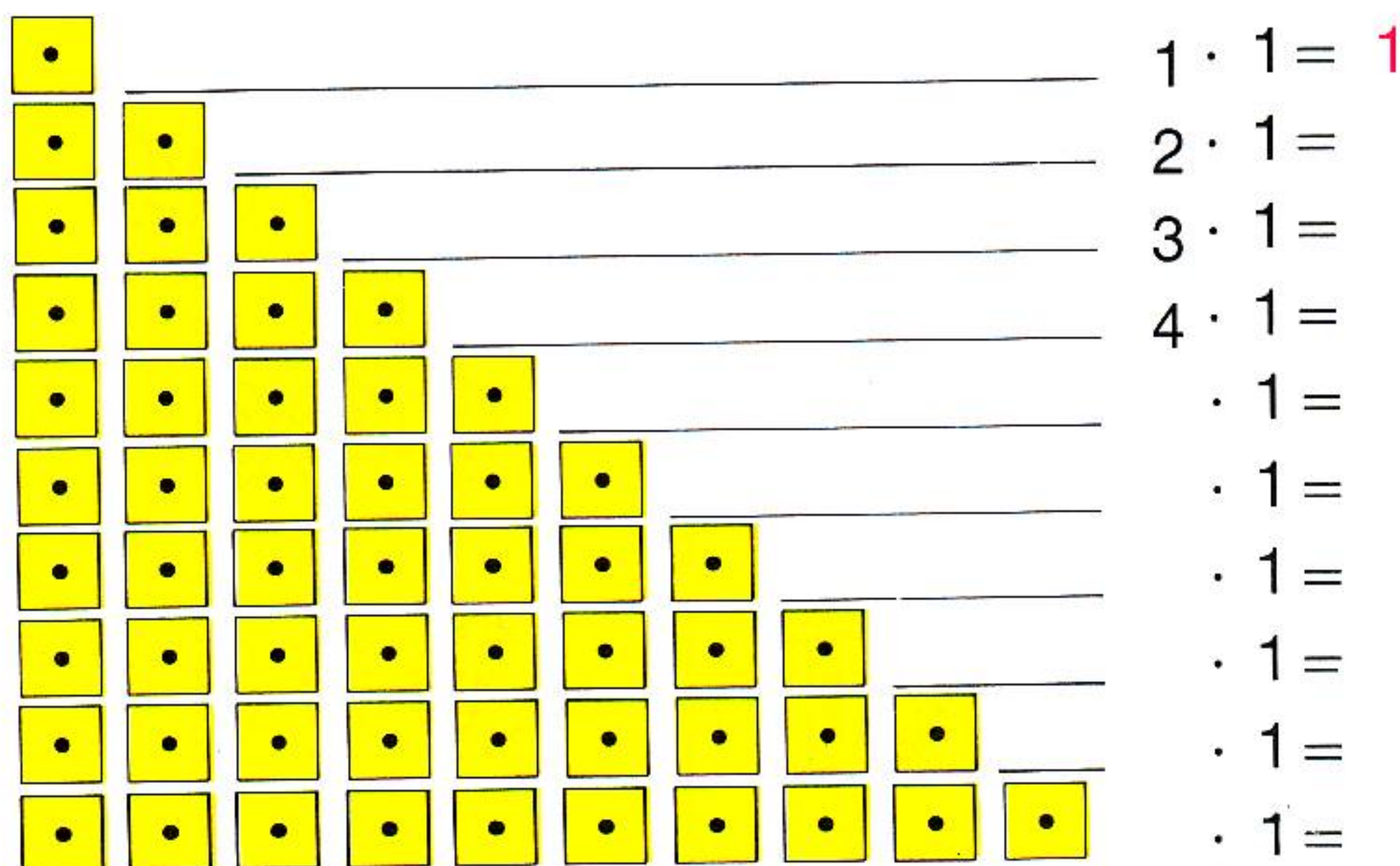
$5 \cdot 7 = \dots \quad 7 \cdot 5 = \dots$

$35:5 = \dots \quad 35:7 = \dots$

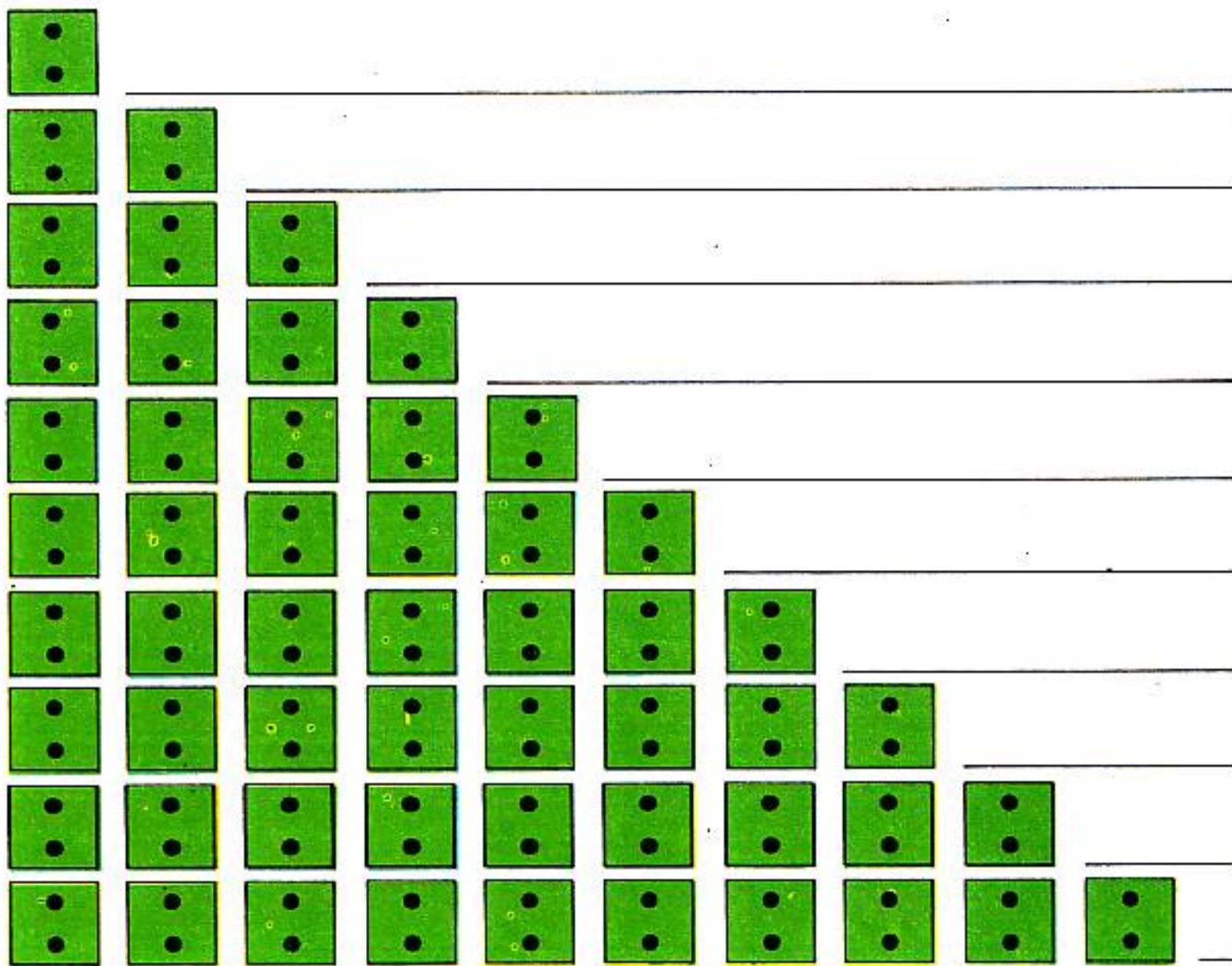
7. Το κάθε τετράγωνο έχει μέσα 0 τελείες. Πόσα είναι τα τετράγωνα και πόσες οι τελείες, σε κάθε σειρά;

8. Το κάθε τετράγωνο έχει μέσα 1 τελεία. Πόσα είναι τα τετράγωνα και πόσες οι τελείες, σε κάθε σειρά;

9. Το κάθε τετράγωνο έχει μέσα 2 τελείες. Πόσα είναι τα τετράγωνα και πόσες οι τελείες σε κάθε σειρά;

$$1 \cdot 2 =$$

$$2 \cdot 2 =$$

$$\cdot 2 =$$

$$\cdot 2 =$$

$$\cdot 2 =$$

$$\cdot 2 =$$

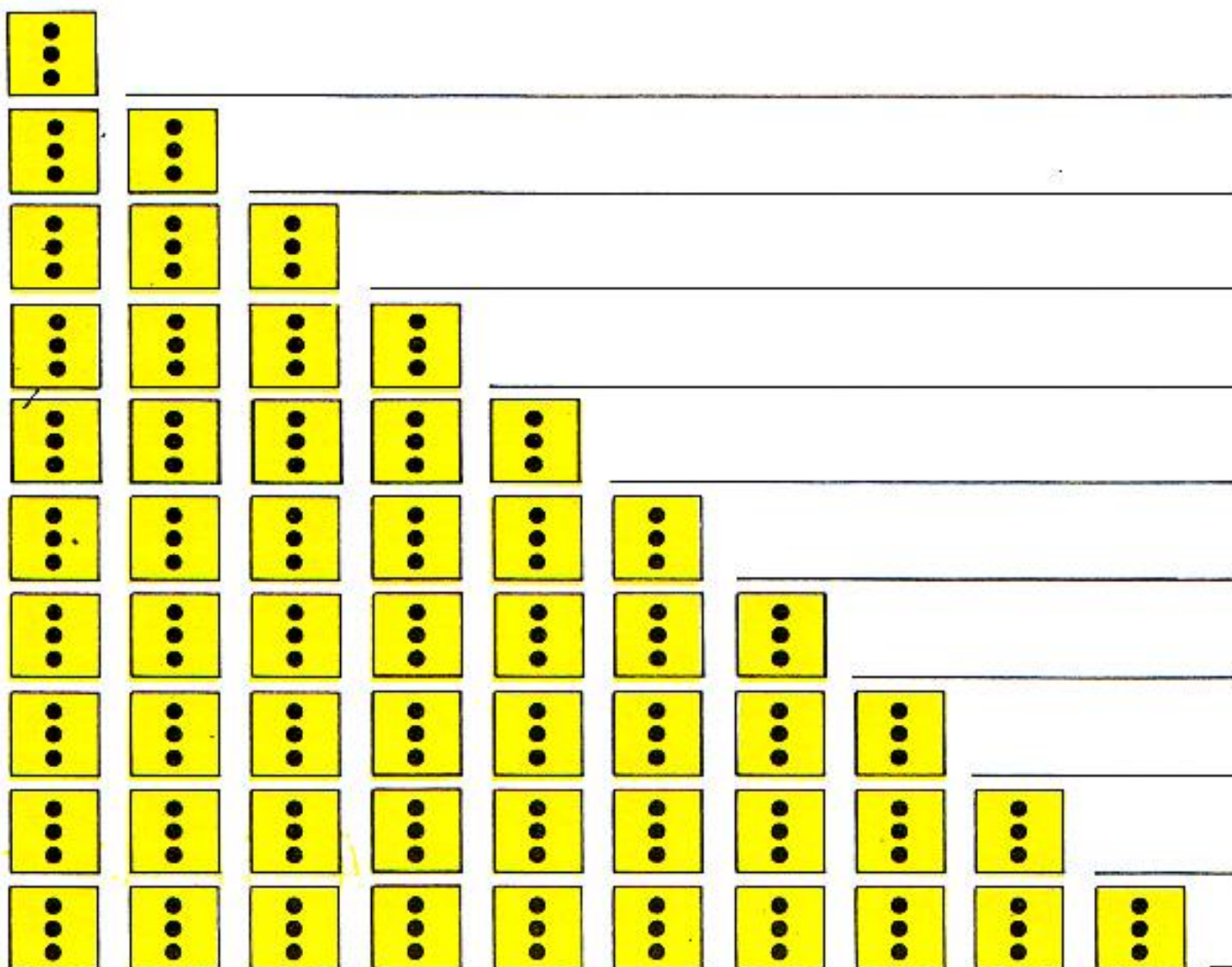
$$\cdot 2 =$$

$$\cdot 2 =$$

$$\cdot 2 =$$

$$\cdot 2 =$$

10. Το κάθε τετράγωνο έχει μέσα 3 τελείες. Πόσα είναι τα τετράγωνα και πόσες οι τελείες σε κάθε σειρά;

$$1 \cdot 3 =$$

$$2 \cdot 3 =$$

$$\cdot 3 =$$

$$\cdot 3 =$$

$$\cdot 3 =$$

$$\cdot 3 =$$

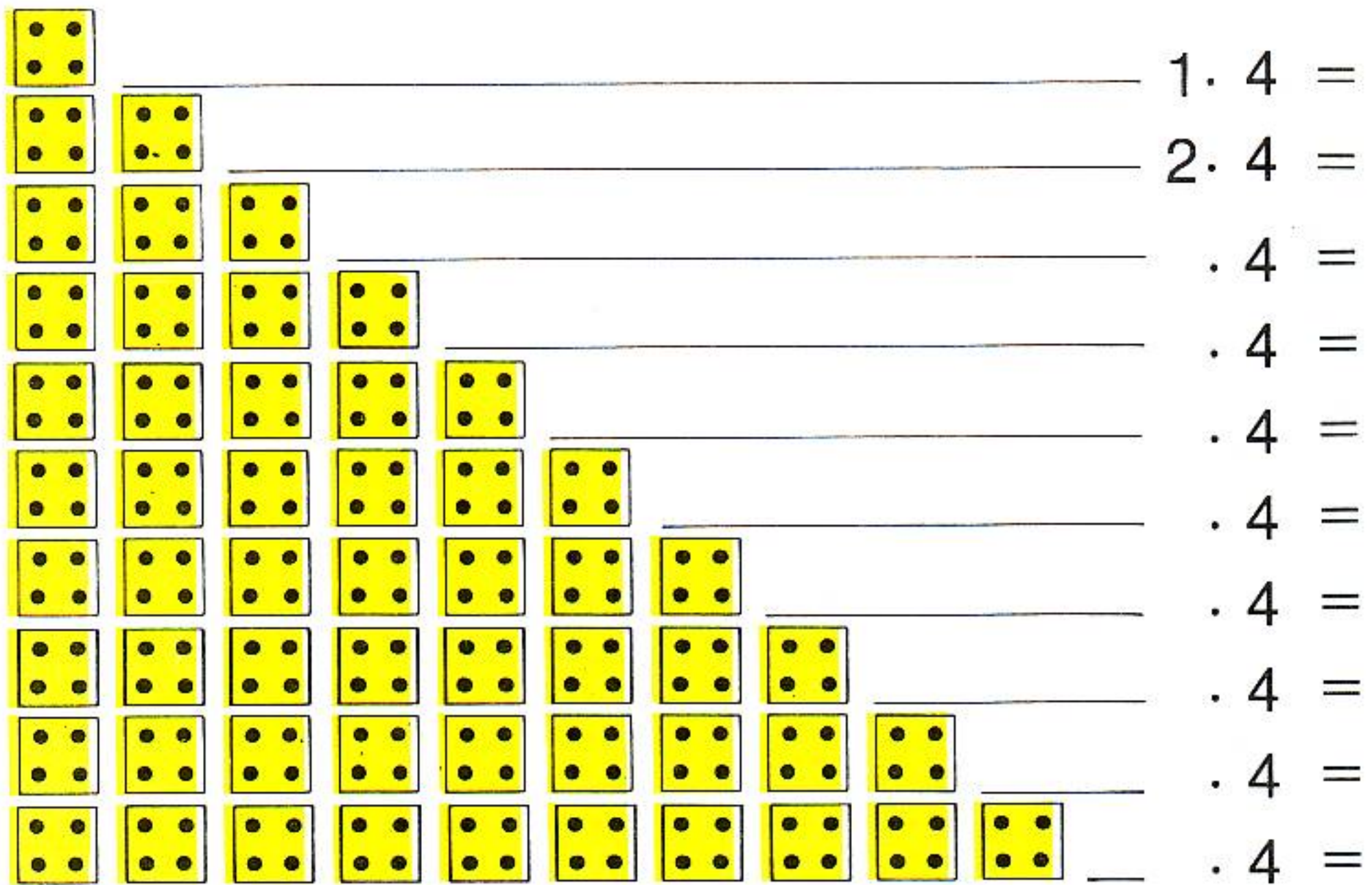
$$\cdot 3 =$$

$$\cdot 3 =$$

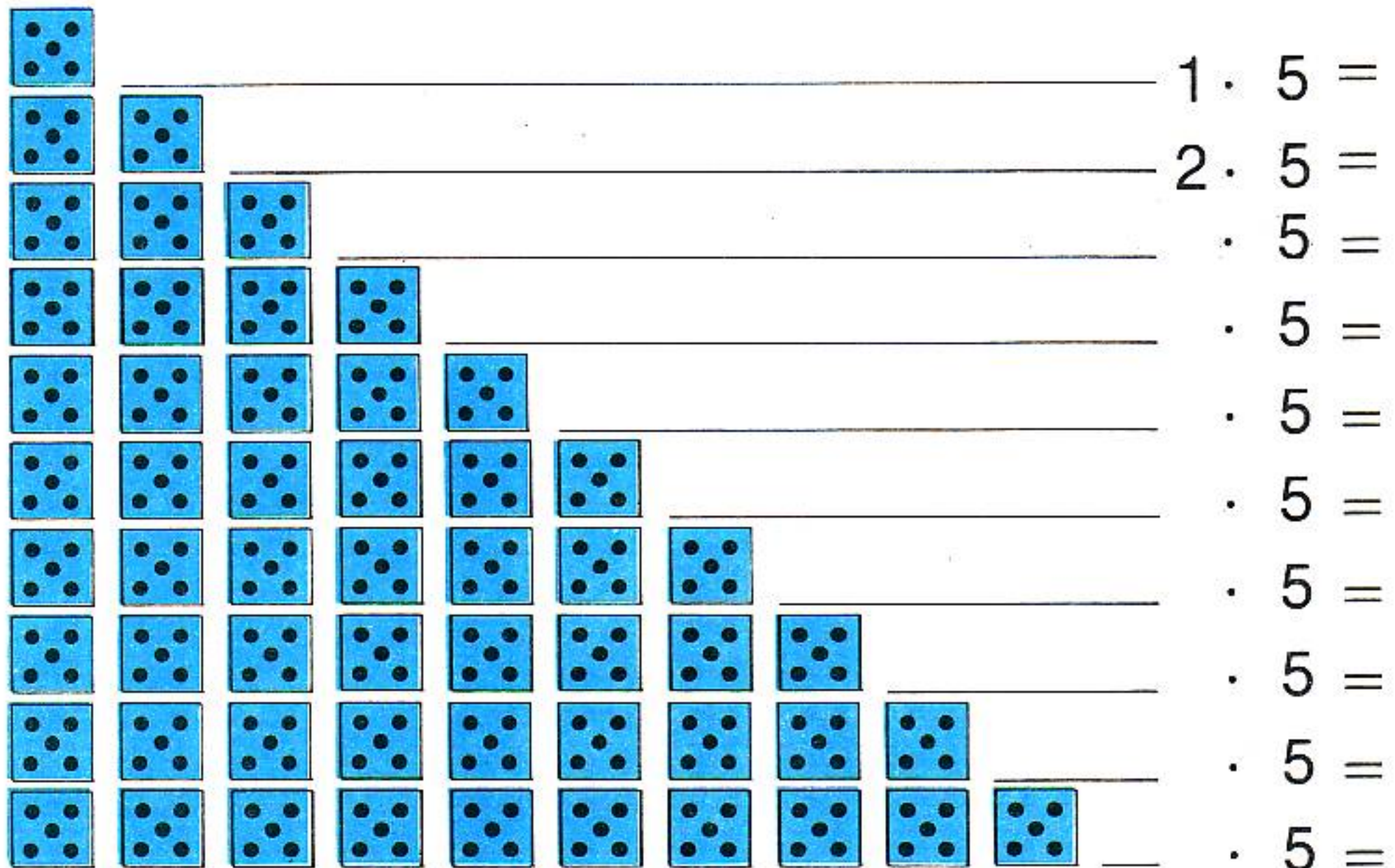
$$\cdot 3 =$$

$$\cdot 3 =$$

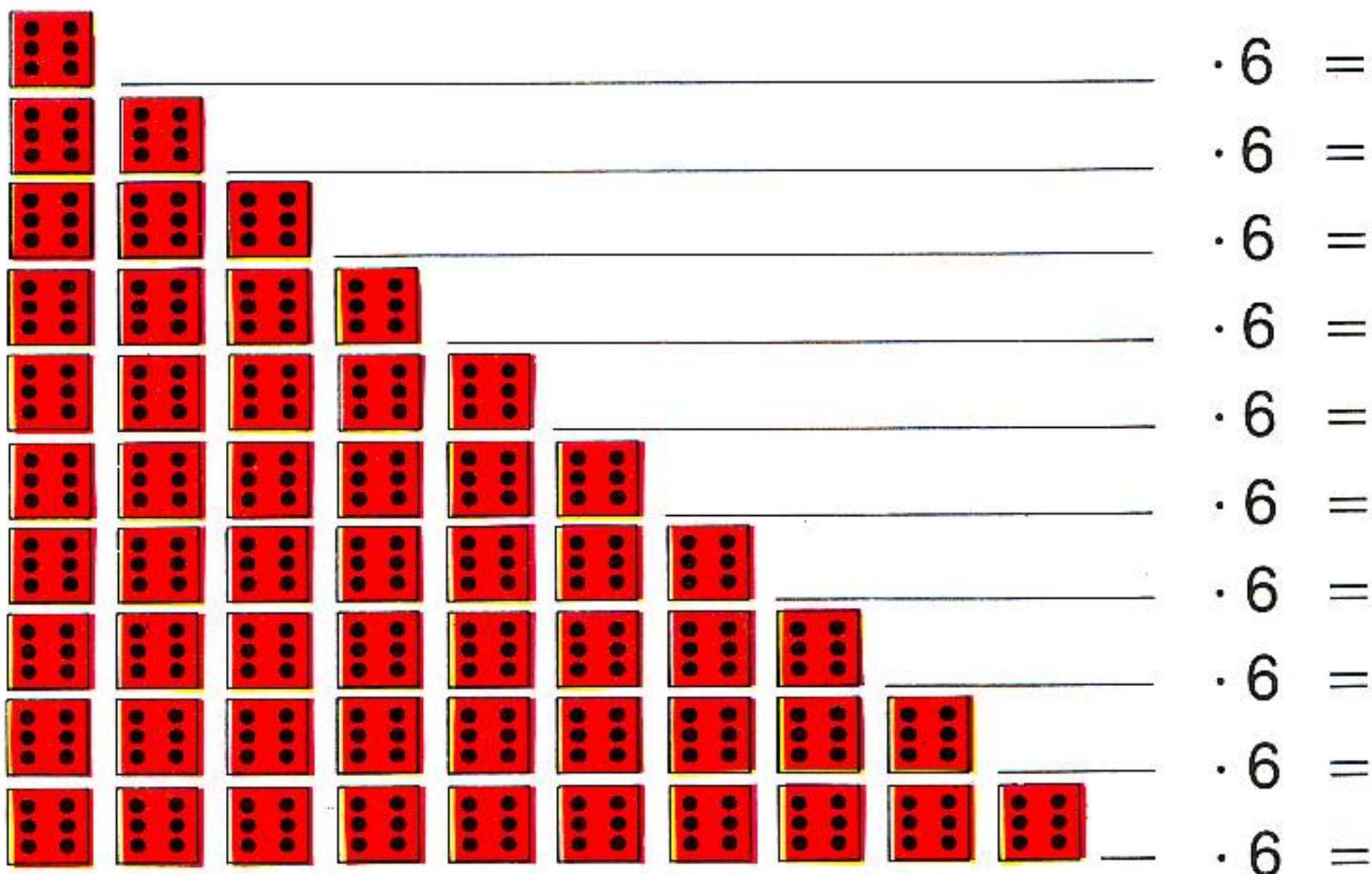
11. Το κάθε τετράγωνο έχει μέσα 4 τελείες. Πόσα είναι τα τετράγωνα και πόσες οι τελείες σε κάθε σειρά;

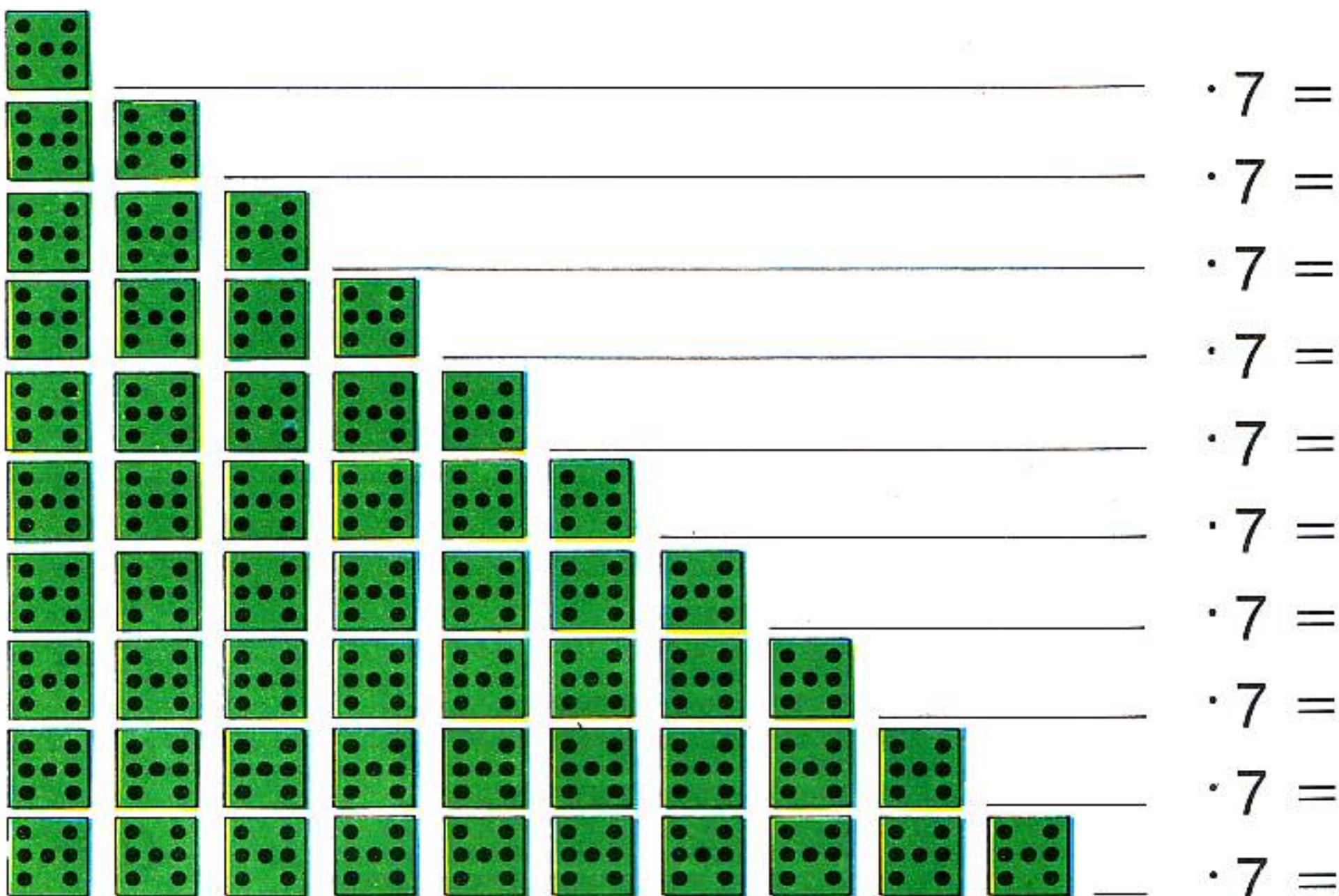
12. Το κάθε τετράγωνο έχει μέσα 5 τελείες. Πόσα είναι τα τετράγωνα και πόσες οι τελείες σε κάθε σειρά;

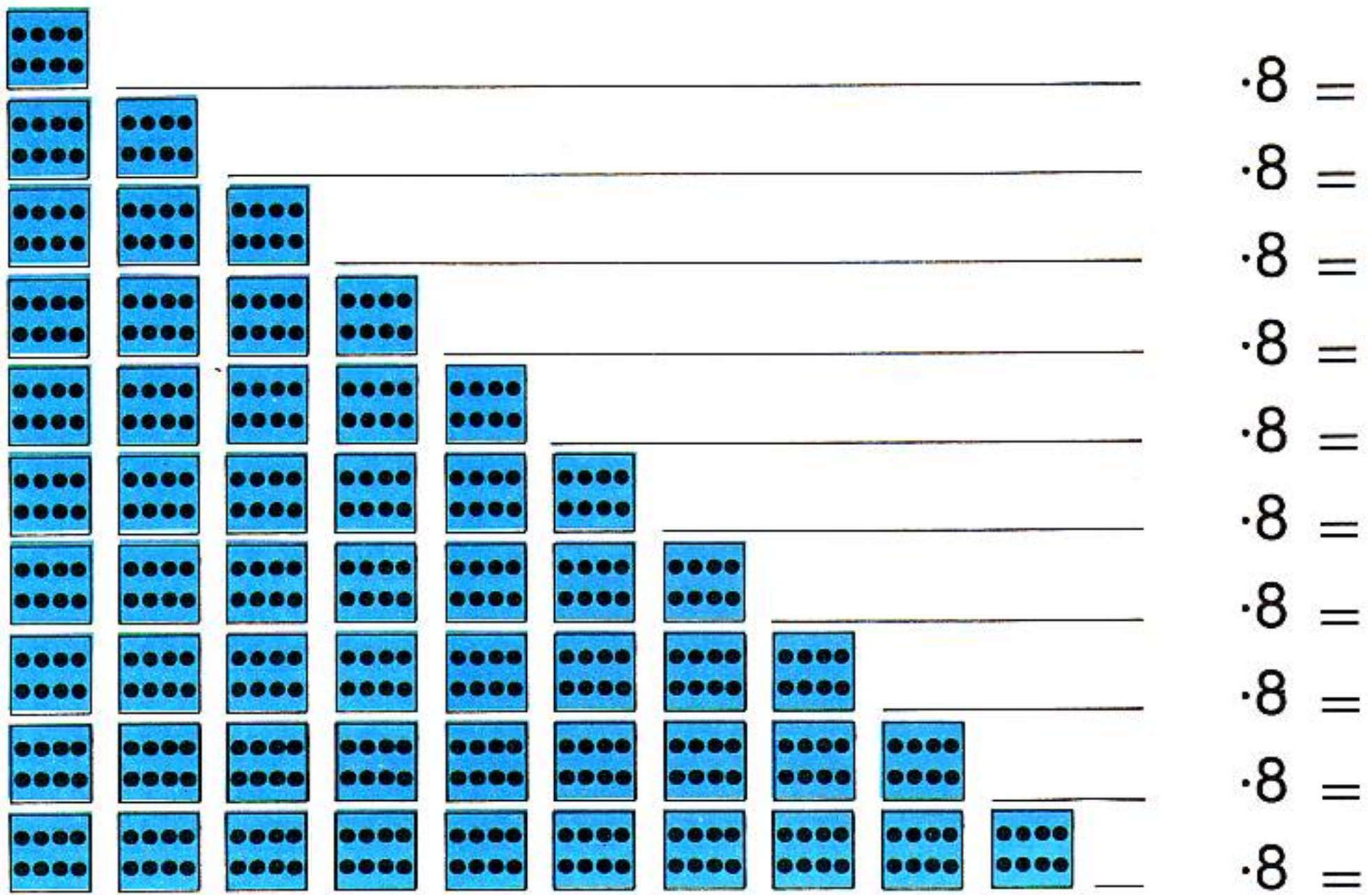
13. Το κάθε τετράγωνο έχει μέσα 6 τελείες. Πόσα είναι τα τετράγωνα και πόσες οι τελείες σε κάθε σειρά;

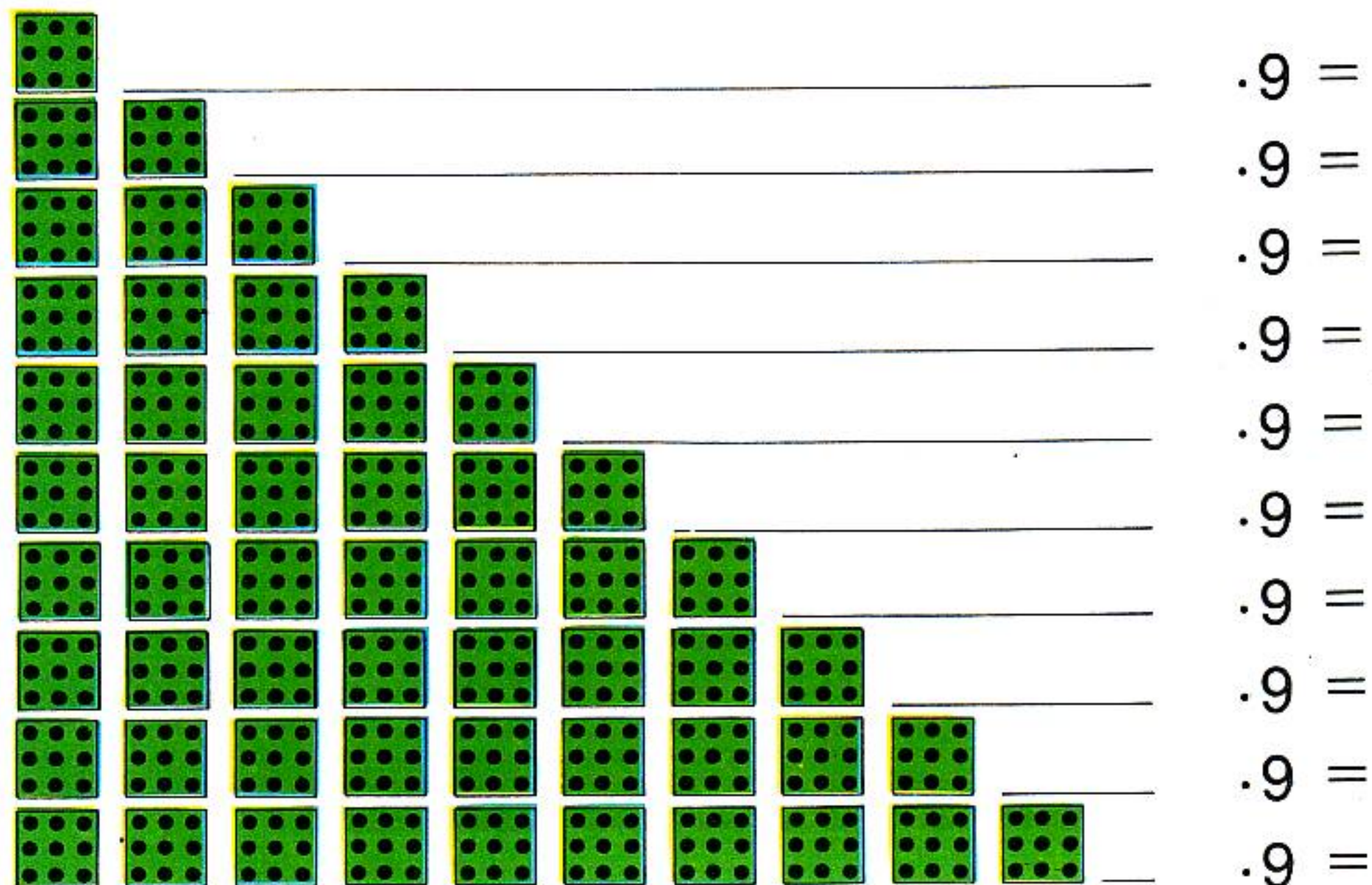
14. Το κάθε τετράγωνο έχει μέσα 7 τελείες. Πόσα είναι τα τετράγωνα και πόσες οι τελείες σε κάθε σειρά;

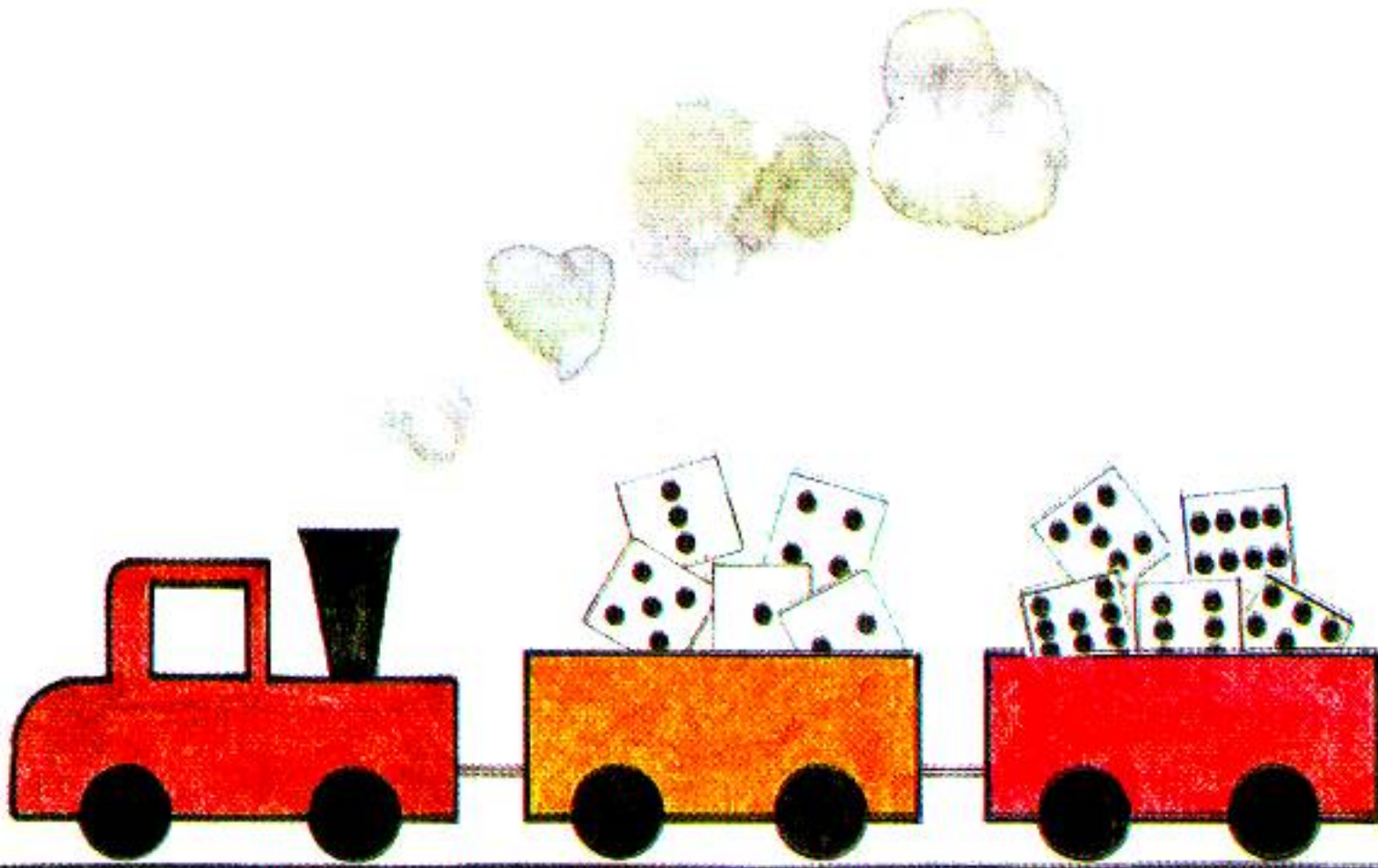
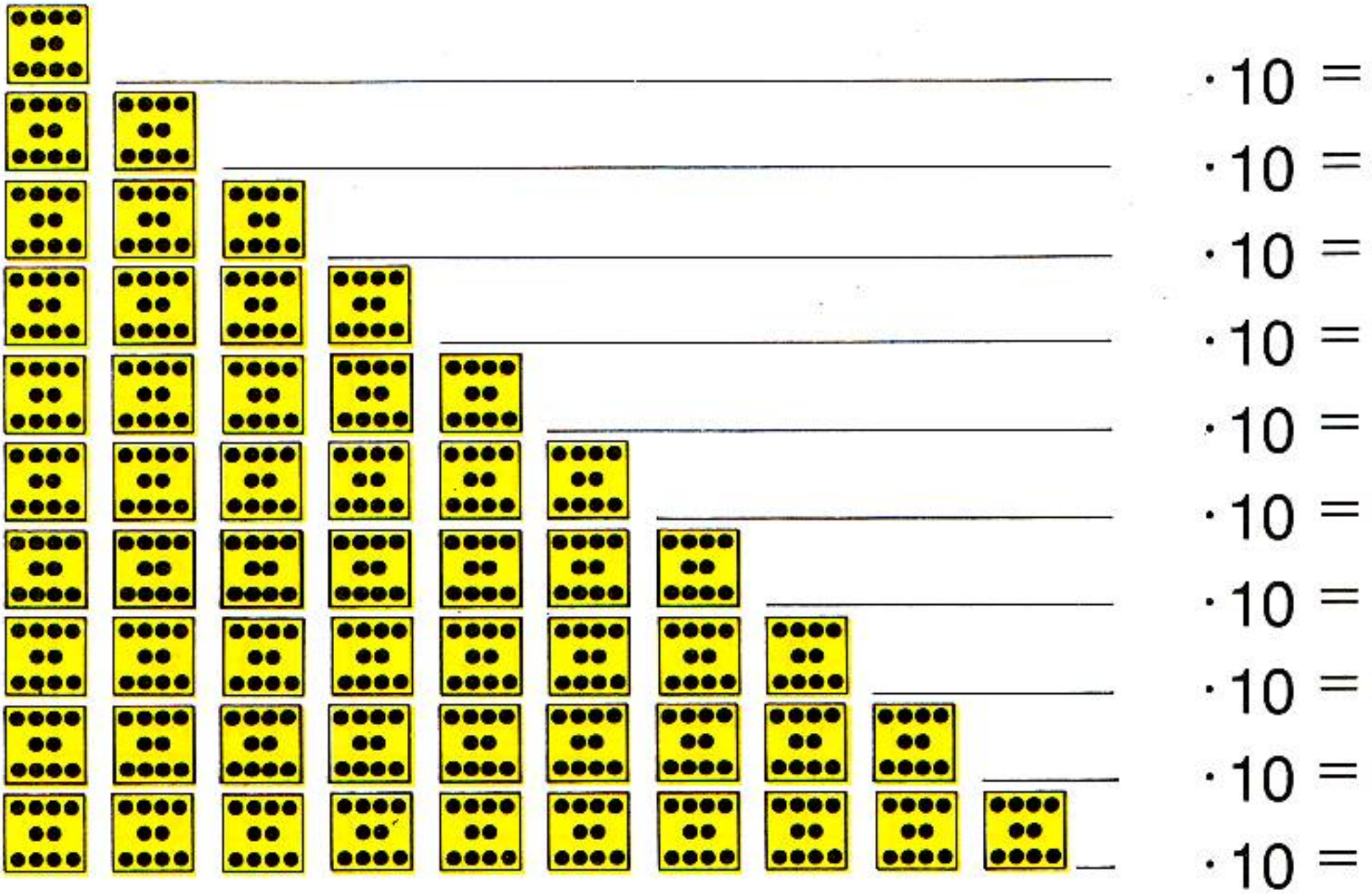
15. Το κάθε τετράγωνο έχει μέσα 8 τελείες. Πόσα είναι τα τετράγωνα και πόσες οι τελείες σε κάθε σειρά;

16. Το κάθε τετράγωνο έχει μέσα 9 τελείες. Πόσα είναι τα τετράγωνα και πόσες οι τελείες σε κάθε σειρά;

17. Το κάθε τετράγωνο έχει μέσα 10 τελείες. Πόσα είναι τα τετράγωνα και πόσες οι τελείες σε κάθε σειρά;

18. Συμπλήρωσε τώρα τον παρακάτω πίνακα.

$0 \cdot 1 =$	$0 \cdot 2 =$	$0 \cdot 3 =$	$0 \cdot 4 =$	$0 \cdot 5 =$
$1 \cdot 1 =$	$1 \cdot 2 =$	$1 \cdot 3 =$	$1 \cdot 4 =$	$1 \cdot 5 =$
$2 \cdot 1 =$	$2 \cdot 2 =$	$2 \cdot 3 =$	$2 \cdot 4 =$	$2 \cdot 5 =$
$3 \cdot 1 =$	$3 \cdot 2 =$	$3 \cdot 3 =$	$3 \cdot 4 =$	$3 \cdot 5 =$
$4 \cdot 1 =$	$4 \cdot 2 =$	$4 \cdot 3 =$	$4 \cdot 4 =$	$4 \cdot 5 =$
$5 \cdot 1 =$	$5 \cdot 2 =$	$5 \cdot 3 =$	$5 \cdot 4 =$	$5 \cdot 5 =$
$6 \cdot 1 =$	$6 \cdot 2 =$	$6 \cdot 3 =$	$6 \cdot 4 =$	$6 \cdot 5 =$
$7 \cdot 1 =$	$7 \cdot 2 =$	$7 \cdot 3 =$	$7 \cdot 4 =$	$7 \cdot 5 =$
$8 \cdot 1 =$	$8 \cdot 2 =$	$8 \cdot 3 =$	$8 \cdot 4 =$	$8 \cdot 5 =$
$9 \cdot 1 =$	$9 \cdot 2 =$	$9 \cdot 3 =$	$9 \cdot 4 =$	$9 \cdot 5 =$
$10 \cdot 1 =$	$10 \cdot 2 =$	$10 \cdot 3 =$	$10 \cdot 4 =$	$10 \cdot 5 =$
$0 \cdot 6 =$	$0 \cdot 7 =$	$0 \cdot 8 =$	$0 \cdot 9 =$	$0 \cdot 10 =$
$1 \cdot 6 =$	$1 \cdot 7 =$	$1 \cdot 8 =$	$1 \cdot 9 =$	$1 \cdot 10 =$
$2 \cdot 6 =$	$2 \cdot 7 =$	$2 \cdot 8 =$	$2 \cdot 9 =$	$2 \cdot 10 =$
$3 \cdot 6 =$	$3 \cdot 7 =$	$3 \cdot 8 =$	$3 \cdot 9 =$	$3 \cdot 10 =$
$4 \cdot 6 =$	$4 \cdot 7 =$	$4 \cdot 8 =$	$4 \cdot 9 =$	$4 \cdot 10 =$
$5 \cdot 6 =$	$5 \cdot 7 =$	$5 \cdot 8 =$	$5 \cdot 9 =$	$5 \cdot 10 =$
$6 \cdot 6 =$	$6 \cdot 7 =$	$6 \cdot 8 =$	$6 \cdot 9 =$	$6 \cdot 10 =$
$7 \cdot 6 =$	$7 \cdot 7 =$	$7 \cdot 8 =$	$7 \cdot 9 =$	$7 \cdot 10 =$
$8 \cdot 6 =$	$8 \cdot 7 =$	$8 \cdot 8 =$	$8 \cdot 9 =$	$8 \cdot 10 =$
$9 \cdot 6 =$	$9 \cdot 7 =$	$9 \cdot 8 =$	$9 \cdot 9 =$	$9 \cdot 10 =$
$10 \cdot 6 =$	$10 \cdot 7 =$	$10 \cdot 8 =$	$10 \cdot 9 =$	$10 \cdot 10 =$
$0 \cdot 0 =$	$4 \cdot 0 =$	$8 \cdot 0 =$		
$1 \cdot 0 =$	$5 \cdot 0 =$	$9 \cdot 0 =$		
$2 \cdot 0 =$	$6 \cdot 0 =$	$10 \cdot 0 =$		
$3 \cdot 0 =$	$7 \cdot 0 =$			

19. Προσπάθησε να συμπληρώσεις και τον παρακάτω πίνακα.

•	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2				8						
3										
4										
5							35			
6										
7										
8										
9										
10										

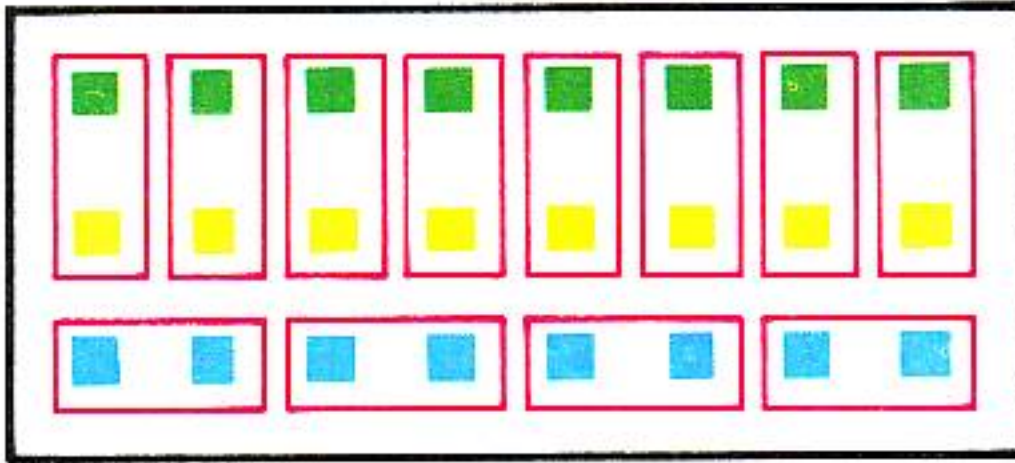
20. Κάμε τους πολλαπλασιασμούς και τις διαιρέσεις:

$3 \cdot 10 = \dots$	$7 \cdot 8 = \dots$	$6 \cdot 9 = \dots$
$30 : 3 = \dots$	$56 : 7 = \dots$	$54 : 6 = \dots$
$30 : 10 = \dots$	$56 : 8 = \dots$	$54 : 9 = \dots$
$6 \cdot 8 = \dots$	$8 \cdot 9 = \dots$	$4 \cdot 8 = \dots$
$48 : 6 = \dots$	$72 : 8 = \dots$	$32 : 4 = \dots$
$48 : 8 = \dots$	$72 : 9 = \dots$	$32 : 8 = \dots$

Η πράξη του πολλαπλασιασμού και η πράξη της διαίρεσης 2

1. Χώρισε το σύνολο των 24 τετραγώνων σε υποσύνολα με τον ίδιο αριθμό στοιχείων και γράψε με αριθμούς αυτό που έκαμες.

• Υποσύνολα των 2 στοιχείων

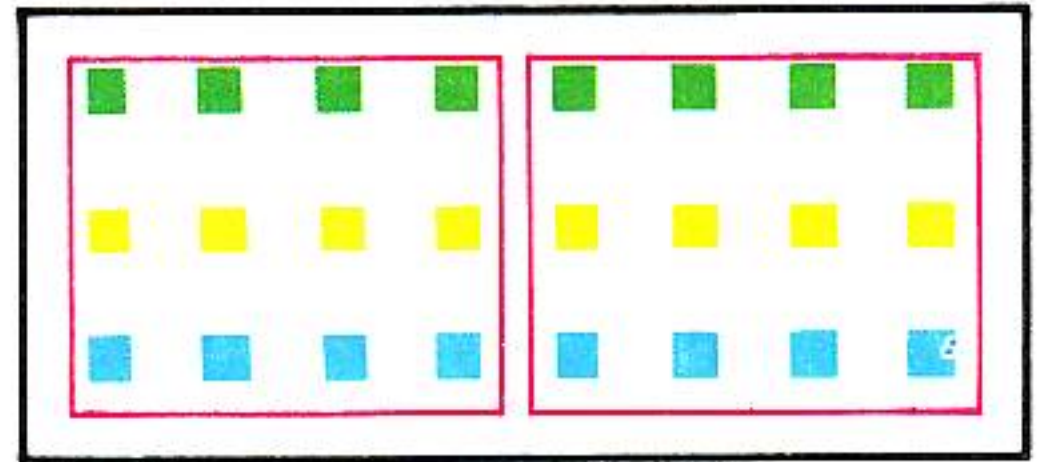

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 24$$

$$12 \cdot 2 = 24$$

$$24 : 2 = 12$$

• Υποσύνολα των 12 στοιχείων

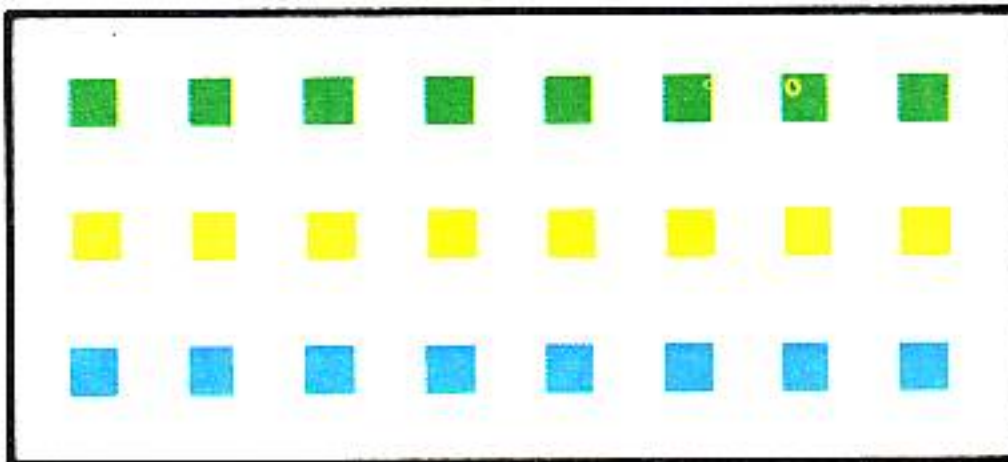

$$12 + 12 = 24$$

$$2 \cdot 12 = 24$$

$$24 : 12 = 2$$

• Υποσύνολα των 4 στοιχείων

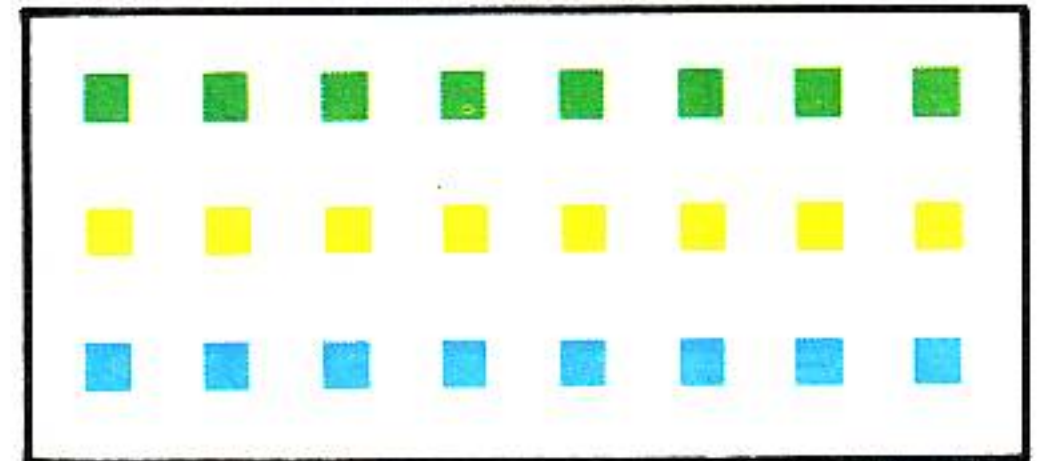

$$\dots + \dots + \dots + \dots + \dots + \dots = \dots$$

$$\dots \cdot \dots = \dots$$

$$\dots : \dots = \dots$$

• Υποσύνολα των 6 στοιχείων

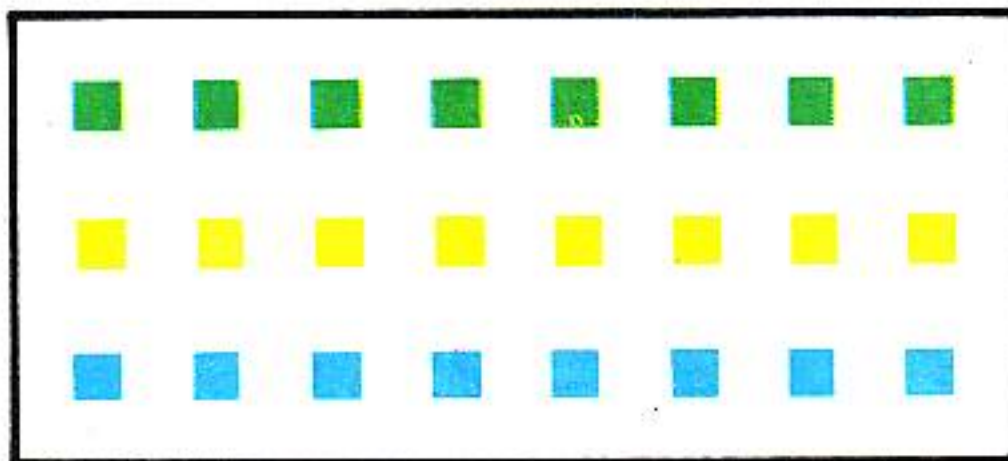

$$\dots + \dots + \dots + \dots = \dots$$

$$\dots \cdot \dots = \dots$$

$$\dots : \dots = \dots$$

• Υποσύνολα των 3 στοιχείων

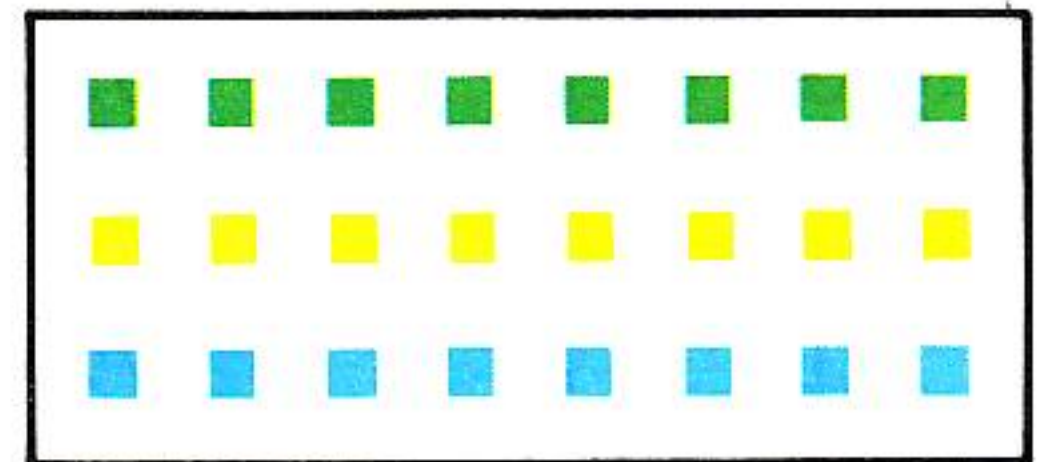

$$\dots + \dots + \dots + \dots + \dots + \dots + \dots + \dots = \dots$$

$$\dots \cdot \dots = \dots$$

$$\dots : \dots = \dots$$

• Υποσύνολα των 8 στοιχείων

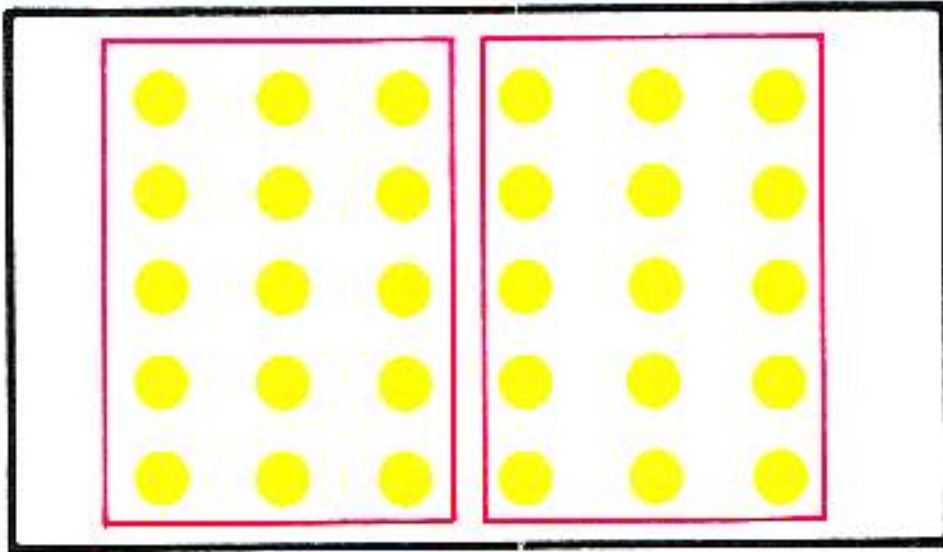
$$\dots + \dots + \dots = \dots$$

$$\dots \cdot \dots = \dots$$

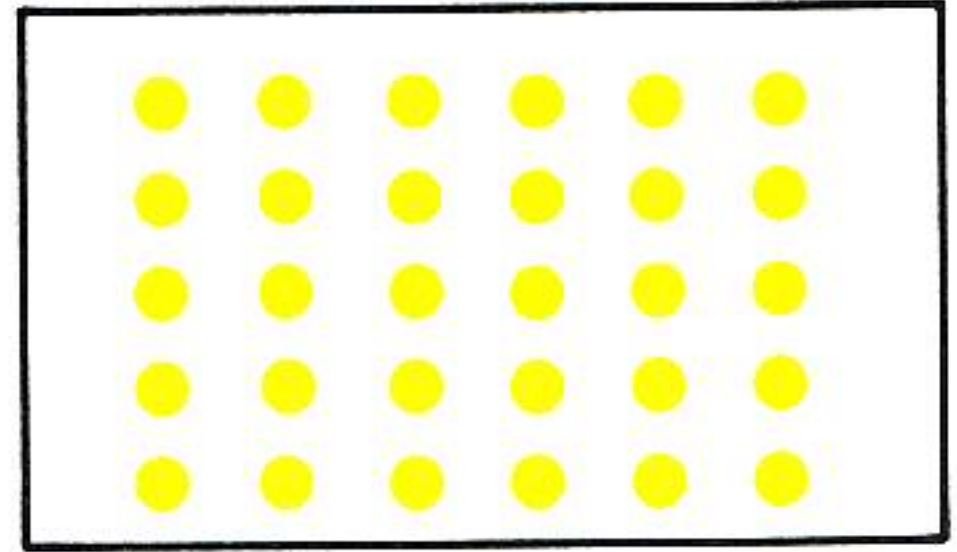
$$\dots : \dots = \dots$$

2. Οι παρακάτω πράξεις θα σε βοηθήσουν να χωρίσεις τα σύνολα με τις χοντρές τελείες σε υποσύνολα.

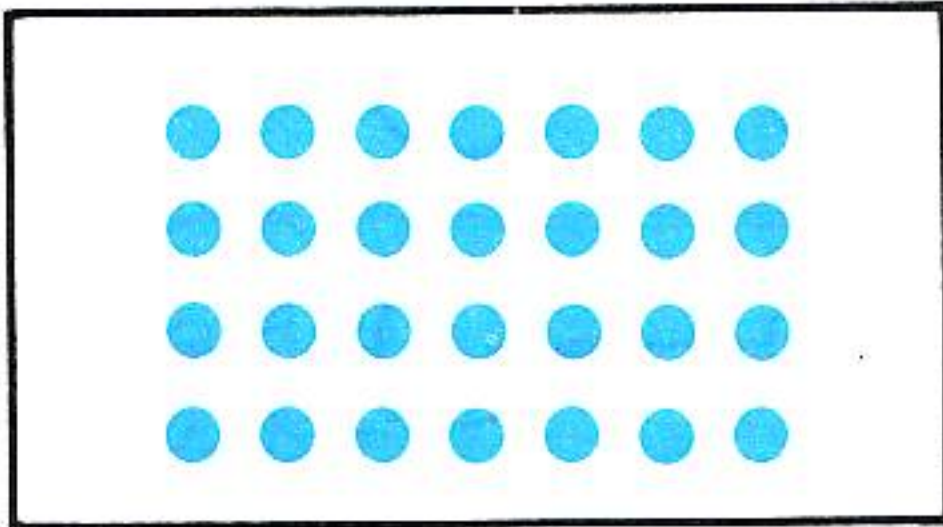
$$2 \cdot 15 = 30$$

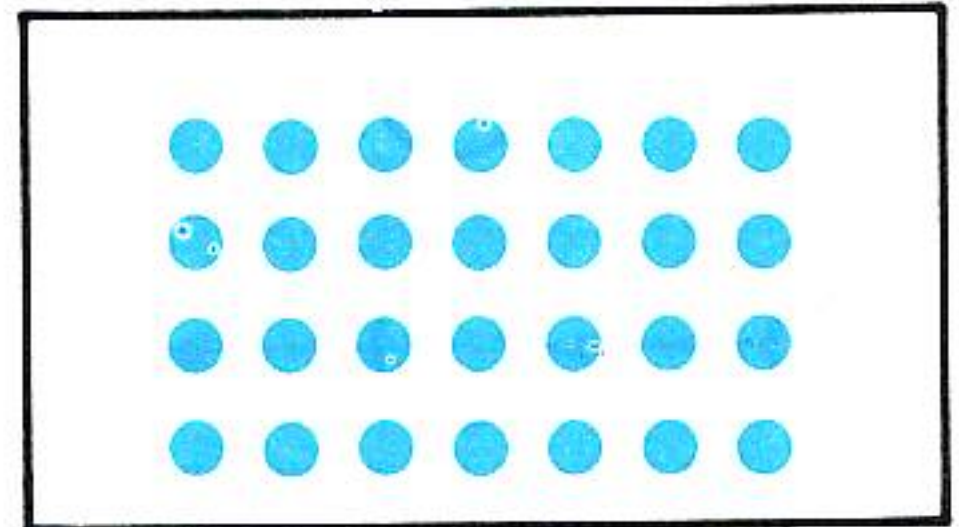
$$30 : 15 = 2$$

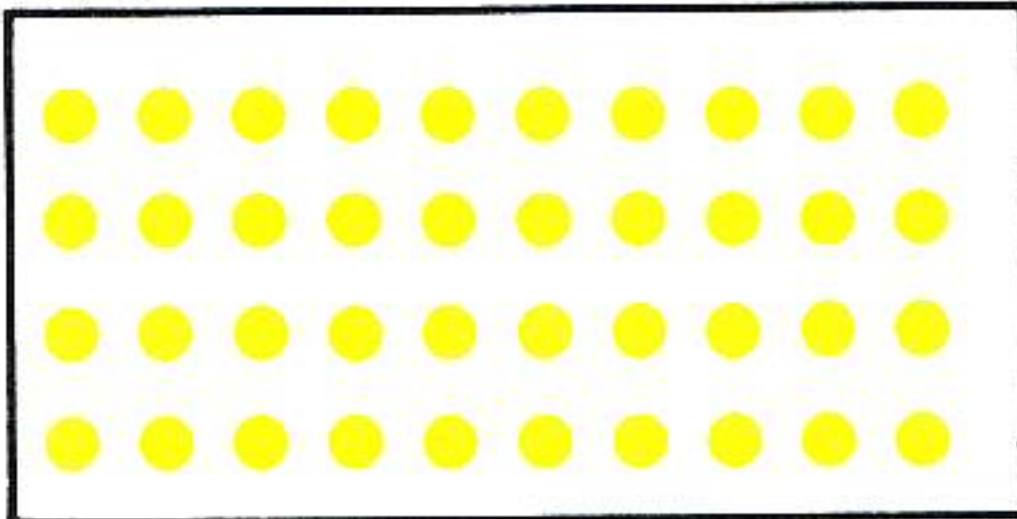
$$2 \cdot 14 = 28$$

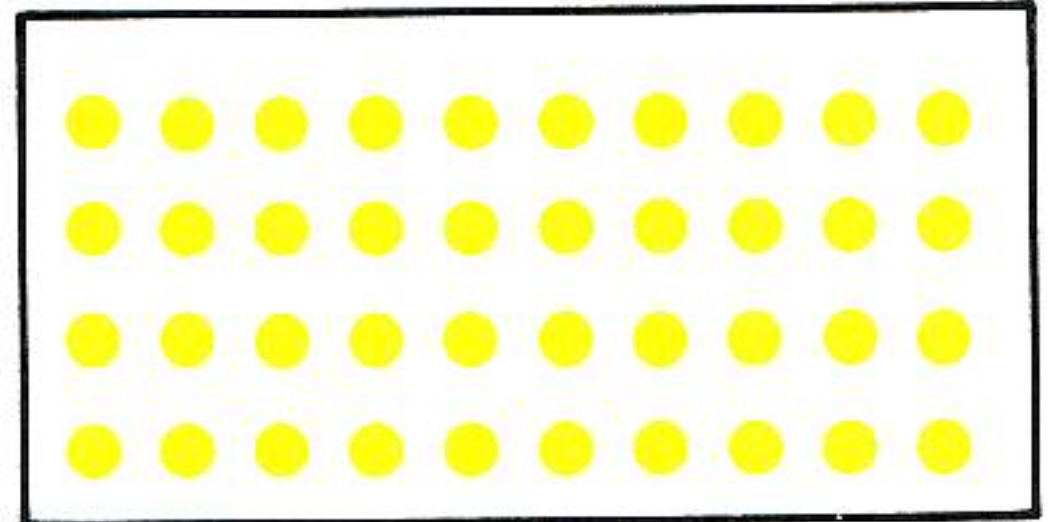
$$28 : 14 = 2$$

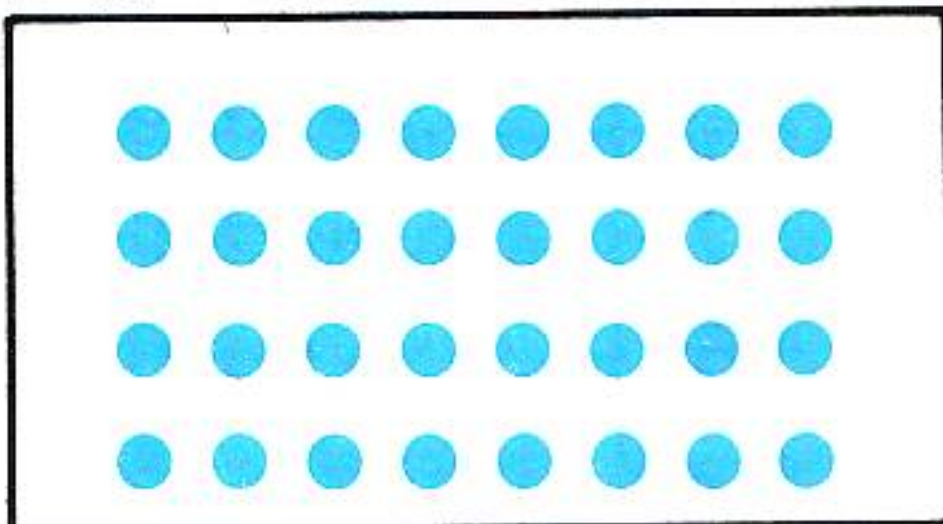
$$2 \cdot 20 = 40$$

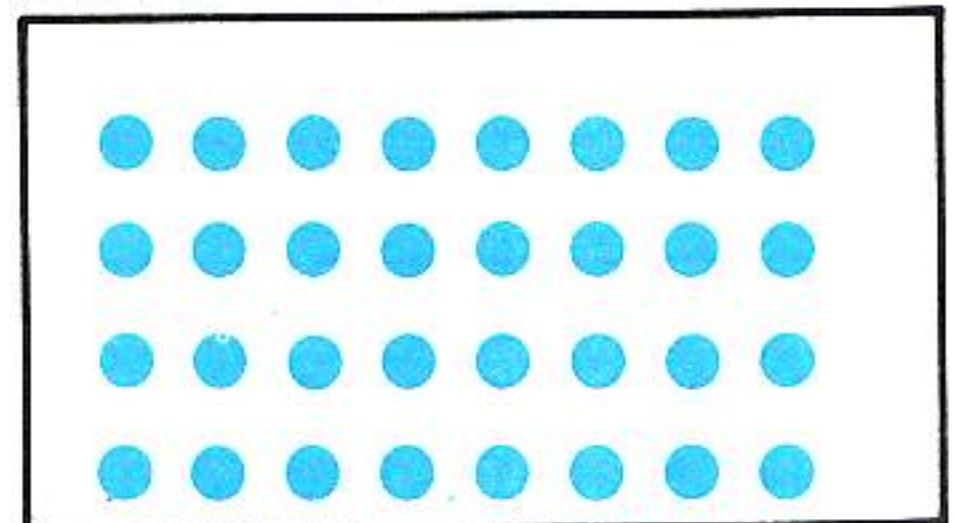
$$40 : 20 = 2$$

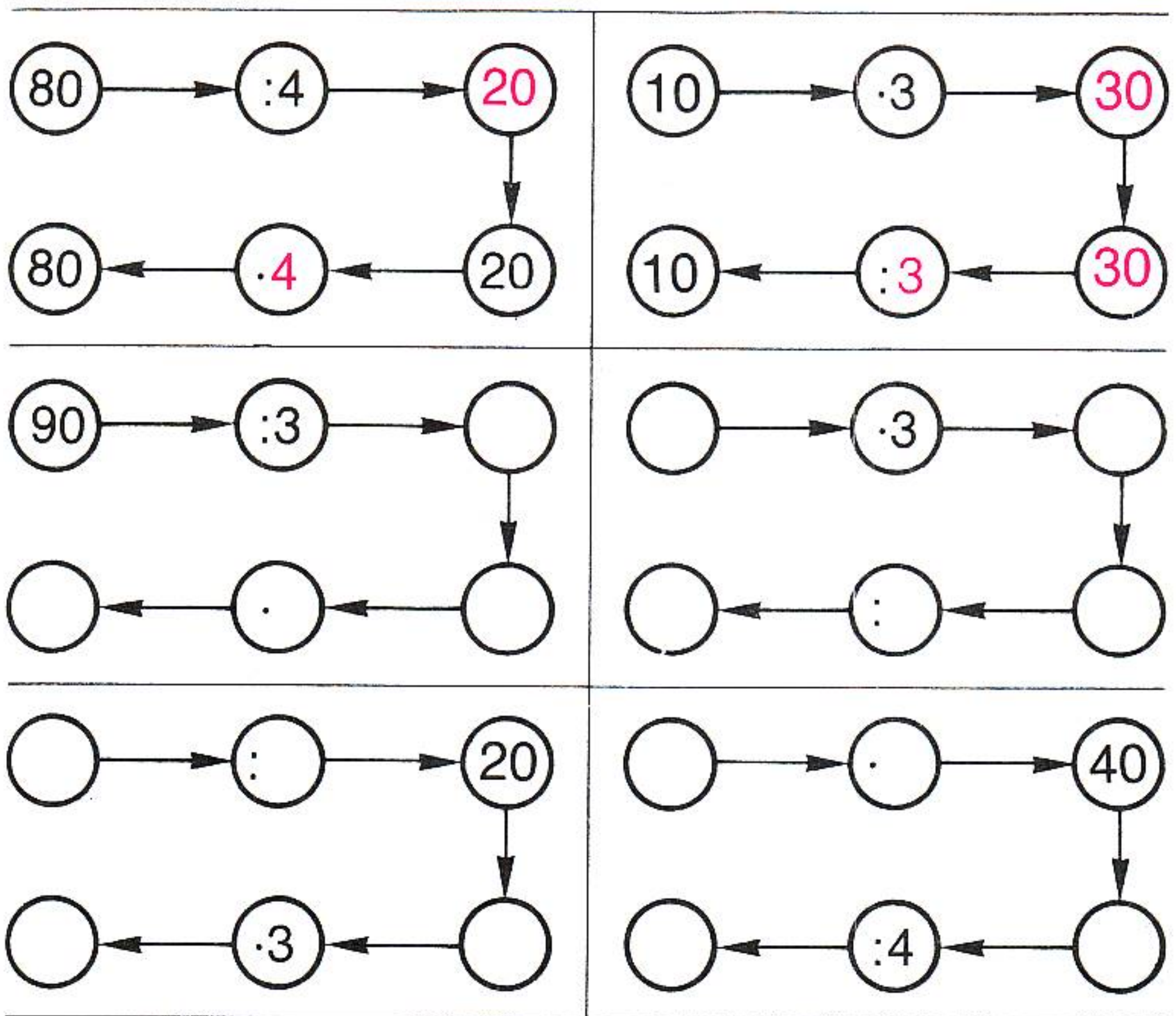
$$2 \cdot 16 = 32$$

$$32 : 16 = 2$$

3. Βάλε σε κάθε κύκλο τον αριθμό που πρέπει.

4. Κάμε τους πολλαπλασιαμούς και τις διαιρέσεις και συμπλήρωσε τα άδεια τετράγωνα.

·	4	3	2	1	0
9	36				
4					
7					
5					
8					

:	2	4	10	20
20	10			
40				
80				
100				

5. Να κάμεις τις παρακάτω πράξεις.

$2 \cdot 10 = ..$	$50 \cdot 2 = ..$	$80 : 2 = ..$	$80 : 40 =$
$2 \cdot 20 = ..$	$30 \cdot 2 = ..$	$40 : 2 = ..$	$40 : 20 =$
$2 \cdot 30 = ..$	$20 \cdot 2 = ..$	$20 : 2 = ..$	$20 : 10 =$
$2 \cdot 40 = ..$	$40 \cdot 2 = ..$	$30 : 2 = ..$	$30 : 15 =$
$2 \cdot 50 = ..$	$10 \cdot 2 = ..$	$60 : 2 = ..$	$60 : 30 =$

6. Να κάμεις τους παρακάτω πολλαπλασιασμούς.

$$2 \cdot 14 = (2 \cdot 10) + (2 \cdot 4) = 20 + 8 = 28$$

$$2 \cdot 15 =$$

$$2 \cdot 18 =$$

$$2 \cdot 24 =$$

$$2 \cdot 28 =$$

$$2 \cdot 37 =$$

$$2 \cdot 46 =$$

$$3 \cdot 18 =$$

$$3 \cdot 29 =$$

7. Να κάμεις τις παρακάτω διαιρέσεις.

$$24 : 2 = (20 : 2) + (4 : 2) = 10 + 2 = 12$$

$$36 : 3 =$$

$$48 : 4 =$$

$$69 : 3 =$$

$$84 : 2 =$$

8. Παρατήρησε προσεκτικά το παρακάτω παράδειγμα και κάμε τις πράξεις που ακολουθούν.

- $4 \cdot 3 \dots 12$, γράφουμε το 2 και κρατάμε 1.
- $4 \cdot 2 \dots 8 + 1$ το κρατούμενο...9. Γράφουμε το 9

$\begin{array}{r} 23 \\ \times 4 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} (20 + 3) \\ (20 + 3) \\ (20 + 3) \\ + (20 + 3) \\ \hline 80 + 12 = 92 \end{array}$	$\begin{array}{r} 23 \\ \times 4 \\ \hline \end{array}$
---	--	---

$\begin{array}{r} 12 \\ \times 4 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots \\ \dots \\ \dots \\ + \dots \\ \hline \dots = \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots \\ \times \dots \\ \hline \dots \end{array}$
---	---	--

$\begin{array}{r} 26 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots \\ \dots \\ \dots \\ + \dots \\ \hline \dots = \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots \\ \times \dots \\ \hline \dots \end{array}$
---	---	--

$\begin{array}{r} 19 \\ \times 3 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots \\ \dots \\ \dots \\ + \dots \\ \hline \dots = \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} \dots \\ \times \dots \\ \hline \dots \end{array}$
---	---	--

9. Παρατήρησε προσεκτικά το παρακάτω παράδειγμα και κάμε τη διαίρεση που ακολουθεί.

- Ένα ψηφίο έχει ο διαιρέτης, ένα χωρίζουμε και από τα αριστερά του διαιρετέου και λέμε:
- Το 3 στο 3 χωράει 1· 1 φορά το 3...3 από 3...0.
- Κατεβάζουμε και το 6 και λέμε. Το 3 στο 6 χωράει 2· 2 φορές το 3...6, από 6...0.

$$\begin{array}{r|l} 36 & 3 \\ -3 & 12 \\ \hline 06 & \\ -6 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

(30 + 6)	3
	10 + 2 = 12

$$\begin{array}{r|l} 36 & 3 \\ -3 & 12 \\ \hline 06 & \\ -6 & \\ \hline 0 & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 48 & 4 \\ & \end{array}$$

.....	..
 = ..

$$\begin{array}{r|l} & \\ & \end{array}$$

10. Κάμε σύντομα τις παρακάτω πράξεις.

$$\begin{array}{r} 23 \\ \times 2 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ \times 4 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ \times 3 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 \\ \times 5 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 28 \\ \times 3 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 13 \\ \times 4 \\ \hline \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 44 & 4 \\ & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 69 & 3 \\ & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 84 & 4 \\ & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 46 & 2 \\ & \end{array}$$

Προβλήματα

1. Μια πολυκατοικία έχει 6 ορόφους και σε κάθε όροφο μένουν 9 άτομα. Πόσα άτομα μένουν στην πολυκατοικία;

Λύση:

2. Ένας ανθοπώλης έχει 54 τριαντάφυλλα και θέλει να κάνει 6 ανθοδέσμες. Πόσα τριαντάφυλλα θα βάλει σε κάθε ανθοδέσμη;

Λύση:

.....

.....

3. Ο Μιχάλης στη γιορτή των γενεθλίων του μοίρασε 77 καραμέλες σε 7 φίλους του. Πόσες καραμέλες πήρε καθένας;

Λύση:

.....

.....

4. Ο πατέρας του Μιχάλη έφερε από το περιβόλι 7 τελάρα με πορτοκάλια. Σε κάθε τελάρο είχε βάλει 11 κιλά. Πόσα κιλά ήταν όλα τα πορτοκάλια;

Λύση:

.....

.....

Προβλήματα με περισσότερες από μια πράξεις

1. Ο δάσκαλος της Γ' τάξης έβαλε σε 6 τριάδες τα αγόρια και σε 5 τετράδες τα κορίτσια. Πόσα παιδιά έχει η Γ' τάξη;

Λύση:
.....
.....

2. Ένα σχολείο έχει 6 αίθουσες. Κάθε αίθουσα έχει 4 παράθυρα και κάθε παράθυρο 4 τζάμια. Πόσα τζάμια έχει το σχολείο;

Λύση:
.....
.....

3. Ο Διονύσης έχει 3 νάυλον σακούλες που η καθεμιά έχει 24 καραμέλες. Αν μοιράσει τις καραμέλες σε 6 φίλους του, πόσες θα πάρει καθένας;

Λύση:
.....
.....

4. Η μητέρα έδωσε 90 λεπτά στην Ελένη για να αγοράσει 3 μολύβια, που το καθένα κάνει 25 λεπτά. Πόσα ρέστα θα φέρει η Ελένη στη μητέρα της;

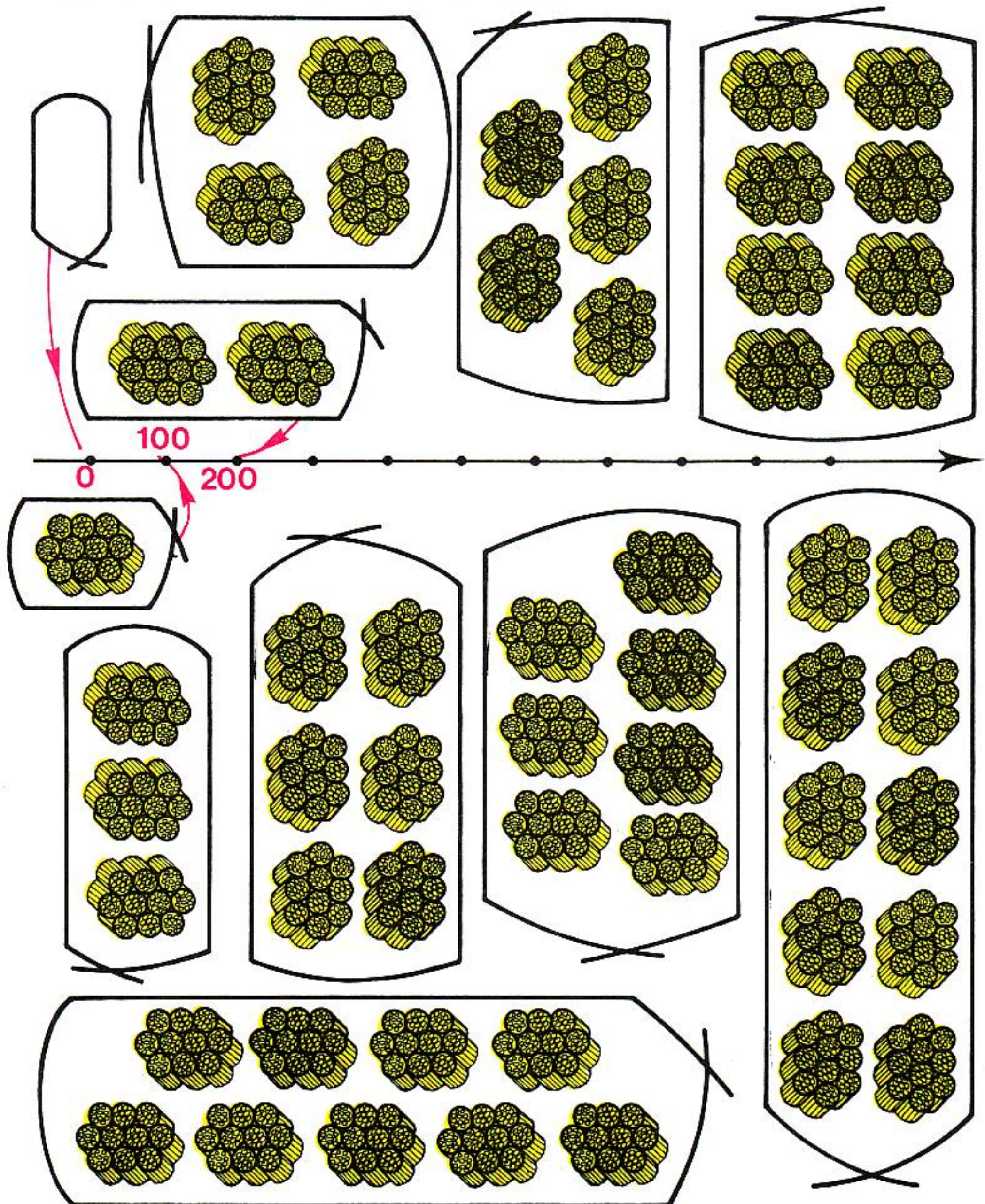
Λύση:
.....
.....

ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΑΠΟ ΤΟ 101 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1000

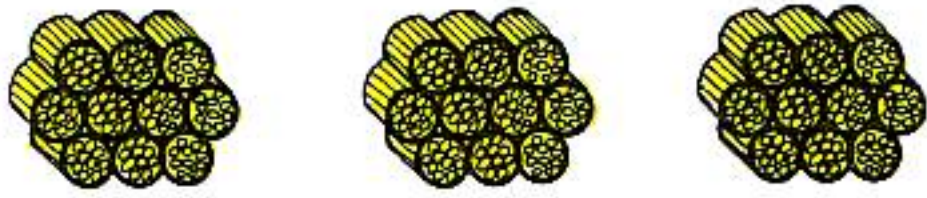
Λογαριάζοντας με εκατοντάδες – Η χιλιάδα

1. Πόσα είναι τα ξυλάκια στο κάθε περίγραμμα; Μπορείς να το γράψεις πάνω στην αριθμογραμμή;

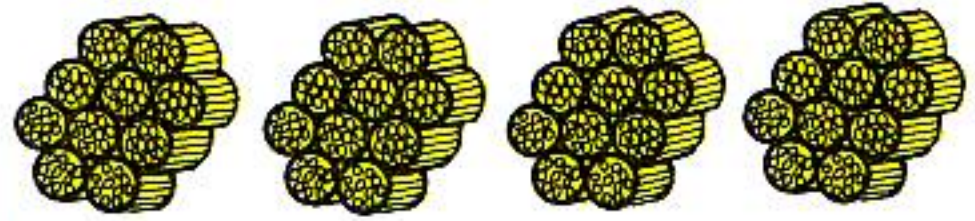

..... εκατοντάδες κάνουν □ χιλιάδα

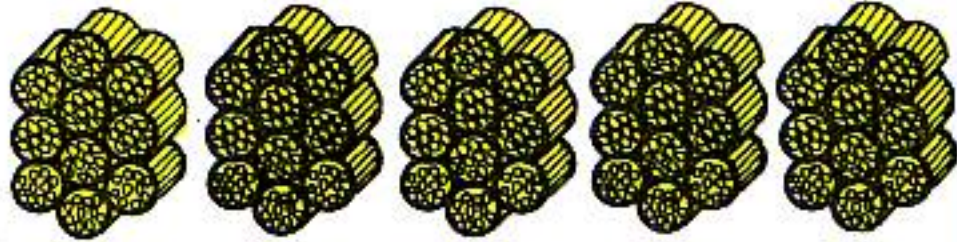
2. Μπορείς να λογαριάσεις πόσα είναι τα ξυλάκια στην κάθε εικόνα;

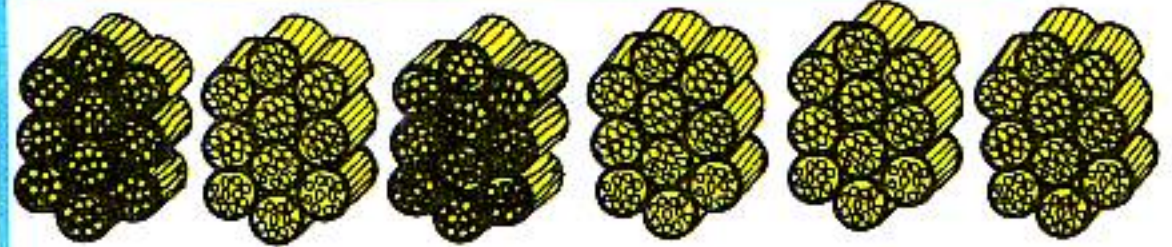
$$\begin{aligned}
 1E + 1E + 1E &= 3E \\
 3 \cdot 1E &= 3E \\
 100 + 100 + 100 &= 300 \\
 3 \cdot 100 &= 300
 \end{aligned}$$

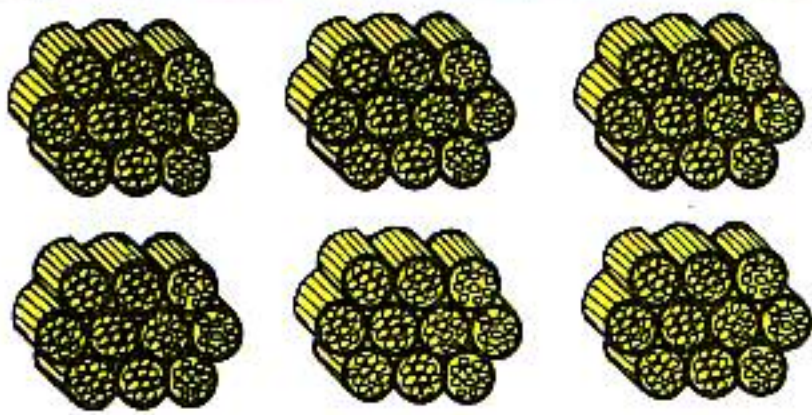
$$\begin{aligned}
 \dots E + \dots E + \dots E + \dots E &= \dots E \\
 \dots \dots &= \dots E \\
 \dots + \dots + \dots + \dots &= \dots \\
 \dots \dots &= \dots
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \dots E + \dots E + \dots E + \dots E + \dots E &= \dots E \\
 \dots \dots &= \dots E \\
 \dots + \dots + \dots + \dots + \dots &= \dots \\
 \dots \dots &= \dots
 \end{aligned}$$

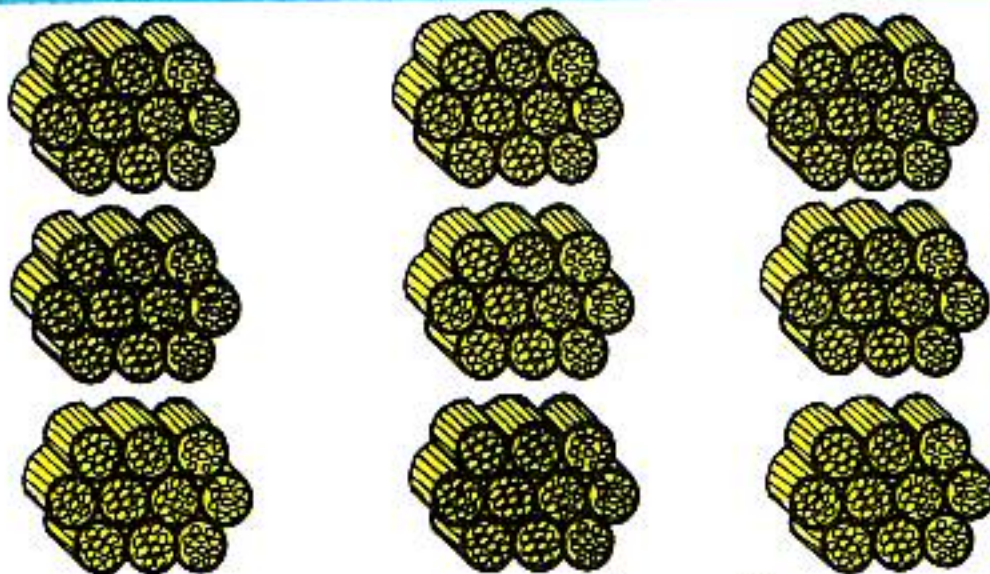
$$\begin{aligned}
 \dots E + \dots E + \dots E + \dots E + \dots E + \dots E &= \dots E \\
 \dots \dots &= \dots E \\
 \dots + \dots + \dots + \dots + \dots + \dots &= \dots \\
 \dots \dots &= \dots
 \end{aligned}$$

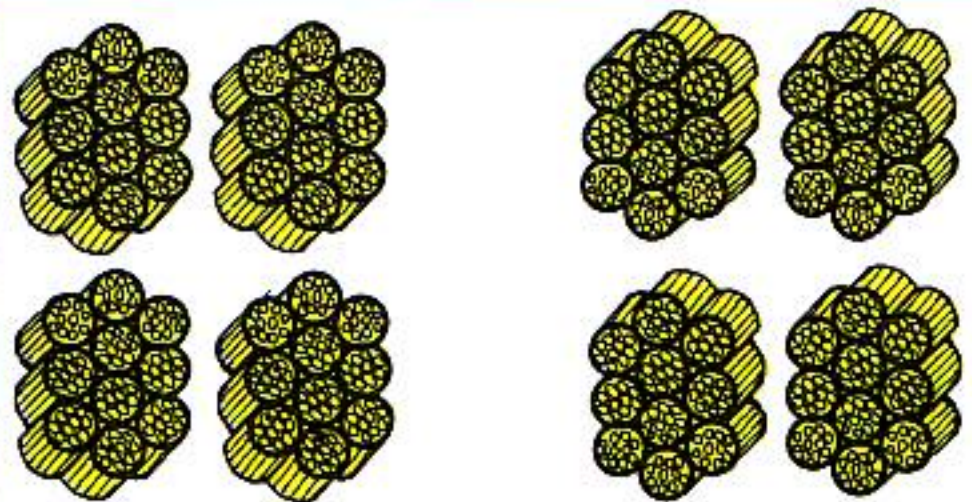
$$\begin{aligned}
 2E + 2E + 2E &= \dots E \\
 3 \cdot 2E &= \dots E \\
 200 + 200 + 200 &= \dots \\
 3 \cdot 200 &= \dots
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \dots E + \dots E + \dots E + \dots E &= \dots E \\
 \dots \dots &= \dots E \\
 \dots + \dots + \dots + \dots &= \dots \\
 \dots \dots &= \dots
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \dots E + \dots E + \dots E &= \dots E \\
 \dots \dots &= \dots E \\
 \dots + \dots + \dots &= \dots \\
 \dots \dots &= \dots
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \dots E + \dots E &= \dots E \\
 \dots \dots &= \dots E \\
 \dots + \dots &= \dots \\
 \dots \dots &= \dots
 \end{aligned}$$

3. Δείξε με βέλη πόσες δεκάδες ή πόσες μονάδες έχουν οι εκατοντάδες της πρώτης στήλης.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ	ΔΕΚΑΔΕΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ
1	70	700
3	50	500
5	10	900
7	30	1000
9	90	100
10	100	300
8	80	800
6	20	600
4	60	400
2	40	200

4. Δείξε με βέλος το αποτέλεσμα της κάθε πράξης.

(300+500)	100	(900-500)
(100+400)	200	(800-300)
(600+400)	300	(1000-400)
(200+700)	400	(700-400)
(400+500)	500	(800-600)
(100+200)	600	(900-200)
(300+300)	700	(400-300)
(100+300)	800	(900-100)
(300+400)	900	(1000-200)
	1000	

5. Μπορείς να συμπληρώσεις τα άδεια τετράγωνα, για να έχεις το ίδιο αποτέλεσμα, όταν προσθέσεις τους αριθμούς κατακόρυφα ή οριζόντια;

400		200
200		600
300		

100		
400	200	100
	300	

	200	500
		100
	300	400

6. Κάμε τις πράξεις στους παρακάτω πίνακες.

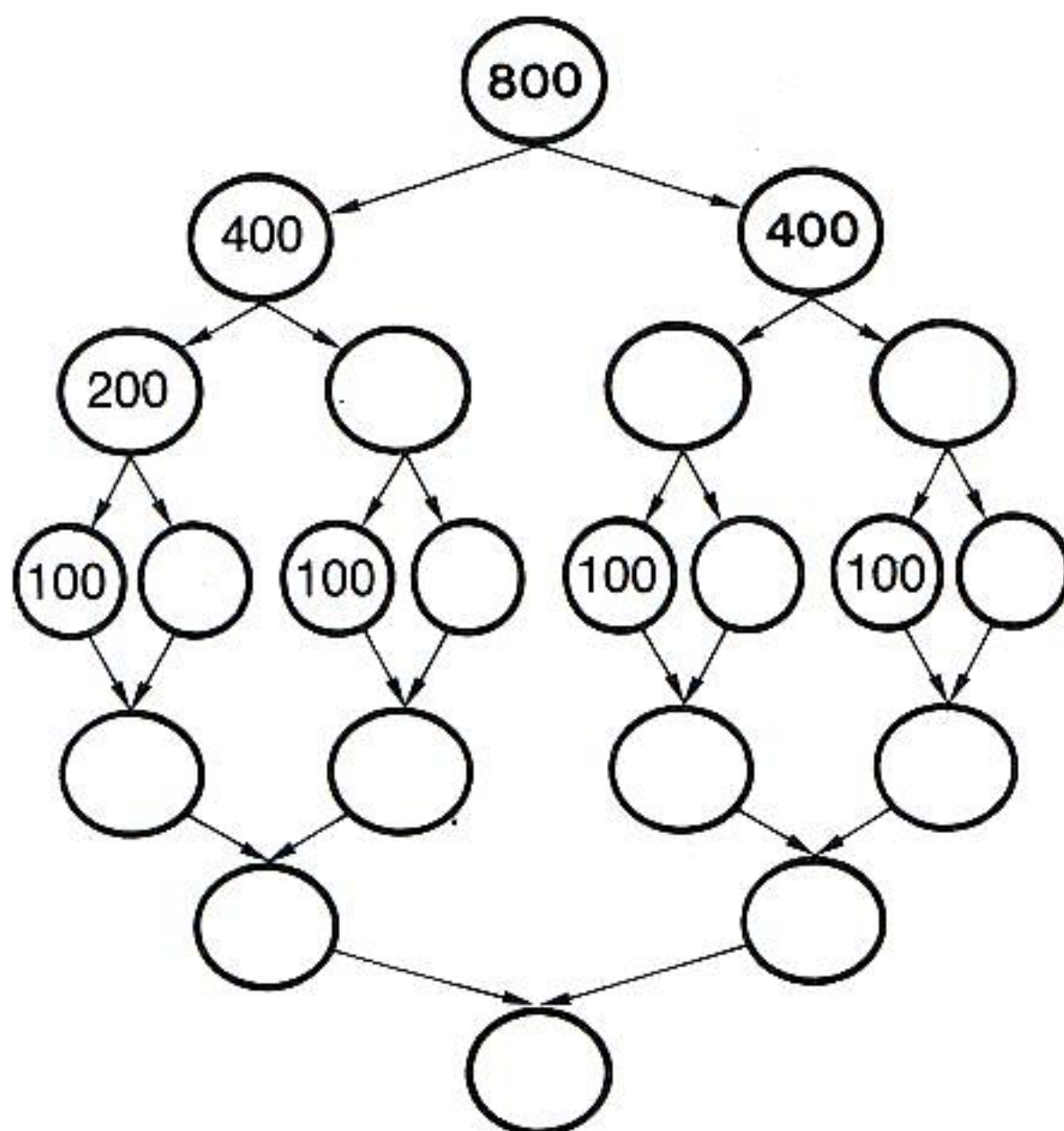
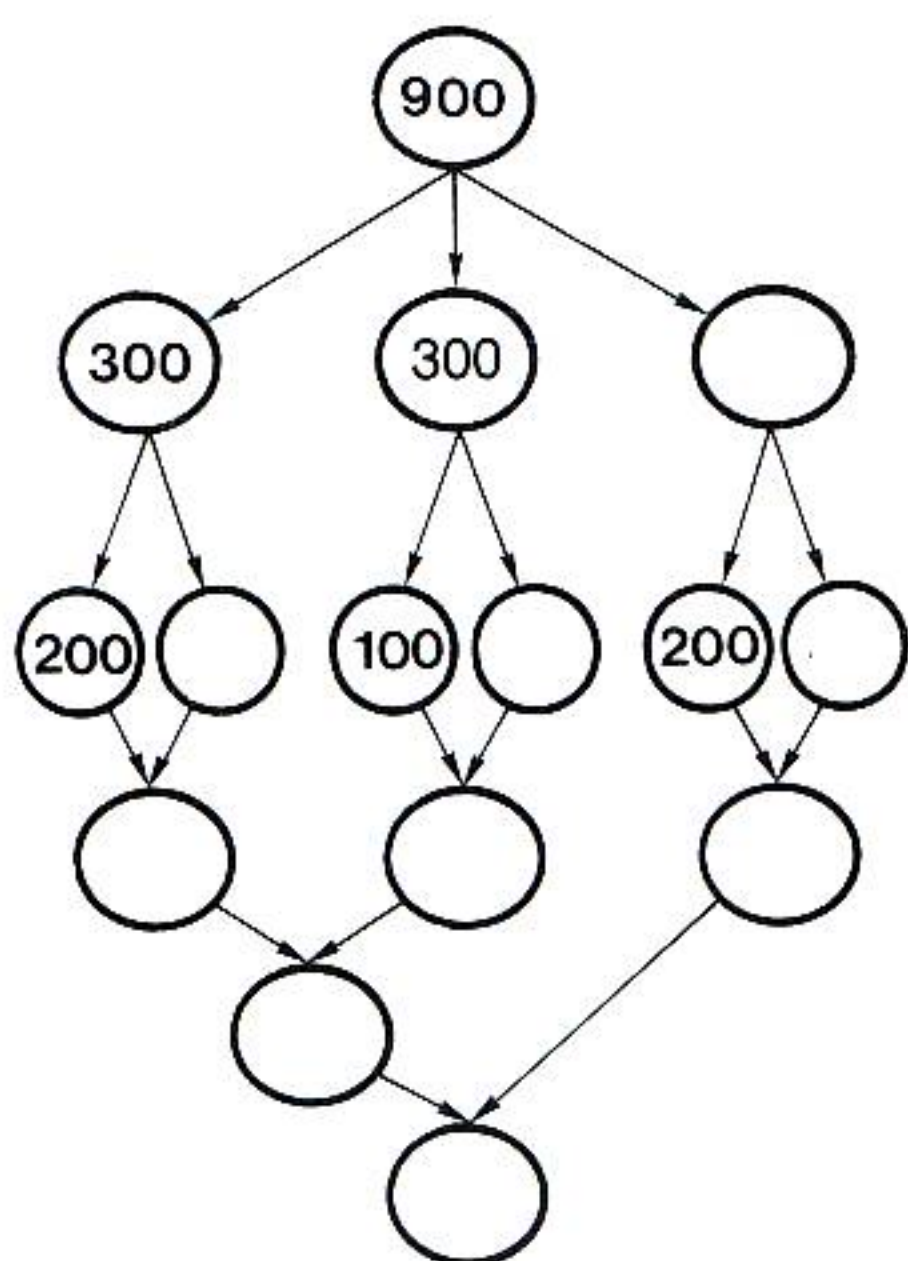
+	200	500	300
500			
400			
100			

-	600	400	300
800			
1000			
700			

•	2	3	0
100			
200			
300			

:	2	4	1
800			
400			
200			

7. Βάλε σε κάθε κύκλο τον αριθμό που πρέπει.

8. Βάλε ανάμεσα στους αριθμούς του κάθε ζευγαριού το σημάδι της ανισότητας που πρέπει.

300 < 400	1000	100	200	500
400 > 300	100	1000	500	200
700	500	800	600	900
500	700	600	800	600

9. Να βάλεις τους παρακάτω αριθμούς σε σειρά, πρώτα από το μεγαλύτερο στο μικρότερο και ύστερα από το μικρότερο στο μεγαλύτερο.

900 200 700 500 100 300 1000 400 600 800

α) 1000,

β) 100,

10. Να βρεις τον αριθμό που είναι κατά 3 εκατοντάδες μικρότερος και να σημειώσεις το σημάδι της ανισότητας, όπως στο παράδειγμα.

900 > 600	800	...	600	...
1000	...	400	...	500

11. Γράψε τον αριθμό που είναι:

α) Τόσο μεγαλύτερος από το 200, όσο το 900 από το 400.

.....

β) Τόσο μικρότερος από το 800, όσο το 300 από το 900.

.....

12. Μετράμε με τη σειρά τους θεατές, που είναι στην αίθουσα του θεάτρου. Οι θεατές είναι 200. Ο τελευταίος είναι ο διακοσιοστός (200ός). Ποιος είναι ο τελευταίος, όταν οι θεατές είναι:

200	διακοσιοστός	(200ός)
400
600
800
1000
900
700
500
300
100

13. Πόσα εκατοστόμετρα έχουν

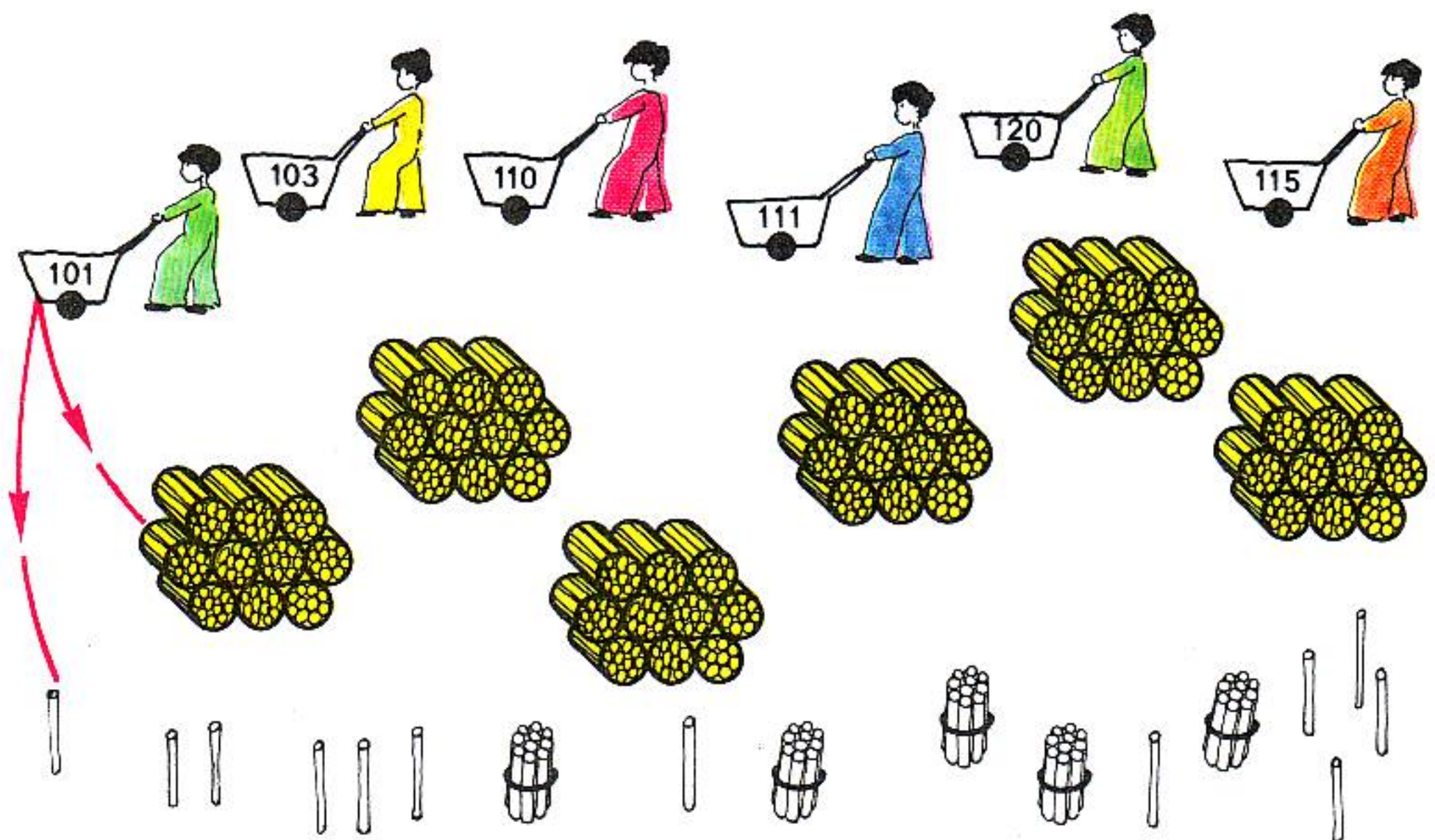
- τα **3** μέτρα;
- τα **5** μέτρα;
- τα **7** μέτρα;
- τα **9** μέτρα

14. Πόσα εκατοστάρικα κάνουν

- τα **20** δεκάρικα;
- τα **40** δεκάρικα;
- τα **60** δεκάρικα;
- τα **80** δεκάρικα;
- τα **100** δεκάρικα;

Οι αριθμοί από το 101 μέχρι το 120

1. Δείξε με βέλη πόσα μπορεί να σηκώσει κάθε καροτσάκι.

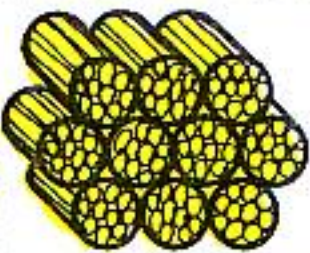

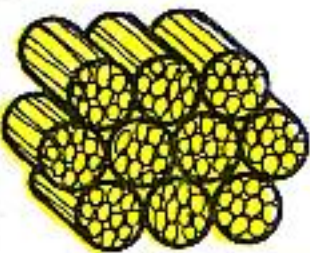

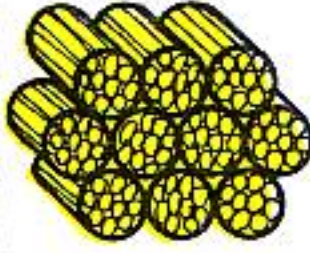

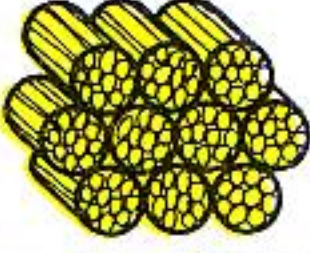

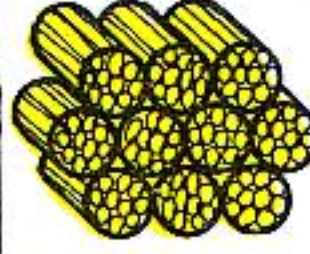

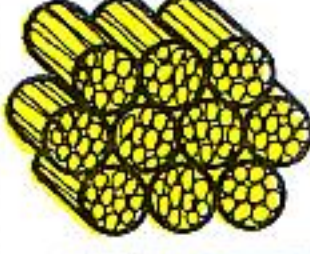

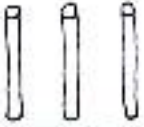
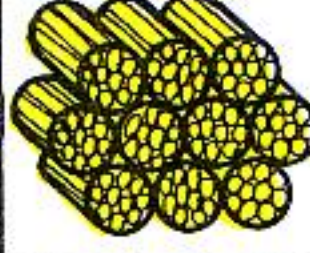

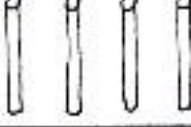
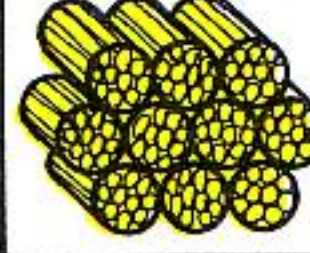
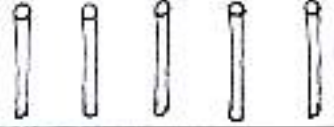
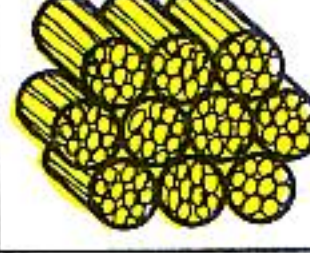

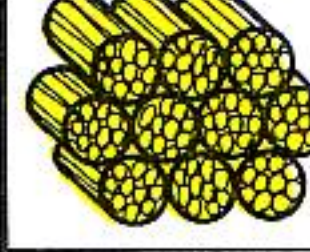

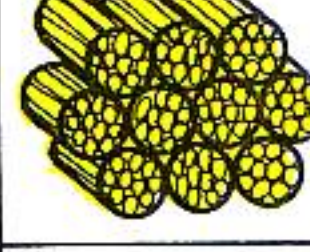

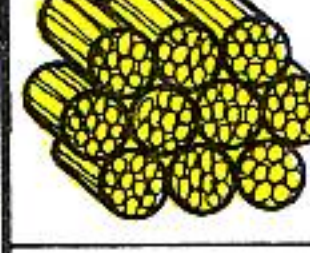
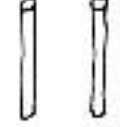
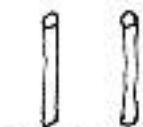
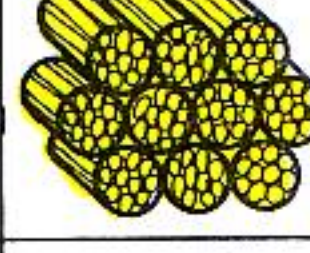

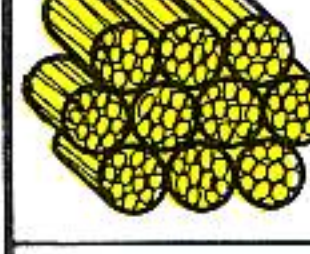

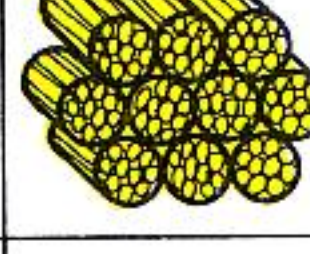

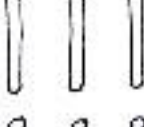

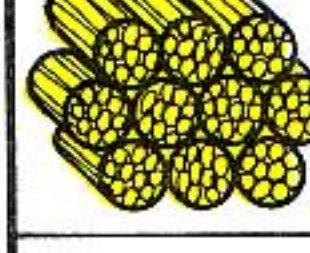
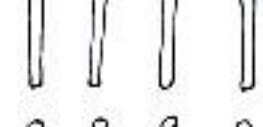
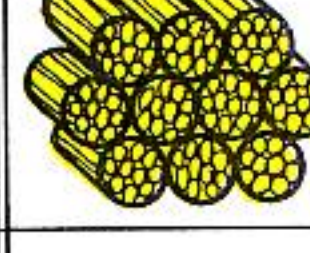

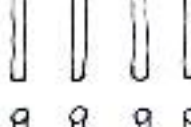
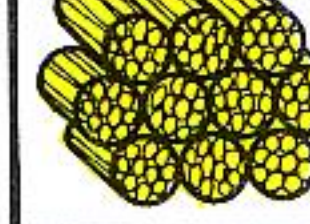

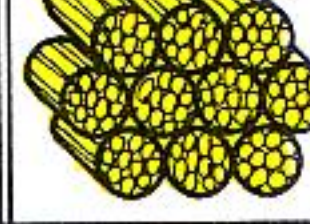

2. Να παρατηρήσεις προσεκτικά τα παρακάτω σχήματα και να συμπληρώσεις τους πίνακες όπως στο παράδειγμα:

	<table border="1"> <thead> <tr><th>Ε</th><th>Δ</th><th>Μ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td>1</td><td>1</td><td>1</td></tr> <tr><td colspan="3">111</td></tr> </tbody> </table>	Ε	Δ	Μ	1	1	1	111				<table border="1"> <thead> <tr><th>Ε</th><th>Δ</th><th>Μ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td colspan="3"></td></tr> </tbody> </table>	Ε	Δ	Μ						
Ε	Δ	Μ																			
1	1	1																			
111																					
Ε	Δ	Μ																			
	<table border="1"> <thead> <tr><th>Ε</th><th>Δ</th><th>Μ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td colspan="3"></td></tr> </tbody> </table>	Ε	Δ	Μ								<table border="1"> <thead> <tr><th>Ε</th><th>Δ</th><th>Μ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td colspan="3"></td></tr> </tbody> </table>	Ε	Δ	Μ						
Ε	Δ	Μ																			
Ε	Δ	Μ																			
	<table border="1"> <thead> <tr><th>Ε</th><th>Δ</th><th>Μ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td colspan="3"></td></tr> </tbody> </table>	Ε	Δ	Μ								<table border="1"> <thead> <tr><th>Ε</th><th>Δ</th><th>Μ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td colspan="3"></td></tr> </tbody> </table>	Ε	Δ	Μ						
Ε	Δ	Μ																			
Ε	Δ	Μ																			
	<table border="1"> <thead> <tr><th>Ε</th><th>Δ</th><th>Μ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td colspan="3"></td></tr> </tbody> </table>	Ε	Δ	Μ								<table border="1"> <thead> <tr><th>Ε</th><th>Δ</th><th>Μ</th></tr> </thead> <tbody> <tr><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td colspan="3"></td></tr> </tbody> </table>	Ε	Δ	Μ						
Ε	Δ	Μ																			
Ε	Δ	Μ																			

3. Γράψε πόσα είναι τα ξυλάκια.

		101				
						
						
						
						
	 				 	
	 				 	
	 				 	
	 				 	
						

4. Γράψε ποιος αριθμός σχηματίζεται από:

- 1 εκατοντάδα και 1 μονάδα → **101**
1 εκατοντάδα και 9 μονάδες →
1 εκατοντάδα και 1 δεκάδα →
1 εκατοντάδα και 2 δεκάδες →
1 εκατοντάδα και 1 δεκάδα και 6 μονάδες →
1 εκατοντάδα και 1 δεκάδα και 8 μονάδες →

5. Να υπογραμμίσεις με κόκκινο το σωστό.

108 1 Δ. και 0 Μ. και 8 Ε
1 Ε. και 0 Δ. και 8 Μ

119 1 Ε. και 1 Μ. και 9 Δ
1 Ε. και 1 Δ. και 9 Μ

115 1 Ε. και 1 Δ. και 5 Μ
5 Ε. και 1 Δ. και 1 Μ

104 1 Μ. και 0 Δ. και 4 Ε
1 Ε. και 0 Δ. και 4 Μ

6. Οι παρακάτω αριθμοί είναι αριθμοί σελίδων ενός βιβλίου. Μπορείς να γράψεις τη σειρά της κάθε σελίδας;

101 → **εκατοστή πρώτη** — **101η**

103 →

107 →

110 →

111 →

112 →

113 → **εκατοστή δέκατη τρίτη** — **113η**

115 →

119 →

120 →

7. Γράψε τους αριθμούς που είναι μεγαλύτεροι από το 107 και μικρότεροι από το 116.

.....

8. Βάλε το σημάδι της ισότητας ή της ανισότητας.

$111 > 101$

$100 \dots 110$

$120 \dots 118$

$(105 + 5) = 110$

$(110 + 8) \dots 120$

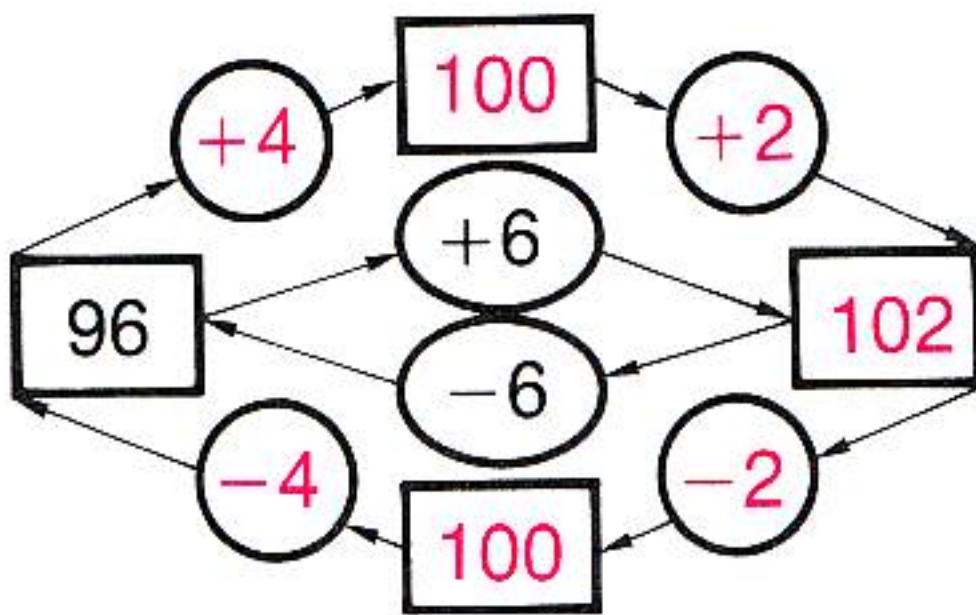
$(115 + 5) \dots 118$

$(120 - 5) = (110 + 5)$

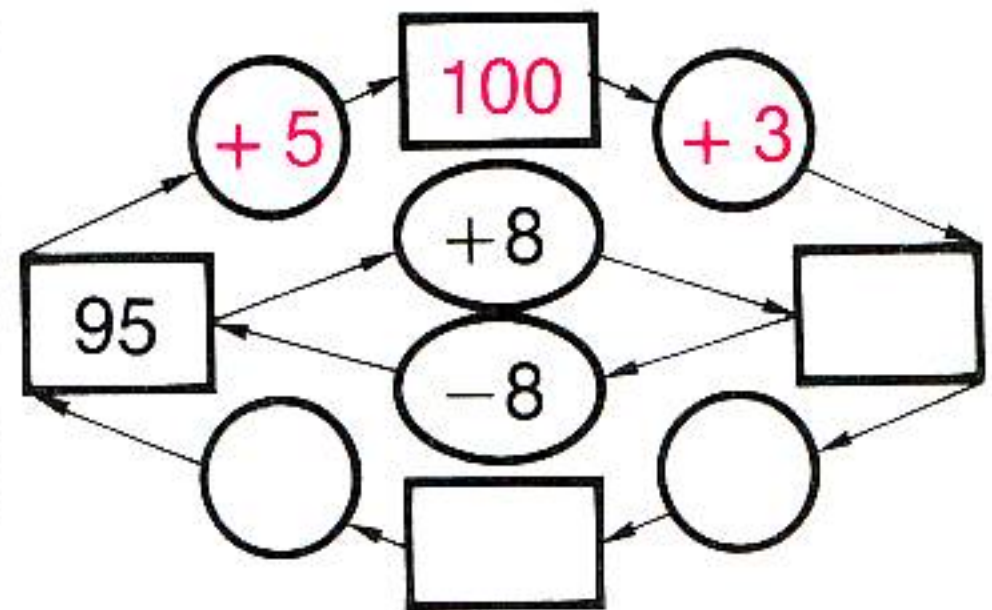
$(118 - 8) \dots (112 + 3)$

$(115 - 6) \dots (104 + 7)$

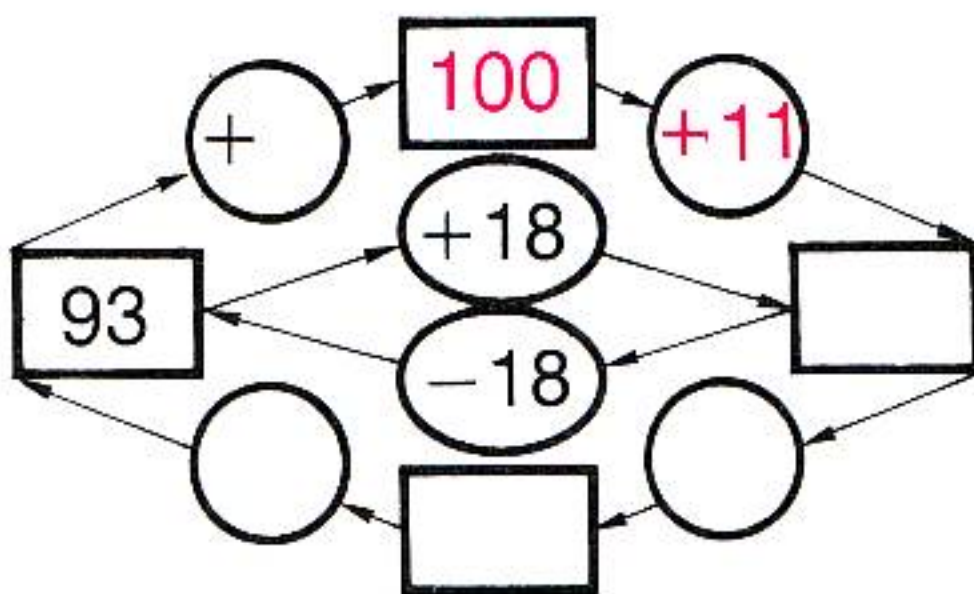
9. Κάμε τις παρακάτω πράξεις.

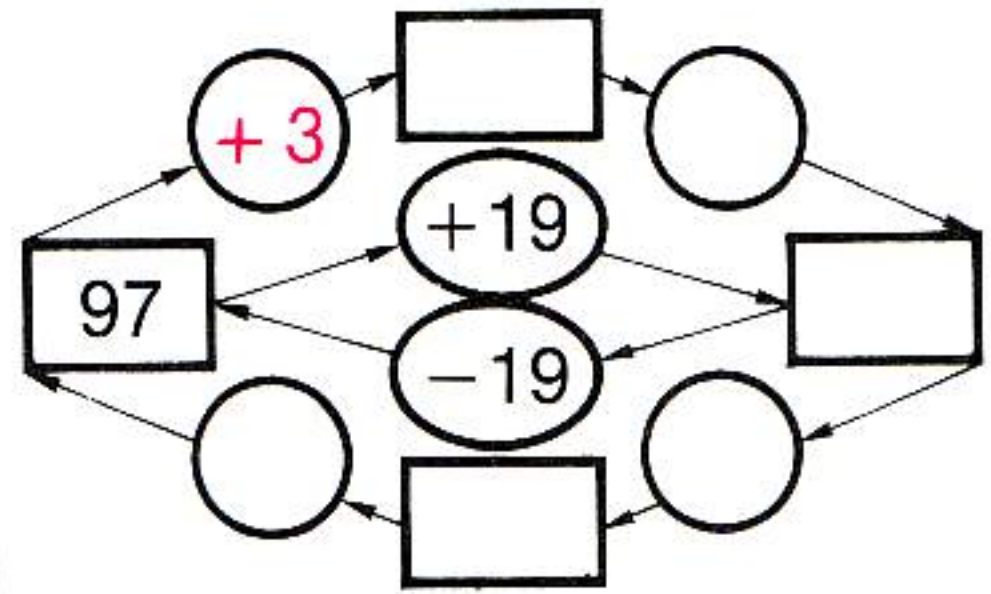
$$\begin{array}{ll} 96 + 6 = ; & 102 - 6 = ; \\ 96 + 4 = 100 & 102 - 2 = 100 \\ 100 + 2 = 102 & 100 - 4 = 96 \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} 95 + 8 = ; & 103 - 8 = ; \\ 95 + 5 = 100 & 103 - 3 = \dots \\ 100 + 3 = \dots & \dots - \dots = \dots \end{array}$$

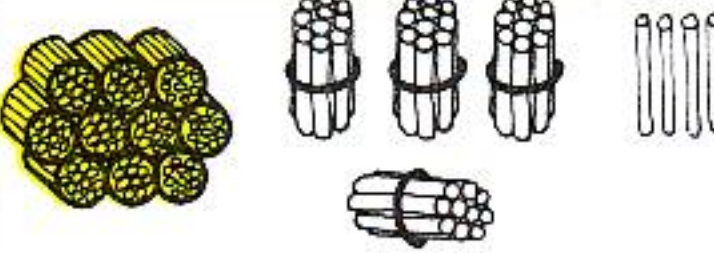

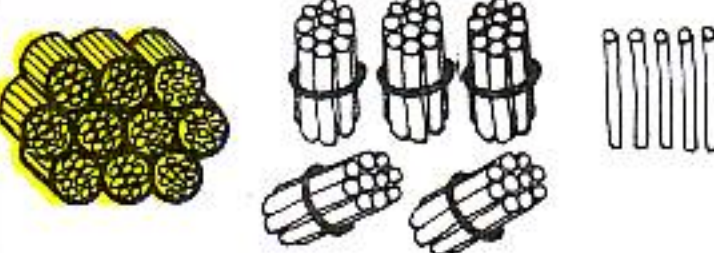

$$\begin{array}{ll} 93 + 18 = ; & \dots - \dots = ; \\ \dots + \dots = \dots & \dots - \dots = \dots \\ \dots + \dots = \dots & \dots - \dots = \dots \end{array}$$

$$\begin{array}{ll} \dots + \dots = ; & \dots - \dots = ; \\ \dots + \dots = \dots & \dots - \dots = \dots \\ \dots + \dots = \dots & \dots - \dots = \dots \end{array}$$

Οι αριθμοί από το 121 μέχρι το 200

1. Γράψε τον αριθμό που σχηματίζεται από:

 1 Ε 2 Δ 1 Μ 121	
 .. Ε .. Δ .. Μ ...	
	
	

2. Γράψε τον αριθμό που αποτελείται από:

1 Ε και 8 Δ και 4 Μ..... **184**
 1 Ε και 9 Δ και 9 Μ.....
 1 Ε και 7 Δ και 6 Μ.....
 1 Ε και 3 Δ και 8 Μ.....
 1 Ε και 5 Δ και 5 Μ.....

14 Δ και 4 Μ
 16 Δ και 7 Μ
 11 Δ και 1 Μ
 19 Δ και 3 Μ
 20 Δ και 0 Μ

3. Πόσες εκατοντάδες, δεκάδες και μονάδες έχουν οι παρακάτω αριθμοί;

165 → **1** Ε και **6** Δ και **5** Μ
 163 →
 181 →
 197 →
 130 →

120 →
 151 →
 180 →
 144 →
 160 →

4. Μπορείς να συνεχίσεις;

• 100, 110, 120, . . . , . . . , . . . , . . . , . . . , . . . ,
. . . , 200

• 200, 195, 190, 185, . . . , . . . , . . . , . . . , . . . ,
. . . , . . . , . . . , . . . , . . . , . . . , . . . , . . . ,
. . . , . . . , 100

• 141, 143, 145, . . . , . . . , . . . , . . . , . . . , . . . ,
. . . , . . . , . . . , . . . , . . . , . . . , . . . , . . . ,
. . . , 179

• 200, 198, 196, . . . , . . . , . . . , . . . , . . . , . . . ,
. . . , 180

5. Γράψε τον προηγούμενο και τον επόμενο αριθμό για τον καθένα από τους παρακάτω αριθμούς.

119, 120, 121, . . . , 130, . . . , . . . , 140, . . . ,
. . . , 150, . . . , . . . , 160, . . . , . . . , 170, . . . ,
. . . , 180, . . . , . . . , 190, . . . ,

6. Γράψε τον αριθμό που είναι κατά δέκα μικρότερος και τον αριθμό που είναι κατά δέκα μεγαλύτερος.

125, 135, 145, . . . , 155, . . . , . . . , 166, . . . ,
. . . , 186, . . . , . . . , 131, . . . , . . . , 171, . . . ,
. . . , 148, . . . , . . . , 123, . . . , . . . , 153, . . . ,
. . . , 190, . . .

7. Βάλε το σημάδι της ισότητας ή της ανισότητας.

$$137 > 136$$

$$168 \quad 167$$

$$132 \quad 133$$

$$189 \quad 191$$

$$(141 + 15) < 161$$

$$(138 + 16) \quad 142$$

$$(174 - 12) \quad 181$$

$$(166 - 18) \quad 150$$

8. Κάμε τις πράξεις.

$$\begin{array}{l} 119 + 1 = \\ 129 + 1 = \\ 159 + 1 = \\ 169 + 1 = \end{array} \left| \begin{array}{l} 199 + 1 = \\ 189 + 1 = \\ 179 + 1 = \\ 139 + 1 = \end{array} \right. \begin{array}{l} 200 - 1 = \\ 180 - 1 = \\ 170 - 1 = \\ 140 - 1 = \end{array} \left| \begin{array}{l} 130 - 1 = \\ 150 - 1 = \\ 160 - 1 = \\ 190 - 1 = \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 126 + 6 = \\ 138 + 5 = \\ 167 + 8 = \\ 185 + 9 = \end{array} \left| \begin{array}{l} 132 - 6 = \\ 143 - 5 = \\ 175 - 8 = \\ 194 - 9 = \end{array} \right. \begin{array}{l} 158 + 14 = \\ 177 + 15 = \\ 166 + 16 = \\ 145 + 19 = \end{array} \left| \begin{array}{l} 172 - 14 = \\ 192 - 15 = \\ 182 - 16 = \\ 164 - 19 = \end{array}$$

9. Βάλε τον αριθμό που πρέπει.

$$\begin{array}{l} 150 + \dots = 157 \\ 180 + \dots = 189 \\ 190 + \dots = 193 \\ 140 + \dots = 146 \end{array} \left| \begin{array}{l} 139 - \dots = 130 \\ 157 - \dots = 150 \\ 166 - \dots = 160 \\ 199 - \dots = 190 \end{array} \right. \begin{array}{l} (2 \cdot 70) + \dots = 155 \\ (3 \cdot 50) + \dots = 164 \\ (4 \cdot 40) + \dots = 181 \\ (2 \cdot 80) + \dots = 179 \end{array}$$

10. Κάμε τις παρακάτω πράξεις.

$$\begin{array}{l} 40 + 40 + 40 = \dots \\ 3 \cdot 40 = \dots \\ 120 : 3 = \dots \end{array} \left| \begin{array}{l} 40 + 40 + 40 + 40 = \dots \\ 4 \cdot 40 = \dots \\ 160 : 4 = \dots \end{array} \right.$$

$$\begin{array}{l} 50 + 50 + 50 = \dots \\ 3 \cdot 50 = \dots \\ 150 : 3 = \dots \end{array} \left| \begin{array}{l} 50 + 50 + 50 + 50 = \dots \\ 4 \cdot 50 = \dots \\ 200 : 4 = \dots \end{array} \right.$$

$$\begin{array}{l} 60 + 60 + 60 = \dots \\ 3 \cdot 60 = \dots \\ 180 : 3 = \dots \end{array} \left| \begin{array}{l} 30 + 30 + 30 + 30 = \dots \\ 4 \cdot 30 = \dots \\ 120 : 4 = \dots \end{array} \right.$$

Ο πίνακας του πολλαπλασιασμού

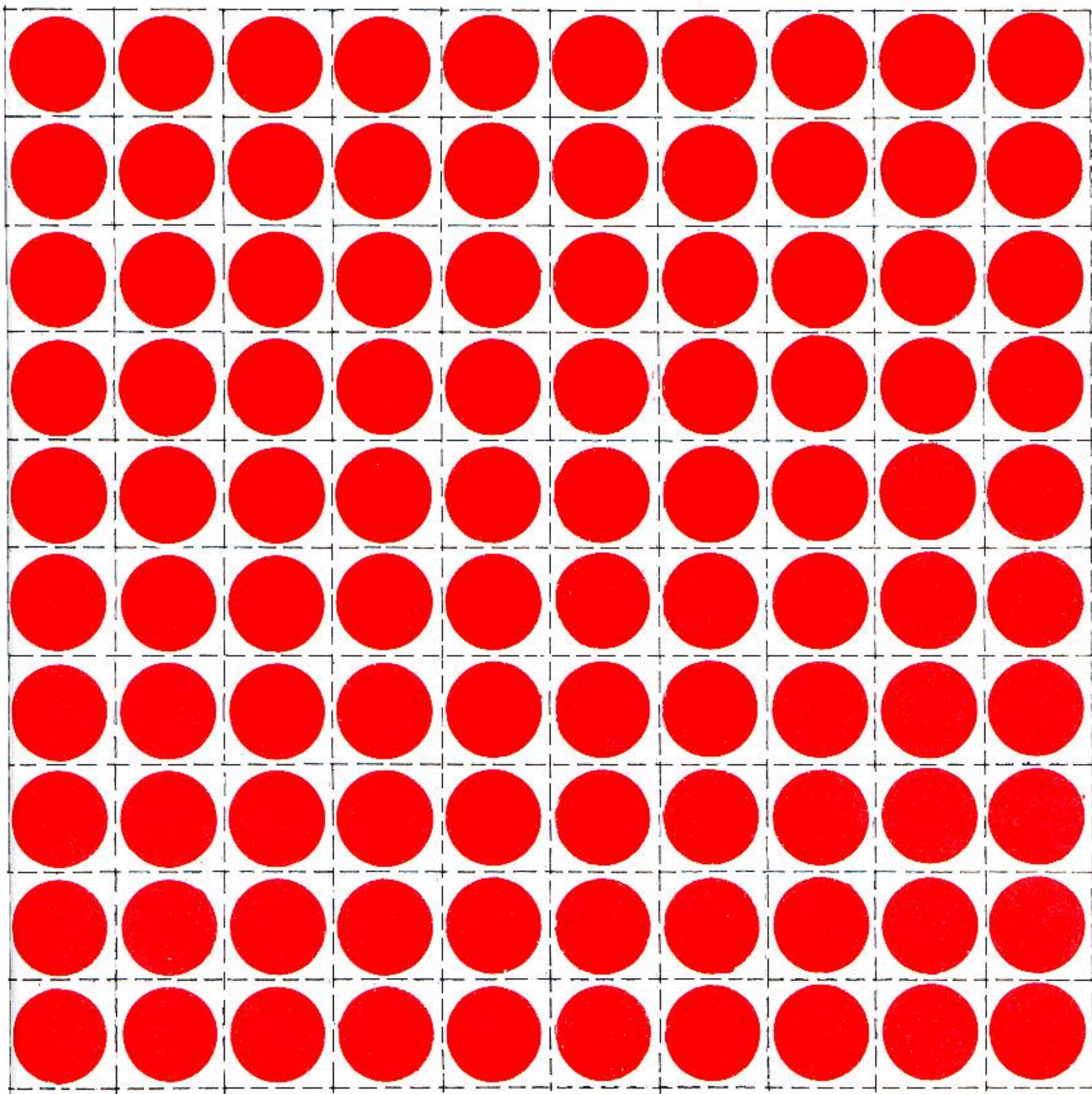
$0 \cdot 1 = 0$	$0 \cdot 2 = 0$	$0 \cdot 3 = 0$	$0 \cdot 4 = 0$	$0 \cdot 5 = 0$
$1 \cdot 1 = 1$	$1 \cdot 2 = 2$	$1 \cdot 3 = 3$	$1 \cdot 4 = 4$	$1 \cdot 5 = 5$
$2 \cdot 1 = 2$	$2 \cdot 2 = 4$	$2 \cdot 3 = 6$	$2 \cdot 4 = 8$	$2 \cdot 5 = 10$
$3 \cdot 1 = 3$	$3 \cdot 2 = 6$	$3 \cdot 3 = 9$	$3 \cdot 4 = 12$	$3 \cdot 5 = 15$
$4 \cdot 1 = 4$	$4 \cdot 2 = 8$	$4 \cdot 3 = 12$	$4 \cdot 4 = 16$	$4 \cdot 5 = 20$
$5 \cdot 1 = 5$	$5 \cdot 2 = 10$	$5 \cdot 3 = 15$	$5 \cdot 4 = 20$	$5 \cdot 5 = 25$
$6 \cdot 1 = 6$	$6 \cdot 2 = 12$	$6 \cdot 3 = 18$	$6 \cdot 4 = 24$	$6 \cdot 5 = 30$
$7 \cdot 1 = 7$	$7 \cdot 2 = 14$	$7 \cdot 3 = 21$	$7 \cdot 4 = 28$	$7 \cdot 5 = 35$
$8 \cdot 1 = 8$	$8 \cdot 2 = 16$	$8 \cdot 3 = 24$	$8 \cdot 4 = 32$	$8 \cdot 5 = 40$
$9 \cdot 1 = 9$	$9 \cdot 2 = 18$	$9 \cdot 3 = 27$	$9 \cdot 4 = 36$	$9 \cdot 5 = 45$
$10 \cdot 1 = 10$	$10 \cdot 2 = 20$	$10 \cdot 3 = 30$	$10 \cdot 4 = 40$	$10 \cdot 5 = 50$
$0 \cdot 6 = 0$	$0 \cdot 7 = 0$	$0 \cdot 8 = 0$	$0 \cdot 9 = 0$	$0 \cdot 10 = 0$
$1 \cdot 6 = 6$	$1 \cdot 7 = 7$	$1 \cdot 8 = 8$	$1 \cdot 9 = 9$	$1 \cdot 10 = 10$
$2 \cdot 6 = 12$	$2 \cdot 7 = 14$	$2 \cdot 8 = 16$	$2 \cdot 9 = 18$	$2 \cdot 10 = 20$
$3 \cdot 6 = 18$	$3 \cdot 7 = 21$	$3 \cdot 8 = 24$	$3 \cdot 9 = 27$	$3 \cdot 10 = 30$
$4 \cdot 6 = 24$	$4 \cdot 7 = 28$	$4 \cdot 8 = 32$	$4 \cdot 9 = 36$	$4 \cdot 10 = 40$
$5 \cdot 6 = 30$	$5 \cdot 7 = 35$	$5 \cdot 8 = 40$	$5 \cdot 9 = 45$	$5 \cdot 10 = 50$
$6 \cdot 6 = 36$	$6 \cdot 7 = 42$	$6 \cdot 8 = 48$	$6 \cdot 9 = 54$	$6 \cdot 10 = 60$
$7 \cdot 6 = 42$	$7 \cdot 7 = 49$	$7 \cdot 8 = 56$	$7 \cdot 9 = 63$	$7 \cdot 10 = 70$
$8 \cdot 6 = 48$	$8 \cdot 7 = 56$	$8 \cdot 8 = 64$	$8 \cdot 9 = 72$	$8 \cdot 10 = 80$
$9 \cdot 6 = 54$	$9 \cdot 7 = 63$	$9 \cdot 8 = 72$	$9 \cdot 9 = 81$	$9 \cdot 10 = 90$
$10 \cdot 6 = 60$	$10 \cdot 7 = 70$	$10 \cdot 8 = 80$	$0 \cdot 9 = 90$	$10 \cdot 10 = 100$

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
1. Ταξινόμηση	5
2. Σύνολα - στοιχεία - περίγραμμα συνόλου	8
3. Υποσύνολα	10
1ο Κριτήριο αξιολόγησης	
4. Οι αριθμοί από το 0 μέχρι το 10 - Η δεκάδα	13
5. Λογαριάζοντας με δεκάδες ① - Η εκατοντάδα	17
6. Λογαριάζοντας με δεκάδες ②	23
7. Η αξία του ψηφίου από τη θέση του	27
8. Οι αριθμοί φανερώνουν σειρά ή θέση	31
9. Ίσοι και άνισοι αριθμοί	35
10. Η πράξη της πρόσθεσης και η πράξη της αφαίρεσης	39
11. Η πρόσθεση και η αφαίρεση με βάση το 10	42
12. Πρόσθεση και αφαίρεση χωρίς να αλλάξει το ψηφίο των δεκάδων ...	45
13. Πρόσθεση και αφαίρεση με αλλαγή στο ψηφίο των δεκάδων	47
14. Πρόσθεση και αφαίρεση με διψήφιους αριθμούς	49
15. Πρόσθεση με κρατούμενο και αφαίρεση με δανεισμό	52
16. Η αφαίρεση και με άλλο τρόπο	57
17. Προβλήματα	58
2ο Κριτήριο αξιολόγησης	
18. Η πράξη του πολλαπλασιασμού και η πράξη της διαίρεσης ①	63
19. Η πράξη του πολλαπλασιασμού και η πράξη της διαίρεσης ②	76
20. Προβλήματα	82
21. Προβλήματα με περισσότερες από μια πράξεις	83
3ο Κριτήριο αξιολόγησης	
22. Λογαριάζοντας με εκατοντάδες - Η χιλιάδα	84
23. Οι αριθμοί από το 101 μέχρι το 120	90
24. Οι αριθμοί από το 121 μέχρι το 200	94

ΕΚΔΟΣΗ 2005 - ΑΝΤΙΤΥΠΑ : 135.000 - ΑΡ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ : 013/09-05-05

ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΛΑΘΑΣ

ISBN (set) 960 - 06 - 0133 - X
960 - 06 - 0063 - 5